



**Växjö
kommun**

Årsredovisning Växjö kommun 2024

Innehållsförteckning

Inledning	4
Förord.....	4
Året i korthet.....	5
Förvaltningsberättelse	6
Översikt över verksamhetens utveckling	6
Den kommunala koncernen	7
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	10
Händelser av väsentlig betydelse	35
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	37
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	38
Balanskravsresultat	49
Väsentliga personalförhållanden.....	49
Förväntad utveckling	57
Finansiella rapporter	60
Resultaträkning	60
Balansräkning.....	60
Kassaflödesanalys	61
Noter	63
Not 1. Redovisningsprinciper.....	63
Noter	66
Kommuninvest.....	76
Pensionsredovisning fullfondmodell jämfört med blandmodell	76
Sammanlagd kostnad för kommunal räkenskapsrevision	77
Särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretag.....	78
Upplysning om upprättad särredovisning.....	78
Driftredovisning	85
Upplysning om driftredovisningens uppbyggnad.....	85
Upplysning om tillämpade internredovisningsprinciper.....	87
Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar.....	89
Investeringsredovisning	90
Upplysning om investeringsredovisningens uppbyggnad.....	92
Exploateringsredovisning.....	92
Hållbara Växjö 2030 - status.....	95
Rättvist och ansvarstagande.....	95

	Växande och inkluderande.....	98
	Klimat- och miljösmart	102
	Trygg och tillitsfullt.....	104
	Grönt och hälsosamt.....	108
Verksamhetsredovisning		111
	Uppföljning riktningsmål.....	111
Revisionsberättelse.....		153

Inledning

Förord

Resultatet för Växjö kommun 2023 visar ett positivt utfall på 155 miljoner, vilket är 130 miljoner bättre än budgeten som fastställdes till 25 miljoner. Överskottet beror bland annat på högre skatteunderlag och positiva skatteavräkningar. Nämnderna visar på en positiv avvikelse mot budget på 76 miljoner. Växjö kommun är en del av en global ekonomi med alla de utmaningar som finns just nu. Den goda ekonomin gör oss mindre sårbara och överskottet stärker vår resultatutjämningsreserv.

Höga pensionskostnader som är påverkade av den höga inflationsnivån skapar en större avvikelse jämfört med årets budget. I slutet av 2023 tog vi beslut i kommunfullmäktige på satsningar bland annat för bidrag till föreningar och sjörestaurering, vilket också påverkar 2023 års resultat.

Några händelser som är värda att nämna är bland annat att ett nytt inriktningsbeslut gällande simhall är taget, ett beslut som varit efterlängtat och som har stort intresse hos allmänheten. Arbetet med ett externt Klimatråd har påbörjats och formerna för landsbygdsrådet blev klara under året, efter en dialog med civilsamhället. Insamling för Fritidsbanken är i full gång och kommer snart erbjuda kommunens invånare sport- och fritidsutrustning att låna.

Under 2023 upplevde Sverige en av sina minsta befolkningsökningar sedan början av millenniet. I Växjö kommun fortsatte befolkningsantalet att stiga under 2023, även om tillväxttakten avtog jämfört med tidigare år, med en ökning på 437 personer till totalt 97 574 invånare. Växjö ska fortsätta vara en expansiv kommun och erbjuda tillgängliga bostäder, bra skolor, god omsorg, attraktiv fritid, brett kulturutbud och ett starkt näringsliv så att människor vill bo, verka och leva här.

Under året har det varit fokus på arbetet med att stärka skolan och omsorgen, utveckla hållbarhetsarbetet och näringslivsarbetet samt skapa trygghet i hela kommunen. I princip alla riktning mål är positiva och går i rätt riktning. Vi måste dock intensifiera arbetet med likvärdig skola och bekämpa social utsatthet.

Inget är görligt utan kommunens medarbetare, det är därför glädjande att sjukdagar per anställd minskar. Arbetet med fokus på tillit i styrning och psykologisk trygghet bland alla kommunens medarbetare som gjorts under året behöver fortsätta även framåt. Växjö kommun ska vara en arbetsplats man vill komma till, oavsett var i kommunen man jobbar.

Tack vare kommunens medarbetare kan vi erbjuda service dygnet runt, alla årets dagar. Invånarna har höga förväntningar på kommunen och arbetet med att öka tryggheten, bryta segregationen och skapa ett socialt och ekologiskt hållbart samhälle ska ständigt pågå.

Året i korthet

Växjö kommun redo att ta emot människor i händelse av omfattande evakuering

Växjö kommun har tagit fram en plan för storskalig mottagning. Planen innebär att kommunen med kort varsel ska kunna ta emot en stor mängd människor som behöver evakueras vid till exempel en kärnkraftsolycka i Oskarshamn eller Ringhals.

Klimatråd infördes

Ett externt klimatråd med medlemmar från relevanta forskningsområden införs i Växjö kommun. Klimatrådets uppgift kommer främst vara att bidra med det senaste kunskapsläget samt att löpande analysera kommunens klimatarbete.

Invigning av Hanefors naturreservat

Växjö kommun beslutade om att bilda naturreservatet Hanefors. Naturreservatet, som är 7,7 hektar ligger cirka 1,5 kilometer söder om Ingelstad. Naturreservatet invigdes i maj 2023.

Planeringsarbete påbörjat för ny simhall i Växjö

Planeringsarbete för att bygga en ny simhall på Bäckaslövsområdet i Växjö påbörjades. Om allt går enligt plan skulle byggnationen kunna påbörjas under 2025 och en ny simhall stå klar några år senare.

Melodifestivalen till Växjö

Det blev klart att i februari 2024 skulle Melodifestivalen komma tillbaka till Växjö för femte gången. Turnén inleddes den 3 februari i Malmö och rullade därefter vidare till Göteborg, Växjö, Eskilstuna och Karlstad innan finalen i Stockholm den 9 mars.

Landsbygdsråd bildat

Växjö kommun bildade ett landsbygdsråd med uppdrag att öka dialogen med boende, föreningar och aktörer på landsbygden. Rådet ska bestå av politiker och en representant från varje serviceortsområde: Lammhult, Braås, Rottne, Gemla, Ingelstad och Åryd.

Parkeringshuset Bangården öppnat

I december invigdes parkeringshus Bangården, Växjös nya centrala parkeringshus. Här finns plats för cirka 520 bilar och 100 cyklar.

Rekord när Musikhjälpen sändes från Växjö

Mellan den 11-17 december sändes Musikhjälpen från Växjö. Efter 144 timmars direktsändning från Stortorget, som under veckan tillfälligt döptes om till Kärlekens torg, stod det klart att det blev rekord i antal engagemang skapade under Musikhjälpen. Hela 1 036 921 stycken och den näst högsta summan insamlat hittills.

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Kommunkoncernen	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat, mnkr	57	504	422	249	113
Eget kapital, mnkr	5 889	5 691	5 183	4 760	6 096
Ansvarsförbindelse pensionsåtagande, mnkr	62	34	33	53	1 614
Investeringar, mnkr	1 209	850	1 033	1 089	1 374
Förändring av verksamhetens nettokostnader (inkl. avskr. och finansnetto), %	10	5	2	123	12
Nettokostnader (inkl. finansnetto) i % av skatteintäkter m.m., mnkr	99	91	92	95	98
Långfristig låneskuld, kr/invånare	79 874	88 022	89 604	87 907	73 854
Eget kapital (inkl. ansvarsförbindelse pensioner) kr/invånare	60 340	58 107	53 448	33 157	47 620
Soliditet, % (inkl. ansvarsförbindelse pensioner)	28,9	28,2	26,4	25,2	26,4
Antal tillsvidareanställda (kommunen, VKAB, Växjö & Co och Värends Räddningstjänst)	7 595	7 342	7 849	7 210	7 238
Antal invånare 31/12	97 600	97 081	95 995	94 859	94 129
Kommunen	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat, mnkr	155	230	234	215	2
Verksamhetens resultat, mnkr	-35	74	89	56	-202
Verksamhetens intäkter, mnkr	1 633	1 520	1 449	1 409	1 421
Verksamhetens kostnader, mnkr	-7 712	-7 172	-6 782	-6 530	-6 511
Eget kapital, mnkr	2 619	2 464	2 111	1 877	3 225
Ansvarsförbindelse pensionsåtagande, mnkr	17	12	28	28	1 590
Nettoinvesteringar, mnkr	347	256	222	278	251
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, mnkr	6 210	5 893	5 572	5 320	5 028
Förändring av skatteintäkter, generella statsbidrag och skatteutjämning, exklusive jämförelsestörande poster, %	5	6	5	6	3
Förändring av verksamhetens nettokostnader (inkl. finansnetto), exklusive jämförelsestörande poster, %	7	6	4	1	5
Nettokostnader (inkl. finansnetto) i % av skatteintäkter m.m., exklusive jämförelsestörande poster	99	96	96	96	100
Soliditet, (inkl. ansvarsförbindelse pensioner), %	36	32	30	27,1	27,8
Skattesats, %	20,19	20,19	20,19	20,19	20,19

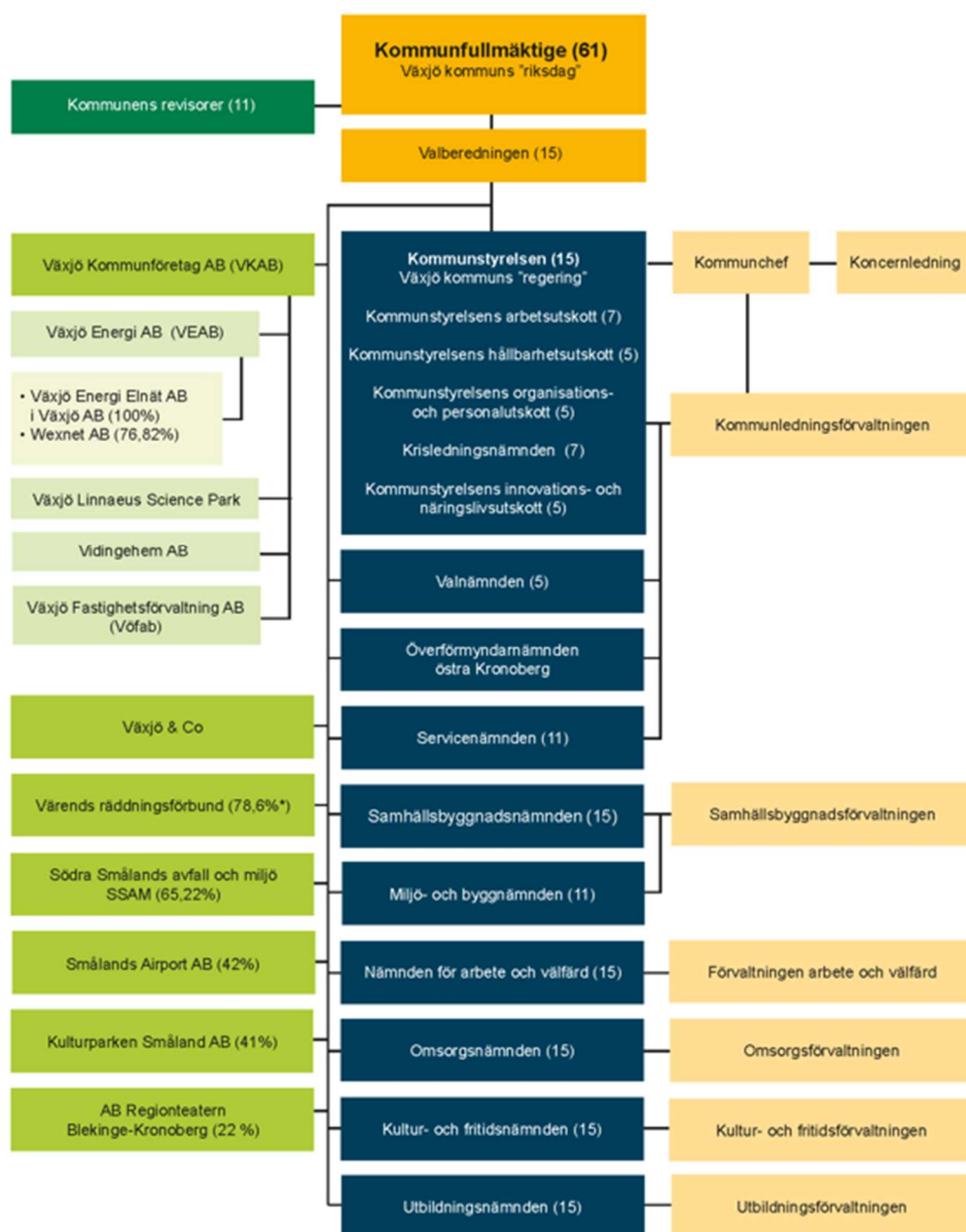
Från och med 2023-01-01 redovisas gatukostnadsersättningar i enlighet med RKR's rekommendation R2 Intäkter. Detta innebär att erhållna ersättningar inkluderas i kommunens ordinarie

exploateringsredovisning. Rättelsen har gjorts 2022. Tidigare år har inte omräknats.

Den kommunala koncernen

Bilden nedan beskriver samtliga nämnder och styrelser som ingår i kommunkoncernen. I det högra fältet finns nämndernas förvaltningsorganisation. Där inget anges är bolaget helägt av kommunen. Antal ledamöter i nämnder och styrelser inom parentes.

Växjö kommun har även intressen i kommunalförbundet Vård och behandling i Kronoberg (VoB), Samordningsförbundet Värmd, Växjö Citysamverkan AB, Huseby Bruk AB samt i Stiftelsen Smålands Museum och Stiftelsen Emigrantinstitutet.



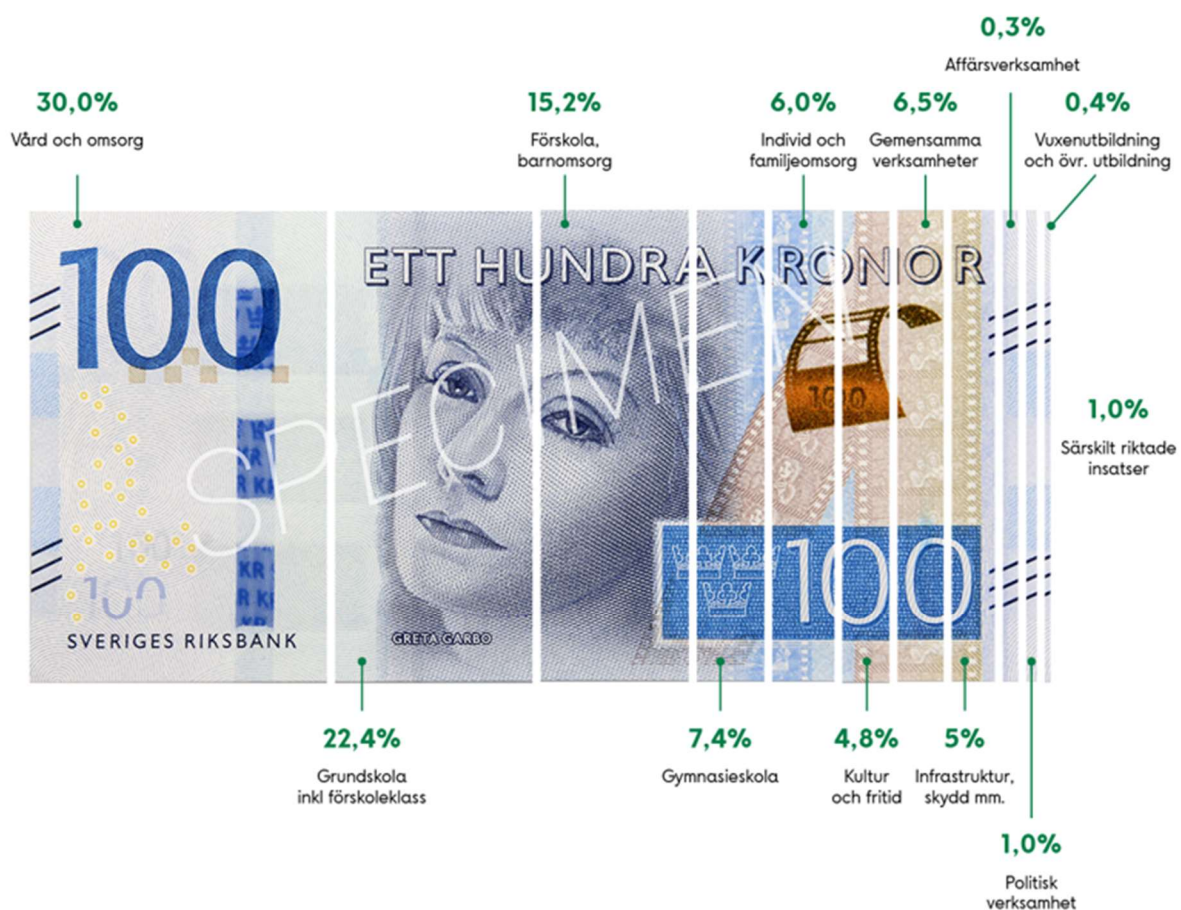
Omfattning privata utförare 2023

Privat utförare definieras i kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare är en helt privat aktör utan kommunalt ägande, det vill säga kommunala företag inkluderas inte i begreppet. Privat utförare i detta sammanhang omfattar inte heller fristående skolor och förskolor eftersom de är egna huvudmän för verksamheten och inte är upphandlad verksamhet utan reglerad genom tillståndsgivning.

Nedan redovisas omfattningen av privata utförare i Växjö kommun år 2023.

Verksamhetsområde	Antal privata utförare	Omfattning
Omsorg		
Särskilt boende äldre (LOV)	3	296 lägenheter
Bostad med särskild service, SoL	1	ca 15 lägenheter
Hemtjänst och hemsjukvård (LOV)	1	221 omsorgstagare
Bostad med särskild service, LSS	3	ca 60 lägenheter
Särskilt boende (LOU) SoL/LSS	1	ca 15 lägenheter
Kultur och fritid		
Café i Statsbiblioteket Växjö	1	
Drift Växjö simhall	1	
Lokalvård	2	
Infrastruktur etc.		
Gatudrift	En större och några mindre	
Gatubelysning	En större och några mindre	
Parkering	1	
Vatten och avloppshantering	1	
Vuxenutbildning		
Svenska för invandrare	9	1380 elever
Vuxenutbildning teoretiska gymnasieämnen	10	2146 elever
Vuxenutbildning yrkesprogram gymnasienivå	12	1125 elever
Grundläggande vuxenutbildning	9	682 elever
Övrigt		
Städentreprenad förskolor och skolor	2	
Sysselsättningsåtgärder	3	84 deltagare

Vart gick skatten 2023



	Netto kostnad, mnkr	Procent av skatten	Skatt, kronor
Politisk verksamhet	64	1,0	740
Infrastruktur, skydd mm	310	5,0	3 607
Kultur och fritid	297	4,8	3 459
Förskola, skolbarnomsorg	951	15,2	11 066
Grundskola inklusive förskoleklass	1 399	22,4	16 275
Gymnasieskola	460	7,4	5 346
Vuxenutbildning och övrig utbildning	23	0,4	273
Vård och omsorg	1 872	30,0	21 780
Individ- och familjeomsorg	377	6,0	4 390
Särskilt riktade insatser	62	1,0	722

Affärsverksamhet	19	0,3	217
Gemensamma verksamheter	413	6,5	4 808
Summa	6 247	100,0	72 683

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Omvärldsanalys

Befolkningsutveckling

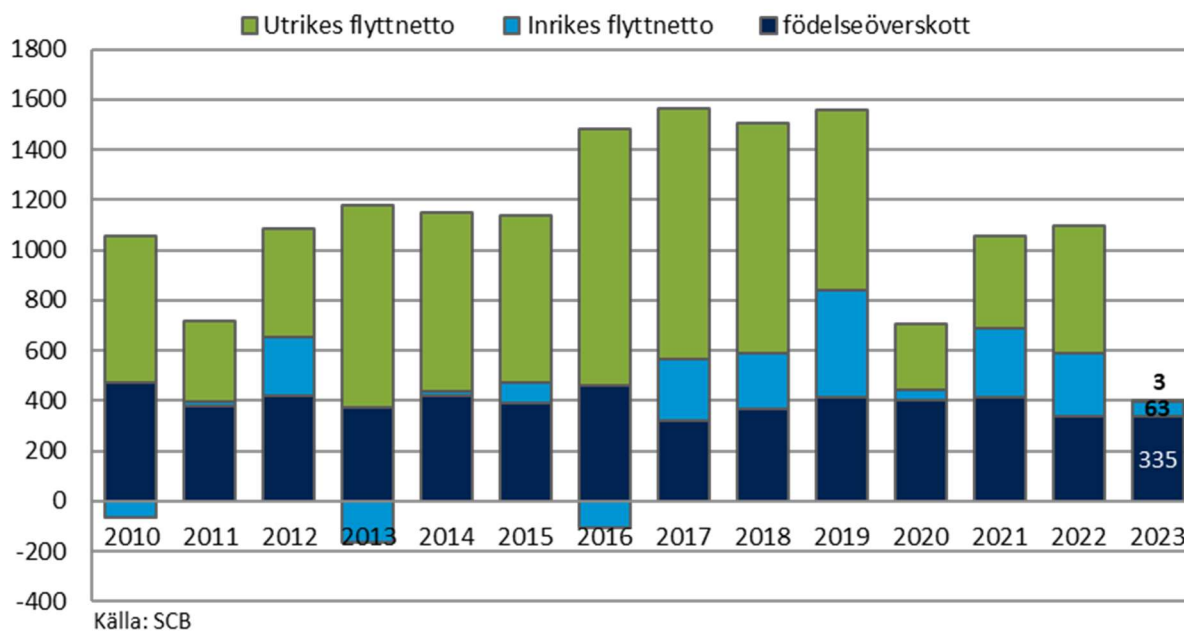
Växjös befolkning fortsätter att öka men i långsammare takt

Under 2023 upplevde Sverige en av sina minsta befolkningsökningar sedan början av millenniet, med en total ökning på 30 200 personer vilket mot slutet av året resulterade i en befolkning på 10 551 707 personer. Att rikets befolkning växer långsammare än tidigare förklaras av ett minskat barnafödande, ett lägre antal invandringar samt ett högre antal utvandringar. Denna inbromsning av befolkningsstillväxten återspeglas även på kommunnivå då två av tre kommuner i riket minskade i folkmängd under 2023. I absoluta tal hade Huddinge kommun det största befolknings-tappet med en minskning av 584 invånare följt av Sandviken som minskade med 470 invånare. Den antalsmässiga största ökningen skedde i Göteborgs kommun med 7 800 nya invånare följt av Malmö med +4 800 invånare. Störst relativ befolkningsökning hade Nykvarns kommun med 3,8 procent följt av Sunbyberg som ökade med 3,4%. I den andra änden hittar vi "smålandskommunen" Emmaboda och "norrlandskommunen" Dorotea som båda minskade med 3,1 procent.

I Växjö kommun fortsatte befolkningsantalet att stiga under 2023, även om tillväxttakten avtog jämfört med tidigare år, med en ökning på 437 personer (+0,3%) till totalt 97 574 invånare. Det är den lägsta antalsmässiga befolkningsökningen i kommunen på 22 år. 2023 års positiva befolkningssiffra innebär ändå att Växjö kommun fortsätter att växa i en tid där många andra kommuner minskar sin befolkning. Växjö var exempelvis den enda kommunen i Kronobergs län vars befolkning ökade under 2023, vilket understryker kommunens roll som en central punkt för länets tillväxt. Jämför vi oss dessutom med kommungruppen större städer visar det sig att Växjös relativa befolkningsstillväxt under 2023 var den 9:e starkaste av gruppens totalt 23 kommuner.

Växjös befolkningsökning under 2023 drevs huvudsakligen av ett födelseöverskott, nästan 85 procent, medan de återstående 15 procenten kan tillskrivas ett positivt inrikes flyttnetto. Kommunens födelseöverskott har under den senaste 15 års perioden legat stabilt och bidragit med cirka 400 personer per år till Växjös befolkningsstillväxt. Under 2023 bromsade dock antalet födselar in för tredje året i rad och antalet födda i Växjö var det lägsta sedan 2008, vilket gjorde att befolknings-tillväxten hölls tillbaka något då födelseöverskottet endast landade på +335 personer.

Folkökningens faktorer 2010-2023



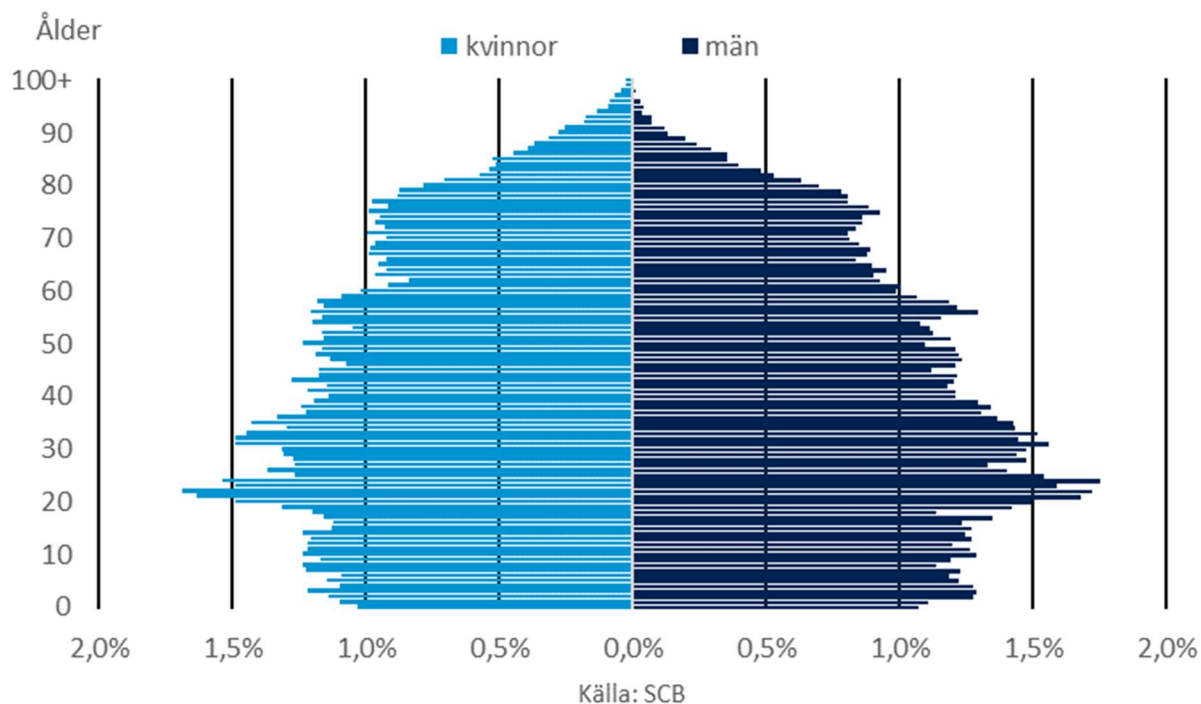
En annan viktig faktor som påverkade befolkningstillväxten var Skatteverkets arbete med att avregistrera personer som inte längre finns i Sverige. Skatteverket påbörjade detta arbete i maj 2023 och vid årsskiftet hade totalt 14 312 personer tagits bort från befolkningsregistret. Detta arbete har gjort att statistiken för utvandringen "skjutit i höjden" för vissa kommuner vilket i sin tur fått invandringsnettot att falla. För Växjös del har det betytt att drygt 350 "felaktigt skrivna" personer i kommunen nu avregistrerats som "utvandrade" under sommaren och hösten, vilket fått kommunens utrikes flyttnettot att minska rejält (+ 3 personer, se diagram nedan). I grunden är ett bättre register något positivt men för ett enskilt år kan det få tydliga effekter i en kommuns befolkningsstatistik, vilket måste beaktas. I Växjös fall kan man exempelvis anta att befolkningen skulle ökat med nästan 800 personer i stället för 437 under 2023 utan denna "registereffekt".

De befolkningsförändringar som skedde inom kommunen under 2023 var främst koncentrerade till Växjö stad, som stod för nästan hela ökningen (se diagram nedan). Även historiskt har en stor del av den befolkningstillväxt som skett i kommunen tillfallit Växjö stad. För att illustrera: Befolkningen i kommunen har ökat med drygt 11 300 personer eller 15,6 procent under de senaste 10 åren. Befolkningen i Växjö stad har under samma period växt med nästan 9 900 personer, vilket utgör 87 procent av kommunens totala befolkningstillväxt.

Tätort	Befolkning 2023	Förändring jämfört med 2022
Braås	1 637	-61
Dädesjö	135	4
Furuby	383	13
Gemla	1 500	4
Ingelstad	1 823	-10
Lammhult	1 824	-46
Landsbygd	12 018	17
Nöbbele	230	-17
Rottne	2 444	30
Tävelsås	350	-7
Vederslöv	142	-4
Växjö	73 763	430
Åby	421	-7
Åryd	699	2
På förs skrivna	205	89
Växjö kommun tot	97 574	437

Antalet födselar, personer som avlider samt flyttningar påverkar Växjös antalsmässiga befolkningsutveckling. För en kommun och dess verksamheter sker dock de stora förändringarna främst genom att olika stora åldersgrupper åldras för varje år vilket medför förändrade behov. Den grupp som andelsmässigt ökade klart mest under 2023 var personer som är 80 år eller äldre (+6,3%). Att personer i de övre pensionärsåldrarna växer i en allt snabbare takt beror i huvudsak på att den stora gruppen fyrtiotalister nu närmar sig dessa åldrar.

Befolkningspyramid, Växjö kommun, 2023



Ekonomisk utveckling

Växjö kommun är en del av en global ekonomi och påverkas av såväl den nationella som den internationella utvecklingen. Flera händelser har en betydande inverkan på den ekonomiska utvecklingen. Konflikten i Ukraina fortsätter ha en omfattande inverkan på globala marknader, såsom energipriser och råvaruförsörjning. Kriget i Ukraina har också medverkat till en hög inflation med ökade levnadskostnader och minskad köpkraft. Den globala och svenska inflationen har varit en central fråga under 2023. För att bekämpa inflationen har centralbanker, inklusive Riksbanken i Sverige, höjt styrräntorna. Även om pandemin har avtagit, fortsätter dess ekonomiska effekter att kännas. Återhämtningen efter pandemin har varit ojämn. Ytterligare faktorer som har inverkan på den ekonomiska utvecklingen är störningar i globala leveranskedjor, digitalisering och klimatfaktorer.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) presenterar regelbundet budgetförutsättningar för innevarande år samt för kommande period på tre år. I SKR:s cirkulär 14 december 2023 noteras att svensk industri och export utvecklats hyfsat starkt, trots en svag konjunktur i omvärlden. Det är främst en svag inhemsk efterfrågan som håller tillbaka konjunkturen på kort sikt.

Enligt SKR's cirkulär ökade skatteunderlaget i Sverige med 5,8 procent 2022, främst till följd av en stark ökning av lönesumman. Till och med oktober 2023 har lönesumman fortsatt att öka starkt, jämfört med samma period i fjol. Detta beror på den starka arbetsmarknaden 2023 jämfört med året innan. Även effekten av höjda garantipensioner 2022 samt den höjning av pensionerna som

beror på den stora ökningen av prisbasbeloppet 2023 ökar skatteunderlaget i år. En inbromsning av arbetsmarknaden märks under andra halvåret 2023 och syns främst i minskat antal arbetade timmar. Sysselsättningsgraden har minskat under ett antal månader 2023.

SKR noterar vidare att den globala ekonomin präglas av hög inflationstakt och penningpolitisk åtstramning, men att inflationen har sjunkit rejält under 2023. Ytterligare en faktor, utöver ökade kostnader på grund av ökade priser och löner, är att pensionskostnaderna ökar. Det är främst förändringen av prisbasbeloppet och hur den påverkar pensionsskuldens värdering som ger ökade kostnader, men också det nya pensionsavtalet påverkar.

Finansiella risker

För att beskriva Växjö kommun och kommunkoncernen och förmågan att upprätthålla en god ekonomisk hushållning används en finansiell analysmodell som bygger på fyra olika aspekter: Resultat, Kapacitet, Risk och Kontroll. Analysen inom varje perspektiv grundas på ett antal finansiella nyckeltal vilkas uppgift är att belysa ställning och utveckling inom respektive aspekt.

Växjö kommun

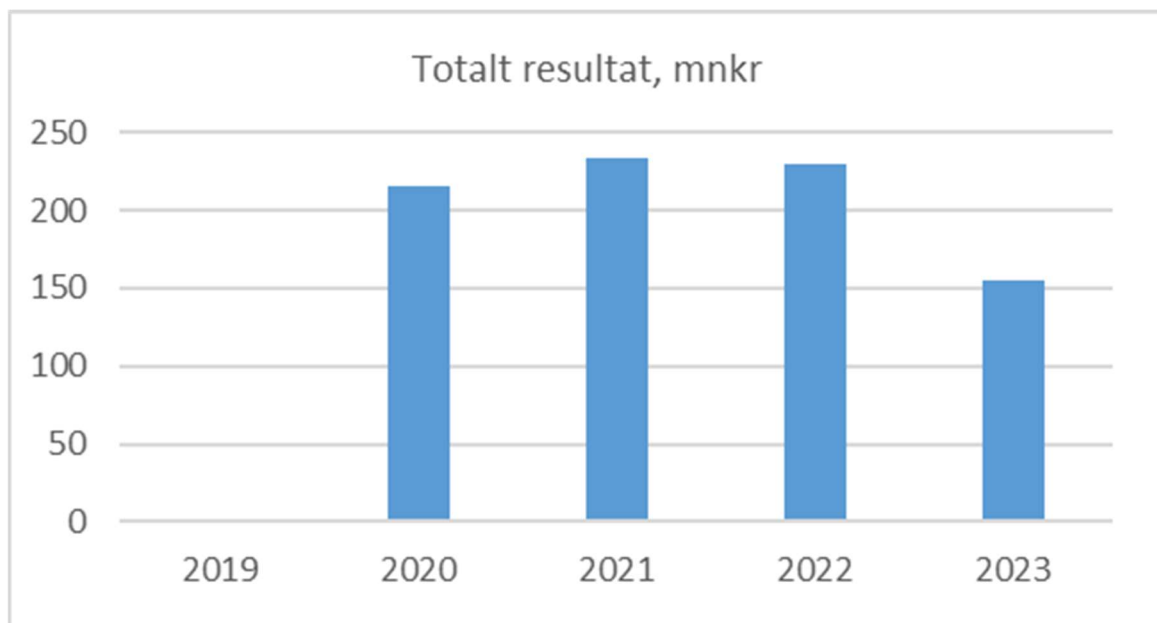
Resultat och kapacitet

Årets resultat

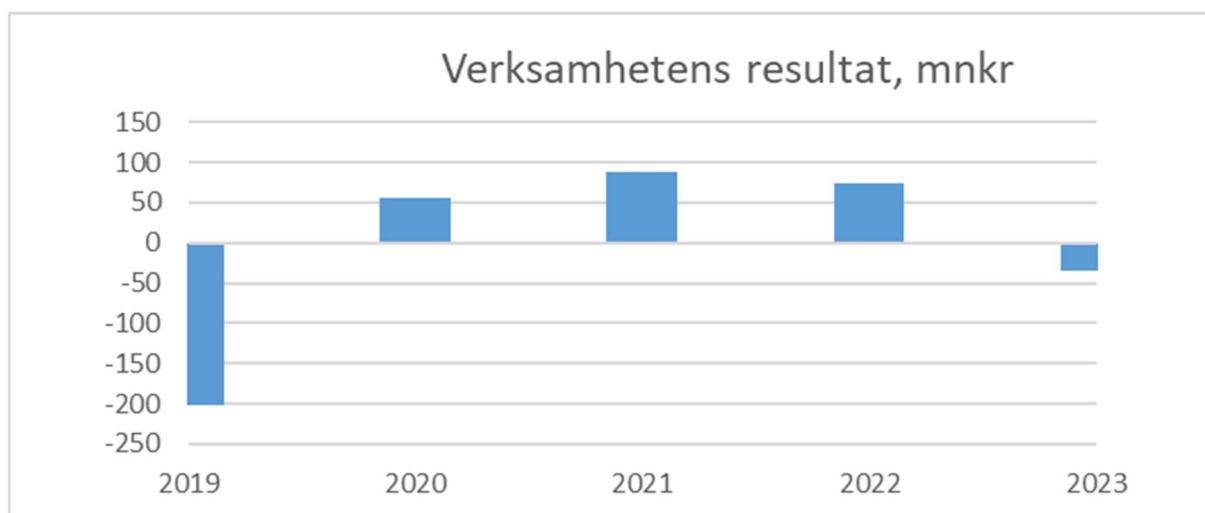
mkr	Utfall 2023	Budget 2023	Bud- getavvi- kelse
Årets resultat	155	25	130
Verksamhetens resultat	-35	-225	190

Kommunens resultat för år 2023 uppgår till 155 miljoner kronor, viket är i nivå med föregående år.

Resultatet för år 2023 förklaras huvudsakligen av ett högt utfall av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag för perioden. Orsakerna till den höga resultatnivån är en kombination av flera orsaker där positiva skatteavräkningar och regleringsbidrag från staten påverkat året positivt. På kostnadssidan märks effekter av höga pensionskostnader, avsättning för sjörestaurering samt särskilda satsningar som gjorts under året. En mer detaljerad resultatanalys ges i avsnitt "Verksamhetens intäkter och kostnader". Utdelningar och borgensavgifter från bolag och räntenettot ger ett tillskott på 316 miljoner kronor. Gemensam finansiering redovisar en avvikelse mot budget på 54 miljoner kronor och nämnderna en positiv avvikelse på 76 miljoner kronor.



Resultatet för den ordinarie verksamheten, det vill säga verksamhetens nettokostnader med avdrag för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, visar ett negativt utfall för år 2023 med 35 miljoner kronor.



Jämförelsestörande poster

För att resultatet ska vara jämförbart mellan åren justeras vissa nyckeltal för jämförelsestörande poster. Som jämförelsestörande betraktas poster som uppgår till ett väsentligt belopp samt är av ett sådant slag att de inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. När uppföljning sker av den ordinarie verksamheten exkluderas exploateringsresultatet som kan variera stort mellan de olika åren. Exploateringsresultatet bedöms därför alltid som en jämförelsestörande post. Med markexploatering avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier.

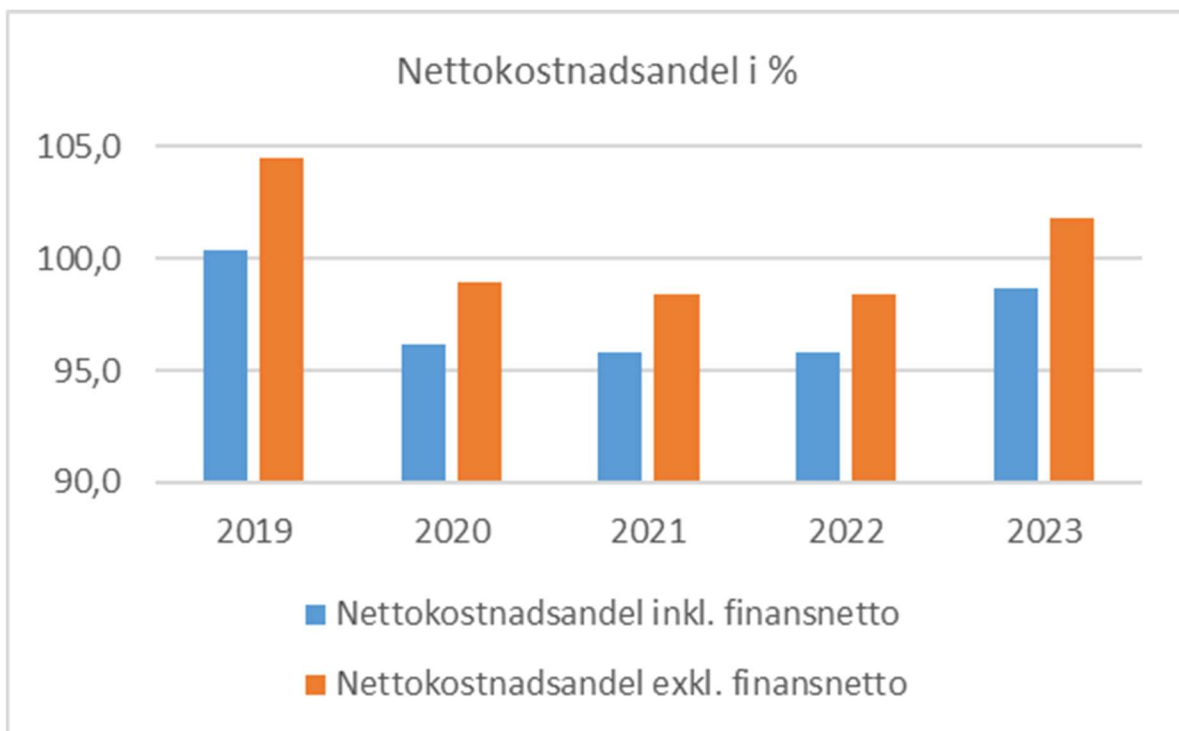
År	Jämförelsestörande post	+ intäkt, - kostnad mnkr
2023	Exploateringsresultat	+75
2022	Exploateringsresultat	+5
2021	Exploateringsresultat	+2
2020	Exploateringsresultat	+14
2019	Exploateringsresultat	+22
2018	Exploateringsresultat	+36

Utveckling av nettokostnadsandel

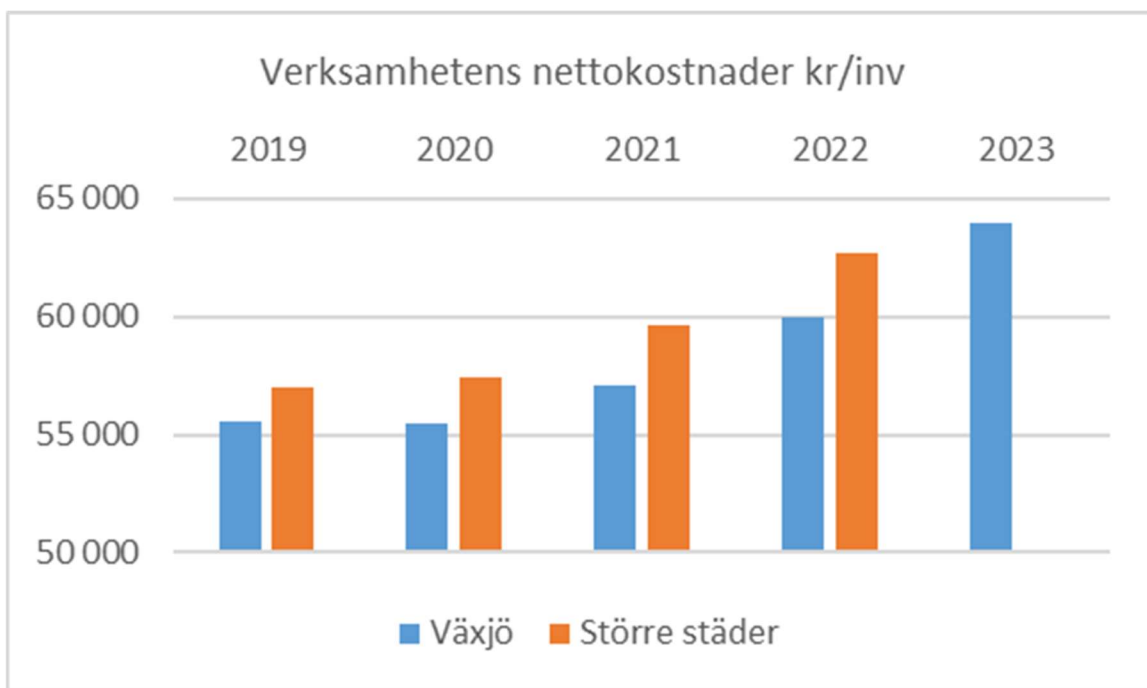
En grundläggande förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns en balans mellan löpande intäkter och kostnader. Verksamhetens nettokostnader i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och skatteutjämning benämns nettokostnadsandel. Måttet visar i vilken mån skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning täcker de löpande kostnaderna. Resultatet behöver över tid vara positivt för att finansiera exempelvis investeringar och pensionsåtaganden. Det är också viktigt att det finns en buffert för att kunna möta konjunktursvängningar.

Nettokostnadsandel kan mätas såväl inklusive som exklusive finansnetto. Växjö kommun lyfter utdelning från sina helägda bolag för att finansiera den löpande verksamheten. För en mer rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och utveckling bör därför nettokostnadsandelen inkludera finansnettot.

För år 2023 uppgick nettokostnadsandelen inklusive finansnettot till 98,7 procent. Om finansnettot exkluderas uppgår nettokostnadsandelen istället till 101,8 procent för året. Då skatteintäkter och utjämningsbidrag procentuellt har ökat mindre än nettokostnaderna jämfört med förra året visar kommunen en något försämrad procentandel. För att uppnå en långsiktig ekonomi i balans måste ökningstakten av nettokostnaderna minska för att inte överstiga nivån på skatteintäkter, generella statsbidrag och skatteutjämning som ska finansiera den ordinarie verksamheten.



Verksamhetens nettokostnader per invånare har de senaste åren varit något lägre i Växjö kommun jämfört med kommungrupp större städer. För år 2023 uppgick nettokostnaden i Växjö till 63 986 kronor per invånare, som är något högre jämfört med år 2022 som uppgick till 59 940 kronor.



Ökning från föregående år, %, exkl. jämförelsestörande poster	2023	2022	2021	2020	2019
Skatteintäkter, statsbidrag och skatteutjämning	5,4	5,7	4,8	5,8	3,4
Verksamhetens nettokostnad inklusive finansnetto	6,8	6,1	4,2	1,4	5,4
Verksamhetens nettokostnad exklusive finansnetto	7,2	6,4	3,8	0,5	4,8

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter för år 2023 uppgår totalt till 1,6 miljarder kronor.

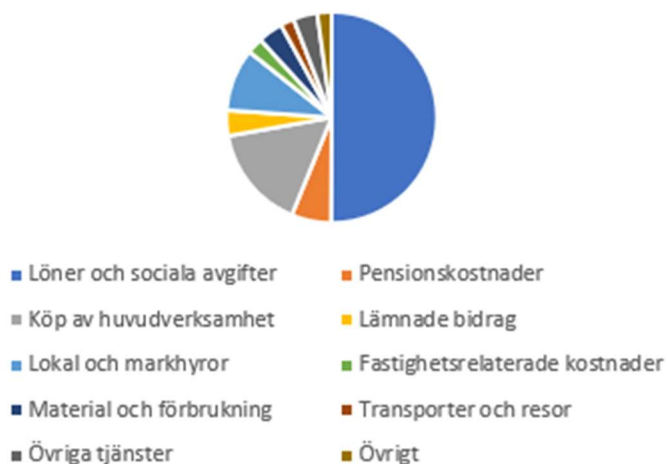
Verksamhetens intäkter



Jämfört med föregående år ökar intäkterna med 128 miljoner kronor (8,5 procent). Förklaringen till ökningen är en kombination av olika orsaker. En stor bidragande orsak är ökade intäkter för exploateringsområden vilket till stor del är en effekt av en ändrad redovisningsprincip. Därtill kommer nyttjande av statsbidrag, främst avseende bidrag från Migrationsverket. Nivån på statsbidrag från Skolverket minskar. En minskning märks också bland intäkter för bygglov, planavgifter, startbesked samt förrättningsavgifter hos Lantmäterimyndigheten. Taxor och avgifter ökar jämfört med föregående år, främst gällande barnomsorgs- och avgifter inom äldreomsorgen. Försäljning av verksamhet såsom interkommunala ersättningar ökar, så också ersättning för tjänster inom kommunkoncernen för övertagande av arbetsuppgifter i samband med omstrukturering av koncernen.

Verksamhetens kostnader år 2023 uppgår till 7,7 miljarder kronor.

Verksamhetens kostnader



Jämfört med föregående år har verksamhetens kostnader ökat med 540 miljoner kronor (7,5 procent). Den enskilt största orsaken till ökningen är ökade personalkostnader som står för 300 miljoner kronor, eller 7,5 procent. En stor bidragande orsak till kostnadsökningen är höjda pensionskostnader som är påverkade av den höjda inflationsnivån, där den sammanlagda ökningen uppgår till 100 miljoner kronor. Lönekostnader ökar också såväl på grund av lönerevision som fler anställda. Samtidigt noteras en minskning av kostnader för såväl sjukfrånvaro som för övertid. Mer detaljerad statistik gällande personal återfinns i avsnittet Väsentliga personalförhållanden, Medarbetare i siffror.

En övergripande analys av kommunens kostnadsutveckling visar att ett flertal kostnadslag ökar till följd av en högre inflationstakt. Som exempel kan nämnas kostnader för verksamhetslokaler, färdtjänst, livsmedel, försörjningsstöd och energi- och entreprenadkostnader. Därutöver noteras en enskilt hög kostnadsökning avseende köp av huvudverksamhet. Ersättning till friskolor ökar till följd av ett högre antal elever, samt kompensation för högre löner och personalomkostnadspålägg.

Fullmäktige beslutade i december om investeringsstöd till föreningar, om en plan för sjörestaureering samt om utrangering av anläggningstillgångar, vilket påverkar kostnadssidan. Bland vissa kostnader märks en något lägre nivå, bland annat förbrukningsinventarier och - material, böcker samt möbler och textilier. Medlemsbidraget till Värends räddningstjänstförbund är betydligt lägre 2023 jämfört med förra året då ersättning för sanering av p-fas lämnades till förbundet.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag

mnkr	2023			2022
	Utfall	Budget	Budgetavvikelse	Utfall
Skatteintäkter	4 750	4 739	11	4 448
Avräkning skatter innevarande år	25	0	25	112
Avräkning skatter föregående år	76	0	76	30

Summa skatteintäkter	4 851	4 739	112	4 590
Utjämning	1 113	1 038	75	1 060
Generella statsbidrag	246	253	-7	243
Summa totalt	6 210	6 030	180	5 893

Skatteintäkterna tillsammans med generella statsbidrag och utjämning är den huvudsakliga källan till att finansiera kommunens verksamhet. De generella statsbidragen består av LSS-utjämning och kommunal fastighetsavgift. Kommunalekonomisk utjämning är ett utjämningsystem mellan kommunerna vars syfte är att åstadkomma likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet på.

Totalt uppgick skatteintäkterna, generella statsbidrag och utjämning för år 2023 till 6 210 miljoner kronor. Det är en ökning med 317 miljoner eller 5,4 procent jämfört med år 2022. Ökningen beror dels på ett högre skatteunderlag för innevarande år, dels på högre skatteavräkningar för såväl föregående som innevarande år. Nivån på skatteintäkterna är beroende av skattesatsen och skatteunderlaget. Kommunalskatten uppgår i Växjö till 20,19 procent. Kommunalskatten i Växjö ligger under den genomsnittliga nivån i Sverige, som för år 2023 uppgår till 20,67 procent.

Total kommunal skattesats 2020-2023, genomsnitt för riket

%	2023	2022	2021	2020
Kommunal skattesats	20,67	20,67	20,71	20,72
Regionskattesats	11,57	11,56	11,56	11,56
Total kommunal skattesats*	32,23	32,24	32,27	32,28

Finansnetto

mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Utdelning från koncernbolag	246	111	123	133	139
Borgensavgifter	68	68	66	62	55
Räntenetto	70	31	15	17	19
Finansiell kostnad pensioner	-131	-38	-26	-45	-10
Övriga finansiella poster	-60	-16	-33	-8	1
Summa finansnetto	193	156	145	159	204

Kommunen har ett positivt finansnetto som till största delen består av utdelningar från kommunala bolag, borgensavgifter, ränteintäkter vid utlåning till de kommunala bolagen och föreningar, samt räntekostnader. I finansnetto ingår även finansiella kostnader för pensionsavsättningar.

Under 2023 har marknadsräntor fortsatt att stiga kraftigt till följd av Riksbankens höjningar av styrräntan från 2,5% till 4,0%. Ränteuppgången har inneburit ökade ränteintäkter på utlåning samt ränteintäkter på kommunens inlåning i bank vilket sammantaget förklarar ökningen av räntenettet.

Den finansiella kostnaden för pensioner är högre från 2020 efter byte av redovisningsprincip för pensionsåtaganden till fullfondering. Från 2020 ingår kommunens samlade pensionsåtaganden som en avsättning i balansräkningen. Ökningen 2023 förklaras av förändring av prisbasbeloppet till följd av hög inflation.

Övriga finansiella poster avser värdering av långfristig lånefordran samt indexreglering av avsättning för medfinansieringsavtal med Trafikverket för Fagrabäcksrondellen.

Investeringar

mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Nettoinvesteringar	347	256	222	278	251

Kommunens verksamhetsfastigheter ägs främst av kommunens helägda fastighetsbolag Växjö Fastighetsförvaltning AB, Vöfab och Vidingehem AB. Investeringar i verksamhetsfastigheter redovisas i bolagen och kommunen har istället kostnader för att hyra lokalerna.

Kommunens investeringar omfattar framförallt investeringar i VA, gator och vägar samt IT-investeringar. För år 2023 redovisas en nettoutgift för investeringar på 347 miljoner kronor. Investeringarna redovisas mer utförligt per nämnd i eget avsnitt längre fram i Årsredovisning

Skattefinansieringsgrad av investeringar

mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat	155	230	234	215	2
Avskrivningar (ej likviditetspåverkande)	166	152	150	143	140
Summa	321	382	384	358	142
Nettoinvesteringar	347	256	222	278	251
Försäljning av anläggningstillgångar	0	18	4	0	2
Summa	347	274	226	278	253
Skattefinansieringsgrad, %	92	139	170	129	56

När den löpande driften har finansierats bör det återstå en tillräckligt stor andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för att investeringarna ska kunna finansieras med egna medel. En finansieringsgrad över 100 procent innebär att kommunen kan egenfinansiera investeringarna utan att låna eller att minska likviditeten. En hög finansieringsgrad innebär också att det finansiella handlingsutrymmet kan bibehållas inför framtiden. Den större delen av investeringarna görs i de kommunala bolagen varvid kommunens nyckeltal har varit höga avseende egenfinansiering av investeringar. En något lägre resultatnivå för år 2023, 155 miljoner kronor jämfört med 230 miljoner kronor 2022, i kombination med cirka 100 miljoner högre nettoinvesteringar gör att det blir en lägre skattefinansieringsgrad år 2023 jämfört med år 2022.

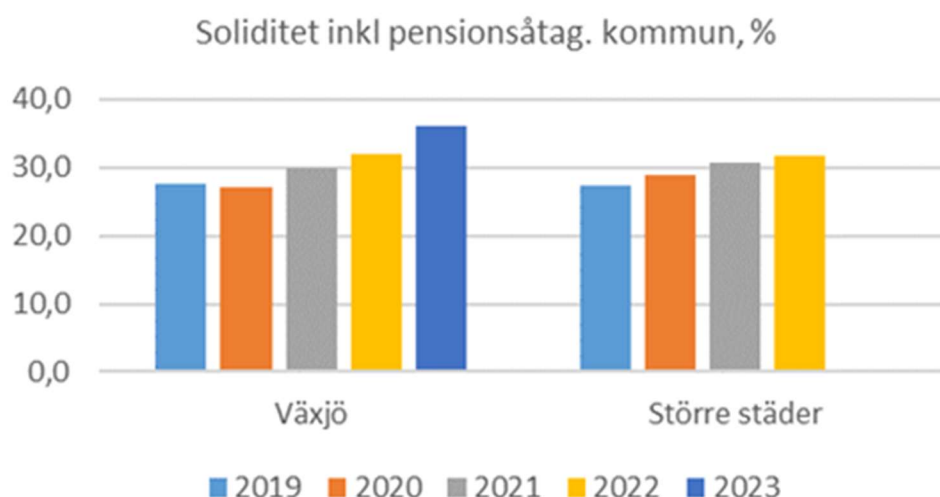
Risk och kontroll

Soliditet

Den långsiktiga betalningsförmågan mäts genom soliditeten som visar hur stor andel av kommunens tillgångar som finansieras med eget kapital. Soliditeten är beroende av resultatutvecklingen och förändring av tillgångar och skulder. En försämrad soliditet är en varningssignal som måste beaktas.

Soliditet, %	2023	2022	2021	2020	2019
Soliditet	36	33	30	27	28

Soliditeten inklusive ansvarsförbindelser för pensioner uppgick till 36 procent per den 31 december 2023 vilket är en tydlig ökning jämfört med föregående år (32 procent). Anledningen till att soliditeten ökar beror i huvudsak på årets resultat, samt genomförda försäkringslösningar de tre senaste åren vilka har bidragit till att minska avsättningen för pensioner.



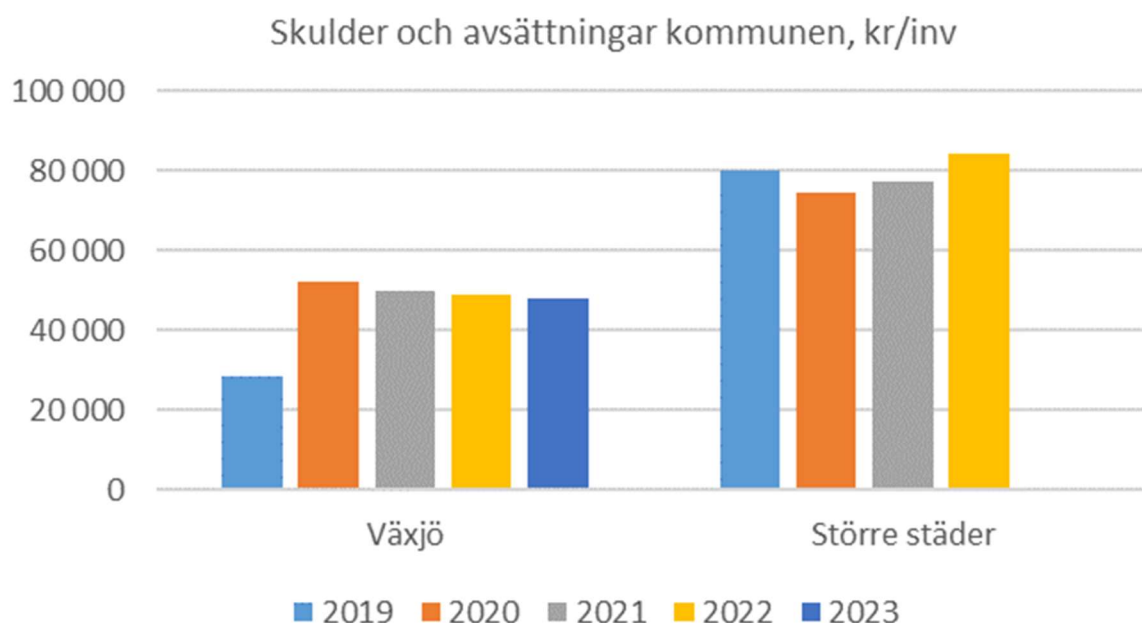
Skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgrad, %	2023	2022	2021	2020	2019
Total skuldsättningsgrad	64	67	70	72	45

Den del av tillgångarna som finansierats med främmande kapital brukar benämnas skuldsättningsgrad och beskriver kommunens finansiella risk och räntekänslighet. Beräkningen görs genom att summan av kort- och långfristiga skulder samt avsättningar sätts i relation till totala tillgångar. Växjö kommun har tidigare år haft en låg skuldsättningsgrad, kring 44 procent, som en följd av att kommunens bolag äger större del av verksamhetslokalerna och att pensionsåtaganden före 1998 tidigare har redovisats som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Den nya redovisningsprincipen för pensionerna från år 2020, att i stort sett hela pensionsåtagandet

redovisas som skuld i balansräkningen, försämrade skuldsättningsgraden.

Sett till kronor per invånare, har Växjö kommun fortfarande en betydligt lägre nivå på skuldsättning än sin kommungrupp.



Likviditet

	2023	2022	2021	2020	2019
Omsättningstillgångar, mnkr	2 282	2 971	2 733	2 704	2 188
Kortfristiga skulder exkl. semesterlöneskuld, mnkr	1 779	1 815	1 593	1 431	1 139
Balanslikviditet, %	128	164	172	189	192

Balanslikviditeten beskriver betalningsförmågan inom det närmaste året. Skulden för intjänad semester och okompenserad övertid har exkluderats eftersom skulden inte bedöms förändras det närmaste året. Likviditet krävs för att klara av stora utbetalningar under året exempelvis löner, hyror, pensioner och större investeringar. Den finansiella beredskapen i Växjö kommun bedöms vara mycket god.

Utlåning

mnkr	2023	2022	2021	2020
Fastighetsbolagen Arenastaden	420	421	430	440
SEB/Leasing Sandvik 3 (VEAB)	687	715	736	736
Växjö Kommunföretag AB (VKAB)	730	430	430	573

Smaland Airport AB	6	6	6	6
Föreningar/övriga	100	84	63	63
Summa utlåning	1943	1 656	1 665	1 818

Kommunens kort- och långfristiga utlåning har ökat med 287 miljoner kronor jämfört med föregående år vilket i huvudsak förklaras av en utökad utlåning till Växjö Kommunföretag AB (VKAB) som ökar med 300 mnkr.

Utlåning till föreningsägda fastighetsbolag på Arenastaden minskar endast med 1 miljoner kronor. Från september 2022 till och med december 2023 har kommunen beviljat amorteringsbefrielse för att stödja verksamheterna i en tid av hög inflation, stigande räntor och höga energikostnader. Amorteringsbefrielse lämnas även för motsvarande period till övriga föreningar vilka har beviljats lån för investering i anläggningar och lokaler.

Den utökade utlåningen till Föreningar/övriga om totalt 16 miljoner kronor avser lånefinansiering till uppförande av skidanläggning i Kvälleberg/Räppe, utlåning till Växjö Handbollsförening till finansiering av GBJ-Arena, samt utökad byggnadskreditiv till Växjö Fältrittklubbs byggnation av Växjö Hästsportcenter i Bergunda.

Utlåningen till SEB för finansiering av Sandvik 3 (VEAB) finansieras via upplåning från Nordiska Investeringsbanken och Kommuninvest. Under 2023 har planerig amortering påbörjats i takt med VEAB's avskrivning av Sandvik 3 vilket har minskat utlåningen med 28 miljoner kronor. Övrig utlåning finansieras med kommunens egen överskottslikviditet.

Borgensåtagande

mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Borgensåtagande	7 817	7 910	7 766	7 565	6 734
Koncernresultat	57	504	422	249	113

Kommunen går i borgen för extern upplåning till de kommunala bolagen för att säkerställa god tillgång till lånefinansiering. Höga borgensåtaganden kan innebära ett ökat risktagande. Räknet per invånare är borgensåtagandet för kommunen betydligt högre än genomsnittet i landet. Borgensåtagandet för kommunen har minskat med 93 miljoner kronor under år 2023 till följd av ökad egen utlåning från Växjö kommun till Växjö kommunföretag AB.

Den goda ekonomin i de kommunägda bolagen innebär en låg risk för kommunens borgensåtaganden. Vid analys och bedömning av borgensåtagandet bör även beaktas kommunens skuldsättningsgrad.

Växjö kommunkoncernen bolagen

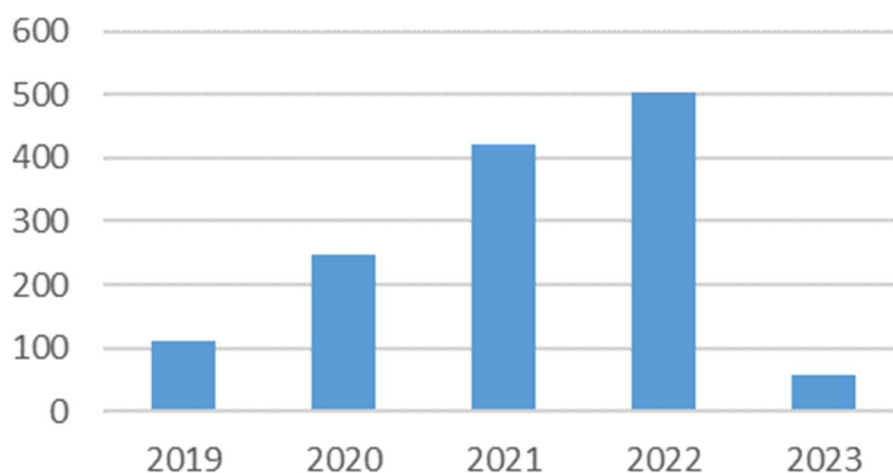
Resultat och kapacitet

Årets resultat

Resultatet i kommunkoncernen efter bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 57 miljoner kronor vilket är lägre än föregående års resultat på 504 miljoner kronor. VKAB-koncernen visar ett lägre resultat än för år 2023 främst på grund av lägre elintäkter, högre kostnader för bland annat biobränsle och räntor samt nedskrivning av fastighet.

Koncernelimineringar har gjorts med 247 miljoner kronor hänförliga till utdelningar.

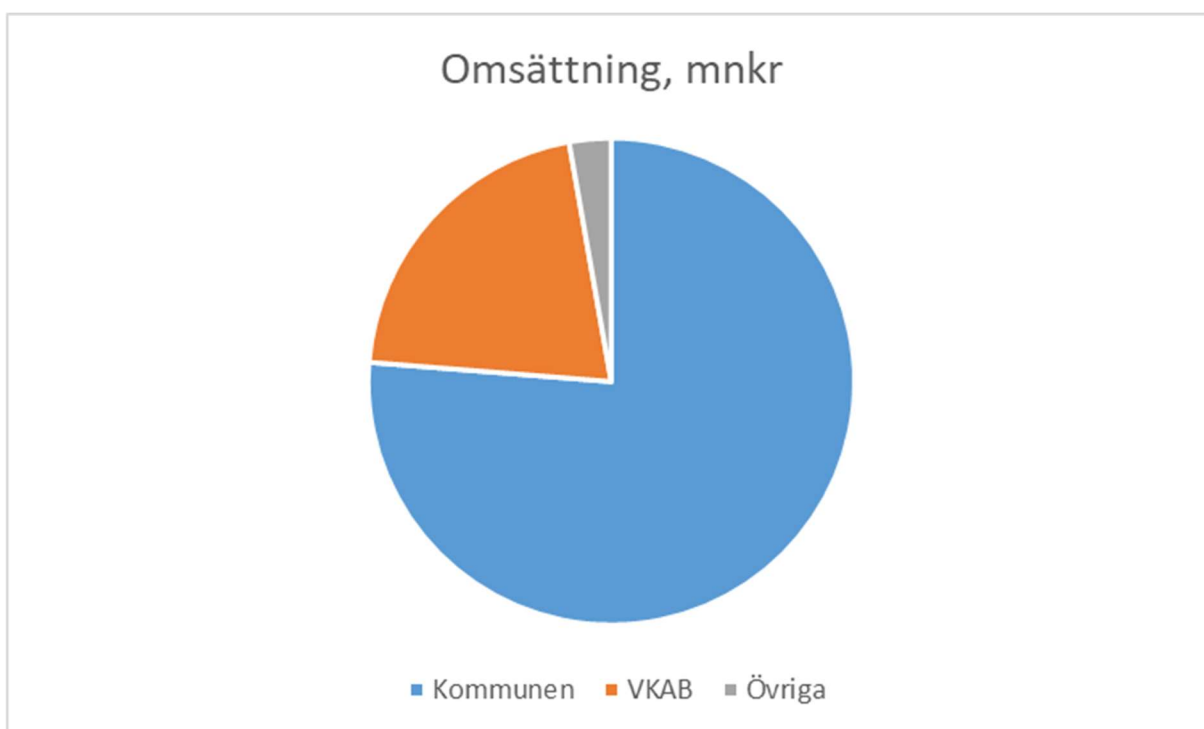
Resultat Växjö kommunkoncern, mnkr



Årets resultat, mnkr	2023	2022
Växjö kommun	155	230
VKAB-koncernen	149	364
Småland Airport AB	-5	-1
Värendes Räddningstjänstförbund	5	3
AB Regionteatern Blekinge-Kronoberg	0	0
Företagsfabriken AB	0	0
Kulturparken Småland AB	0	0
SSAM AB	0	0
Växjö & Co	0	0
Elimineringar	-247	-92
Summa	57	504

Verksamhetens intäkter och kostnader

Under år 2023 omsatte koncernen 9 175 miljoner kronor (8 734 miljoner kronor). Omsättningen utgörs av kommunens verksamhetskostnader samt bolagens intäkter exklusive intern försäljning mellan bolagen och kommunen. Realisationsvinster räknas inte med i omsättningen i följande diagram. Koncernens nettokostnader uppgick enligt resultaträkningen till 5 917 miljoner kronor vilket är en ökning av nettokostnader med nio procent. Verksamhetens kostnader för koncernen ökade med sju procent jämfört med år 2022. Verksamhetens intäkter ökade med fyra procent jämfört med år 2022.



Finansnetto

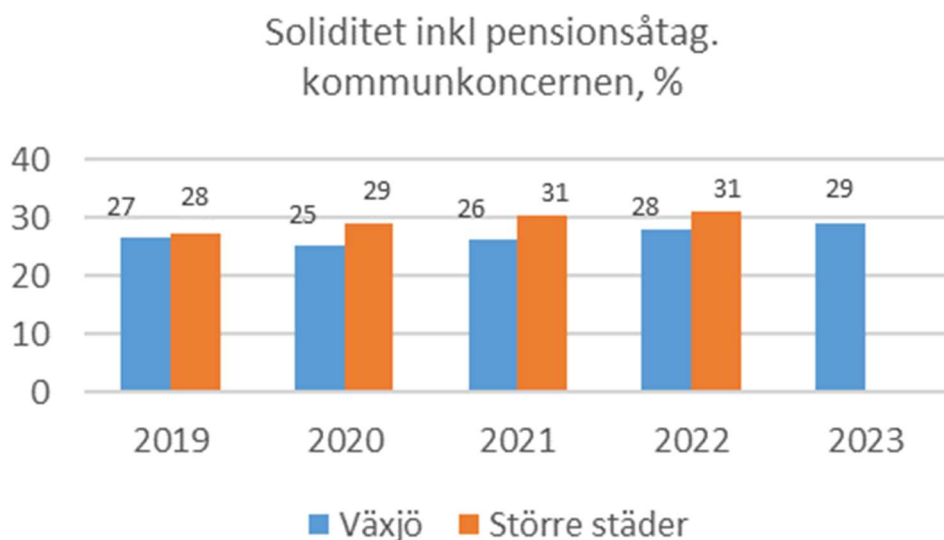
Finansnettot för kommunkoncernen är negativt, 218 miljoner kronor (-19 miljoner kronor). Det negativa finansnettot beror bland annat på högre räntekostnader och händelser av engångskaraktär. Räntekostnaderna i kommunkoncernen hänförs i huvudsak till VKAB-koncernen.

Risk och kontroll

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunkoncernens långsiktiga finansiella handlingsutrymme och hur stor andel av koncernens tillgångar som finansierats med eget kapital. Ju högre soliditeten är desto mindre externt upplånade medel används för att finansiera tillgångarna. Vid beräkning av soliditeten räknas ansvarsförbindelsen avseende pensioner som en avsättning i balansräkningen. Soliditeten för år 2023 är 28,9 procent för kommunkoncernen, vilket är en förbättring jämfört

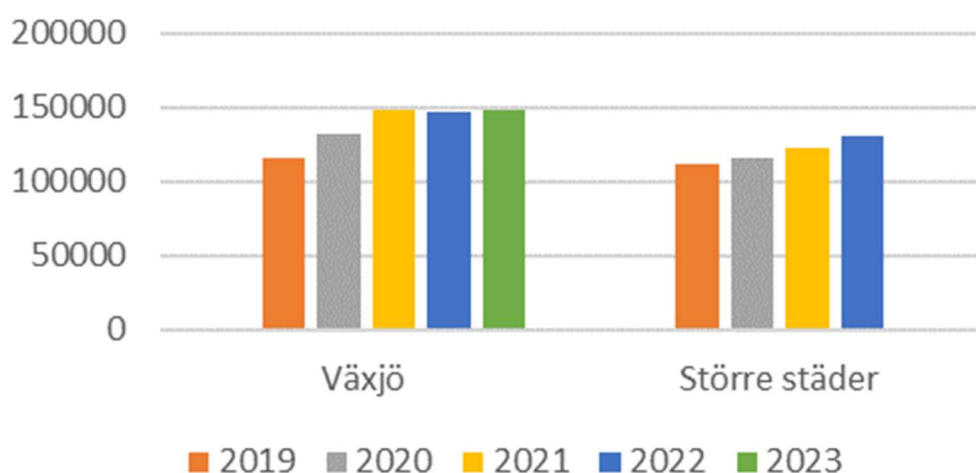
med föregående år.



Skuldsättningsgrad

Den del av tillgångarna som finansierats med externa medel benämns skuldsättningsgrad. Beräkningen görs genom att summan av kort- och långfristiga skulder samt avsättningar sätts i relation till totala tillgångar. Koncernens skuldsättningsgrad uppgår till 69 procent vilket är något lägre än föregående års skuldsättningsgrad på 71 procent. Det framtida upplåningsbehovet förväntas vara fortsatt stort med anledning av kommunens tillväxt och behov av investeringar. Koncernen har något högre skuldsättningsgrad vid jämförelse med andra kommunkoncerner. Vid denna jämförelse bör beaktas att Växjö kommunkoncern har finansierat utbyggnaden av universitetsområdet med externt upplånade medel.

Skulder och avsättningar kommunkoncern kr/inv



Likviditet

	2023	2022	2021	2020	2019
Omsättningstillgångar, mnkr	2 739	3 021	3 066	2 851	2 113
Kortfristiga skulder exkl. semesterlöneskuld, mnkr	4 259	3 519	3 154	2 994	2 836
Balanslikviditet, %	64	86	97	95	75

Balanslikviditeten beskriver betalningsförmågan inom det närmaste året. Balanslikviditeten uppgår till 64 procent för år 2023 vilket är lägre jämfört med föregående år, främst beroende på en omklassificering av långfristigt skuld till kortfristig. Större delen av kommunens bolag är anslutna till koncernkontot med Växjö kommun som huvudkontoinnehavare. Dessa medel används för en effektiv likviditetshantering och som byggnadskreditiv. Likvida medel uppgick per den 31 december 2023 till 919 miljoner kronor.

Finansiell analys Växjö kommunkoncern bolagen

I tabellen nedan visas de kommunala bolagens utfall för helår 2023, före bokslutsdispositioner och skatt. För delägda bolag och förbund redovisas bolagets resultat och kommunens andel därav.

Resultat efter finansiella poster mnkr	Utfall 2023	Budget 2023	Budget- avvikelse
VKAB-koncernen	187	284	-97
varav Växjö kommuns andel	179	276	-97

VKAB	189	-9	198
Vöfab	33	32	1
VEAB	119	149	-30
varav Växjö kommuns andel	111	141	-30
Vidingehem AB	86	111	-25
Växjö Linnæus Science Park AB	0	0	0
Övriga bolag			
Växjö & Co AB	0	0	0
Södra Småland avfall och miljö AB	0	1	-1
varav Växjö kommuns andel	0	1	-1
Värends räddningstjänstförbund	6	-1	7
varav Växjö kommuns andel	5	0	5
Växjö Småland airport AB	-13	-17	4
varav Växjö kommuns andel	-5	-7	2

Bolagens verksamhet

VKAB-koncernen

Växjö kommunföretag AB är moderbolag till ett allmännyttigt bostadsbolag, ett lokalbolag, en energikoncern samt till Växjö Linnæus Science Park AB.

Koncernens resultat efter finansiella poster uppgår år 2023 till 187 miljoner kronor (441 miljoner kronor). Kommunens andel av resultatet uppgår till 179 miljoner kronor efter justering av minoritetens ägarandel i Wexnet. Koncernen visar ett lägre resultat än föregående år på grund av lägre elintäkter, högre kostnader på bland annat biobränsle samt en nedskrivning av fastighet. Det är främst Växjö Energi AB och Vidingehem som visar ett lägre resultat år 2023.

Växjö Fastighetsförvaltning AB

Bolagets uppdrag är att i första hand tillgodose Växjö kommuns behov av ändamålsenliga lokaler för olika verksamheter och det gör därmed Växjö kommun till den största hyresgästen som står för 93 procent av hyresintäkterna. Vöfab har under året fortsatt med byggnationen av Hagaviksskolan som ska bli en högstadieskola för cirka 650 elever. Bolaget har startat upp nybyggnationen av Furutåskolan samt om- och tillbyggnation av Ulriksbergsskolan som har fortsatt under året.

Växjö kommunfullmäktige beslutade 2021-08-31 att omstrukturera den helägda bolagskoncernen Växjö kommunföretag AB för att skapa ett renodlat allmännyttigt bostadsbolag och ett renodlat fastighetsbolag för verksamhetslokaler. Första steget togs under 2022 då Vöfab övertog lokalfastigheterna från gamla bolaget Vidingehem (som upphört via fusion) och köpte samtliga aktier i Videum. Det sista steget genomfördes i januari 2023 då Videum fusionerades upp i Vöfab och bildade ett renodlat lokalbolag.

Bolagets resultat efter finansiella poster ligger i linje med det budgeterade resultatet.

Vid en jämförelse med tidigare år enligt tabellen nedan måste hänsyn tas till att fusionen mellan Vöfab och Videum AB har inneburit stora förändringar i utfall för 2023.

VÖFAB, mnkr	2023	2022	2021
Nettoomsättning	721	528	415
Resultat efter finansiella poster	33	37	20
Balansomslutning	5 300	4 328	3 392
Soliditet, %	5,9	4,1	2,9
Medelantal anställda	127	89	61
Bruttoinvesteringar	597	327	244
Avkastning totalt kapital, %	2,0	1,5	2,1

Vidingehem AB

Bolaget har som uppdrag att verka för att kommunen inom centralorten har ett pris- och kvalitetsvarierat utbud av attraktiva bostäder i hyresform. Vid utgången av år 2023 hade bolaget ett lägenhetsbestånd på 11 313 lägenheter varav 2 137 är studentbostäder och 980 lokaler/förråd. Under år 2023 färdigställdes 76 lägenheter i kvarteret Bärnstenen och 46 lägenheter är under produktion i kvarteret Alabastern på Araby. En totalrenovering av 220 lägenheter genomförs på Öster där cirka 132 lägenheter är färdigrenoverade och återinflyttade.

Växjö kommunfullmäktige beslutade 2021-08-31 att omstrukturera den helägda bolagskoncernen Växjö kommunföretag AB för att skapa ett renodlat allmännyttigt bostadsbolag och ett renodlat fastighetsbolag för verksamhetslokaler. Första steget togs under 2022 då Växjöbostäder köpte samtliga aktier i Vidingehem AB. Det sista steget genomfördes i januari 2023 då Vidingehem AB fusionerades upp i Växjöbostäder, för att bilda ett renodlat bostadsbolag, samt bytte namn till Vidingehem AB.

Resultat efter finansiella poster uppgår till 86 mkr. Nettoomsättningen har ökat till 919 mkr och beror bland annat på årlig hyreshöjning, men har också minskat till följd av ökade vakanser i lägenhetsbeståndet och då främst för studentbostäder. I resultatet ingår en nedskrivning av fastighetsvärden med 70 miljoner kronor samt utdelning från dotterbolaget Vältöjan Fastigheter A AB med 60 miljoner kronor. Fritt eget kapital i Vältöjan Fastigheter A AB uppgår efter utdelningen till 191 miljoner kronor.

Vid en jämförelse med tidigare år enligt tabellen nedan måste hänsyn tas till att fusionen mellan gamla Vidingehem och Växjöbostäder har inneburit stora förändringar i utfall för 2023.

Vidingehem AB, mnkr	2023	2022	2021
Nettoomsättning	919	699	695
Resultat efter finansiella poster	86	131	140
Balansomslutning	4 772	4 212	3 773
Soliditet, %	40,7	45,8	51,0
Medelantal anställda	132	95	99

Bruttoinvesteringar	223	237	187
Avkastning totalt kapital, %	2,9	3,6	4,2

Växjö Energi AB koncernen

Bolagets uppdrag är att enligt god teknisk praxis och med optimalt resursutnyttjande främja god el- och värmeförsörjning samt IT-kommunikation. VEAB-koncernen har tre affärsområden; Kraft och värme, Elnät samt Wexnet. Verksamheten bedrivs i moderbolaget Växjö Energi AB och dotterbolagen Växjö Energi Elnät AB och Wexnet AB. År 2020 var VEABs första hela år som helt fossilbränslefri och bolaget har fortsatt på den vägen. VEABs produktion är baserad på 100 procent förnyelsebara råvaror och under 2023 har bolaget strävat för att hjälpa till med att hålla det svenska elsystemet i balans genom att utnyttja anläggningen för Kraft och värme och att producera förnybar el.

Koncernens resultat efter finansiella poster för år 2023 är 119 miljoner kronor och är sämre än föregående år. Resultatet påverkas negativt av lägre elintäkter på grund av låga elpriser samt ökade priser för bland annat biobränsle, vilket leder till mycket högre produktionskostnader för fjärrvärme och elproduktion.

VEAB koncernen, mnkr	2023	2022	2021
Nettoomsättning	1 081	1 053	981
Resultat efter finansiella poster	119	235	199
Balansomslutning	3 734	3 597	3 533
Soliditet, %	35	36	32
Medelantal anställda	232	222	221
Bruttoinvesteringar	340	259	218
Avkastning totalt kapital, %	5,0	8,0	7,0

Växjö Linnæus Science Park AB

Växjö Linnæus Science Park AB bildades 2021 och har till uppgift att stärka Växjö kommuns näringsliv och innovationsutveckling tillsammans med kommunkoncernen, näringslivet och akademien. Under verksamhetsåret har bolaget aktivt drivit och deltagit i tre nationella och internationella projekt. Bland annat *Innovationslänken*, ett ERUF-projekt i samarbete med Linnéuniversitetet och Campus Ljungby, avslutades vid halvårsskiftet och stödde små och medelstora företag (SMF) i Kronoberg med sina innovationsaktiviteter. Växjö Linnæus Science Park AB har också utvecklat och introducerat erbjudanden inom Design Thinking-metodiken, som syftar till att höja kunskapsnivån för våra regionala SMF inom olika företagsrelaterade områden.

För år 2023 visar ett resultat efter finansiella poster på 0 miljoner kronor.

Växjö Linnæus Science Park AB, mnkr	2023	2022	2021
Nettoomsättning	13	9	0
Resultat efter finansiella poster	0	3	-0,5
Balansomslutning	11	12	8

Soliditet, %	78	74	85
Medelantal anställda	8	4	0
Bruttoinvesteringar	0	0	0
Avkastning totalt kapital, %	-	-	-

Växjö & Co

Växjö & Co har som uppdrag att sälja och marknadsföra Växjö som besöksdestination mot marknaderna möten och evenemang i syfte att skapa utveckling för Växjöregionens besöksnäring samt näring i stort.

2023 var ett spännande mötes- och evenemangsår. Våren innehöll flera idrottsevenemang så som Mångkampsm- SM i Fridrott, ett historiskt Bandy-VM för både damer och herrar, Klossfestivalen och flera stora konferenser. Höjdpunkten under 2023 var dock Musikhjälpen som efter många års bearbetning landade i Växjö. Det blev en succé på alla plan och under en vecka i december var Växjö fyllt av kärlek, värme och engagemang. Uppslutningen från invånarna och från Växjö som värdstad var bäst hittills i hela Musikhjälpens 16-åriga historia.

Växjö & Co visar för år 2023 på ett resultat på noll miljoner kronor som är i linje med det budgeterade resultatet.

Växjö & Co AB, mnkr	2023	2022	2021
Nettoomsättning	9	10	3
Resultat efter finansiella poster	0	1	0
Balansomslutning	17	17	20
Soliditet, %	22	24	17
Medelantal anställda	4	3	2
Bruttoinvesteringar	0	0	0

Växjö Småland Airport AB

Växjö Småland Airport AB ägs till 55 procent av Region Kronoberg, 42 procent av Växjö kommun och 3 procent av Alvesta kommun. Bolaget ska äga, förvalta och driva Småland Airport i syfte att främja flygtrafiken till och från regionen. Växjö Småland Airport AB redovisar för år 2023 ett resultat efter finansiella poster på minus 13 miljoner kronor (-2 miljoner kronor), varav Växjö kommuns andel är minus 5 miljon kronor.

Flygtrafiken i Sverige är fortfarande inte tillbaka till 2019 års nivå, vare sig passagerarvolymen eller antal avgångar. Antalet passagerare slutade på 167 500 passagerare (år 2022 149 000 passagerare) jämfört med 2019 som slutade på 278 000 passagerare. Norwegian startade upp en ny linje till Malaga med en tur och retur i veckan under 2023. Wizzair hade redan inför 2023 beslutat att endast flyga Skopje, resterande linjer pausades. Ryanair flög planerat program fram till senhösten, och valde därefter att göra uppehåll över vintern på London och Gdansk. För att få bättre lönsamhet på Stockholmslinjen valde Flygbra att förlänga VXO-BMA linjen och även inkludera Kristianstad.

Växjö Småland Airport AB, mnkr	2023	2022	2021
Nettoomsättning	38	33	13
Resultat efter finansiella poster	-13	-2	-11
Balansomslutning	79	92	84
Soliditet, %	27	38	43
Medelantal anställda	41	40	39
Bruttoinvesteringar	2	0	2

Värends Räddningstjänst

Värends räddningstjänst är ett kommunalförbund som bedriver räddningstjänst i Växjö och Alvesta kommuner och arbetar på medborgarnas uppdrag för att skydda och rädda människor, egendom och miljö. Växjö kommuns ägarandel är 78,6 procent. Förbundets resultat efter finansiella poster för år 2023 är 6 miljoner kronor (3,5 mnkr) där Växjö kommuns andel är 5 miljoner kronor. Högre intäkter för årsavgifter för automatlarm samt avgift för utryckningar på oönskade sådana har bidragit positivt till resultatet. Förbundet har även haft ett antal vakanta tjänster som inte blivit tillsatta.

Under året har förbundet genomfört 1 691 insatser, vilket är en ökning med cirka 5 procent jämfört med föregående år. De vanligaste händelsetyperna som förbundet hanterar är automatiska brandlarm, trafikolyckor, brand i byggnad samt brand ej i byggnad. Förbundet utför även tillsynsverksamhet på uppdrag av förbundets medlemskommuner. Det innebär att förbundet kontrollerar att fastighetsägare och nyttjanderättshavare har ett skäligt brandskydd och bedriver förebyggande brandskyddsarbete.

Värends Räddningstjänst, mnkr	2023	2022	2021
Nettoomsättning	12	11	10
Resultat efter finansiella poster	6	3	2
Balansomslutning	149	135	66
Soliditet, %	10	7	9
Medelantal anställda	55	59	57
Bruttoinvesteringar	5	4	10

Södra Smålands Avfall och Miljö AB

Södra Smålands Avfall och Miljö AB ägs tillsammans av Växjö, Lessebo, Markaryd, Tingsryd och Älmhult kommuner. Växjö kommuns ägarandel är 65,2 procent. Syftet med bolagets verksamhet är att för ägarkommunerna hantera hushållsavfall och därmed jämförligt avfall samt verksamhetsavfall.

Bolaget visar ett resultat efter finansiella poster för år 2023 på noll miljoner kronor (-3 mnkr). Året har ekonomiskt varit ett tufft år där kostnaderna har varit högre än intäkterna på taxekollektiven medan bolaget i marknadsdelen lyckats leverera på budget. Underskotten i taxekollektiven balanseras mot överskott från tidigare år och påverkar inte bolagets rapporterade resultat.

Södra Smålands avfall och miljö AB, mnkr	2023	2022	2021
Nettoomsättning	240	220	209
Resultat efter finansiella poster	0	-3	1
Balansomslutning	292	256	254
Soliditet, %	2	2	3
Medelantal anställda	93	69	75
Bruttoinvesteringar	55	28	13

Övriga kommunala bolag

Övriga kommunala bolag som Växjö kommun har andelar i är AB Regionteatern Blekinge Kronoberg, Kulturparken Småland AB samt Företagsfabriken AB. Kommunens andel av verksamhetens omsättning och resultat i övriga bolag uppgår till mindre belopp.

Regionteatern ska producera, arrangera och stimulera scenkonst i form av främst teater och dans för barn, unga och vuxna.

Kulturparken Småland AB bedriver förvaltning av museala samlingar, byggnader och arkiv samt fullgör regionala uppgifter inom kulturarvssektorn i Kronobergs län. Bolaget bedriver verksamhet vid följande arenor/mötesplatser: Smålands museum/Sveriges glasmuseum, Utvandarnas hus med Svenska Emigrantinstitutet, Kulturarvscentrum Småland med Kronobergsarkivet, Kronobergs lantbruksmuseum, Ryttnästaregården och Kronobergs slottsruin samt Ångaren Thor.

Företagsfabriken finns till för att hjälpa Kronobergs entreprenörer att förverkliga sin potential. Genom bolagets Inkubatorprogram ges företagen de verktyg de behöver för att förvandla sin idé till ett framgångsrikt och skalbart företag som genererar tillväxt till region Kronoberg.

Pensioner

Pensionsskuld, mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Pensioner som kortfristig skuld	135	145	141	141	141
Avsättningar för pensioner intjänade fr.o.m. år 1998	330	318	496	444	408
Avsättningar för pensioner intjänade t.o.m. år 1997	1 091	1 070	1 129	1 523	1 563
Ansvarförbindelse intjänade t.o.m. år 1997	17	12	28	28	27
Extra avsättning förändrade livslängdsantaganden	-	-	-	19	
Total pensionsskuld	1 573	1 545	1 794	2 155	2 139

Kommunens pensionsåtagande redovisas, i enlighet med kommunfullmäktige beslut om budget 2020, från och med år 2020 enligt fullfundsmodellen. Modellen innebär att i stort sett att alla intjänade pensionsförmåner till och med år 1997 redovisas om avsättning istället för som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Den del som kvarstår som ansvarsförbindelse är ännu ej utbetald visstidspension intjänad till och med år 1997. Skillnaden mot att redovisa enligt

blandmodellen är att förändringen av denna skuld påverkar resultaträkningen. Bakåt i tiden då skulden har vuxit har fullfundsmodellen ökat kostnaderna och därmed försämrat resultatet. Då utbetalningarna de senaste åren istället överskrider värdeförändringen blir skillnaden mellan modellerna det motsatta. I särskild notupplysning redovisas skillnaden i modellen som effekt på resultat- och balansräkningen.

Jämfört med andra faktorer som påverkar kommunens ekonomi framöver, har utvecklingen av pensionskostnader och likviditetspåverkan hittills inte bedömts som någon större risk. Växjö kommun har historiskt tillämpat beskattningsrätten vilket även benämns att återlåna pensionskulden, utan att komplettera med en egen pensionsmedelsförvaltning eller inlösen av pensionskulda via försäkringslösningar. Pensionskostnader och utbetalningar belastar därmed ekonomin det år de inträffar. Som en del i att trygga kommunens pensionsåtagande beslutade kommunfullmäktige i december 2021 att tillåta försäkringslösning.

Även om det totala pensionsåtagandet redovisas i balansräkningen skapas skillnader mellan redovisat resultat och kassaflöde. Fullfunderingen innebär lägre redovisade pensionskostnader för Växjö kommun, trots oförändrade utbetalningar för pensioner vilka kommer att överstiga de redovisade kostnaderna. Det är därför viktigt att även beakta den långsiktiga betalningsförmågan som krävs utöver de pensionskostnader som påverkar resultatet.

Händelser av väsentlig betydelse

Växjö kommun påverkas av utvecklingen i omvärlden

De höga styrräntorna, en svag världshandel och en låg tillförsikt bland hushåll och företag har påverkat världsekonomin negativt. Precis som övriga Sverige står även Växjö kommun inför stora utmaningar. Kriget mellan Ryssland och Ukraina fortsätter påverka världsekonomin, med utmaningar som bland annat hinder i leveranskedjor, nedstängningar och komponentbrist. Inflationen medför osäkerhet och återhållsamhet vad gäller investeringar.

Lågkonjunktur och hög inflation påverkar både företag och privatpersoner. BNP minskade med 0,3 procent det tredje kvartalet 2023 jämfört med föregående kvartal, vilket var det andra kvartalet i rad med negativ tillväxt. KPIF-inflationen (konsumentprisindex med fast ränta) har gradvis sjunkit under 2023. Även om inflationen har avtagit är dock prisnivån nästan 15 procent högre än för två år sedan.

Ett stort antal inskrivna arbetslösa med långa tider utan arbete har varit en stor utmaning under flera år och problematiken, som förstärktes under pandemin, förstärks ytterligare av effekter från kriget i Ukraina. Fortsatt obalans på arbetsmarknaden är ett problem för tillväxten i näringslivet. Bristande kompetensförsörjning är ett av de största tillväxthindren för näringslivet och är också en tydlig utmaning för regioner och kommuner. Företagen har länge haft rekryteringsproblem trots en relativt hög arbetslöshet. Samtidigt så har arbetsmarknaden, trots hög inflation och snabbt stigande räntor, stått emot väl och såväl långtidsarbetslöshet som arbetslöshet bland utrikes födda minskade under inledningen av 2023. Enligt Konjunkturinstitutets rapport över konjunkturläget från december 2023 skedde ett trendbrott tredje kvartalet 2023 då antalet sysselsatta minskade för första gången sedan inledningen av 2021. Därtill fortsatte arbetslösheten att

öka, och det i en snabbare takt än under andra kvartalet 2023. Även inskrivna arbetslösa hos Arbetsförmedlingen ökade fram till november 2023, vilket bekräftar bilden av ett mer tydligt försämrat arbetsmarknadsläge. Enligt Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer från december 2023 rapporterar samtliga sektorer i näringslivet att antalet anställda har minskat de senaste tre månaderna.

Ny bolagsstruktur inom Växjö kommunkoncern inför

Den nya bolagsstrukturen för Växjö kommun, som det togs beslut om 2021, trädde i kraft vid årsskiftet. Strukturförändringen innebär ett lokalbolag, VÖFAB, ett bostadsbolag, Vidingehem AB, en energikoncern Växjö Energi AB (VEAB) och ett Science Park-bolag, Växjö Linneaus Science Park AB. Verksamheten i Linneaus Science Park är en del av de insatser som görs för att främja och stödja näringslivet och företagen i Växjö kommun.

Kommunens organisation

Kommunfullmäktige beslutade den 13 december 2022 om förändringar i den politiska organisationen inför mandatperioden. Dessa rör dels inrättandet av en ny nämnd, servicenämnden, dels inrättandet av samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och byggnämnden som ersatt tekniska nämnden, byggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden vilka upphörde som nämnder den 1 januari 2023.

Servicenämnden ansvarar för den kommungemensamma måltidsorganisationen, strategisk lokal-försörjning, drift, support och utveckling av IT-tjänster och stöd i arbetet med digitalisering. Nämndens uppgifter utförs av kommunledningsförvaltningen.

Samhällsbyggnadsnämnden har det övergripande ansvaret för att bygga en attraktiv, effektiv, trygg och säker miljö för kommunens invånare, företagare och besökare. Nämnden ansvarar bland annat för detaljplanering, byggande, drift, underhåll, skötsel, förvaltning av offentlig mark och naturvård. Nämndens uppgifter utförs av samhällsbyggnadsförvaltningen.

Pågående projekt och områden

Samhällsbyggnadsnämnden utsåg vinnande förslag i markanvisningstävlingen för fyra nya bostadskvarter i stadsutvecklingsprojektet Bäckaslöv, som är ett av Växjö kommuns stadsutvecklingsprojekt. I Bäckaslöv planeras för cirka 1200 bostäder, kontor, en ny områdespark samt utbyggd 5G-infrastruktur.

Utbildningsnämnden beslutade att genomföra byggnation av nya Furutåskolan. Planen är att ersätta befintliga skolbyggnader med nya och utöka kapaciteten till en F-6 skola med tre paralleller för 520 elever. Projektet omfattar även ett mottagningskök och en ny sporthall.

Kommunstyrelsen beslutade att påbörja planeringsarbete av byggnation av ny simhall på Bäckaslövsområdet. Om allt går enligt plan ska byggnationen kunna påbörjas under 2025 och en ny simhall stå klar några år senare.

Utvecklingen av stadsdelarna Bredvik och Vikaholm samt Rottne och Öpestorp pågår och verksamhetsområdet Nylanda i nordvästra Växjö framskrider enligt plan.

Växjö kommuns förberedande arbete för den nya trafikplatsen Fagrabäck blev färdigt och i

januari, 2024, påbörjar Trafikverket byggnationen av den nya trafikplatsen vid och ombyggnationen av Österleden. Detta för att öka trafiksäkerheten och framkomligheten för trafikanter som reser till, från och genom Växjö.

Övrigt

Växjö kommun har tagit fram en plan för storskalig mottagning. Planen innebär att kommunen med kort varsel ska kunna ta emot en stor mängd människor som behöver evakueras vid till exempel en kärnkraftsolycka i Oskarshamn eller Ringhals. Syftet med planen är att skapa en tidsfrist för regeringen och nationella myndigheter att hinna hitta mer långsiktiga lösningar.

Ett externt klimatråd med medlemmar från relevanta forskningsområden införs i Växjö kommun. Klimatrådets uppgift kommer främst vara att bidra med det senaste kunskapsläget samt att löpande analysera kommunens klimatarbete.

Växjö kommun beslutade om att bilda naturreservatet Hanefors. Naturreservatet, som är 7,7 hektar ligger cirka 1,5 kilometer söder om Ingelstad. Naturreservatet invigdes i maj 2023. Kommunfullmäktige fattade också beslut om att anta en förvaltningsplan för restaurering av Växjösjöarna.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrmodell

Växjö kommunkoncerns styrmodell bygger på mål- och resultatstyrning genom ett processorienterat arbetssätt.

För att hålla hög kvalitet och säkerställa en god ekonomisk hushållning har varje huvudprocess riktningssmål som över tid utvärderas med nyckeltal. Härutöver finns mål i den finanspolitiska inriktningen och i den personalpolitiska inriktningen.

Kommunfullmäktige kan styra verksamheten genom att i Växjö kommuns budget definiera uppdrag som riktas till en eller flera nämnder, bolag eller förbund. När uppdraget berör flera organisatoriska enheter samordnas uppdraget inom den huvudprocess som uppdraget berör. Härigenom säkerställs en effektiv leverans med hög kvalitet. Ansvar för verkställighet och för att uppnå målen ligger på nämnder, styrelser och direktion.

Växjö kommunkoncern arbetar i processer utifrån vad som levereras till gemensamma målgrupper; invånare, företag och besökare. I ett strukturerat samarbete över de organisatoriska gränserna främjas kvalitet och effektivitet genom ett gemensamt ansvar för måluppfyllelse. Samtliga nämnder, bolagsstyrelser i helägda bolag samt direktionen för Värends räddningstjänstförbund följer processtyrningen.

I Växjö kommunkoncerns styrmodell samlas krafterna för att nå visionen om att skapa en fantastisk plats att bo, leva och verka i för våra invånare, företag och besökare nu och i morgon. Program och planer blir levande då de tillsammans med nya initiativ, förändringar och behov ses i en

helhet i respektive huvudprocess. Detta förmedlas genom den årliga budgetprocessen till varje nämnd, styrelse och direktion.

Budget

Växjö kommuns budget följer styrmodellen med processer, riktningssmål, uppdrag och nyckeltal. Budgeten är ett verktyg för planering och styrning och en grund för prioritering. För att säkerställa att de av kommunfullmäktige beslutade programmen och planerna blir genomförda ska dessa beaktas och prioriteras i budgetarbetet via processerna. Utöver program och planer tas nya initiativ in i processerna. Det är sedan kommunfullmäktige som beslutar och prioriterar mål, uppdrag och resurser i den årliga budgeten.

Den av kommunfullmäktige beslutade budgeten konkretiseras i respektive nämnd, styrelse och direktion för att säkerställa den strategiska inriktningen som är fastställd i Växjö kommuns budget. Det görs i en internbudget för nämnderna och direktionen och i en affärsplan för bolagen. Internbudgeten och affärsplanen bygger likt Växjö kommuns budget på koncernens huvudprocesser. Nämnden och bolagsstyrelsen sätter inga egna mål utan följer de riktningssmål som gäller för hela Växjö kommunkoncern. Om en nämnd eller styrelse ser behov av att ytterligare stärka precisionen i verksamhetsstyrningen så kan det göras genom att lägga till egna nyckeltal och/eller uppdrag.

Uppföljning och analys

För att kommunstyrelsen ska kunna uppfylla sin uppsiktsplikt följer nämnder och bolagsstyrelser sin ekonomi och verksamhet genom månadsrapporter. Kommunstyrelsen sammanställer rapporter från nämnder och styrelser per april, augusti och oktober. Rapporterna per april och oktober innehåller en förenklad uppföljning av ekonomi samt en helårsprognos. Delårsrapporten efter augusti innehåller en prognos för helåret avseende både ekonomi och verksamhet. Vid årets slut görs även en årsredovisning för den samlade uppföljningen för hela Växjö kommunkoncern.

Intern kontroll

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll. Varje nämnd, bolag och direktion ansvarar för att göra en årlig uppföljning av den interna kontrollen. Kommunstyrelsen gör årligen en samlad utvärdering av den interna kontrollen.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I kommunallagen fastställs att kommuner och regioner ska ta fram särskilda mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det innebär finansiella mål för ekonomin och mål för verksamheten. God ekonomisk hushållning innebär för Växjö kommun att ha en hållbar utveckling och ett effektivt resursutnyttjande. Verksamheten ska vara inriktad mot ett långsiktigt hållbart samhälle såväl ekonomiskt som socialt och miljömässigt. Verksamheten ska bedrivas på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt där samband finns mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

Metod utvärdering ekonomisk hushållning

I kommunallagen fastställs att kommuner och regioner ska ta fram särskilda mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det innebär finansiella mål för ekonomin och mål för verksamheten. God ekonomisk hushållning innebär för Växjö kommun att ha en hållbar utveckling och ett effektivt resursutnyttjande. Verksamheten ska vara inriktad mot ett långsiktigt hållbart samhälle såväl ekonomiskt som socialt och miljömässigt. Verksamheten ska bedrivas på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt där samband finns mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

Metod för att utvärdera ekonomisk hushållning

För att avgöra om Växjö kommun har god ekonomisk hushållning görs en samlad bedömning av kommunens övergripande finansiella mål tillsammans med en uppföljning på utvecklingen av sju indikatorer med särskild relevans för Växjö kommuns långsiktiga stabilitet och utveckling. De sju indikatorerna mäts och samlas sedan i en gemensam indikator. De indikatorer som ingår i bedömningen utgår både från att indikatorn ska spegla god ekonomisk hushållning, samt att den ska mäta något som kommunen har rådighet över. För att Växjö kommun ska anses ha god ekonomisk hushållning krävs att:

- det finansiella målet är uppfyllt
- den gemensamma indikatorn har en god utveckling, vilket kräver att fyra av sju av de övriga indikatorerna utvecklas i rätt riktning eller är minst i nivå med jämförbara kommuner.

Det finansiella målet innebär att:

- kommunens överskott över en rullande femårsperiod ska uppgå till minst en procent av summan av skatteintäkter och utjämning

Den samlade indikatorn innebär att:










- effektiviteten ska öka och vara minst i nivå med genomsnittet i kommungruppen större städer

Övriga indikatorer som ingår är:

- Förvärvsarbetsande invånare 20-64 år, andel (%)
- Andel hushåll som avslutas till egen försörjning från ekonomiskt bistånd
- Förvärvsarbetsande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)
- Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram avvikelse från modellberäknat värde lägeskommun, procentenheter
- Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)
- Fossila koldioxidutsläpp från kommunkoncernen, ton

- Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Indikatorer för god ekonomisk hushållning

Indikator	
Över en rullande femårsperiod ska kommunens överskott vara en procent av summan av skatteintäkter och utjämnning	
Effektiviteten ska öka och vara minst i nivå med genomsnittet i kommungruppen större städer.	
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel	
Andel hushåll som avslutats till egen försörjning från ekonomiskt bistånd	
Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, (%)	
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel	
Fossila koldioxidutsläpp från kommunkoncernen, ton	
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram avvikelse från modellberäknat värde lägeskommun, procentenheter	

Analys god ekonomisk hushållning

Finansiella mål

Det finansiella målet är uppfyllt för räkenskapsåret 2023. Växjö kommuns överskott för den senaste femårsperioden är 3,02 procent av summan av skatteintäkter och utjämnning vilket är en ökning med 0,02 procentenheter i förhållande till föregående period. Det genomsnittliga överskottet för den senaste femårsperioden är 167 miljoner kronor per år.

Målet för den samlade indikatorn är uppnått då 86 procent av indikatorerna för effektivitet i Växjö kommuns budget har en positiv utveckling eller är minst i nivå med jämförbara kommuner. I jämförelse med föregående räkenskapsår är utfallet oförändrat även om enskilda indikatorer har rört sig i såväl positiv som negativ riktning.

Indikatorer för god ekonomisk hushållning

Sex av sju indikatorer för god ekonomisk hushållning utvecklas i positiv riktning eller är minst i nivå med jämförbara kommuner. Följande indikator utvecklas inte i positiv riktning och påvisar ett utfall som är sämre än genomsnittet för jämförelsegruppen.

- Andel hushåll som avslutas till egen försörjning från ekonomiskt bistånd (%)

Sammantagen bedömning av god ekonomisk hushållning

Mot bakgrund av föreliggande årsredovisning bedöms Växjö kommun, enligt beslutade riktlinjer för god ekonomisk hushållning, ha en god ekonomisk hushållning för räkenskapsåret 2023. Såväl det finansiella målet samt målet för den samlade indikatorn har uppnåtts. Fler än hälften av indikatorerna för god ekonomisk hushållning utvecklas i rätt riktning eller är minst i nivå med jämförelsegruppen eller acceptabelt värde.

En grundläggande förutsättning för att kommunen ska uppnå budgeterat resultat och en god

ekonomisk hushållning är att nämnderna håller sina budgetramar. Växjö kommuns budgeterade resultat för år 2023 är 25 miljoner kronor. Årets resultat innebär en positiv budgetavvikelse på 130 miljoner kronor. Nämnderna redovisar en positiv budgetavvikelse på 76 miljoner kronor. Utfallet för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är 180 miljoner kronor bättre än budget. Nettot för kommunövergripande intäkter och kostnader är 126 miljoner kronor sämre än budget.

Sammantagen bedömning av måluppfyllelse i de koncerngemensamma riktningmålen

Det finns tretton mål kopplade till verksamheten varav tio visar på god måluppfyllelse. Två visar 2023 på tillfredsställande måluppfyllelse och ett mål visar på en icke tillfredsställande måluppfyllelse, en försämring från tidigare mätning på indikatorn (*Fattigdom och social utsatthet ska bekämpas*).

Jämfört med den senaste rapporten gällande måluppfyllelsen noteras en god måluppfyllelse i 10 av de 13 riktningmålen. Tre av målen ligger kvar med bedömningen, sex mål har höjts från tillfredsställande måluppfyllelse (*Alla kommuninvånare ska känna sig trygga, Alla Växjöbor ska ha tillgång till en trygg och god välfärd med stöd, vård och omsorg efter behov, En jämlik och likvärdig skola där alla barn och unga får den hjälp de behöver, Fler jobb och växande företag bygger Växjö starkt, I Växjö ska föreningar och civilsamhälle ges goda förutsättningar, Växjöbor ska kunna delta i och uppleva en kultur- och fritidsverksamhet av hög kvalitet*) och ett är nytt för 2023 och bedöms ha god måluppfyllelse (*Barn och elevers välbefinnande ska vara gott*). Två mål visar fortsatt på tillfredsställande måluppfyllelse medan ett har gått från tillfredsställande till icke tillfredsställande (*Fattigdom och social utsatthet ska bekämpas*)

Även målen *Medarbetare i Växjö kommun har tillgång till en god fortbildning och kompetensutveckling, Växjö kommun har friska medarbetare samt Växjö kommun säkrar kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder goda arbetsvillkor* är nya mål och bedöms ha god måluppfyllelse.

Uppföljning av finansiella mål och uppdrag

Över en rullande femårsperiod ska kommunens överskott vara en procent av summan av skatteintäkter och utjämning.



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Det finansiella målet är uppfyllt för räkenskapsåret 2023. Växjö kommuns överskott för den senaste femårsperioden är 3,02 procent av summan av skatteintäkter och utjämning vilket är en ökning med 0,02 procentenheter i förhållande till föregående period. Det genomsnittliga överskottet för den senaste femårsperioden är 167 miljoner kronor per år.

Uppdrag



För att möjliggöra en mer jämlik kommun ska Växjöbornas livsvillkor kartläggas

Kartläggningen har redovisats för och godkänts av kommunstyrelsen i september 2023.

Kartläggningen är en deskriptiv analys som beskriver livsvillkor hos invånare i Växjö kommun. Livsvillkor har kartlagts med det folkhälsopolitiska ramverkets åtta målområden för en god och jämlik hälsa som utgångspunkt. Kartläggningen har gjort ett urval av indikatorer baserat på ramverket och på tillgänglig statistik. Områdestyper, som beskriver likheter och skillnader i socioekonomisk status på lägre geografiska nivåer, har också inkluderats i kartläggningen.

Resultatet visar att det finns skillnader i livsvillkor som skapar ojämlikhet mellan olika områden och grupper. För de valda indikatorerna ligger Växjö kommun generellt i nivå med både riksnittet och ovägt medelvärde för kommungrupp större stad.



Stärk totalförsvaret genom ökad cybersäkerhet och processutveckling. Anställ tjänsteperson i beredskap

Ett försämrat säkerhetsläge har inneburit en ökad hotbild för cyberhot. Extern granskning och ett flertal åtgärder för att möta en ökande hotbild har genomförts och ytterligare planeras att genomföras under hösten. Arbete med inköp och implementering av SOC (Security Operations Center) som extern tjänst pågår men är försenat då andra mer akuta åtgärder har prioriterats under rådande omständigheter. Målsättningen nu är att tjänsten ska vara inköpt med implementering under 2024.

Tjänsteperson i beredskap klart.



Förstärk och utveckla upphandlingsprocessen för att uppnå målen i hållbarhetsprogrammet

Inköpsprocessen har analyserats ur ett hållbarhetsperspektiv och ett antal områden har prioriterats för utveckling. Hållbarhetsarbetet utgör inget sidospår utan går hand i hand med upphandlingsavdelningens pågående utvecklingsarbete.

Under våren har ett arbete genomförts med riskanalyser och prioriterade upphandlingar. Upphandlare och miljöstrateg har genomfört övergripande riskanalyser av 2023 års upphandlingar. Klienthårdvarupphandlingen (datorer, skärmar, läsplattor och kringutrustning) ses som särskilt prioriterad. Miljöstrateg arbetar tillsammans med IT-avdelningen och ansvarig upphandlare. Aspekter som att förlänga enheternas livslängd, att köpa in återbrukade och rekonstruerade enheter, transporter, krav på leverantörer samt på enheterna utreds.

Vidare har en sammanställning av de styrande dokument och politiska beslut som på olika sätt kopplar till upphandling har genomförts. Sammanställningen är tänkt att utgöra ett stöd i arbetet med referensgrupper, tjänsteskrivelser och upphandlingsdokument.

Under hösten har insatser genomförts för att underlätta för beställare att göra hållbara inköp genom att styra mot basutbud, systematiskt rensa i sortimentet och tydligt markera våra mest hållbara val. Standardtexter och annat stöd har tas fram för att integrera hållbarhetsperspektivet i tjänsteskrivelser, mallar och dylikt. En hållbarhetsdag har arrangerats för länets upphandlingsnätverk och deras hållbarhetsstrategier har genomförts. Ett nätverk för hållbarhetsstrategier som stöttar i upphandling och inköp har startats upp.



Skapa en tjänst för en hållbarhetschef som är en del av koncernledningen

Rekryteringsprocess för hållbarhetschef genomförd och tjänsten är tillsatt. Hållbarhetschefen är direkt underställd kommundirektören och började i sin nya roll den 19 januari 2024.



Fler dynamiska inköpssystem (DIS) ska införas

Dynamiska inköpssystem finns sedan tidigare för fordon och mindre volymer av livsmedel (frukt och grönt, samt kött och chark). Under våren 2023 har även DIS för tekniska konsulter annonserats, och i oktober annonserades även ett dynamiskt inköpssystem för bemanning av sjuksköterskor.



Effektivisera transporter för ett minskat klimatavtryck

I samband med nya upphandlingar undersöks möjligheten att varor kan levereras via samordnad varudistribution för att effektivisera transporter. Samordnad varudistribution innebär att leverantören levererar till distributören som i sin tur packar om och samdistribuerar till respektive beställande enhet. Detta innebär både effektivare transporter, och att verksamheten, som enbart tar emot och administrerar en leverans, sparar tid. Utredning pågår om att övergå till samordnad varudistribution i pågående avtal avseende hygien- och sjukvårdsartiklar.

Måltidsorganisationen arbetar med att effektivisera transporter för ett minskat klimatavtryck kopplat till Hagavik. Vidare pågår arbete med att minska klimatavtrycket inom matdistributionen. Detta är ett led i att minska antalet leveransdagar på

Nämndernas utfall och budgetavvikelser

Budgetavvikelser, mnkr	2023		Budgetavvikelse	2022
	Nettoutfall	Nettobudget		Nettoutfall
Kommunens revisorer	-3	-3	0	0
Kommunfullmäktige	-12	-11	-1	0
Kommunstyrelse	-297	-314	17	12
Kultur- och fritidsnämnd	-211	-213	2	0,5
Miljö- och byggnadsnämnd	-2	-1	-1	-
Nämnd för arbete och välfärd	-748	-748	0	25
Omsorgsnämnd	-1 567	-1 616	49	41
Samhällsbyggnadsnämnd	-206	-200	-6	-
Servicekommitté	-325	-334	9	-
Utbildningsnämnd	-2 703	-2 710	7	-10
Valnämnd	0	0	0	0,5
Överförmyndarnämnd	-5	-5	0	0,5
Tekniska nämnden	-	-	-	-4
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-	-	-	0
Byggnadsnämnden	-	-	-	4
Summa nämnder	-6 079	-6 155	76	69,5
Exploateringsverksamhet	75	63	12	5
Gemensam finansiering	6 159	6 117	42	74
Summa årets resultat	155	25	130	148,5

Kommunens revisorer

Kommunens revisorer redovisar ett resultat i nivå med tilldelad budget och bedriver sin verksamhet enligt plan.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsens sammanlagda positiva budgetavvikelse uppgår till 17 miljoner kronor och förklaras av ett flertal orsaker. Personalkostnader är lägre än budgeterat till följd av vakanta tjänster, deltidsledigheter samt tjänster som tillsatts under senare delen av året. En positiv budgetavvikelse har också uppkommit gällande de medel som finns destinerade för trygghetsskapande insatser. Ett flertal åtgärder har vidtagits och ytterligare insatser har planerats men inte kunnat

genomförs under året. Ytterligare positiva avvikelser noteras gällande erhållet elstöd, arbetsplatskostnader, intern omställningsfond och arvode inom överförmyndarverksamhet. Samtidigt finns högre kostnader än budgeterat inom externa utgifter för färdtjänst då den allmänna kostnadsutvecklingen beroende på inflation medför kostnadsökning. Indexutvecklingen, som påverkar bränsle, fordonskostnader mm, har stigit. Inom den politiska verksamheten noteras högre kostnader än budget för politiska sekreterare till följd av förändrade regler. Budgetavvikelsen för de externa bidragsutbetalningarna är positiv beroende på återbetalning av ett villkorat stöd.

Kultur- och fritidsnämnd

Kultur- och fritidsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 1,6 miljoner kronor för 2023. De huvudsakliga förklaringarna till avvikelsen mot budget beror på 2023 års energiavräkning från Växjö fastighetsförvaltning och att nämnden har fått ett elstöd gällande 2022. Mot bakgrund av det positiva utfallet beslutade nämnden att betala ut extra stöd till vissa föreningar. Nämnda avvikelser återfinns inom verksamhetsområdet Allmän fritidsverksamhet. Övriga verksamhetsområden redovisar mindre budgetavvikelser.

Miljö- och byggnämnd

Miljö- och byggnämndens redovisar en negativ budgetavvikelse för 2023 på 0,6 miljoner kronor. Nämndens ekonomi består av verksamheten för nämnd och Kommunala lantmäterimyndigheten. Avvikelsen hänförs till nämndverksamheten och förklaras främst av högre arvodeskostnader för politisk verksamhet till följd av utbildningstillfällen för den nya nämnden.

Kommunala lantmäterimyndigheten har i hög grad påverkats av lågkonjunkturen inom byggsektorn vilket bland annat visar sig i antalet inkomna förrättningsärenden som är lägre än tidigare år, men redovisar trots det en budget i balans för 2023. Inflödet av förrättningsärenden till Kommunala lantmäterimyndigheten har varit lägre än tidigare år. Resultatet har till stor del kunnat upprätthållas eftersom det funnits en ärendebalans att arbeta av. Ärendena har dessutom varit av större karaktär vilket gjort att intäkterna relativt inte minskat i samma omfattning som antalet ärenden.

Nämnd för arbete och välfärd

Nämnden för arbete och välfärd redovisar sammantaget en budget i balans på helår.

Förvaltningsövergripande verksamhet redovisar en positiv budgetavvikelse till följd av lägre kostnadsutfall än budgeterat för IT- och verksamhetssystem och för vakant personal i väntan på rekrytering. Även inom vuxenutbildning redovisas en positiv avvikelse vilken hänförs till yrkesutbildningar 2022 som efter genomförd slutrapportering till skolverket av utbildningskostnader och faktisk nivå på utbetalt statsbidrag ger ett positivt utfall.

Verksamheten för vård och omsorg till personer med funktionshinder redovisar en positiv budgetavvikelse på helår. Verksamhetsområdet noterar en kostnadsökningen för externa placeringar, vilken mildras av lägre personalkostnader i egen verksamhet genom effektiv schemaplanering, insats efter behov samt ett antal vakanta tjänster i väntan på rekrytering. Därtill noteras ökade

intäkter i jämförelse med budget.

Inom individ och familjeomsorg redovisas negativa avvikelser för ekonomiskt bistånd och utbetalt försörjningsstöd, så även för skyddsplaceringar och boendekontrakt. Avvikelsena mildras då kostnaderna för placeringar inom HVB, SIS (Statens institutionsstyrelse) och familjehem sammantaget är lägre än budgeterad nivå. Detta beror delvis på färre placeringsdygn än beräknat, delvis på en ökning av egna familjehem med lägre kostnader som följd. Omställningsarbetets effekt i arbetet med tidiga samordnade insatser och trygga hemmaplanslösningar bidrar också positivt till en lägre kostnadsnivå.

Inom arbetsmarknadsverksamheten redovisas en positiv avvikelse på helår. Extratjänster har fastsatts ut och det är nu möjligt med anställningsstöd med längre subvention. Detta ger förvaltningen högre kostnader. Kostnadsökningen reduceras av en övergripande buffert, statlig ersättning kopplat till *Jobb för unga*, samt att ersättning för slutredovisade projektmedel från tidigare år har intäktsförts.

Inom flyktingverksamheten redovisas en positiv avvikelse på helår. Förvaltningen har erhållit ersättning från Migrationsverket avseende återsökta kostnader från tidigare år och särskilt riktad ersättning avseende merkostnader för Ukraina.

Omsorgsnämnd

Omsorgsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 49 miljoner kronor för 2023 vilket motsvarar en avvikelse med 3 procent av nämndens nettobudget. Avvikelsen beror främst på att det är lägre antal verkställda platser inom särskilt boende och lägre volymer inom hemvården än budgeterat. Volymen är inte i nivå med de beräkningar som gjordes inför budget 2023, men beläggningen och verkställda beslut har ökat under året både inom hemvården och särskilt boende. När belagda platser ökar, ökar även enheternas resursersättning vilket medför att enheterna har fått bättre förutsättning att nå en ekonomi i balans. Samtliga verksamhetsområden inom omsorgsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse.

Omsorgsnämndens redovisade nettokostnader ligger på en högre nivå jämfört med föregående år och beror på att det är fler antal verkställda platser på särskilt boende och fler verkställda beslut inom hemvården jämfört med föregående år. Nettokostnadsökningen beror även på ökade personalkostnader till följd av generella löneökningar, kompetensförsörjningssvårigheter samt köp av huvudverksamhet då verkställda platser och volymer ökat inom den privata regin.

Samhällsbyggnadsnämnd

Samhällsbyggnadsnämnden består av två olika ekonomier, skattefinansierad respektive taxefinansierad ekonomi (Vatten- och avlopp). Den skattefinansierade ekonomin redovisar en negativ budgetavvikelse på 6,2 miljoner kronor. VA-verksamheten redovisar en budget i balans efter upplösning av skulden till VA-kollektivet.

Utfallet för skattefinansierad ekonomi påverkas av flera stora budgetavvikelser och är starkt påverkad av konjunkturen. Förändrade redovisningsprinciper för gatukostnadsersättning ger högre kapitalkostnader men har till största delen kompensrats. Därtill påverkar elkostnader för

gatubelysning, och vinterväghållning kostnaderna negativt. Intäkter för bygglov, planavgifter och försäljning av planuppdrag avviker negativt till följd av konjunkturläget. Parkeringsintäkterna når inte upp till budgeterad nivå, då flera av de åtgärder som ingick i beslutet inte varit möjliga att genomföra. Till följd av en gynnsam prisutveckling och låga driftskostnader avviker biogasverksamheten positivt jämfört med budget. Vidare har nämnden fått ett elstöd som avser elförbrukning under 2022.

VA-verksamhetens budget för innevarande år innehöll en upplösning av skulden till VA-kollektivet på 21,9 miljoner kronor, med ett utfall på 13 miljoner kronor. Orsaken till den budgeterade upplösningen är höga energi- och kemikaliekostnader samt betydligt högre räntekostnader. El- och kemikaliekostnader har utvecklats positivt i jämförelse med budget. Intäkterna har varit något högre än budgeterat, vilket är relaterat till en högre vattenförbrukning än vad som varit budgeterat. Personal- och kapitalkostnader är lägre än budgeterat på grund av vakanser och senareläggning av investeringar. Under året erhöles ett elstöd som avsåg elförbrukningen under 2022.

Servicenämnd

Servicenämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 9 miljoner kronor. Avvikelsen mot budget hänförs främst till IT-avdelningen och måltidsorganisationen. Förklaringen hos IT-avdelningen hänförs bland annat till lägre personalkostnader på grund av vakanta tjänster samt förseningar i implementering av SOC (Security Operation Center). Måltidsorganisationen redovisar, trots ökade livsmedelspriser, en positiv budgetavvikelse. Avvikelsen beror på högre intäkter för mjölkstöd, matintäkter och återbetalning av elstöd, än budgeterat. Genom eftertänksamhet vid inköp av material, hantering av recept och livsmedelsinköp har måltiden bibehållit ekonomi i balans och uppnått politiska mål.

Utbildningsnämnd

För helåret 2023 redovisar utbildningsnämnden en positiv budgetavvikelse på 6,9 miljoner kronor. Verksamheten med störst överskott 2023 är förskolan. Verksamheterna med störst underskott är grundskolan F-9 ink fritidshem samt anpassad grundskola.

På verksamhetsområdesnivå redovisar verksamheten förskola en positiv budgetavvikelse. Denna beror till största delen på att en högre andel statsbidrag kunnat användas under 2023 vilket påverkat verksamhetens möjligheter att kunna utföra uppdraget under budgeterad nivå. Förvaltningens kostnadsökningar under 2023 täcks till stor del av en minskad energidebitering samt elprisstöd och balansförda etableringsersättningar som intäktsförts i år. Intäkterna från IKE och förskoleavgiften blev högre än budgeterat vilket täcker ett större underskott på resursfördelningen till fristående.

Under året prognosticerade förvaltningen ett underskott vilket främst var en effekt av större underskott som uppkom inom verksamheterna grundskola, anpassad grundskola och resursfördelningen till fristående aktörer. De uppkomna underskotten berodde till stor del på att de kommunala grundskolorna tappade fler elever än väntat till fristående aktörer, vilket innebar att skolorna tappade medel i resursfördelningen samtidigt som skolornas relativt fasta kostnadsstruktur inte

kunde minskas i samma takt. Samtidigt ökade resursfördelningen till fristående vilket innebar en ekonomisk ansträngning för förvaltningen som står med samma kostnads massa som tidigare och samtidigt hanterar ökade bidragsutbetalningar inom befintlig ram. Utöver faktorerna som rör skiftande elevunderlag påverkades även förvaltningen starkt av den ökade inflationen och av ökade lokalhyror. Den stora ökningen av hyreskostnader påverkade också förvaltningen genom ett ökat lokalbidrag till fristående. En handlingsplan för budget i balans upprättades i enlighet med kommunens ekonomistyrningsprinciper och beslutades på nämndssammanträde den 16 augusti 2023.

Den största anledningen till att förvaltningen inte redovisat ett underskott för 2023 är erhållen återbäringen rörande energikostnader samt elprisstöd. Handlingsplanen ledde till besparingsåtgärder under året som också hjälpte till att motverka det underskott som förvaltningen prognosticerade. De åtgärder som bedöms haft störst effekt var det tillfälliga rekryteringsstoppet och inköpsbegränsningar inom grundskola och anpassad grundskola. Förvaltningen stoppade även satsningar kopplat till utvecklingsbudgeten genom att inte utföra konferenser, utvecklingsdagar och kompetensutvecklingsinsatser. Utöver detta har grundskolor med underskott arbetat aktivt med att ta fram egna handlingsplaner på enhetsnivå för att skapa förutsättningar för att nå en budget i balans. Arbetet med dessa fortgår under 2024.

Valnämnd

Valnämndens redovisar ett resultat i nivå med tilldelad budget och bedriver sin verksamhet enligt plan.

Överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämnden redovisar en budget i balans för år 2023. Nämnden hade under året en positiv budgetavvikelse för personalkostnader på grund av vakanta tjänster, som en följd av flera längre sjukskrivningar. Även övriga personalkostnader för både medarbetare och ställföreträdare är lägre än budgeterad nivå då kompetensutvecklingen vid flera tillfällen har varit i egen regi. Nämnden har något högre kostnader för annonser då man hösten har satsat på en större rekryteringskampanj.

Gemensam finansiering

Gemensam finansiering och kommunövergripande poster, mnkr	2023		
	Utfall	Budget	Budgetavvikelse
Skatteintäkter	4 851	4 739	112
Inkomstutjämnning	1 108	1 096	12
Kostnadsutjämnning	-222	-210	-12
Regleringsbidrag	227	152	75
LSS-utjämnning	55	56	-1

Fastighetsavgift	191	197	-6
Generellt statsbidrag välfärd			
Summa skatteintäkter, generella stb etc	6 210	6 030	180
Pensioner (inkl finansiell kostnad pensioner)	-595	-501	-94
Personalomkostnadspålägg	369	341	28
Finansnetto (exkl finansiell kostnad pensioner)	382	382	0
Lön- och entreprenadkompensation	3	30	-27
Internränta	40	25	15
Värends räddningstjänst	-69	-76	7
Övriga poster	-181	-114	-67
Summa kommunövergripande poster	-51	87	-138
Exploateringsverksamhet	75	63	12
Summa TOTALT	6 234	6 180	54

Gemensam finansiering och kommunövergripande poster har en total positiv budgetavvikelse på 54 miljoner kronor. En övergripande analys av avvikelser visar på två större faktorer, högre skatteintäkter jämfört med budget samt högre kostnader för pensioner.

Skatteintäkterna är beräknade efter SKR:s prognos i december 2023 för slutavräkningar 2022 och 2023. Skatteintäkterna avviker väsentligt och utfallet är 180 miljoner kronor bättre än budgeterat. Orsaken till ökade skatteintäkter är positiva slutliga och preliminära skatteavräkningar samt regleringsbidrag som erhålls efter fastställd budget. Skatteunderlaget växer i nominella termer och drivs av ett ökat löneunderlag.

Utfallet för pensioner ger en negativ budgetavvikelse på 94 miljoner kronor. Grundorsaken är den snabbt stigande inflationen föregående år som ger högre pensionskostnader. De ökade pensionskostnaderna ger också ett ökat personalomkostnadspålägg som belastar nämndernas utfall och som delvis täcker de ökade kostnaderna.

Finansnettots utfall för helåret ligger i nivå med budget. Den största delen av finansnettot avser utdelning från de kommunala bolagen. Budgeterad nivå för löneavtal och entreprenadkompensation 2023 räckte inte fullt för att täcka de ökade kostnaderna varför det uppstår en negativ avvikelse på 27 miljoner kronor. Däremot noteras en positiv avvikelse för internräntor som intäktsförs hos gemensam finansiering till följd av det högre ränteläget.

Övriga poster visar en sammanlagd negativ budgetavvikelse om 67 miljoner kronor och avser ett flertal poster. Kommunfullmäktige beslutade i december 2022 att anta en plan för sjörestaureeringar och resultatet 2023 belastas med en kostnad för en avsättning på 53 miljoner kronor. En indexreglering av medfinansieringsavtal för Fagrabäcksrondellen belastar årets resultat med 32 miljoner kronor. Därutöver har utrantering av anläggningstillgångar skett, extra investeringsbidrag till föreningar utbetalats, kostnader för en förgävesprojektering tagits samt finansiella anläggningstillgångar värdereglerats. Sammantaget belastas resultatet med 74 miljoner kronor. Till viss del ryms de ökade kostnaderna inom den reserv som budgeterades för 2023.

Balanskravsresultat

mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat	155	230	234	215	2
Realisationsvinster	0	-18	0	0	-1
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	155	212	234	215	1
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-93	-153	-	-	-
Balanskravsresultat	62	59	234	215	1
Akkumulerade överskott	1 823	1 764	1 530	1 315	1 314
Summa ackumulerade överskott	1 885	1 823	1 764	1 530	1 315

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetarna i siffror

Personalstatistik

	Totalt		Kvinnor		Män	
	Dec 2023	Dec 2022	Dec 2023	Dec 2022	Dec 2023	Dec 2022
Antal anställda						
Antal tillsvidareanställda	7 595	7 342	5 520	5 363	2 075	1 979
Antal tidsbegränsade anställningar med månadslön	899	1 088	650	780	249	308
Totalt antal anställda*	8 122	8 430	5 883	6 143	2 239	2 287
Omräknade heltider, antal	7 949,1	7 873,0	5 753,4	5 707,0	2 195,7	2 166,0
Sysselsättningsgrad						
Andel anställda med en grundanställning på 100 procent	90,3 %	88,6 %	89,5 %	87,9 %	92,3 %	90,4 %
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, procent	97,9 %	97,4 %	97,8 %	97,3 %	98,1 %	97,7 %
Personalomsättning, procent	10,5	11,7	10,6	11,3	10,3	12,7
Övertid						
Övertid, antal timmar	79 935	95 054	45 668	58 286	34 267	36 768

Åldersstruktur %

-29	13,7	14,8	12,5	13,5	16,8	18,2
30-49	49,5	49,4	49,8	49,6	48,7	49,0
50+	36,8	35,8	37,7	36,9	34,5	32,8

Personalomsättning och övertid avser perioden 2022-11-01 till 2023-10-31, övriga nyckeltal har mätdatum 2023-11-01. Samtliga nyckeltal jämförs med motsvarande period/mätdatum föregående år.

*Urvalskriterierna har ändrats för att en medarbetare med flera anställningar endast ska räknas som en person i totalsumman. Tidigare kunde en medarbetare med en vilande tillsvidareanställning och en pågående tidsbegränsad anställning räknas som två personer i totalsumman.

Sjukdagar

	Totalt		Kvinnor		Män	
	Dec 2023	Dec 2022	Dec 2023	Dec 2022	Dec 2023	Dec 2022
Sjukdagar per snittanställd	20,2	21,6	22,7	24,0	13,3	14,9

Sjukdagar per snittanställd avser tillsvidareanställd personal under perioden 2022-11-01 till 2023-10-31 och jämförs med motsvarande period föregående år.

Sjukfrånvaro

	Totalt		Kvinnor		Män	
	Dec 2023	Dec 2022	Dec 2023	Dec 2022	Dec 2023	Dec 2022
Sjukfrånvaro, procent av tillgänglig tid						
29 år eller yngre	6,0	5,9	6,5	6,3	5,0	5,1
30-49 år	5,4	6,0	6,1	6,8	3,7	4,1
50 år eller äldre	6,6	7,1	7,6	8,0	3,9	4,5
Totalt	5,9	6,4	6,7	7,2	4,0	4,4

Andel sjukfrånvaro mer än 59 dagar

29 år eller yngre	15,5	12,0	17,0	11,7	11,5	12,6
30-49 år	37,3	29,6	39,1	32,4	29,5	17,7
50 år eller äldre	44,2	38,2	44,9	39,8	40,2	30,2
Totalt	36,8	30,6	38,6	32,9	29,2	20,9

Sjukfrånvaro i procent avser samtlig personal under perioden 2022-11-01 till 2023-10-31 och jämförs med motsvarande period föregående år.

Attraktiv arbetsgivare med fungerande kompetensförsörjning

Växjö kommun säkrar kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder goda arbetsvillkor



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Demografiska förändringar ställer krav på kompetensförsörjning

Den senaste befolkningsprognosen som har genomförts i Växjö kommun visar att åldersgruppen 80 år och äldre år 2032 kommer att ha ökat med 46 procent jämfört med 2023. Den arbetsföra delen av befolkningen (20–64 år) ökar under samma period med 10 procent och unga upp till 19 år ökar med 5 procent. Utifrån de demografiska förändringarna har Växjö kommun ett tydligt behov av att säkra sin kompetensförsörjning.

Analys av kompetensbehov leder till åtgärder

Under 2023 har förvaltningar, bolag och förbund genomfört analyser och identifierat åtgärder utifrån kritiska befattningar i organisationen. Analyserna sammanställs på koncernnivå för att kunna utgöra underlag för inriktning och åtgärder för Växjö kommuns samlade strategiska kompetensförsörjning. De identifierade kompetensbehoven finns på koncernnivå inom tre kategorier:

- Befattningar med stort antal medarbetare och stora kompetensgap (till exempel forskollärare, grundskollärare, undersköterska och omsorgsassistent/personlig assistent).
- Medelstora befattningar med medelstora kompetensgap (till exempel lärare i fritidshem, boendestödjare, kock, deltidsbrandman, socialsekreterare, sjuksköterska och tekniker).
- Små befattningar med få eller inga kompetensgap (befattningar som är av karaktären specialist eller expert och har ett fåtal medarbetare i respektive befattning).

Förvaltningar, bolag och förbund har identifierat ett antal åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen. Det kan till exempel handla om kompetensutveckling, organisering av verksamheten, utveckling av arbetssätt, arbetsmiljöinsatser, ledarskap, aktiviteter för att attrahera medarbetare och insatser kopplat till digitalisering.

Här följer några exempel:

- Inom nämnden arbete och välfärd vidtas åtgärder för att utveckla samplanering och schemaläggning mellan enheter inom socialpsykiatrin för att kunna utnyttja resurser så effektivt som möjligt och därmed minska behovet av rekrytering. Nämnden kommer även att stärka chefskapet och utveckla ledarskapet samt säkerställa mentorskap för socionomstudenter.
- Värends räddningstjänst har identifierat ett antal åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen. För deltidskåren handlar det om att sätta fokus på rekrytering av kvinnor genom bland annat en ökad synlighet i sociala medier samt att säkerställa ändamålsenliga lokaler.
- Omsorgsnämnden tillämpar genom utvecklingen av e-hälsa och digital teknik nya arbetssätt som både gynnar omsorgstagares hälsa och självständighet och ger ett mer effektivt nyttjande av omsorgspersonalens tid och insatser. Utveckling av tekniska hjälpmedel kan på flera sätt leda till ett bättre tillvaratagande av befintlig kompetens och personella resurser.
- Miljö- och byggnämnden har identifierat ett antal aktiviteter för att säkra kompetensförsörjningen framåt. Det handlar till exempel om att kartlägga möjligheter att genom AI (artificiell intelligens) kunna lyfta bort arbetsuppgifter för att minska verksamhetens långsiktiga ökade personalbehov.

Kollegor, stabilitet och intressanta arbetsuppgifter det bästa med Växjö kommun

Växjö kommun har under slutet av 2023 påbörjat ett arbete för att se över och stärka Växjö kommuns arbetsgivarvarumärke. En enkätundersökning har gjorts bland samtliga medarbetare och djupintervjuer och workshopar har genomförts med representanter för chefer och medarbetare. Resultatet av undersökningarna visar att respondenterna tycker det bästa med att jobba i Växjö kommun är trevliga kollegor, stabilitet/trygghet och intressanta arbetsuppgifter. Det som man anser är viktigast vid val av arbetsgivare är bra chefer och ledare, intressanta arbetsuppgifter samt stabilitet och trygghet.

Avgångsenkät fångar upp medarbetares synpunkter på Växjö kommun som arbetsgivare

För att ytterligare stärka kunskapen om hur Växjö kommun uppfattas som arbetsgivare genomförs avslutningssamtal av närmsta chef när en medarbetare slutar och dessutom skickas en avgångsenkät ut. Avgångsenkäterna för 2023 visar att 80 procent (av totalt 331 personer) rekommenderar Växjö kommun som arbetsgivare jämfört med 77 procent föregående år (totalt svarade 359 personer). De främsta orsakerna som anges till varför man byter arbetsgivare är mer stimulerande arbetsuppgifter och utvecklingsmöjligheter.

Under året har rutinen för avslutningssamtal samt frågeområdena i avslutningsenkäten omarbetats. För Växjö kommun som arbetsgivare är det viktigt att förstå varför medarbetare slutar och tillvarata medarbetarnas åsikter för att kunna utveckla

arbetsmiljön och verksamheten.

Temperaturmätaren visar på stabilt resultat på koncernnivå

Två gånger per år följer Växjö kommun genom temperaturmätaren upp hur medarbetarna upplever sin arbetsmiljö. Frågorna utgår ifrån den gemensamma värdegrunden. Den mätning som genomfördes hösten 2023 visar att genomsnittet av medarbetarupplevelsen för Växjö kommunkoncern är 4,8 vilket är ett resultat som har hållit i sig de senaste åren. De fyra frågeområden som bygger på värdegrunden (*jag möter alla med respekt, jag kan jobbet, jag gör verksamheten bättre samt jag skapar en hållbar framtid*) ligger kvar på samma totalindex som vid föregående mätning våren 2023. Högst totalindex av dessa fyra områden har *Jag kan jobbet*.

Målvärdet för totalindex i temperaturmätaren höjdes till 4,8 inför 2023. Vidingehem, kommunala lantmäterimyndigheten samt arbete och välfärd har högst resultat vad gäller totalindex. De verksamheter som ligger under 4,8 är Värends räddningstjänst, Växjö Linnæus Science Park, Vöfab, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden samt VEAB. Resultatet av temperaturmätaren omhändertags i nämndernas, styrelsernas och direktionens utvecklingsarbete.

För Värends räddningstjänstförbund speglar resultatet de pågående förändringarna av arbetstidsförläggningen. Analys av resultatet pågår och kommer att hanteras i förbundets utvecklingsarbete. Respektive chef arbetar kontinuerligt med värdegrundsfrågor i sina arbetsgrupper och i samband med genomgången av resultatet av temperaturmätaren förs dialog om vilka åtgärder som ska vidtas.

Ökning av tillsvidareanställningar beror till stor del på konverteringar

Under 2023 har tillsvidareanställningarna ökat och tidsbegränsade anställningar har minskat. Mer än hälften av ökningen vad gäller tillsvidareanställningar finns inom utbildningsnämnden. Upphovet till ökningen finns inom grundskolan och beror till stor del på de konverteringar som skedde under året. Det handlar framför allt om befattningarna elevassistent och elevresurs.

Personalomsättningen minskar

Personalomsättningen på koncernnivå är 10,5 procent för 2023 jämfört med 11,7 procent föregående år och inom flera verksamheter kan man utläsa en positiv trend i form av lägre personalomsättning sedan förra året. Ett exempel är utbildningsnämnden där personalomsättningen är 1,4 procentenheter lägre än föregående år. Förskola och grundskola har störst procentuell förändring i positiv riktning då personalomsättningen har gått ner i dessa verksamheter. Omvärldsfaktorer som den rådande lågkonjunkturen kan vara en bidragande faktor till den lägre personalomsättningen genom att medarbetare är mindre benägna att byta arbetsgivare.

Andelen heltidsanställda ökar

Statistik visar att det har skett en ökning av antalet anställda med grundanställning på 100 procent från 88,6 till 90,3 procent på koncernnivå. Förändringar i positiv riktning finns till exempel inom nämnden arbete och välfärd och utbildningsnämnden. Att fler medarbetare inom nämnden arbete och välfärd anställs med en grundanställning på 100 procent ligger i linje med inriktningsbeslutet som förvaltningsledningen tog i början av året, om att anställa på 100 procent, så att frånvaro kan ersättas med ordinarie personal i så hög utsträckning som möjligt samt för att kunna samplanera mellan enheter.

Även inom kommunstyrelsen har stora förändringar skett, det är dock troligt att det beror på den omorganisation som genomfördes i januari 2023 då medarbetarna inom måltidsorganisationen, IT-avdelningen och lokalförsörjningsavdelningen organisatoriskt flyttades från kommunstyrelsen till den nyskapade servicenämnden.

Inom servicenämnden arbetar fler personer deltid jämfört med kommunkoncernen som helhet. När det gäller andel anställda med en grundanställning på 100 procent är det stor skillnad mellan kvinnor och män inom servicenämnden. En förklaring kan vara att det är vanligare med deltidsanställningar inom måltidsorganisationen, där det är flest kvinnor anställda, medan det är flest män anställda inom IT-avdelningen där alla månadsanställda medarbetare har en heltidsanställning i grunden.

Insatser för jämställdhet, lika behandling och mångfald

Jämställdhet handlar om att män och kvinnor ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden, däribland i arbetslivet. Insatser för jämställdhet kan handla om att vara uppmärksam på eventuella löneskillnader och könsfördelning i olika sammanhang men också om normer och beteenden. Arbetet med jämställdhet på kommunens arbetsplatser utvecklas genom fortbildning och samtal som en del av Växjö kommuns deltagande i modellkoncept för jämställdhet genom Sveriges kommuner och regioner (SKR). Genom att stärka arbetet med jämställdhet förväntas även andra aspekter av ojämlikheter uppmärksammas på ett positivt sätt. Insatser som har gjorts i Växjö kommun på koncernnivå är en grundutbildning i jämställdhet för chefer och medarbetare. Syftet med utbildningen är att öka de grundläggande kunskaperna inom området jämställdhet och jämställd arbetsgivarpolitik.

Växjö kommunkoncern arbetar med likabehandling för att skapa förutsättningar för en bra arbetsmiljö och ett hållbart arbetsliv. Målet är att kommunens likabehandlingsarbete ska motverka diskriminering och främja allas lika rättigheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Resultatet i Temperaturmätaren för Växjö kommun vad gäller frågan, På min arbetsplats arbetar vi för likabehandling av dem vi är till för, visar ett medelvärde på 5,1 för kommunkoncernen.

Mångfaldsbegreppet är brett och kan inkludera många olika aspekter. Ett viktigt verktyg är de kompetensbaserade rekryteringar som Växjö kommuns förvaltningar och bolag tillämpar för att säkerställa ett enhetligt och professionellt arbetssätt. Den senast tillgängliga statistiken visar att andelen medarbetare i Växjö kommuns förvaltningar som är utrikes födda motsvarar andelen utrikes födda i Växjö kommuns befolkning i stort. De yrkeskategorier i Växjö kommun som har högst andel personal med utländsk bakgrund finns främst inom köks- och måltid- samt städ-, tvätt- och renhållningsarbeten.

Under året har omsorgsnämnden fortsatt satsat på språkutveckling i arbetet med hjälp av språkkombud. Språkkombudets uppdrag är att stötja kollegor när det gäller språkutveckling och att med stöd av chefen arbeta för att göra hela arbetsplatsen språkutvecklande och skapa en bättre kommunikation.

Framtid och omvärld

För att kunna leverera service till invånare, företag och besökare behöver Växjö kommun säkerställa att organisationen har den kompetens som behövs för att kunna upprätthålla verksamheten. Genom att arbeta med kompetensförsörjning på ett strukturerat sätt kan Växjö kommun få överblick och förutsättningar för planering och prioritering både på kort och på lång sikt.

Växjö kommun vill stärka sitt arbetsgivarvarumärke och vara en utvecklingsinriktad arbetsgivare med en arbetskultur som präglas av psykologisk trygghet. De insatser kopplat till arbetsgivarvarumärket som har påbörjats under 2023 kommer att bli en viktig pusselbit i arbetet med att få fler personer att söka sig till Växjö kommun som arbetsgivare och vilja stanna kvar. Demografiska förutsättningar och brist på arbetskraft innebär att rekrytering av nya medarbetare inte kommer att vara tillräckligt för att lösa kompetensförsörjningen, varken i Växjö kommun eller på arbetsmarknaden som helhet. Kommunens verksamhet kommer att behöva utvecklas och arbetssätt behöver förändras för att Växjö kommun ska kunna klara av sina viktiga uppdrag. De möjligheter som teknikutveckling och digitalisering medför behöver tas tillvara för att kunna effektivisera verksamheten och klara kompetensförsörjningen.

Uppdrag



Strukturerat arbete för ökad jämställdhet på kommunens arbetsplatser

Växjö kommun deltar i SKR:s modellkoncept för jämställdhet med start 2023. Genom ett ömsesidigt lärande gör kommuner och regioner egna förbättringar i sin styrning och ledning av verksamheten. SKR ger också stöd för att öka kunskapen om jämställdhet, jämlikhet och Agenda 2030. Syftet med Växjö kommuns deltagande är att stärka kunskapen om jämställdhetsintegrering och utveckla kommunens arbete med likvärdig service och myndighetsutövning för kvinnor och män. Genom att stärka arbetet med jämställdhet förväntas även andra aspekter av ojämlikheter uppmärksammas på ett positivt sätt.



Analysera var behov av arbetskläder finns



De som deltar i daglig verksamhet ska få sommarersättning motsvarande dagersättning under sina lediga sommarveckor, upp till fyra veckor

Ansvariga politiker har fattat beslut om att betala ut en sommarbonus för 2023. 400 tkr fördelas mellan de personer som har insatsen daglig verksamhet, på likartat vis inom Omsorgsförvaltningen och förvaltningen Arbete och välfärd.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Andel anställda som arbetar deltid (%)	2022			12 %	↗	●
	Anställda utrikes födda, kommun, bananstal	2022			1	↗	●
	Temperaturmätaren	2023			4,8	→	●

Medarbetare i Växjö kommun har tillgång till en god fortbildning och kompetensutveckling



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov

Kompetensutveckling är ett brett begrepp och kan till exempel innefatta både utbildning, handledning, mentorskap, praktik och kompetensväxling. I det koncerngemensamma arbetet med strategisk kompetensförsörjning framkommer det att kommunkoncernens verksamhet genomför och planerar ett antal kompetensutvecklande åtgärder utifrån de behov som har identifierats.

Omställningsfonden är en resurs som kan ge stöd i arbetet med förebyggande insatser och aktiviteter och möjliggör så att organisationen och medarbetare kan ställa om för att möta framtida kompetensbehov. Under året har medel beviljats för insatser inom till exempel utbildningsförvaltningen (VFU-handledarutbildning och rektorsprogrammet) och omsorgsförvaltningen (äldreomsorgslyftet).

I Temperaturmätaren får Växjö kommuns medarbetare två gånger om året ta ställning till påståendet Jag lär nytt och utvecklas i mitt dagliga arbete. Resultatet från hösten 2023 visar att medelvärdet för kommunkoncernens medarbetare är 4,8 vilket är ett resultat som har hållit i sig de senaste åren.

Exempel på kompetensutvecklingsinsatser som har genomförts under 2023:

- Interaktiv webbutbildning om att förebygga och hantera konflikter samt utbildning om hot och våld på arbetsplatsen.
- Kompetensutvecklingsinsatser inom servicenämnden i form av utbildningar i ergonomi, HLR (hjärt- och lungräddning) och standardiserat arbetssätt inom IT-drift.
- Utbildningsinsats för mekaniker på samhällsbyggnadsförvaltningen inom området elbilar. Aktuella personalgrupper har alternativt ska genomföra utbildning i effektiv lagerhållning för att få mer kunskap och kunna dimensionera avdelningens lager på rätt sätt.
- Inom kultur- och fritidsförvaltningen har en insats varit att stödja biblioteket och konsthallen i mötet med människor i det offentliga rummet i syfte att bidra till ökad trygghet.

Kompetensutveckling för chefer är en viktig pusselbit för att stärka chefs- och ledarskap. Växjö kommun har under 2023 genomfört fyra olika ledarskapsutbildningar riktat till specifika målgrupper och drygt 120 personer har deltagit i utbildningarna. I samband med Chefens dag i september fick kommunens samtliga chefer delta i en föreläsning kring psykologisk trygghet och hur det kan ligga till grund för en välfungerande verksamhet. Ett dialogmaterial för chefer, bestående av en film och handledning, kommer att lanseras under början av 2024.

Framtid och omvärld

Olika omvärldsfaktorer som demografi, brist på arbetskraft samt ökad digitalisering avspeglas även i kommunens uppdrag. Andra områden som påverkar behovet av kompetens är förändrade krav inom till exempel krisberedskap, civilt försvar och klimatanpassning. Detta kräver att medarbetarna har kunskap och kompetens för att kunna utföra sitt uppdrag i en föränderlig värld. Genom att arbeta med att stärka den psykologiska tryggheten kan innovationskraften stärkas och ge bra förutsättningar för att vidareutveckla verksamheten.

Uppdrag



Vid behov ska medarbetare erbjudas språkutveckling på arbetstid

Under första halvåret har rollbeskrivning och organisation för språkombud arbetats fram tillsammans med omsorgschefer och nuvarande handledarorganisation. Rollbeskrivning och organisation beslutades i ledningsgruppen under maj månad. Språkombudet kommer införlivas i handledarorganisationen och därmed kunna vara ett kompletterande stöd till handledarna i arbetet med att stödja elever och kollegor på arbetsplatsen.

Utbildningsinsatser för språkombud pågår med en tilldelning av tre platser per termin för Växjö Kommun och omsorgsförvaltningen. Arbete pågår i dialog med Vård- och Omsorgscollegor för att försöka utöka antalet platser genom egna utbildare. Kontakt är tagen med förvaltningen Arbete och välfärd för att undersöka möjligheten till att de kan bistå som utbildningsanordnare.

För närvarande har vi 26 utbildade språkombud i omsorgen.

För att underlätta för personer med språksvårigheter har förvaltningen köpt in metodstöd med korta instruktionsfilmer som ska vara till stöd i omvårdnadsarbetet.




Kompetensutveckling inom beställarfunktion i hela kommunkoncernen

Upphandlingskompetens, kravställande och affärsmässighet är viktiga aspekter när det handlar om beställarkompetens inom Växjö kommun. Det är också viktigt att inköp och avtal följs upp och mäts. Upphandlingsavdelningen på kommunledningsförvaltningen erbjuder stöd och utbildning för att höja medarbetarnas kompetens vad gäller inköp och upphandling.

Utbildningar finns tillgängliga i Utbildningsportalen. Utöver det genomförs avstämningar med samtliga förvaltningschefer och deras ledningsgrupper. På utbildningsförvaltningen och omsorgsförvaltningen har arbete påbörjats för att informera samtliga chefsgrupper om inköp och upphandling i syfte att kompetensutveckla inom beställarfunktion. Utbildning till beställare inom måltidsorganisationen är genomförd, och utbildningsinsatser till beställare inom utbildningsförvaltningen har påbörjats.

Arbete pågår för att utveckla arbetssätt i Marknadsplatsen, i syfte att underlätta för beställare.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Jag lär nytt och utvecklas i mitt dagliga arbete (Temperaturmätaren)	2023			4,8	→	

Växjö kommun har friska medarbetare

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Sjukfrånvaron sjunker

Växjö kommunkoncerns sjukfrånvarostatistik för 2023 visar att sjukfrånvaron har gått ner med 1,4 sjukdagar per snittanställd jämfört med föregående år och sjukfrånvaron i procent av tillgänglig tid har minskat med 0,5 procentenheter. Det är dock en markant skillnad mellan kvinnor och män där antalet sjukdagar per snittanställd för kvinnor är 22,7 och för män 13,3. Vad gäller sjukfrånvaro i procent av tillgänglig tid är kvinnornas sjukfrånvaro högre i alla åldersgrupper jämfört med männen och skillnaden mellan könen blir större ju äldre medarbetarna är. Det har under 2023 skett en ökning på koncernnivå av andel sjukfrånvaro från och med dag 60 jämfört med 2022.

Servicekommitténs statistik för helåret 2023 visar att sjukfrånvaron är högre än i kommunkoncernen som helhet. Det visar sig främst i måltidsorganisationen där arbete pågår för att identifiera orsakerna till sjukfrånvaron och möta upp med rätt åtgärder.

Inom utbildningsnämnden har de tre största verksamhetsformerna, förskola, grundskola och gymnasium samtliga en minskad sjukfrånvaro under 2023 i jämförelse med 2022. Förskolan är den verksamhetsform med högst sjukfrånvaro, drygt 9 procent. Inom förskolan pågår ett långsiktigt arbete för att sänka sjukskrivningstalen.

Övertiden minskar avsevärt

Kommunkoncernens sammanlagda övertid under 2023 har minskat med 16 procent jämfört med föregående år. För nämnden arbete och välfärd har övergången från det lokala kollektivavtalet (årsarbetstidsavtalet) till det centrala kollektivavtalet (Allmänna bestämmelser) som genomfördes i början av oktober 2021 för Kommunals avtalsområde inneburit förändrade arbetssätt, bland annat genom samplanering för att lösa planerad frånvaro. Arbetet har under 2023 gett resultat då antalet övertidstimmar har minskat jämfört med 2022. Att antalet övertidstimmar har minskat kan även vara en konsekvens av inriktningsbeslutet att anställa på 100 procent samt minskad korttidssjukfrånvaro.

Fler medarbetare använder friskvårdsbidraget

Friskvårdsbidraget höjdes med 500 kr i januari 2023 vilket innebär att medarbetarna numera får ett årligt friskvårdsbidrag på 2000 kronor. Bidraget har under 2023 använts av 79 procent av medarbetarna inom Växjö kommunkoncern, vilket är 10 procentenheter mer än föregående år. Det finns en spridning i aktiveringsgraden mellan nämnder, bolag och förbund där andelen medarbetare som har utnyttjat friskvårdsbidraget som mest är 82 procent och som minst 63 procent. Nyttjandegraden, det vill säga hur stor andel av det tilldelade beloppet som har använts, är för 2023 74 procent att jämföra med 65 procent föregående år.

Vidareutveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Under 2023 har ett antal åtgärder vidtagits för att vidareutveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet och ge Växjö kommunkoncerns chefer stöd i sitt uppdrag att arbeta hälsofrämjande och förebyggande. En samlad översyn av kommunens arbetsmiljöarbete gjordes i början av året då kommunen fick ett föreläggande från Arbetsmiljöverket. Växjö kommun skickade in ett svar till Arbetsmiljöverket kring genomförda och planerade åtgärder för att förbättra och/eller realisera arbetsmiljöarbetet. I maj fick kommunen svar på att kraven hade uppfyllts och att ärendet avslutats.

Exempel på åtgärder som har genomförts under 2023 är:

- Implementering av ny riktlinje för fördelning av arbetsmiljöuppgifter inklusive utbildning och stödmaterial.
- Utbildning i arbetsmiljöansvar för förtroendevalda politiker.
- Chefsdagen våren 2023 – dialog och konkreta exempel på systematiskt arbetsmiljöarbete.

Inom arbetsmiljöområdet har ett antal utbildningsinsatser lanserats under året:

- Återhämtning i arbetsvardagen
- Stress och återhämtning
- Kränkande särbehandling, en grundutbildning
- Hantering av alkohol- och drogärenden

De tre första utbildningarna riktar sig både till chefer och medarbetare och består av inspelade föreläsningar samt i vissa fall även reflektionsfrågor. Den fjärde utbildningen, som är en fysisk utbildning, har målgruppen chefer och handlar om att kunna fånga upp

och identifiera tidiga signaler hos medarbetare.

Inom det förebyggande arbetet har implementeringen av systemstödet IA genomförts under 2023 och det har bland annat inneburit verksamhetsspecifika skyddsronder och riskobservationer. Nedan ges några exempel på åtgärder inom nämnd/styrelse/direktion:

- Inom servicenämnden har skyddsronderna visat på behov av åtgärder i den fysiska arbetsmiljön när det gäller exempelvis brandskydd, ventilation, värme och belysning i vissa delar av organisationen. Under 2023 har arbete skett inom servicenämnden med att säkerställa och åtgärda dessa arbetsmiljöpunkter.
- För samhällsbyggnadsförvaltningen har implementering av IA-systemet gjorts i samtliga verksamheter. Förflyttningen till IA innebär att riskobservationer har tillkommit vilket skapar bättre förutsättningar för medarbetare och arbetsgivare att arbeta förebyggande med arbetsmiljön.
- För nämnden arbete och välfärd har fokus varit att uppdatera riktlinjen för systematiskt säkerhetsarbete innehållande bland annat riktlinjer om hot och våld, förbättra arbetsmiljön på Willans park gällande bland annat höga ljudnivåer samt införande av hemvist för medarbetare.

Under året har Växjö kommun börjat tillämpa den riktlinje kring fördelning av arbetsmiljöuppgifter som beslutades under 2022. För att kunna tillämpa riktlinjen i vardagen finns vägledning på intranätet, en digital utbildning samt en e-tjänst. På arbetsplatser där flera arbetsgrupper bedriver verksamhet i samma fastighet har ansvaret för den fysiska arbetsmiljön tydliggjorts. Exempel på sådana arbetsplatser kan vara skolor, särskilda boenden och kontorsmiljöer.

Framtid och omvärld

Under 2024 fortsätter arbetet med att skapa förutsättningar för ett effektivt och datadrivet kvalitets- och analysarbete. I uppdraget ingår både att kvalitetssäkra befintliga HR-nyckeltal och att utveckla nya samt att byta system för att visualisera och arbeta med statistiska underlag. Arbetet kan komma att innebära att beräkningsgrunden för nyckeltal så som sjukfrånvaro och personalomsättning justeras för att skapa bättre och mer tillförlitliga analysunderlag. Genom den nya medarbetarenkäten som är baserad på bland annat Hållbart medarbetarengagemang (HME) finns det möjlighet att jämföra resultatet med andra kommuner. Frågor kring organisatorisk och social arbetsmiljö samt psykologisk trygghet kommer också att ingå i enkäten.

Systematiskt arbetsmiljöarbete är en nyckel för att säkra att medarbetare har rätt förutsättningar för att lyckas med sitt arbete och att de stannar kvar hos Växjö kommun som arbetsgivare. Genom att säkerställa chefers förmåga att kontinuerligt bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete kan Växjö kommun som arbetsgivare förebygga och minska risken för skador och ohälsa. Även chefers arbetsmiljö är ett viktigt utvecklingsområde. Det kan handla om chefers villkor utifrån verksamhetens krav och komplexitet samt att kunna trygga att chefer har en hållbar arbetsmiljö och därmed goda förutsättningar för att göra ett bra jobb.

Psykologisk trygghet kommer även framöver att vara ett fokusområde för Växjö kommun som arbetsgivare. Trygghet och inkluderande är grundläggande byggstenar för framgångsrika och effektiva arbetsgrupper. Genom att skapa en arbetskultur där medarbetare kan dela sina tankar och idéer utan rädsla för negativa konsekvenser främjas kreativitet, samarbete, utveckling och nytänkande. I en sådan kultur väcks mod och nyfikenhet som är viktigt för att våga pröva nya vägar och klara framtidens utmaningar.

Uppdrag



Höjt friskvårdsbidrag 2 000 kronor

Friskvårdsbidraget, som sedan årsskiftet är höjt till 2000 kr, gäller för medarbetare inom Växjö kommunkoncerns förvaltningar, bolag och förbund. Via intranätet får medarbetarna information om vad friskvårdsbidraget kan användas till. Det har även arbetats fram ett material som kan användas på arbetsplatsträffar/personalmöten där vikten av friskvård diskuteras och information kring friskvårdsbidraget ges. Statistik följs halvårsvis på övergripande nivå och den visar både nyttjandegraden (av det totala friskvårdsbidraget per medarbetare) samt andelen medarbetare som har utnyttjat friskvårdsbidraget.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Andel pass med delade turer i förhållande till totalt antal pass	2023				—	—
	Andel anställda som nyttjar friskvårdsbidrag	2023			79 %	↗	●

	Nyckeltal	Period	Utfall kvin- nor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Visstidsanställda månadsavlönade, kommun, andel (%)	2022	8 %	12 %	9 %	→	■
KF	Visstidsanställda timavlönade, kommun, andel (%)	2022	9 %	10 %	9 %	→	●
KF	Heltidsanställda månadsavlönade, kommun, andel (%)	2022	88 %	89 %	88 %	↗	■
KF	Sjukfrånvaro kommunalt anställda to- talt, (%)	2023	7 %	4 %	6,5 %	↗	●
KF	Sjukfrånvaro mer än 59 dagar som andel av total sjukfrånvaro bland anställda, kommun, andel (%)	2023			42 %	↘	●

Förväntad utveckling

Konjunkturläget påverkar kommunernas ekonomiska utveckling

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) presenterar regelbundet budgetförutsättningar för innevarande år samt för kommande period på tre år. I SKR:s cirkulär 14 december 2023 noteras att svensk industri och export utvecklats hyfsat starkt, trots en svag konjunktur i omvärlden. Det är främst en svag inhemsk efterfrågan som håller tillbaka konjunkturen på kort sikt. I Sverige bedöms BNP-tillväxten bli svag och ta fart igen först under hösten 2024 och då gradvis. Världshandeln har sjunkit en tid och ledande indikatorer pekar på en fortsatt svag tillväxt för global industri och handel.

Inflationen har sjunkit rejält under 2023. Fallet i inflationen beräknas fortsätta under 2024. Den huvudsakliga anledningen till att inflationen fortsätter att sjunka under 2024 är, enligt Konjunkturinstitutet, att de kostnadsökningar som uppstod efter bland annat covid-19-pandemin och Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022 successivt avtar.

Flera bedömare räknar med att Riksbanken sänker sina styrräntor nästa år. I Konjunkturinstitutets decemberrapport görs bedömningen att Riksbanken till följd av en sjunkande inflation framöver, vilken beräknas ligga under Riksbankens inflationsmål, inleder en serie räntesänkningar från och med sommaren 2024.

Sysselsättningsgraden har minskat under ett antal månader 2023. SKR räknar med en fortsatt försvagning 2024, där en svag utveckling för arbetade timmar bromsar lönesumman. Därigenom dämpas såväl hushållens konsumtionsefterfrågan som det kommunala skatteunderlaget. Därtill förstärks situationen av prisutvecklingen i kommunsektorn och köpkraften urholkas fortsatt under 2024. Sammantaget får vi gå tillbaka till 2010 för att hitta en svagare ökning av skatteunderlaget än 2024.

Ytterligare en faktor, utöver ökade kostnader på grund av ökade priser och löner, är att pensionskostnaderna ökar. Det är främst förändringen av prisbasbeloppet och hur den påverkar pensions- skuldens värdering som ger ökade kostnader, men också det nya pensionsavtalet påverkar.

I Sverige och omvärlden antas en konjunkturuppgång under 2025. Under åren 2025–2027 ökar skatteunderlaget snabbare igen, främst 2025 som inleder konjunkturåterhämtningen via en ökad efterfrågan på arbetskraft. Det nominella skatteunderlaget ökar i linje med det historiska genomsnittet sett till hela prognosperioden 2025-2027.

Långsiktig planering av verksamhet och ekonomi

För att kunna upprätthålla och utveckla den kommunala servicen i kommunen och successivt gå från en stor småstad till en liten storstad krävs god planering och framförhållning. Långsiktiga beräkningar och väl grundade bedömningar är nödvändiga att ha som underlag för diskussioner om prioriteringar och strategiska vägval. Växjö kommun behöver ytterligare stärka greppet om demografiutvecklingens effekter på budgeten för att kunna förbereda och tillhandahålla ändamålsenlig verksamhet med hög resurseffektivitet. Koncernens investeringsprocess och dess struktur och metod har fortsatt att utvecklas för att bli ett strategiskt instrument i den övergripande planeringen och uppföljningen. Koncernledningen fattade beslut om investeringsprocessen under hösten 2022 och har tillämpats i arbetet med budget 2024.

Budget för 2024 med plan för 2025 och 2026

2024 kommer vara ett år som präglas av en orolig omvärld och ett tufft ekonomiskt läge, och beräknas bli ett budgetår med fortsatt inflation och högre räntor, trots förväntning om sänkta nivåer. Därtill kommer höga pensionskostnader. Dessa faktorer gör att ett resultat där intäkter överstiger kostnader bedöms svårt att uppnå utan oönskade konsekvenser på verksamheten. Lagstiftningen ger möjlighet att budgetera med ett underskott för årets resultat om kommunen kan hänvisa till synnerliga skäl. 2024 års höga pensionskostnader förväntas vara tillfälliga och i kombination med en stark finansiell ställning åberopas i denna budget synnerliga skäl för att besluta om en budget med underskott för året.

Utifrån de särskilda utmaningarna som Sverige och även Växjö kommun står inför visar budget 2024 ett underskott. Växjö kommun har en god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning innehåller ett finansiellt mål samt ett antal nyckeltal för god ekonomisk hushållning. Det finansiella målet, överskottsmålet, bedöms uppfyllas för 2024. Detta trots att resultatet för 2024 budgeteras med ett underskott och som nämnts ovan hänvisas till synnerliga skäl. Tidigare år samt även kommande års beräknade överskott ger kommunen möjlighet att tillfälligt underbalansera budgeten.

Kompetensförsörjning

Inom kommunsverige har kompetensförsörjningen bedömts vara det som är den allra största utmaningen framöver. Bedömningen kvarstår och bristen på arbetskraft kommer att öka och bli än mer omfattande. Kompetensförsörjningen lyfts i budget 2024 fram som ett viktigt mål som ska säkras genom att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder goda arbetsvillkor. Ett annat prioriterat område omfattar målsättningen för kommunen att ha friska medarbetare.

För att säkra kompetensförsörjningen ska Växjö kommun vara en modern och attraktiv arbetsgivare. Arbetet med tillitsbaserat ledarskap och psykologisk trygghet på arbetsplatserna ska fortsätta att utvecklas. De ofrivilligt delade turerna ska på sikt bort och fler ska uppmuntras att öka sin sysselsättningsgrad, fler ska erbjudas att jobba heltid. Arbetet med jämställdhet på kommunens arbetsplatser genom fortbildning och samtal ska fortsätta och chefstätheten ska kartläggas ur ett jämställdhets- och arbetsmiljöperspektiv.

Hållbara Växjö 2030

Växjö kommuns hållbarhetsprogram, Hållbara Växjö 2030 – som utgår från Agenda 2030 och de 17 globala målen – etablerades 2019 efter en bred dialog och har sedan dess successivt färgat in styrning och arbetsvardag allt tydligare i Växjö kommunkoncern. Programmet bildar, med sina fem målbilder och nio utmaningar, både ramverk i Växjö kommuns styrmodell och motor för samhällelig förändring. I Växjö kommuns budget, i internbudgetar och affärsplaner genomsyrar Hållbara Växjö 2030 alla processer och riktningssmål. Varje uppdrag ska bidra till att nå våra målbilder.

Hållbara Växjö 2030 följs upp i nyckeltal och analyser, och varje uppföljning bildar grund för prioriteringar framåt. I förutsättningarna ingår att programmet följs upp i särskilt omfattande fördjupade analyser vid tre tillfällen – 2022, 2026 och 2030.

Särskilda satsningar

I den av fullmäktige fastställda budgeten för 2024 har ett flertal uppdrag lämnats till kommunens verksamheter. Några exempel som omfattar alla nämnder och bolag är att kartlägga och kraftsamla för barn och ungas hälsa, utöka digitalisering, renodla och effektivisera lokalutnyttjande, att öka antalet praktikplatser och att öka service för kommunens företagare och invånare genom tidsatta handläggningstider. Därtill kommer flera uppdrag som ges till enskilda nämnder och bolag.

Ett större projekt om kan nämnas är arbete med att skapa en ny simanläggning på Bäckaslövsområdet. Detta görs samtidigt som processen för att göra den gamla simhallen vid Växjösjön redo för en ny offentlig verksamhet påbörjas.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

mnkr	Not	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
		2023	2022	2023	2022
Verksamhetens intäkter	2, 4	1 633	1 520	3 701	3 570
Verksamhetens kostnader	3, 4	-7 712	-7 172	-8 826	-8 234
Av- och nedskrivningar	11-13	-166	-157	-810	-707
Verksamhetens nettokostnader		-6 245	-5 809	-5 935	-5 371
Skatteintäkter	5	4 851	4 590	4 851	4 590
Generella statsbidrag och utjämning	6, 7	1 359	1 303	1 359	1 303
Verksamhetens resultat		-35	84	275	522
Finansiella intäkter	8	396	227	111	95
Finansiella kostnader	9, 10	-206	-71	-329	-113
Resultat efter finansiella poster		155	240	57	504
Extraordinära poster			-		-
Årets resultat		155	240	57	504

Balansräkning

mnkr	Not	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
		2023	2022	2023	2022
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	11	1	10	1	10
Materiella anläggningstillgångar		3 045	2 841	16 404	15 651
<i>varav mark, byggnader och tekniska anläggningar</i>	12	2 304	1 863	12 135	11 145
<i>varav maskiner och inventarier</i>	13	186	185	3 125	2 914
<i>varav pågående investeringar</i>	14	555	793	1 144	1 592
Finansiella anläggningstillgångar	15	1 967	1 555	1 243	1 292
Summa anläggningstillgångar		5 013	4 406	17 648	16 953
Bidrag till infrastruktur		-	-	-	-
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.	16	450	408	551	511

Fordringar	17	947	946	1 264	857
Kortfristiga placeringar		-	-	3	3
Kassa och bank	18	885	1 617	919	1 650
Summa omsättningstillgångar		2 282	2 971	2 737	3 021
SUMMA TILLGÅNGAR		7 295	7 377	20 385	19 974

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2023	2022	2023	2022
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	19			
Årets resultat	155	240	57	504
Resultatutjämningsreserv	246	153	246	153
Övrigt eget kapital	2 218	2 071	5 586	5 034
Summa eget kapital	2 619	2 464	5 889	5 691
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	20	1 421	1 460	1 432
Andra avsättningar	21	205	722	605
Summa avsättningar	1 626	1 507	2 182	2 037
Skulder				
Långfristiga skulder	22	1 025	7 796	8 545
Kortfristiga skulder	23	2 025	4 518	3 701
Summa skulder	3 050	3 406	12 314	12 246
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	7 295	7 377	20 385	19 974
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER				
Panter och därmed jämförliga säkerheter	24	7 817	7 817	7 910
Ansvarsförbindelser				
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar	25	17	62	34
Övriga ansvarsförbindelser		-	-	-

Kassaflödesanalys

mnkr	Not	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
		2023	2022	2023	2022
Årets resultat		155	240	57	504

Justering för ej likviditetspåverkande poster:					
av- och nedskrivningar	11-13	166	157	810	626
förändring avsättning exkl utbetalning pensioner	20	52	-135	221	-147
realisationsvinster/förluster och utrangering materiella anläggningstillgångar	3	49	-18	59	-8
Likviditetspåverkande poster; utbetalning pensioner	20	-94	-90	-94	-90
MEDEL FRÅN VERKSAMHETEN FÖRE FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL		328	154	1 053	885
Förändring kortfristiga fordringar, exkl fordr koncernföretag (-ökn, +minskn)	17	-152	-184	-403	48
Förändring förråd, exploateringstillg (-ökn, +minskn)	16	-41	-7	-40	-41
Förändring kortfristiga skulder, exkl kortfr låneskuld (-minskn, +ökn)	23	-28	215	817	-39
Minskning förutbetalda investeringsbidrag etc och investeringsbidrag, årets resultatförda	22	-	10	-	-
MEDEL FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		107	188	1 427	853
Bruttoinvesteringar materiella anläggningstillgångar	inv.r ed.	-348	-450	-1 535	-1 246
Bruttoinvestering immateriella anläggningstillgångar	inv.r ed	-	-	-	-
Ökning anslutningsavg, invest.bidrag etc, årets investeringsinkomster	inv.r ed.	51	179	51	-
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	inv.r ed.	-	-	-	-
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	inv.r ed	-	-	-	-
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	15	-	-	-	-
Minskning av finansiella anläggningstillgångar	15	-	150	-	48
MEDEL FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN		-297	-121	-1 484	-1 198
Ökning/minskning kortfristig fordran koncernföretag	17	150	-150	-	-
Minskning långfristiga lån	22	85	-18	-625	-
Nya långfristiga lån/amortering	22	-450	-	-49	261
Förändring långfr skulder anslutningsavg etc	22	-327	-	-	-
MEDEL FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		-542	-168	-674	261
ÅRETS KASSAFLÖDE		-732	-101	-731	-84
Likvida medel vid årets början	18	1 617	1 718	1 650	1 734
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS SLUT		885	1 617	919	1 650

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Årsredovisning 2023 är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning, LKBR och rekommendationer från Rådet för kommunalredovisning, RKR. Avvikelser och förtydliganden jämfört med LKBR och RKR:s rekommendationer framgår nedan.

Byte av redovisningsprincip år 2020 pensioner till fullfundsmodellen

Enligt kommunfullmäktiges beslut tillämpar kommunen från år 2020 fullfundsmodellen för redovisning av pensioner, vilket är en avvikelse från LKBR. Fullfundsmodellen innebär att pensionsåtgärd intjänat till och med år 1997 (exklusive visstidspension) istället för ansvarsförbindelse redovisas på balansräkningen som en avsättning. Det innebär att förändringen av denna del också påverkar resultatet. Bakåt i tiden då skulden har vuxit har fullfundsmodellen ökat kostnaderna och därmed försämrat resultatet. Då utbetalningarna de senaste åren istället överskrider värdeförändringen blir skillnaden mellan modellerna det motsatta. Den resultatmässiga effekten av de olika modellerna, framgår i egen upplysningsnot "Pensionsredovisning enligt blandmodellen".

Tillämpning av fullfundsmodellen motiveras av att pensionsskulden som då synliggörs i balansräkningen ger en mer rättvisande och mer transparent redovisning av pensionsförpliktelserna, vilket framkom i en statlig utredning av den kommunala redovisningen från 2016. I utredningen påpekades också att fullfunderingsmodellen gör det enklare för politiker, tjänstemän och andra intressenter av årsredovisningen att förstå hur stor den redovisade pensionsskulden faktiskt är. Att redovisningen är transparent och rättvisande är särskilt viktigt ur en demokratisk synvinkel. Även om fullfundsmodellen bedöms vara mer konjunkturkänslig än blandmodellen leder den i normalfallet till lägre kostnader.

Redovisning av gatukostnadsersättning

Växjö kommun har tidigare redovisat gatukostnadsersättning enligt RKR:s rekommendation R 18.1 (från september 2009). I och med införandet av den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning ändrades praxis och tillämpning skulle ske i enlighet med RKR R 2 (från juni 2019).

Från och med 2023 har Växjö kommun ändrat redovisningsprincip och följer nu RKR R2. Den redovisningsmässiga effekten är beroende av huruvida erhållna gatukostnadsersättningar hänförs till färdigställda områden eller pågående exploatering. För färdigställda områden har effekten redovisats över eget kapital (123 miljoner kronor) och för pågående exploateringsområden ingår de i kommunens tillämpade redovisning av exploateringsverksamhet där den skuldförs till området vinstavräknas enligt nedan (328 miljoner kronor).

Redovisning av förutbetalda intäkter som regleras under flera år

Under år 2020 ändrades redovisningen av investeringsbidrag och intäkter anslutningsavgifter VA för pågående anläggningstillgångar till att redovisas som långfristiga skulder istället för att tidigare en minskning av anläggningstillgångar. De förutbetalda intäkterna periodiseras och intäktsförs linjärt under den period över vilken de tillgångar som finansierats med hjälp av

ersättningarna skrivs av.

Redovisning av exploateringsverksamhet

Inkomster och utgifter bruttoredo visas i resultat- och balansräkning. Den del av exploateringen som avser tomtmark till försäljning bokförs som en omsättningstillgång. Värdering görs till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde per balansdagen. Investeringar i allmän platsmark klassificeras som en materiell anläggningstillgång. Avskrivningar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod. Den del av inkomsten som avser allmän platsmark tas upp som en förutbetalad intäkt. Enligt kommunens modell vinstavräknas projekt där upparbetsgraden av kostnader är lika med eller överstiger 90 procent av totalt prognostiserade kostnader. Vidare görs avräkning först när minst 90 procent av försäljningen är gjord. Befarade förluster bokförs direkt.

Sammanställda räkenskaper

Enligt den kommunala bokförings- och redovisningslagen ska årsredovisningen innehålla sammanställda räkenskaper som även innefattar den kommunala verksamheten som bedrivs i bolagsform och i form av kommunalförbund. De kommunala bolagen tillämpar årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Vid avvikelse i redovisningsprinciper mellan kommunen och de kommunala bolagen är kommunens redovisningsprinciper vägledande för den sammanställda redovisningen. De sammanställda räkenskaperna upprättas i enlighet med RKR R16. Redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att eget kapital i förvärvat dotterbolag vid förvärvstidpunkten elimineras. I de sammanställda räkenskaperna ingår endast eget kapital som intjänats efter förvärvstidpunkten. Proportionell konsolidering innebär att kommunens ägarandel av koncernföretagets intäkter, kostnader, tillgångar och skulder inkluderas i de sammanställda räkenskaperna. De sammanställda räkenskaperna omfattar bolag där kommunen har en ägarandel på minst 20 procent. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av organisationsschemat i förvaltningsberättelsen.

Avtal hänförliga till kommunala fastigheter hanteras i underkoncernen VKAB som finansiella leasingavtal. I kommunen redovisas dessa som operationella leasingavtal, det vill säga redovisas som hyreskostnad. Leasingavtal hänförligt till Växjö Energis kraftvärmeverk, Sandvik 3, hanteras som finansiellt leasingavtal.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande betraktas poster som uppgår till ett väsentligt belopp samt är av ett sådant slag att de inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. Realisationsvinster och realisationsförluster samt kostnader och intäkter för tomtförsäljning i samband med markexploatering redovisas alltid som jämförelsestörande. Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen.

Skatteintäkter

I enlighet med RKR R2 periodiseras kommunalskatten och redovisas det år den beskattningsbara inkomsten intjänats av de skattskyldiga. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter

baseras på SKR:s decemberprognos 2023.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgångar om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett basbelopp och gäller som en gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Anläggningstillgångar

Anskaffningsvärde

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde minskat med planerliga avskrivningar. Ränteutgifter aktiveras inte. Kommunen tillämpar konsekvent huvudmetoden och redovisar ränteutgifter som kostnad i resultaträkningen det räkenskapsår de hänför sig till. Anläggningens värde och livslängd provas under året för att se om nedskrivningsbehov finns.

Avskrivning

Avskrivningar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen:

- Mark, byggnader och tekniska anläggningar: 15-50 år
- Maskiner och inventarier: 3-15 år

För tillgångar med identifierbara komponenter som har olika nyttjandeperiod där varje komponents anskaffningsvärde uppgår till ett väsentligt belopp tillämpas komponentavskrivning. För gator och vägar används sex olika komponenter (beläggning, obundna lager, isolering, brokonstruktion, gatuanordningar och slitlager) med avskrivningstider på mellan fem till 75 år. För VA-anläggningar används fem olika komponenter (bygg, maskin, el, styr/övervakning och anläggning/ledningar) med avskrivningstider mellan fem och 50 år. Komponenter och schabloner används som riktlinjer vid uppdelning och aktivering av anläggningar. Individuella bedömningar görs när så är relevant för att på bästa sätt spegla nyttjandeperioden. Kommunen har skärpt tillämpningen av komponentavskrivning från och med räkenskapsåret 2017 i enlighet med den uppdatering som gjordes av dåvarande RKR nr 11.4. För gator och vägar har retroaktiv justering gjorts för anläggningar som aktiverats efter 2002, med ett restvärde på över 1,5 mnkr och en återstående livslängd på minst tio år. För VA-anläggningar har retroaktiv justering gjorts för anläggningar som har aktiverats efter 2002, med ett restvärde på över fem miljoner kronor och med en återstående livslängd med minst tio år.

Leasing

Leasingavtal klassificeras som finansiella eller operationella leasingavtal. Ett finansiellt leasingavtal är ett leasingavtal enligt vilka de risker och fördelar som är förknippade med att äga en

tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivare till leasetagare. Ett operationellt leasingavtal är ett leasingavtal som inte är ett finansiellt leasingavtal.

Leasingavtal avseende bilar hanteras som operationella. Avtal hänförliga till kommunala fastigheter hanteras i kommunen som operationella leasingavtal, det vill säga redovisas som hyreskostnad.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar redovisas enligt lägsta värdets princip, det vill säga det lägsta av anskaffningsvärdet eller det verkliga värdet. Kundfordringar äldre än ett år har skrivits ned med 100 procent. Kravåtgärder fullföljs även beträffande nedskrivna kundfordringar.

Avsättningar

Avsättningar för deponi har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen.

Pensioner

Se avsnitt ovan om förändrad redovisningsprincip för pensioner från år 2020. Förpliktelser för pensionsåtagande för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS. Den samlade pensionskulden, inklusive löneskatt, återfinns under raderna avsättningar för pensioner, kortfristiga skulder och ansvarsförbindelser. Kvarvarande ansvarsförbindelse pensioner avser visstidspension intjänad t.o.m. år 1997 vars avtal ännu inte lösts ut. Pensionsåtagande för anställda i de företag som ingår i den kommunala koncernen redovisas enligt K3.

Särredovisning av vatten- och avloppsverksamhet samt avfallshantering

Vatten- och avloppsverksamheten (VA) ingår i kommunens samlade verksamhet. Enheterna belastas med overheadkostnader och dessutom betalas ränta på avräkning mot kommunen. En särredovisning har upprättats över den taxefinansierade verksamheten. Från och med det räkenskapsår som inleds den första januari 2017 hanteras överuttag där prissättning sätts genom självkostnad som en skuld till abonnenterna. VA-verksamheten redovisas särskilt i avsnittet noter "Uppllysning om upprättad särredovisning". Från och med 1 januari 2019 bedrivs avfallsverksamheten i Växjö kommun i ett kommunalt bolag, Södra Smålands Avfall och Miljö AB (SSAM), gemensamt med Lessebo, Markaryd, Tingsryds och Älmhults kommuner.

Noter

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2023	2022	2023	2022
Not 2. Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter (material och varor)	144	136	1 009	991
Taxor och avgifter	419	403	540	481
Hyror och arrenden	103	101	958	1 007
Bidrag	625	587	668	628

Försäljning av verksamhet/entreprenader	255	220	220	286
Försäljning av exploateringsfastigheter	75	39	75	24
Realisationsvinster	0	19	2	20
Övriga intäkter	12	15	229	133
Summa	1 633	1 520	3 701	3 570
Not 3. Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-3 865	-3 672	-4 317	-4 081
Pensionskostnader inkl. löneskatt	-469	-362	-503	-392
Köp av huvudverksamhet	-1 233	-1 127	-1 206	-1 103
Lämnade bidrag	-302	-337	-295	-317
Lokal och markhyror	-741	-667	-194	-209
Exploateringskostnader	0	-19	0	-19
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-150	-143	-403	-222
Bränsle, energi och vatten	-40	-38	-358	-299
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-61	-69	-298	-254
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-234	-243	-253	-262
Kostnader för transportmedel, transporter och resor	-161	-157	-216	-212
Övriga tjänster	-286	-198	-349	-281
Realisationsförluster och utrangeringar	-23	-1	-33	-4
Hyra/leasing av anläggningstillgångar	-17	-20	-19	-22
Skattekostnader bolag	0	0	5	-70
Övriga kostnader	-130	-119	-387	-487
Summa	-7 712	-7 172	-8 826	-8 234
Not 4. Jämförelsestörande poster				
Bland verksamhetens intäkter respektive kostnader ingår följande poster hänförliga till kommunens exploateringsverksamhet:				
Intäkter sålda tomter	75	44	75	44
Kostnader sålda tomter	5	-19	5	-19
Exploateringsverksamhetens nettokostnader	80	25	80	25
Not 5. Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	4 750	4 448	4 750	4 448
Definitiv slutavräkning föregående år	25	30	25	30
Preliminär slutavräkning aktuellt år	76	112	76	112
Summa	4 851	4 590	4 851	4 590

KOMMUN

KOMMUNKONCERN

mnkr	2023	2022	2023	2022
Not 6. Generella statsbidrag				
Bidrag för LSS-utjämning	55	51	55	51
Tillfälliga generella statsbidrag	0	0	0	0
Generellt statsbidrag välfärd	0	2	0	2
Kommunal fastighetsavgift	191	189	191	189
Summa	246	242	246	242
Not 7. Skatteutjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	1 108	1 009	1 108	1 009
Kostnadsutjämningsavgift	-222	-213	-222	-213
Regleringsbidrag	227	265	227	265
Summa	1 113	1 061	1 113	1 061
Not 8. Finansiella intäkter				
Utdelning på aktier och andelar från koncernföretag	246	111	1	0
Utdelning på aktier och andelar i Kommuninvest	-	8	-	8
Ränteintäkter	81	40	109	44
Borgensavgifter	68	68	0	0
Realisationsresultat	0	0	0	43
Övriga finansiella intäkter	1	0	1	0
Summa	396	227	111	95
Not 9. Finansiella kostnader				
Ränta på pensionsavsättningar	-131	-38	-133	-39
Räntekostnader	-13	-10	-133	-73
Aktieägartillskott VKAB	-	-22	-	-
Övriga finansiella kostnader	-62	-1	-63	-1
Summa	-206	-71	-329	-113

Not 10. Finansiella instrument och riskhantering

För att hantera ränterisk vid upplåning av Sandvik 3 har Växjö kommun tecknat derivatavtal i form av ränteswappar. För säkring av el-priser och valutakurser använder dotterbolaget VEAB el- och valutaterminer. Tabellen visar verkliga värden per bokslutsdatum. För samtliga derivatinstrument tillämpas säkringsredovisning vilket innebär att verkliga värden inte bokförs.

	2023	2023	2022	2022
Säkring av ränterisk	Swapvolym	Verkligt värde	Swapvolym	Verkligt värde
Ränteswappar	600	29	600	51
Summa	600	29	600	51

Övriga säkringar	2023	2023	2022	2022
	Nominellt värde	Verkligt värde	Nominellt värde	Verkligt värde
Elterminer, sälj	201	14	238	479
Elterminer, köp	-6	0	-20	-17
Valutaterminer	3	3	26	26
Summa	198	17	244	488

	2023	2022	2023	2022
Not 11. Immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	20	20	20	20
Inköp	-	-	-	-
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	-14	-	-14	-
Överföringar	-	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde	6	20	6	20
Ingående ackumulerade av- och nedskrivningar	-10	-7	-10	-7
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	8	-	8	-
Överföringar	-	-	-	-
Årets av- och nedskrivningar	-3	-3	-3	-3
Utgående ackumulerade av- och nedskrivningar	-5	-10	-5	-10
Utgående redovisat värde	1	10	1	10
Genomsnittlig avskrivningstid, år	7	5	2	7

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2023	2022	2023	2022
Not 12. Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	2 772	2 514	16 566	15 944
Inköp	-	3	62	618
Försäljningar	-	-18	-28	-27
Utrangeringar	-28	-3	-27	-21
Överföringar	555	276	1 420	52

Utgående anskaffningsvärde	3 299	2 772	17 993	16 566
Ingående ackumulerade avskrivningar	-777	-698	-5 281	-4 899
Försäljningar	-	2	-	2
Utrangeringar	15	2	30	15
Överföringar	-	5	10	-75
Årets avskrivningar	-101	-88	-451	-324
Utgående ackumulerade avskrivningar	-863	-777	-5 692	-5 281
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-132	-132	-140	-268
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	-	-	-	-
Överföringar	-	-	36	128
Årets nedskrivningar/återföringar	-	-	-63	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-132	-132	-167	-140
Utgående redovisat värde	2 304	1 863	12 134	11 145
<i>Genomsnittlig avskrivningstid, år</i>	30	30	40	51

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2023	2022	2023	2022
Not 13. Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	686	639	6 386	6 063
Inköp	43	34	307	179
Försäljningar	-	-4	-	-4
Utrangeringar	-19	-2	-151	-50
Överföringar	23	19	242	198
Utgående anskaffningsvärde	733	686	6 784	6 386
Ingående ackumulerade avskrivningar	-497	-438	-3 227	-2 913
Försäljningar	-	3	-	3
Utrangeringar	16	1	132	48
Överföringar	-	-	-19	-56
Årets avskrivningar	-62	-63	-300	-309
Utgående ackumulerade avskrivningar	-543	-497	-3 414	-3 227

Ingående ackumulerade nedskrivningar	-4	-4	-245	-245
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	-	-	-	-
Årets nedskrivningar/återföringar	-	-	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-4	-4	-245	-245
Utgående redovisat värde	186	185	3 125	2 914
Genomsnittlig avskrivningstid, år	7	6	23	21
varav finansiell leasing, Sandvik 3				
Anskaffningsvärde	-	-	925	920
Nyanskaffning	-	-	4	6
Avyttring och utrangering	-	-	-1	-1
Nedskrivning	-	-	-135	-135
Ackumulerade avskrivningar	-	-	-235	-210
Bokfört värde	-	-	559	580

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2023	2022	2023	2022
Not 14. Pågående ny- och ombyggnad				
Ingående anskaffningsvärde	794	693	1 592	1 343
Inköp	348	403	1 230	1 370
Försäljningar	-	-	-	-2
Utrangeringar	-9	-	-9	-
Nedskrivningar	-	-	-7	-
Överföringar	-578	-303	-1 662	-1 119
Utgående anskaffningsvärde	555	793	1 144	1 592
Not 15. Finansiella anläggningstillgångar				
Värdepapper och andelar				
VKAB	0	0	0	0
Förlagsbevis Kommuninvest	0	0	0	0
Andelar i Kommuninvest utgående värde	29	21	29	21
Övrigt	9	9	9	9
Långfristiga fordringar				
Utlåning till kommunens koncernföretag	736	286	0	0
Utlåning till föreningar i Arenastaden	418	420	418	420
Utlåning till SEB	687	715	687	715

Överinsats Kommuninvest	9	17	9	17
Övrigt	79	87	91	110
Summa	1 967	1 555	1 243	1 292

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2023	2022	2023	2022
Not 16. Förråd m.m.				
Exploateringsstillgångar	441	401	441	401
Förråd	9	7	110	110
Summa	450	408	551	511
Not 17. Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	117	102	273	173
Fordran statsbidrag	168	0	168	0
Mervärdeskatt och övriga skattefordringar	68	85	71	11
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	571	579	671	483
Kortfristig utlåning till kommunens koncernföretag	0	150	0	0
Övriga kortfristiga fordringar	23	30	80	190
Summa	947	946	1263	857
Not 18. Kassa och bank				
Bank	885	1 617	919	1 650
Summa	885	1 617	919	1 650
Kommunen har enligt avtal med bank en checkkredit på 10 mnkr som inte var utnyttjad vid bokslutstillfället.				
Not 19. Eget kapital				
Ingående eget kapital	2 311	1 958	5 691	5 187
Resultatutjämningsreserv	153	153	153	0
Ingående eget kapital	2 464	2 111	5 844	5 187
Rättelse av fel (gatukostnadsersättningar)	-	113	-12	-
Årets resultat	155	240	57	504
Utgående eget kapital	2 619	2 464	5 889	5 691
Resultatutjämningsreserv				
Ingående resultatutjämningsreserv	153	0	153	0
Årets avsatta medel	93	153	93	153
Årets använda medel	0	0	0	0
Utgående resultatsutjämningsreserv	246	153	246	153
Not 20. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser				

Ingående avsättning pensioner intjänat fr.o.m.1998 inkl löneskatt	318	496	362	554
Nya förpliktelser under året				
-nyintjänad pension	2	0	2	0
-ränte- och basbeloppsuppräknig	24	6	24	6
-övrigt	4	-146	4	-146
Årets utbetalningar	-16	-14	-23	-28
Förändring av löneskatt	-2	-24	-2	-24
Extra avsättning, förändrade livslängdsantaganden inkl löneskatt		0		0
Summa avsatt till pensioner intjänat fr.o.m.1998	330	318	367	362
Ingående avsättning pensioner intjänat t.o.m.1997 inkl löneskatt	1 070	1 129	1 070	1 129
Nya förpliktelser under året				
-nyintjänad pension	-2	0	-2	0
-ränte- och basbeloppsuppräknig	80	22	80	22
-övrigt	16	-5	16	-5
Årets utbetalningar	-77	-64	-77	-64
Förändring av löneskatt	4	-12	4	-12
Extra avsättning, förändrade livslängdsantaganden inkl löneskatt	0	0	0	0
Summa avsatt till pensioner intjänat t.o.m.1997	1 091	1 070	1 091	1 070
Specifikation avsättning pensioner				
Förmånsbestämd ålderspension	155	149	155	149
Ålderspension	87	79	87	79
Efterlevande	7	7	7	7
Särskild avtalspension	2	2	27	30
Livränta	8	7	17	16
Visstidspension/särskild avtalspension enligt överenskommelse	7	12	7	12
Löneskatt	64	62	69	69
Pensioner intjänade t.o.m. 1997 inkl löneskatt 24,26 %	1 091	1 070	1 091	1 070
Extra avsättning, förändrade livslängdsantaganden inkl löneskatt		0		0
Summa avsatt till pensioner	1 421	1 388	1 460	1 432

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2023	2022	2023	2022
Not 21. Andra avsättningar				
Ingående avsättning	119	113	605	535
Nya avsättningar	86	11	117	75

Ianspråktaga avsättningar	0	-5	0	-5
Outnyttjade belopp som återförts	0	0	0	0
Utgående avsättning	205	119	722	605
Specifikation övriga avsättningar				
Uppskjuten skatteskuld bolagen	-	-	474	418
Statlig infrastruktur (Åryd och Fagrabäck)	139	106	139	106
Återställning deponi Häringetorp	13	13	13	13
Övriga avsättningar (testamenten med mera)	53	0	96	68
Summa övriga avsättningar	205	119	722	605
Not 22. Långfristiga skulder				
Lån banker och kreditinstitut	696	718	6 753	7 171
Förutbetalda intäkter som regleras under flera år	329	633	0	0
Övriga långfristiga skulder		0	1 043	1 374
Summa långfristiga skulder	1 025	1 351	7 796	8 545
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
Genomsnittlig ränta	4,4 %	2,8 %	1,7 %	1,0 %
Genomsnittlig räntebindningstid	0,1 år	0,2 år	3 år	3 år
Genomsnittlig ränta före beaktande av räntesåkringar	4,4 %	2,8 %	1,9 %	1,0 %
Lån som förfaller inom:				
0-3 år	20 %	19 %	43 %	42 %
3-5 år	0 %	0 %	27 %	37 %
senare än 5 år	80 %	81 %	30 %	21 %
Specifikation förutbetalda intäkter som regleras under flera år:				
Investeringsbidrag etc och anslutningsavgifter VA periodiseras och intäktsförs linjärt under den period över vilken de tillgångar som finansierats med hjälp av investeringsbidraget etc respektive anslutningsavgifter skrivs av.				
Förutbetalda investeringsbidrag/ersättningar, ingående värde	31	145	-	-
Årets nya investeringsbidrag/ersättningar	-	-123	-	-
Omföringar	5	18	-	-
Årets resultatförda investeringsbidrag/ersättningar	-9	-9	-	-
Förutbetalda investeringsbidrag/ersättningar, utgående värde	27	31	-	-
Förutbetalda anslutningsavgifter VA, ingående värde	177	115	-	-
Årets nya anslutningsavgifter	-	5	-	-
Omföringar	52	60	-	-
Årets resultatförda anslutningsavgifter	-5	-3	-	-
Förutbetalda anslutningsavgifter VA, utgående värde	224	177	-	-

Förutbetalda ersättningar till pågående (ännu ej aktiverade) anläggningar, ingående värde	407	311	-	-
Årets nya bidrag/ersättningar och anslutningsavgifter	-290	179	-	-
Omföringar	-57	-83	-	-
Förutbetalda ersättningar till pågående (ännu ej aktiverade) anläggningar, utgående värde	60	407		
SUMMA totalt förutbetalda intäkter som regleras under flera år	311	615		
Not 23. Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	0	0	1 666	1 387
Leverantörsskulder	424	544	642	607
Preliminär skatt för anställda	56	53	58	55
Upplupna löner	25	23	47	37
Sociala avgifter	68	70	73	175
Upplupna pensionskostnader, individuell del, inklusive löneskatt	135	144	142	127
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	948	748	1 187	877
Semesterlöneskuld samt okompenserad övertid	246	240	258	182
Övriga kortfristiga skulder	123	233	444	254
Summa kortfristiga skulder	2 025	2 055	4 517	3 701

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2023	2022	2023	2022
Not 24. Borgensåtaganden och ställda säkerheter				
Proprieborgen för kommunägda bolag	7 817	7 910	7 817	7 910
Övriga borgensåtaganden	0	0	0	0
Fastighets- och företagsinteckningar	0	0	0	0
Summa borgensåtaganden och ställda säkerheter	7 817	7 910	7 817	7 910
Not 25. Pensionsförpliktelser som ej har upptagits bland skulder/avsättningar				
Avser ej utbetald visstidspension inkl löneskatt. Intjänade pensioner t.o.m. år 1997 redovisas som avsättning enligt fullfundsmodell.	29			
Ingående pensionsåtagande	12	23	33	44
Pensionsutbetalningar	0	0	0	0
Nyintjänad pension	0	-10	0	-10
Ränte- och basbeloppsuppräkring	1	0	1	0
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Övrigt	4	-1	4	-1
Utgående pensionsåtagande	17	12	38	33

Särskild löneskatt	0	3	0	13
Summa	17	15	38	46

Kommuninvest

Växjö kommun har sedan 2003 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 295 medlemmar (280 kommuner och 15 regioner) som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt inspråktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem har lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Växjö kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 552 miljarder kronor och totala tillgångar till 562 miljarder kronor. Växjö kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 8 140 miljoner kronor (1,47 procent) och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 8 304 miljoner kronor (1,48 procent).

Växjö kommuns medlemsinsats i Kommuninvest ekonomisk förening uppgår till sammanlagt 113,1 miljoner kronor varav 104,4 miljoner kronor i obligatoriskt insatskapital och 8,7 miljoner kronor i överinsats. Under 2023 har 8,7 miljoner kronor av överinsatsen omvandlats till obligatorisk medlemsinsats. Medlemsinsatsen i Kommuninvest ekonomisk förening är baserad på antalet invånare. Växjö kommuns sammanlagda medlemsinsats om 113,2 miljoner kronor uppfyller kraven på obligatorisk medlemsinsats för nuvarande kapitaliseringsperiod år 2021-2024.

Pensionsredovisning fullfondmodell jämfört med blandmodell

Enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, ska kommuner använda "blandmodellen" vid redovisning av pensioner. Växjö kommun redovisar från år 2020 enligt fullfundsmodellen enligt kommunfullmäktiges beslut om budget 2020. Blandmodellen innebär att årets intjänade och årets utbetalningar av pensioner belastar resultatet. Den del som är intjänad före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och förändring av det åtagandet påverkar inte resultatet. Fullfundsmodellen innebär istället att pensionsåtagande före 1998 också redovisas på balansräkningen som en avsättning och den totala förändringen av pensionsskulden påverkar resultatet.

Påverkan på resultat- och balansräkning redovisas i nedanstående tabell. Eget kapital ökar i blandmodellen med pensionsförpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse. Följaktligen minskar kommunens avsättningar för pensioner, i kombination med att kortfristig skuld för pensioner minskar. Totalt pensionsåtagande intjänat t.o.m 1997 redovisas i blandmodellen som

ansvarsförbindelse.

Resultaträkning mnkr	Fullfond	Blandmodell
Verksamhetens intäkter	1 633	1 633
Verksamhetens kostnader	-7 712	-7 770
Avskrivningar	-166	-166
Nettokostnader	-6 245	-6 303
Skatteintäkter	4 851	4 851
Utjämning och generella statsbidrag	1 359	1 359
Verksamhetens resultat	-35	-93
Finansnetto	190	270
ÅRETS RESULTAT	155	177

Balansräkning mnkr	Fullfond	Blandmodell
Materiella anläggningstillgångar	3 046	3 046
Finansiella anläggningstillgångar	1 967	1 967
Förråd mm	450	450
Fordringar	947	947
Kassa och bank	885	885
Summa tillgångar	7 295	7 295
Eget kapital	2 619	3 492
vara årets resultat	155	177
Avsättningar	1 626	748
varav pensioner	1 421	542
Skulder	3 050	3 055
Summa eget kapital och skulder	7 295	7 295
Panter och ansvarsförbindelser		
Borgen och ställda säkerheter	7 817	7 817
Pensionsförpliktelser	17	895

Sammanlagd kostnad för kommunal räkenskapsrevision

Total kostnad för räkenskapsrevision (redovisningsrevision) i Växjö kommun uppgår för år 2023 till 335 tusen kronor (240 tkr år 2022). Kostnaderna avser de förtroendevalda revisorernas

anlitade sakkunniga biträden från revisionsföretaget KPMG för granskningar gällande räkenskapsrevision och en andel av de förtroendevalda revisorernas arvode.

Särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretag

mnkr	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning		Finansiella poster	
	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Köpare	Säljare
Växjö kommun	-	-	-	-	-	246	-	82
VKAB koncernen	-	-	-	-	246	-	81	-
Växjö Småland Airport AB	-	-	-	-	-	-	-	-
Värends Räddningstjänstförbund	-	-	-	-	-	-	-	-
AB Regionteatern Blekinge - Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-
Kulturparken Småland AB	-	-	-	-	-	-	-	-
SSAM AB	-	-	-	-	-	-	1	-
Växjö & Co	-	-	-	-	-	-	-	-

mnkr	Försäljning		Lån		Borgen		Kortfristiga poster	
	Köpare	Säljare	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Fordran	Skuld
Växjö kommun	714	136	733	-	-	-	96	88
VKAB koncernen	140	714	-	730	-	-	57	64
Växjö Småland Airport AB	1	-	-	3	-	-	2	-
Värends Räddningstjänstförbund	4	2	-	-	-	-	29	35
AB Regionteatern Blekinge - Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-
Kulturparken Småland AB	-	-	-	-	-	-	-	-
SSAM AB	8	14	-	-	-	-	2	-2
Växjö & Co	-	-	-	-	-	-	-	-

Upplysning om upprättad särredovisning

VA-verksamhet

Uppdrag och övergripande mål

De övergripande målen är att förse hushåll och verksamheter med dricksvatten av god kvalitet

och utan avbrott i den mängd de behöver och att ta emot och leda bort dag- och spillvatten, samt på ett hållbart sätt rena avloppsvatten och ta till vara avloppets resurser.

Inom verksamheten sköts drift och underhåll av kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning som består av, vatten- och avloppsreningsverk, tryckstegringsstationer, ledningsnät, avloppspumpstationer och dagvattenanläggningar. På uppdrag sköts kommunens produktionsanläggning för biogas till fordonsbränsle. VA-verksamheten svarar även för utbyggnad av va-anläggningen i nya exploateringsområden samt förnyelse av ledningsnät och anläggningar.

Finansiering

Verksamheten finansieras via VA-taxa med brukningsavgifter och anläggningsavgifter. Brukningstaxan består av en fast avgift och en rörlig avgift baserad på vattenförbrukningen. Utöver detta tar VA-verksamheten ut anslutningsavgifter vid anslutningar av nya abonnenter eller när abonnenter bygger ut inom befintlig fastighet. Hur de olika taxorna är konstruerade framgår av kommunens hemsida.

Den fasta och rörliga avgiften lämnades oförändrad. Anläggningstaxan indexreglerades med med 7 procent.

I jämförelse med 2022 minskade vattenförbrukningen med 2,0 procent det vill säga 98 600 kubikmeter. Den minskade förbrukningen kan delvis förklaras av ett mindre behov av bevattning sommartid.

Verksamheten 2023

VA-verksamhetens budget för innevarande år innehöll en upplösning av skulden till VA-kollektivet på 21,9 miljoner kronor. Orsaken till den budgeterade upplösningen är höga energi- och kemikaliekostnader samt betydligt högre räntekostnader. Intäkterna har varit något högre än budgeterat, vilket är relaterat till en högre vattenförbrukning än vad som varit budgeterat. Personal- och kapitalkostnader är lägre än budgeterat på grund av vakanser och senareläggning av investeringar. El- och kemikaliekostnader har utvecklats positivt i jämförelse med budget. Kostnader i investeringsprojekt, som av olika anledningar inte kan belasta anläggningstillgången behöver hanteras i driftbudgeten. Beslut om utrangeringar samt räntekostnader påverkar utfallet negativt. Under juni erhöles ett elstöd som avsåg elförbrukningen under 2022. Kostnaderna översteg intäkterna med 13,1 miljoner kronor, därmed kommer samma belopp att upplösas av skulden till VA-kollektivet.

Resultat- och balansräkning vatten och avlopp

RESULTATRÄKNING, mnkr	Not	2023	2022
Verksamhetens intäkter	1	232	209
Verksamhetens kostnader	2	-170	-159
Av- och nedskrivningar	5,6,7	-48	-43
Verksamhetens nettokostnader		14	7

Finansiella intäkter	3	-	-
Finansiella kostnader	4	-14	-7
ÅRETS RESULTAT		0	0
BALANSRÄKNING, mnkr		2023	2022
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	5	0	4
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	6	1 176	1 061
Maskiner och inventarier	7	8	10
Pågående investeringar	8	237	240
Summa materiella anläggningstillgångar		1 421	1 311
Omsättningstillgångar			
Förråd med mera		0	0
Fordringar	9	63	31
Kassa och bank	10	-205	0
Summa omsättningstillgångar		-142	31
SUMMA TILLGÅNGAR		1 279	1 346
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Grundkapital	11	10	10
Skulder			
Långfristiga skulder	12	1 120	1 072
Kortfristiga skulder	13	149	264
Summa skulder		1 269	1 336
SUMMA EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 279	1 346

Noter vatten och avlopp

mnkr	Vatten och avlopp	
	2023	2022
Not 1. Verksamhetens intäkter		
Försäljningsintäkter (material och varor)	4	3
Bidrag	12	1
Taxor och avgifter	196	192
Överuttag/ökning skuld till abonnentkollektivet	13	5
Försäljning av verksamhet/entreprenader	7	8
Summa	232	209

Not 2. Verksamhetens kostnader		
Löner och sociala avgifter	-41	-41
Pensionskostnader inkl. löneskatt	-4	-2
Köp av huvudverksamhet	-5	-5
Lokal och markhyror	-7	-7
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-23	-28
Bränsle, energi och vatten	-22	-20
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-24	-22
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-3	-4
Kostnader för transportmedel, transporter och resor	-5	-4
Övriga tjänster	-18	-14
Realisationsförluster och utrangeringar	-2	-
Övriga kostnader	-16	-12
Summa	-170	-159
Not 3. Finansiella intäkter		
Ränteintäkter	-	-
Summa		
Not 4. Finansiella kostnader		
Räntekostnader	-14	-7
Summa	-14	-7
Not 5. Immateriella tillgångar		
Anskaffningsvärde	4	9
Ackumulerade avskrivningar	-1	-5
Ackumulerade nedskrivningar	-3	-
Bokfört värde	0	4
<i>Genomsnittlig avskrivningstid, år</i>	6	5

mnkr	Vatten och avlopp	
	2023	2022
Redovisat värde vid årets början	4	5
Investeringar	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-3	-
Nedskrivningar	-	-
Återförda nedskrivningar	-	-
Avskrivningar	-1	-1

Omklassificeringar	-	
Redovisat värde vid årets slut	0	4
Not 6. Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Anskaffningsvärde	1 728	1 568
Akkumulerade avskrivningar	-552	-507
Akkumulerade nedskrivningar	-	-
Bokfört värde	1 176	1 061
Genomsnittlig avskrivningstid, år	37	35
Redovisat värde vid årets början	1 061	923
Investeringar	-	-
Försäljningar/ utrangeringar	-	-
Nedskrivningar	-	-
Återförda nedskrivningar	-	-
Avskrivningar	-45	-40
Omklassificeringar	160	178
Redovisat värde vid årets slut	1 176	1 061
Not 7. Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde	34	34
Akkumulerade avskrivningar	-26	-24
Akkumulerade nedskrivningar	-	-
Bokfört värde	8	10
Genomsnittlig avskrivningstid, år	23	12
Redovisat värde vid årets början	10	9
Investeringar	-	-
Försäljningar/ utrangeringar	-	-
Nedskrivningar	-	-
Återförda nedskrivningar	-	-
Avskrivningar	-2	-1
Omklassificeringar	-	2
Redovisat värde vid årets slut	8	10
Not 8. Pågående investeringar		
Redovisat värde vid årets början	239	278
Årets investering	163	141
Omklassificeringar	-162	-179
Utrangeringar	-3	-

Redovisat värde vid årets slut	237	240
Not 9. Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	42	30
Mervärdesskatt, övriga skatter	15	-
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	-	1
Övriga fordringar	6	0
Summa	63	31
Not 10. Kassa och bank		
Bank	-205	0
Summa	-205	0

mnkr	Vatten och avlopp	
	2023	2022
Not 11. Eget kapital		
Ingående eget kapital	10	10
Årets resultat	0	0
Utgående eget kapital	10	10
Not 12. Långfristiga skulder		
Anslutningsavgifter	247	226
Investeringsbidrag	3	5
Lån	853	824
Övriga långfristiga skulder	17	17
Summa	1 120	1 072
Not 13. Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	31	16
Sociala avgifter	1	1
Skuld till VA kollektivet	11	24
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3	1
Semesterlöneskuld, okompenserad övertid	2	2
Övriga kortfristiga skulder	101	220
Summa	149	264

Driftredovisning

Upplysning om driftredovisningens uppbyggnad

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att kommunfullmäktige i budget anvisar resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för sin driftverksamhet. Fullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten. Budgeten beslutas av kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår i november. Nämnderna och kommunstyrelsen upprättar därefter specificerade internbudgetar för sina ansvarsområden för beslut senast i februari aktuellt budgetår.

Fullmäktige tilldelar nämnderna nettoanslag för att bedriva de verksamheter som nämnderna ansvarar för. Det innebär att anslagen ska täcka de kostnader som återstår när intäkter i form av taxor, avgifter och bidrag inte täcker verksamhetens kostnader fullt ut. Nettoanslagen binds av fullmäktige på nämndsnivå. Nämnderna fördelar fullmäktiges nettoanslag i sin internbudget. Det sker brutto uppdelat på intäkter och kostnader samt på de delverksamheter enligt SCB:s verksamhetsindelning alternativt organisatoriska enheter som respektive nämnd bestämmer. Omdisponering av dessa anslag under året får ske genom nämndbeslut, så länge de ej påverkar fullmäktiges nettoanslag.

I kommunfullmäktiges budget fastställs ett nettobudgetanslag för nämnderna. Kommunfullmäktiges budget är bindande men anslag kan omdisponeras mellan nämnderna i form av ramjustering av budgetteknisk karaktär. Kommunstyrelsens arbetsutskott kan göra ramjusteringar av budgetteknisk karaktär nämnder emellan gällande omfördelning av budgeterade tilläggsanslag för årliga lönekostnadsökningar. Nämnderna får under budgetåret tilläggsanslag för lönekostnadsökningar efter genomförd lönerevision. Tilläggsanslagen rör endast skattefinansierad verksamhet. Tilläggsanslag ges även för personalkostnadsökningar för verksamhet som privat utövare på stadigvarande basis utför för kommunens räkning. Tilläggsanslaget budgeteras under gemensam finansiering och följer antagandet om lönekostnadsutveckling i de beslutade budgetförutsättningarna.

DRIFTREDOVISNING, mnkr	Verksamhetens in-täkter		Verksamhetens kost-nader		2023		
	2023	2022	2023	2022	Nettoutfall	Netto-budget	Bud-getavvi-kelse
Verksamhet							
Politisk verksamhet	10	13	-75	-72	-65	-62	-3
Infrastruktur, skydd m.m.	180	187	-580	-498	-400	-244	-156
Kultur och fritid	53	47	-353	-371	-300	-287	-13
Pedagogisk verksamhet	563	526	-3 471	-3 175	-2 908	-2 925	17
Vård och omsorg	450	403	-2 759	-2 521	-2 309	-2 334	25
Särskilt riktade insatser	97	87	-154	-144	-57	-69	12
Affärsverksamhet	366	341	-363	-349	3	-12	15
Gemensamma verksamheter	232	258	-687	-597	-455	-478	23
Exploateringsverksamhet	75	24	4	-19	75	0	75

Justering poster ej hänförlbara till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen	-393	-381	727	574	340	309	30
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	1 633	1 505	-7 711	-7 172	-6 076	-6 102	25

DRIFTREDOVISNING, mnkr	Verksamhetens intäkter		Verksamhetens kostnader		2023		
	2023	2022	2023	2022	Nettoutfall	Nettobudget	Budgetavvikelse
Kommunfullmäktige	1	0	-13	-12	-12	-11	-1
Kommunens revisorer	0	0	-3	-4	-3	-3	0
Kommunstyrelse	93	245	-389	-811	-296	-314	17
Kultur- och fritidsnämnd	43	39	-254	-234	-211	-213	2
Miljö- och byggnämnd	7	-	-9	-	-2	-1	-1
Nämnd för arbete och välfärd	229	208	-977	-883	-748	-748	0
Omsorgsnämnd	346	329	-1 913	-1 773	-1 566	-1 616	49
Samhällsbyggnadsnämnd	549	-	-755	-	-206	-200	-6
Servicenämnd	156	-	-481	-	-325	-334	9
Utbildningsnämnd	531	495	-3 233	-2 961	-2 702	-2 710	7
Valnämnd	0	3	0	-5	0	0	0
Överförmyndarnämnd	8	9	-12	-12	-4	-5	1
Tekniska nämnden	-	436	-	-595	-	-	-
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-	10	-	-24	-	-	-
Byggnadsnämnden	-	33	-	-43	-	-	-
Summa nämnder	1 963	1 807	-8 039	-7 357	-6 075	-6 155	77
Justering poster ej hänförlbara till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen	-391	-361	599	536	209	257	-47
Exploateringsverksamhet	75	24	4	-19	79	63	16
Kommungemensamt	-14	35	-276	-332	-289	-267	-21
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	1 633	1 505	-7 712	-7 172	-6 076	-6 102	25

Anslagsförändringar under året har endast gjorts av budgetteknisk karaktär, till följd av ramjusteringar för personalkostnadsökningar (lönekostnader samt personalomkostnadspålägg) samt för organisatoriska förändringar som en följd av förändrad nämndstruktur, och framgår av tabellen nedan. Beslut om tilläggsanslag gällande löneökningar har tagits efter avslutad lönerevision (augusti), om personalomkostnadspålägg i samband med SKR's nya rekommendationer (januari) och om ramjustering till följd av organisationsförändring inför årsskiftet (december 2022).

	2023		
	Budgetbeslut kommunfullmäktige	Anslagsförändringar	Nettobudget
Nämndernas driftsbudgetramar			
Byggnadsnämnd	-15	15	0
Kommunfullmäktige	-11	0	-11
Kommunens revisorer	-3	0	-3
Kommunstyrelsen	-602	288	-314
Kultur och fritidsnämnd	-203	-10	-213
Miljö och hälsoskydds nämnd	-12	12	0
Nämnd för arbete och välfärd	-691	-57	-748
Omsorgsnämnd	-1 486	-130	-1 616
Teknisk nämnd	-161	161	0
Utbildningsnämnd	-2 489	-221	-2 710
Valnämnd	0	0	0
Överförmyndarnämnd	-5	0	-5
Samhällsbyggnadsnämnd	0	-200	-200
Miljö- och byggnämnd	0	-1	-1
Service nämnd	0	-334	-334
Summa driftsbudgetramar	-5 678	-477	-6 155
Gemensam finansiering	5 703	477	6 180
Budgeterat resultat	25	0	25

Upplysning om tillämpade internredovisningsprinciper

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som endast innehåller kommunexterna poster, har driftredovisningen påförts även kommun interna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter. Omvänt finns det poster i resultaträkningens som inte ingår i driftredovisningen eller som simuleras kalkylmässigt. Poster som finns i resultaträkningens, men inte i driftredovisningen, är skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster. Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är:

- **personalomkostnader**, i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. Dessa kalkyleras schablonmässigt till att uppgå till 45,75 procent av lönekostnaden för år 2023 (43,75 % år 2022);
- **kapitalkostnader**, i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, vilket innebär att kostnaden består av linjär avskrivning på anläggningstillgångarnas avskrivningsbara värde och ränta på tillgångarnas bokförda restvärde. Den internt beräknade räntan har satts till 2,5 procent. För information om avskrivningstider, se Redovisningsprinciper, not 1.

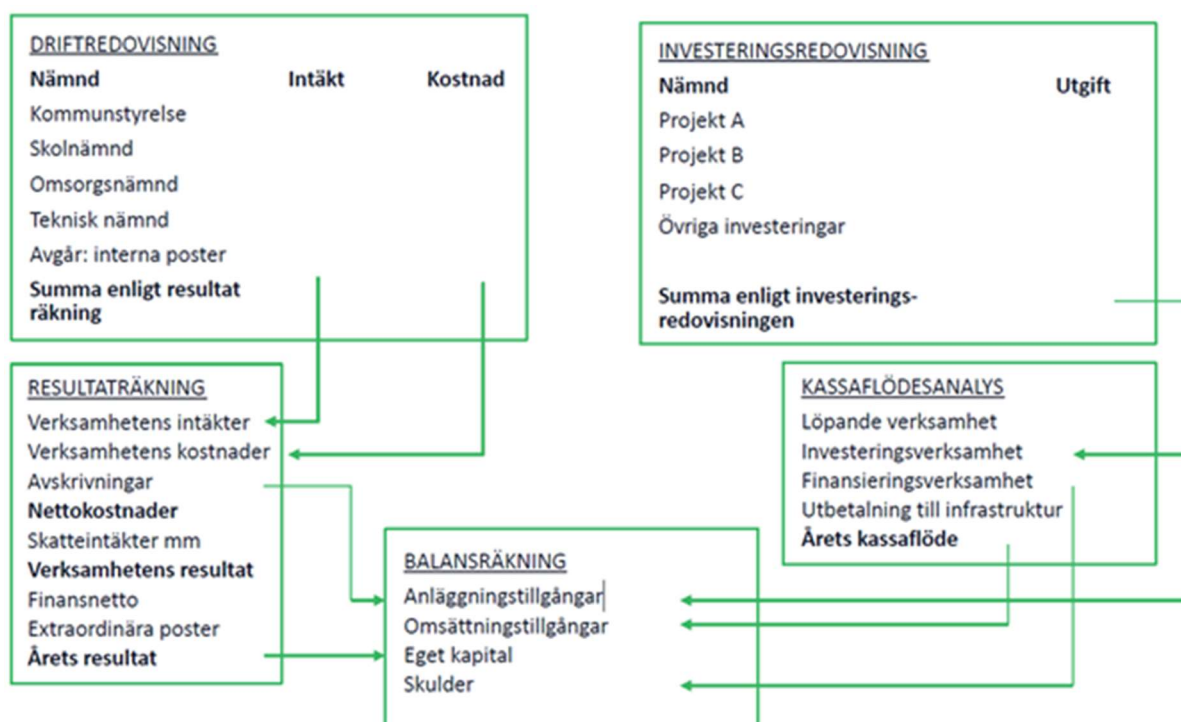
Gemensamma kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering är framförallt:

- **administrativa kostnader**, exempelvis ekonomisystemkostnader, kostnad för IT-utrustning, telefonkostnader etc sätts till kommunledningsförvaltningens självkostnad.
- **transport/bil**: Debitering sker av tekniska förvaltningens fordonshantering till självkostnad, beräknad på milkostnad för olika fordon;
- **kost**: Debitering sker av kommunens produktionskök till självkostnad, beräknad på portionspris.
- **tryckeri**: Debitering sker av kommunikationsavdelningen inom kommunledningsförvaltningen till självkostnad.

Gemensamma kostnader som fördelas med schabloner är exempelvis:

- kommundemensamma ledningskostnader
- IT-relaterade kostnader, licenskostnader system
- inköp via inköpssystemet
- upphandlingsadministration
- försäkring

Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar



Investeringsredovisning

Investeringsredovisning Växjö kommun

mnkr	Budget	Utfall	Budget-
	helår 2023	helår 2023	avvikelse
Utbildningsnämnden	9,3	8,5	0,8
Serviceämnden, IT	40,0	39,0	1,0
Övriga nämnder	7,8	23,0	-15,2
Samhällsbyggnadsnämnden, skattefinansierat, varav:	88,9	94,8	-5,9
Åtgärder gång och cykelvägar	25,1	28,7	-3,6
Friluftsliv	10,0	12,3	-2,3
Beläggningsprogram	9,6	10,1	-0,5
Biogas	4,2	5,7	-1,5
Övrigt skattefinansierat	32,1	38,0	-5,9
Samhällsbyggnadsnämnden, VA avgiftsfinansierat, varav:	189,8	85,3	104,5
Förnyelse befintliga ledningar	54,6	60,5	-5,9
Höjd driftsäkerhet	94,9	23,7	71,2
Övrigt avgiftsfinansierat	40,3	1,1	39,2
Summa	288,0	250,6	98,6
Exploatering, skattefinansierat		47,6	
Exploatering, avgiftsfinansierat		49,1	
S:A NETTOINVESTERINGAR TOTALT		347,3	
Investeringsinkomster i form av investeringsbidrag och anslutningsavg VA etc år 2023		40,9	
S:A BRUTTOINVESTERINGAR TOTALT ÅR 2023		388,2	

Bolagens investeringar i kommunens verksamhetsfastigheter

Färdigställda investeringar mnkr	Utgifter sedan projektens start			Årets investeringar 2023		
	Beslutad totalbudget	Ackumulerat utfall	Budgetavvikelse	Utfall 2023	Budget 2023	Budgetavvikelse
Lammhult skola, H1	192	192	0	11	2	9
Ulrikbergskolan etapp 2	142	156	-14	40	30	10
Kv Fabriken	147	141	6	104	93	11

Hovshaga skola, ventilation och ombyggnad	20	18	2	16	20	-4
Ängslyckans förskola	69	63	6	25	27	-2
Mindre kommunala	-	-		48	40	8
Övrigt ej kommunala	-	-		2	0	2
S:a färdigställda projekt	570	570	0	246	212	34
Pågående projekt	Beslutad	Ack	Budget-	Utfall	Budget	Budget-
mnk	totalbudget	utgift	avvikelse	2 023	2 023	avvikelse
Kommersiella investeringar totalt	981	559	422	634	781	-147
varav respektive bolags del:						
Växjö Energi AB	-	-		340	412	-72
Vidingehem AB	948	543	405	267	359	-92
Vöfab	33	16	17	27	10	17
Verksamhetslokaler totalt	987	392	595	329	455	-126
varav största enskilda projekt						
Ulriksbergsskolan, etapp 3	64	20	44	20	26	-6
Hagavik skola och sporthall	384	260	124	186	162	24
Furutåskolan	397	56	341	52	25	27
Stadsbiblioteket	20	9	11	8	15	-7
Lammhult förskola H2	74	44	30	43	62	-19
Övriga kommunala projekt	-	-		17	136	-119
varav respektive övrigt						
Vidingehem	48	3	45	3	29	-26
S:a pågående projekt	1 968	951	1 017	963	1 236	-273
S:A INVESTERINGAR TOTALT	2 538	1 521	1 017	1 209	1 448	-239

I tabellen ovan anges de helägda bolagens investeringar, indelade i kommersiella investeringar och verksamhetslokaler. Investeringar som avser kommunens verksamhetslokaler med totalutgift på minst 20 miljoner kronor och som är beslutade av kommunfullmäktige anges som särskilt specificerade projekt. Dessa investeringar delas upp i färdigställda och pågående projekt.

Ett av Vöfabs större pågående projekt är nybyggnation av skola och sporthall i Hagavik. Om- och tillbyggnad samt nybyggnad av Ulriksbergsskolan fortgår till och med år 2024. Andra pågående projekt är ny Furutåskola samt biblioteket. Vidingehem fortsätter med byggnation av lägenheter på Araby samt renovering av lägenheter på Öster.

Upplysning om investeringsredovisningens uppbyggnad

Investeringsprojekt ingår inte i kommunens resultat, utan identifieras med en särskild projektkod och aktiveras som anläggningstillgångar.

Varje nämnd ska finansiera sina kapitalkostnader (avskrivning och ränta) inom sin budget. Vid ett investeringsbehov krävs att man undersöker om utrymmet i budgeten tillåter att investeringen kan göras. Nämnden beslutar om investeringar upptill 10 miljoner kronor. Investeringar som överstiger 10 miljoner kronor ska beslutas av kommunfullmäktige.

För så kallade tillväxtinvesteringar i infrastruktur (gator, cykelvägar, tunnlar, rondeller etc.) som inte ska belasta exploateringsverksamheten gäller följande: I samband med budgetberedningen presenteras aktuella projekt, investeringsbelopp samt driftkostnad fördelat på kommande treårsperiod. Budgetberedningen bedömer och föreslår fullmäktige att uppta ett eventuellt driftanslag avseende "Kompensation för tillväxtinvesteringar i infrastruktur" under gemensam finansiering.

Samhällsbyggnadsnämndens investeringsprojekt budgeteras för en treårsperiod.

Investeringsredovisningens utgifter består av kommunexterna utgifter och även utgifter för egen anläggningspersonals timkostnader. Investeringsredovisningen påförs också interna maskinkostnader.

Enlig fastställd budget i kommunfullmäktige är investeringsplanen en översikt av pågående och beslutade investeringar, samt planerade investeringar där det föreligger beslut om utredning. Förändring kan komma att ske löpande under perioden. Det är nämndernas utrymme i driftsbudgeten som styr investeringsnivån inom respektive nämnd. Det är således varje nämnd som har att besluta om vilka investeringar som ska genomföras.

Exploateringsredovisning

Exploateringsredovisning

Exploateringsprojekt, mnkr	Akkumulerat utfall	Akkumulerad budget	Prognos
Västra Nylanda			
Tomter till försäljning	58	58	253
Skattefinansierat	-53	0	-158
Avgiftsfinansierat	-128	10	-38
Summa Västra Nylanda	-123	68	57
Bredvik bostäder			
Tomter till försäljning	82	23	124
Skattefinansierat	-69	-4	-104
Avgiftsfinansierat	-16	-2	0

Summa Bredvik bostäder	-3	17	20
Telestadshöjden			
Tomter till försäljning	65	12	114
Skattefinansierat	-67	-11	-88
Avgiftsfinansierat	-38	-7	-22
Summa Telestadshöjden	-40	-6	4
Vikaholm			
Tomter till försäljning	24	79	165
Skattefinansierat	-88	0	-99
Avgiftsfinansierat	-10	-7	1
Summa Vikaholm	-74	72	67
Stationsområdet			
Tomter till försäljning	-27	-11	40
Skattefinansierat	-108	-2	-168
Avgiftsfinansierat	-10	-4	-11
Summa stationsområdet	-145	-17	-139
Bäckaslövsområdet			
Tomter till försäljning	-107	72	425
Skattefinansierat	-125	-83	-319
Avgiftsfinansierat	-49	9	-21
Summa Bäckaslövsområdet	-281	-2	85
Hagavik (etapp)			
Tomter till försäljning	1	18	38
Skattefinansierat	-32	-16	-37
Avgiftsfinansierat	-4	1	1
Summa Hagavik (etapp)	-35	3	2
Övriga områden			
Tomter till försäljning	321	184	379
Skattefinansierat	-155	0	-207
Avgiftsfinansierat	-50	23	-18
Summa övriga områden	116	207	154
Totalt exploatering			
Tomter till försäljning	417	435	1 538
Skattefinansierat	-697	-116	-1 180
Avgiftsfinansierat	-305	23	-108

Totalt exploatering

-585

342

250

Tabellen ovan visar ackumulerat utfall från projektens start. I kommunens balansräkning redovisas den del av projekten som inte har vinstavräknats.

Hållbara Växjö 2030 - status

Rättvist och ansvarstagande



Sammanfattande beskrivning och analys

Sammantaget indikerar utfallen av nyckeltalen en positiv utveckling av målbilden.

Ekonomisk utsatthet

I Växjö kommun har andelen vuxna invånare i åldrarna 18-64 år med låg inkomst, invånare 0-19 år med låg ekonomisk standard såväl som andelen barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd legat på relativt stabila nivåer sedan år 2019. Med låg inkomst eller låg ekonomisk standard avses en inkomst som understiger 60 procent av medianinkomsten i riket.

I Växjö uppgick andelen invånare 18-64 år med låg inkomst till 17 procent år 2022, vilket är i nivå med föregående år. Andel Växjöbor med låg inkomst ligger i nivå med jämförelsegruppen större stad (17 procent), men högre i förhållande till andelen i riket (15 procent). För invånare 0-19 år med låg ekonomisk standard uppgick andelen i Växjö till 19 procent år 2022, vilket är i nivå med såväl tidigare år som jämförelsegruppen större stad och riket. För måttet summeras alla hushållsmedlemmars disponibla inkomster. Därefter justeras hushållets totala disponibla inkomst med hjälp av en ekvivalensskala utifrån hushållets storlek och sammansättning och fördelas lika mellan hushållets medlemmar. För barn som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd har andelen i Växjö minskat från 6,7 procent år 2020 och 6 procent år 2021, till 5 procent år 2022. Det innebär att resultatet för Växjö är lägre än för jämförelsegruppen större stad (5,8 procent) men något högre i förhållande till riket (4,6 procent).

För nyckeltalen om invånare med låg inkomst och i hushåll med låg ekonomisk standard följer Växjö, jämförelsegruppen större stad och riket samma trend och har gått från relativt höga nivåer till en något utjämnad nivå från år 2019. Trenden pekar dock på en liten ökning för både Växjö och jämförelsegruppen större stad, medan trenden för riket pekar på en fortsatt minskning. I Växjö finns tydliga geografiska skillnader avseende andel invånare med låg ekonomisk standard. Arbete är den viktigaste källan till inkomst och risken att leva med låg ekonomisk standard är därför högre i hushåll där en eller flera vuxna är arbetslösa (Folkhälsomyndigheten, 2022). Växjö kommuns arbetsmarknads- och utbildningsinsatser för att få fler personer i sysselsättning bidrar positivt till målbilden.

Enligt statistikmyndigheten SCB är även skillnaderna mellan barn med olika bakgrund stora (Hälften av alla utrikes födda barn lever med låg ekonomisk standard, 2023). Bland de som är födda i Sverige var andelen invånare 0-19 år i hushåll med låg ekonomisk standard i riket strax över 14 procent år 2021, medan andelen bland de utrikes födda barnen var drygt 50 procent. Den ekonomiska standarden varierar bland de barn som är utrikes födda, då tiden deras familjer har bott i Sverige spelar stor roll för möjligheten till försörjning. När det kommer till barn som är födda i

Sverige är det även inom den gruppen stora skillnader. Av de barn som har två inrikes födda föräldrar levde knappt åtta procent med låg ekonomisk standard år 2021. För barn med två utrikes födda föräldrar låg andelen på 39 procent.

Att andelen barn i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat kan bero på flera faktorer i befolkningsstrukturen, men även på att större satsningar avseende arbetsmarknadsanställningar fokuserat på hushåll med barn.

Trångboddhet

Trångboddhet är ett mått på boendestandard. Sverige är det land i Norden där högst andel personer bor trångt. Skillnaden mellan inrikes och utrikes födda när det kommer till trångboddhet är relativt stor. För inrikes födda ligger andelen på nio procent, för utrikes födda är den 30 procent (Statistikmyndigheten SCB, Sverige har flest trångbodda i Norden, 2021). I Växjö kommun var 14 procent trångbodda år 2022, vilket är i linje med föregående år. Trångboddheten är lägre i Växjö än i jämförelsegruppen större stad.

För att motverka trångboddhet behövs fler stora lägenheter till rimliga kostnader. Åtgärder som minskar trångboddhetens negativa konsekvenser omfattar att skapa rum för studiero tillsammans med ideella läxhjälsorganisationer, skapa rum för meningsfull fritid i anslutning till bostadsområdet samt öka vistelsekvaliteter på bostadsgårdarna. Bostadssociala insatser sker för att skapa en socialt inkluderande boendemiljö och förebygga utanförskap. Växjö kommun har sedan ett antal år tillbaka arbetat med områdesteam i kommunens prioriterade områden, ett arbete som har fokus på att minska effekterna av segregationen i områdena. I bedömningen av behov om ekonomiskt bistånd för boendekostnader är trångboddhet en av aspekterna som kommunen tar hänsyn till.

Betydelsen av ett hem är centralt för vuxna och barn samt i många avseenden en förutsättning för människans välmående och delaktighet i samhället. Det är få händelser som skapar en så stor risk för hemlöshet och en drastiskt försvagad position på bostadsmarknaden som att bli avhyst. Personer som blivit avhysta har mycket svårt att komma in på bostadsmarknaden igen och får ofta en försämrad ekonomisk situation samt i högre grad ekonomiskt bistånd flera år efter själva avhysningen, i jämförelse med personer som inte blivit avhysta. Växjö kommun har under 2023 utvecklat kommunens vräkningsförebyggande arbete i samverkan mellan förvaltningar, med bostadsbolag och externa aktörer. Arbetet har bestått i att ta fram samverkansformer och strukturera både det direkta och det indirekta vräkningsförebyggande arbetet.

Inkomstskillnader mellan kön och jämställt uttag av föräldradagarna

Inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor har under de senaste 20 åren minskat, såväl nationellt som i Växjö. Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst uppgår i Växjö till 81 procent år 2022. Det är en marginell förbättring jämfört med 2021, då andelen uppgick till 80 procent. Växjö ligger något under utfallet för jämförelsegruppen större stad (82 procent 2022), en trend som hållit sig i några år. Växjö hade en marginell försämring 2021 men i övrigt visar trenden för både Växjö, jämförelsegruppen större stad och riket en positiv utveckling.

Inkomstskillnaderna mellan könen kan förklaras bland annat av att kvinnor oftare jobbar deltid, de tar ut mer föräldraledighet än män samt att kvinnor som grupp har högre sjukfrånvaro än män. Under de senaste drygt 20 åren har andelen föräldrapenningdagar som tas ut av män ökat markant i Växjö. År 2001 var andelen av antal föräldrapenningdagar som tas ut av män knappt 13 procent, år 2023 var andelen 31 procent. Trenden pekar på en fortsatt positiv utveckling, även om ökningen för de senaste åren är något stagnerad. Vad gäller tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) uppgick andelen av antal dagar som tas ut av män i Växjö till 41 procent år 2023. Det är en svag förbättring jämfört med 2022 och motsvarar nivån under perioden 2019 till 2021. Resultatet för tillfälliga föräldrapenningdagar innebär att Växjö precis håller sig inom spannet för vad som brukar klassas som jämställt, det vill säga en fördelning mellan könen på 40 respektive 60 procent.

Många olika faktorer kan påverka ett jämställt uttag av föräldrapenningdagar. Föräldrars ålder, utbildning, inkomst, födelseland och arbetsmarknadssektor har stor betydelse för hur mycket föräldrapenning som männen använder. Män med hög utbildning har till exempel ett högre föräldrapenninguttag än andra grupper av män. Även faktorer på arbetsplatsen tycks påverka männens beslut att vara föräldralediga. Män som arbetar på kvinnodominerade arbetsplatser, eller på arbetsplatser där andra män tidigare varit föräldralediga, tenderar att ta ut mer föräldrapenning än andra män (Försäkringskassan, Det som är bra delar man lika på 2023).

Växjö kommuns jämställdhetsarbete

Växjö kommun deltar i SKR:s modellkoncept för jämställdhet. Modellkonceptet är ett stöd till kommuner och regioner att integrera jämställdhet i sin styrning och ledning och i arbetet med Agenda 2030. Syftet med arbetet är att uppnå likvärdig service och jämställd resursfördelning till olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar. Målet är att identifiera jämställdhetsutmaningar, testa förbättringsarbete för att utveckla jämställd verksamhet samt att synliggöra och förbättra en organisationskultur som stödjer jämställdhetsintegrering. Arbetet inleddes 2023 och pågår under två år. För projektet har SKR tagit fram en strukturerad process med lärandeträffar mellan fyra kommuner som ger möjlighet till systematiska jämförelser inom olika teman. Under året har flera förbättringsåtgärder vidtagits. Könsuppdelad statistik analyseras numera i alla nämnders årsrapporter, kommunens mall för tjänsteskrivelser har uppdaterats med könskonsekvensanalys och kompetenshöjande insatser har planerats och kommer att genomföras under 2024.

Framtid och omvärld

Växjö kommun står inför förändringar och händelser globalt, nationellt och regionalt som på olika sätt kan förväntas påverka nämndens verksamhet. Globalisering, demografi, kriminalitet, klimat, teknik och individualisering är övergripande områden där förändringar påverkar människor och samhället.

Sverige befinner sig i en lågkonjunktur där de främsta skälen till konjunkturläget är hög inflation, högre räntor och en vikande omvärldsefterfrågan (Finansdepartementet, 2023-08-24). Flera indikatorer pekar på en tydlig avmattning och att lågkonjunkturen fördjupas under prognosperioden

2023 till 2025. Lågkonjunkturen bedöms leda till att de strukturella problemen med obalanser på arbetsmarknaden riskerar att öka under de kommande åren. De som redan tidigare hade svårt att etablera sig på arbetsmarknaden får det nu ännu svårare när lågkonjunkturen fördjupas. För att motverka ett ökat inflöde i långtidsarbetslöshet handlar det i stor uträkning om att sätta in rätt insats i rätt tid. (Arbetsförmedlingen, Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2023)

Även bristen på bostäder är fortsatt påtaglig i landet. Bristen påverkar ofta de grupper som av olika skäl har en svag ställning på bostadsmarknaden, till exempel personer som är nya på bostadsmarknaden och hushåll med svag ekonomi. Under 2022 var andelen barn som berördes av en genomförd avhysning den högsta sedan 2011. (Socialstyrelsen, Lägesrapport individ- och familjeomsorg, 2023)

Nyckeltal	Period	Utfall kvin- nor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
Andel elever i åk 8 som vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen, %	202 1			40,4	↘	■
Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	202 1			9	→	●
Invånare 18-64 år med låg inkomst, andel (%)	202 2			17	→	●
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	202 3			31	↗	●
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	202 3			41	↗	●
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	202 2			81	↗	■
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	202 2	13	15	14	→	●

Växande och inkluderande



Sammanfattande beskrivning och analys

Målbilden Växande och inkluderande har under flera år haft en positiv utveckling trots att pandemin haft stor påverkan på både företagande, sysselsättning och utbildning. 2023 blev dock ett negativt trendbrott. Sex av de nyckeltal som uppdaterades under 2023 hade en negativ riktning. Två av dessa var kopplade till grundskolans årskurs 3. Pojkars försämrade skolresultat är en stor del av denna utveckling. Flickor/kvinnors nivå ökar något.

Antal företag och ekonomiskt bistånd är två andra nyckeltal som går i negativ riktning, två nyckeltal som är väldigt starka i målbilden Växande och inkluderande. Båda kan dock delvis förklaras av lågkonjunktur under 2023.

Personer med utländsk bakgrund kliver framåt på arbetsmarknaden.

Infrastrukturella nyckeltal såsom bostäder, bredband, servicefunktioner är fortsatt starka.

Totalt sett är målbilden grön.

Näringsliv

Nettoökningen av antalet företag var 137 stycken under 2023. Under pandemin startade väldigt många företag med toppnoteringen 2020 då antalet företag ökade med 250 stycken. Det startade 604 företag och 177 företag flyttade hit. Samtidigt flyttade andra företag ut eller lades ner. Antalet konkurser ökade till 77 stycken, en ökning med 36 procent. Detta hör ihop med en lågkonjunktur med minskad efterfrågan i kombination med kraftigt ökade kostnader, samt att vissa företag som startades under pandemin inte hade bärighet. 137 stycken motsvarar 1,4 procent vilket är lägre än både länet och riket som ökar med 1,6 procent. 26,8 procent av företagen i Växjö kommun drivs av kvinnor. Kvinnor startade 29 procent av de nya företagen vilket innebär att andelen företag som leds av kvinnor ökar, dock ligger vi fortsatt lägre än riket.

Ett produktivitetmått för näringslivet är BRP för Växjö kommun, Bruttoregionprodukten, som är det samlade värdet för alla varor och tjänster. Siffrorna här är från 2021, som då visade en kraftig ökning, från 451 000 kronor per invånare till 511 000 kronor per invånare. Motsvarande för större städer var 488 000 kronor till 523 000 kronor vilket innebär att Växjö kommun närmat sig gruppen större städer. För att kunna visa på hur klimateffektiv tillväxten är tittar kommunen på utsläpp av växthusgaser i relation till BRP. Sista mätvärdet är från 2021, här konstateras att en förbättring skedde med ca 10 procent från 2020. Åren 2022 och 2023 har Sveriges ekonomi varit ansträngd och växthusgasutsläppen har generellt fortsatt minska. Det bör medföra att trenden för nyckeltalet planar ut. Sänkt reduktionsplikt riskerar att öka de lokala utsläppen i Växjö vilket försämrar nyckeltalet.

Om vi flyttar frågan till de som ska jobba i våra företag så kan vi konstatera att sysselsättningsgraden totalt sett ökat under många år. De senaste mätetalen gäller 2022 och i förhållande till 2021 ökade sysselsättningsgraden med 0,6 procent. Motsvande siffra för utrikes födda är 2,0 procent, en högre siffra. Sysselsättningsgraden för utrikes födda kvinnor ökar med 2,4 procent vilket är kraftigt men ligger fortfarande 20 enheter under inrikes födda i sysselsättningsgrad.

Den demografiska försörjningskvoten har i hela riket ökat under många år. Växjö ligger fortsatt även under 2023, i mitten av gruppen större städer och har ett snitt på 0,76.

Utbildning

Växjö har en förhållandevis hög andel invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning – både vad gäller kvinnor och män – och ligger kvar på 50 procent 2022. Växjö ligger 3 procent över snittet inom större stad. Precis som i större stad och riket som helhet är andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning betydligt större, 57 procent jämfört 44 procent.

Behörigheten från årskurs 9 till yrkesprogrammen har ökat med två procentenheter under 2023 och är tillbaks på nivån för 2021, vilket är en hög nivå. Skillnaden mellan pojkar och flickor har jämnats ut.

Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år har minskat från 82 procent till 80 procent och vi ligger därmed i linje med gruppen större stad. Minskningen beror främst på pojkar som minskat från 79 procent till 76 procent medan flickor ligger stadigt på 84 procent.

Båda nyckeltalen gällande årskurs 3 har försämrade värden. Nyckeltalet Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, hemkommun andel (%) minskar från 62 procent till 60 procent. Större stad ligger här på 62 procent. Pojkar minskar här från 63 procent till 58 procent medan flickor ökar från 60 procent till 62 procent. Det andra nyckeltalet Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun andel (%) minskar också. Dock med endast en procent, från 67 procent till 66 procent. Här ligger större stad på 67 procent och glappet har minskat. Både pojkar och flickor tappar en procent. Skillnaden mellan pojkar och flickor är dock stor, 59 procent respektive 74 procent.

Egen försörjning

Andel hushåll som avslutats till egen försörjning från ekonomiskt bistånd har minskat från 59 procent (2022) till 48 procent (2023). En väldigt kraftig minskning. 2022 var dock ett exceptionellt bra år med stark återhämtning efter pandemin, åren innan dess låg i paritet med 2023. År 2023 började lågkonjunkturen märkas vilket ledde till en ökad arbetslöshet, vilket slår extra hårt mot denna grupp. 2023 var det färre som fick en extra lönesubvention inom kommunen än 2022 genom en extra satsning. Beräkningsgrunderna omdefinierades under 2022 och blev mer kvalitets-säkrade men jämförbarheten påverkades negativt.

Bo i hela Växjö kommun

En viktig del är möjligheten att kunna bo och verka i hela Växjö kommun. Utbyggnaden av bredband är en sådan förutsättning. En utbyggnad har skett under 2022, vilket är senaste året med mätetal. Mellan 2021 och 2022 ökade tillgången på bredband från 89 procent till 93 procent. Detta ligger i paritet med riket. Den sista biten utbyggnad är kostsam och här har Wexnet ansökt och fått stöd för att göra de kostnadsdrivande grävningarna tillsammans med andra aktuella aktörer. Bredband är idag en förutsättning för att kunna bo i hela Växjö kommun, både i stad och på landsbygden.

En annan del som då kan antas ha ett väldigt stort värde för att kunna bo utanför Växjö stad är tillgång till samhällsservice i våra tätorter utanför Växjö stad. Mätetalet säger att man ska minst tre delar av samhällsservice (förskola, skola, vårdcentral, dagligvaruhandel och paketutlämning) och det målet uppfylls i 8 av våra 12 tätorter. Sedan 2022 har ytterligare en tätort fått tillgodosedd samhällsservice.

En kritisk del i samhällsservicen är dagligvarubutiker där ett aktivt arbete pågår för att skapa bättre förutsättningar. Detta också eftersom dagligvarubutiken ofta har andra servicetjänster. Befolkningen utanför Växjö stad ökade med 286 personer under 2022. Detta var en ökning med 47,4 procent från 2021 och utgjorde cirka 25 procent av Växjö kommuns totala befolkningsökning 2022. Siffrorna på detta område kan dock fluktuera, och ibland vara missvisande, baserat på till exempel många flyktingar som kan anvisats boenden där lediga platser finns, vilket har varit fallet i både Lammhult och Braås.

Bostäder

Färdigställda bostäder i flerfamiljs- och småhus ökade under 2022 från 7 stycken bostäder per 1000 invånare till 8 stycken vilket är en ökning med 15 procent. Jämförelsegruppen större städer



ligger på 6 stycken. I Växjö färdigställs alltså betydligt fler bostäder än i jämförelsegruppen. Av dessa färdigställda bostäder är cirka 75 procent flerfamiljshus och 25 procent småhus.

Framtid och omvärld

Framtiden är oviss eftersom det finns många osäkerhetsfaktorer i en orolig omvärld. Värdena och trenderna på många av nyckeltalen har också varit svåra att värdera under pandemiåren. Växjö har ett i grunden starkt och robust näringsliv som totalt sett klarat de sista åren relativt bra vilket borde innebära att man snabbt vänder starkt uppåt när konjunkturen förväntas vända i slutet av 2024/början 2025. Det starka näringslivet har också i de flesta fall kunnat behålla sin personal vilket både påverkat arbetslöshetssiffrorna positivt och samtidigt borde innebära att man snabbt kommer igång. En viss osäkerhet finns här kring om näringslivets behov matchas rätt, vilket skulle kunna innebära att vissa grupper, som idag hamnat utanför, fortsatt ligger sist i kedjan.

Många nyckeltal är direkt kopplade till lågkonjunkturen, såsom antal företag och ekonomiskt bistånd. Tittar man på nyckeltalen på dessa områden innan lågkonjunkturen finns det inget som talar för att de inte skulle kunna få en positiv riktning inom kort.

Trenderna kring kvinnor/flickor och utrikesfödda är också tydliga och här visar inget på att dessa inte kommer utvecklas positivt under de närmaste åren. Däremot är det om man ser på trenderna mer besvärligt gällande pojkar/män framöver. Inte minst om man tittar på resultaten i grundskolan. Här måste fortsatt starka insatser göras för att förhindra utanförskap och framtida problem i olika former.

Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	2022	57	44	50	→	●
Förvärvsintensitet, utrikes födda 20-64 år, andel (%)	2021	60	68	64	↗	■
Demografisk försörjningskvot	2023	0,79	0,73	0,76	↘	■
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	2021	78	80	79	↗	●
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	2023	86	86	86	↗	●
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	2023	84	76	80	↘	●
Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	2022			93	↗	■
Unga (18-24 år) som varken arbetar eller studerar eller finns i annan sysselsättning, andel %	2023				—	—
 Nettoökning av antal företag, antal	2023			137	↘	■
 Befolkningsutveckling utanför Växjö tätort, antal	2022			286	↗	●

Nyckeltal	Period	Utfall kvin- nor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
Tillgång till samhällsservice (antal tätorter med minst 3 av förskola, skola, vårdcentral, dagligvaruhandel och paketutlämning i orten)	202 3			8	→	●
Utsläpp av växthusgaser i relation till brutoregionalprodukt, kg/tkr	202 1			4,59	↗	●
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, hemkommun, andel (%)	202 3	62	58	60	↘	■
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	202 3	74	59	66	↘	■
Andel hushåll som avslutas till egen försörjning från ekonomiskt bistånd (%)	202 3			48 *	↘	■
Färdigställda bostäder i flerfamiljs- och småhus under året, antal/1000 inv	202 2			8	↗	●
Bruttoregionalprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	202 1			511	↗	■

Klimat- och miljösmart



Sammanfattande beskrivning och analys

Målbilden Klimat- och miljösmart har generellt en positiv utveckling. Mycket går åt rätt håll såväl på kort som på lång sikt. Däremot kan det konstateras att vad gäller flera enskilda nyckeltal så ligger Växjö antingen sämre till än jämförbara städer eller sämre än tidigare bästa utfall. Nyckeltalen säger dock inte allt och i en tid av snabba förändringar i vår omvärld, då värmerekorden avlöser varandra och ekonomiska kriser sätter press på prioriteringar, är det viktigt att hitta insatser som gör att miljöarbetet ändå kan intensifieras på smarta sätt.

Klimat, energi och transporter

Växjö kommun siktar på att bli en fossilbränslefri och klimatneutral kommun 2030. De territoriella växthusgasutsläppen per invånare har minskat med 67 procent mellan 1993 och 2022, ner till det lägsta värdet sedan mätningarna började. Minskningen på lång sikt beror främst på omställningen i Växjös energisystem där all energi som produceras lokalt kommer från förnybara källor, huvudsakligen rester från skogsindustrin men även vindkraft har fått ett rejält uppsving och väntas inom kort stå för lika stor elproduktion som Sandviksverket. Minskningen i det kortare perspektivet beror huvudsakligen på ökad inblandning av biodrivmedel i fossila drivmedel.

Växjös stora utmaning är just ett hållbart transportsystem. En omställning som innebär större andel resor med kollektivtrafik, cykel och till fots får dessutom flera positiva effekter på många andra delar av ett hållbart samhälle. Resandet med kollektivtrafik fortsätter att öka och är snart uppe på nivåerna före pandemin. Elbilar och laddhybrider stod för över hälften av alla nyregistrerade bilar i Växjö under 2023 men över 85 procent av alla bilar i trafik är fortfarande fossildrivna.

Under året har laddinfrastrukturen i Växjö och flera mindre orter byggts ut ordentligt vilket underlättar omställningen till ett elektrifierat transportsystem.

Under 2023 skrev Växjö kommun under en reviderad version av Klimatkontrakt 2030 som beskriver de strategier som kommunen tillsammans med andra aktörer behöver fokusera på för att påskynda klimatomställningen. I den senaste versionen beskrivs bland annat att arbetet påbörjats med att få igång ett externt klimatråd med Linnéuniversitetet samt hur Växjö ligger till i förhållande till det utsläppsutrymme - det vill säga klimatbudget - som vi har.

Ett samhälle fritt från avfall

Växjö jobbar med målsättningen i avfallsplanen om ett Småland utan avfall. Det handlar om att förhindra att avfall uppstår och att återbruka och återvinna så mycket som möjligt. Avfallsmängderna minskade med 12 procent mellan 2021 och 2022. Detta inkluderar avfall oavsett om det återvinns eller skickas till förbränning. En bidragande förklaring till minskade avfallsmängder är troligen förändrade konsumtionsmönster i samband med att många haft det tufft ekonomiskt, vilket påverkar köpkraften. Tillgången till fyrfackskärl för separering av avfallet har bidragit till en positiv utveckling av hur mycket av avfallet som samlas in hos hushållen som återvinns. Trots det har andelen avfall som återvinns minskat vilket troligen också beror på att det inte uppstår lika stora mängder återvinningsbart grovavfall i samband med den ekonomiska krisen.

Konsumtion och produktion av livsmedel

Den lokala åkermarken för produktion av livsmedel ökade marginellt mellan 2021 och 2022. Samtidigt var andelen åkermark som används för ekologisk produktion oförändrad. I båda avseenden ligger Växjö en bra bit sämre till än andra större städer. När det gäller kommunkoncernens inköp av ekologiska livsmedel rankas Växjö som åttonde bästa kommun i Sverige med 56 procent år 2022. Över hälften av kommunkoncernens inköpta livsmedel är dessutom svenska.

Hållbara sjömiljöer

Växjö är berömt för sina satsningar på att förbättra vattenkvaliteten i de stadsnära sjöarna. Satsningar på att behandla bottnarna med aluminium i en del sjöar har gett mycket positiva resultat, inte minst i Södra Bergundasjön. Samtidigt behövs fortsatta och fler åtgärder för att kunna minska Växjös fosforbelastning på Östersjön. Under året har utredningsarbete pågått för en anläggning av våtmark i Bergunda, i anslutning till Sundets reningsverk.

Framtid och omvärld


Utsläppen av växthusgaser måste minska med 10-20 procent per år för att ligga i linje med Parisavtalet. Minskningstakten för Växjös utsläpp har under de senaste fem åren i snitt legat på 5 procent. Takten måste således öka rejält, såväl för de territoriella som för de konsumtionsbaserade utsläppen. Det troliga är att minskningen kommer fortsätta även under 2023 men sedan kommer växthusgasutsläppen öka kraftigt som ett resultat av den sänkta reduktionsplikten. Prognosen är att de lokala utsläppen 2024 kommer vara 35 procent högre än om reduktionsplikten hade fortsatt.

Det är inte troligt att Växjö uppnår fossilbränslefrihet till 2030, även om utsläppen förväntas vara

låga då. Däremot är det fullt rimligt att nå klimatneutralitet för de territoriella utsläppen under förutsättning att Växjö energis planer på infångning och lagring av biogen koldioxid blir verklig-
het. Detta ska dock inte användas som ett argument för att inte minska de fossila koldioxidut-
släppen så mycket som möjligt. För att underlätta omställningen och elektrifieringen behövs en
stor överföring av resandet från bil till kollektivtrafik, cykel och gång.

Från och med 2024 kommer kommunerna att ansvara för förpackningsinsamlingen och det blir
obligatoriskt för fastighetsägare att möjliggöra fastighetsnära sortering. Det väntas kunna bidra
till att andelen materialåtervinning och biologisk behandling ökar ännu mer. I Växjö kommer vi
behöva satsa mer på att sätta strukturer för cirkulära flöden inom industri och byggnation.

Diskussioner pågår med Alvesta kommun om intresset att ansluta Alvesta till Sundets avloppsre-
ningsverk. Det kan då få påverkan på utformningen av Bergunda våtmark. En anslutning av Alve-
stas avlopp till Sundet kan på sikt få positiva effekter på vattenkvaliteten i Åsnen.

Nyckeltal	Period	Utfall kvin- nor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
Areal åkermark, hektar	202 3			13 2 86	↗	■
Fosforhalt i Åsnens utlopp, µg/liter	202 3			25	↗	■
Andel förnybar energi, %	202 2			75,9	↗	●
Antal resor med kollektivtrafik (stadstrafik) per kommuninvånare och år	202 3			40,7	↗	■
Kadmium i inkommande avloppsvatten till Sundet, kg/år	202 3			0,83	↘	■
Utsläpp av växthusgaser, kg CO2e/inv	202 2			2 17 0	↗	●
Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person	202 2			500	↗	■
Ekologiska livsmedel i kommunens verk- samhet, andel (%)	202 2			56	↗	●
 Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)	202 2			11	→	■
Hushållsavfall som samlats in för material- återvinning, inkl. biologisk behandling, an- del (%)	202 2			47	↘	●
Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	202 2			596	↗	●
Energianvändning per invånare, kWh/inv	202 2			23 911*	↗	■

Trygg och tillitsfullt



Sammanfattande beskrivning och analys

Brottslighet

Målbilden innefattar ett samhälle fritt från våld. Under år 2022 var det 815 anmälda våldsbrott per 100 000 invånare, vilket är en lägre nivå än nationellt. Över tid kan man se en viss ökning av anmälda våldsbrott fram till år 2012, därefter har det varit på relativt samma nivå med vissa skillnader från år till år. En liknande trend kan ses nationellt som i kommungruppen större stad. Det har skett en ökning gällande anmälda brott om grov kvinnofridskränkning. År 2022 var det 40 anmälda brott om grov kvinnofridskränkning/100 000 invånare i Växjö kommun. Det är en kraftig ökning från år 2021 då det var 15 anmälda brott om grov kvinnofridskränkning per 100 000 invånare. Samma typ av ökning kan ses i både nationellt och kommungruppen större stad. År 2022 trädde även en lagändring i kraft vilken innebär att förtal ska kunna ingå i åtal om grov kvinnofridskränkning. Vilket kan ha en påverkan på ökningen gällande antalet anmälda brott om grov kvinnofridskränkning. Mörkertalet i förhållande till antalet anmälda brott om våld i nära relation bedöms vara stort.

År 2022 var det 31 anmälda brott per 1000 invånare. Det är på samma nivå som år 2021. Det är något färre än såväl riket som kommungruppen större stad. Över tid kan man se en minskande trend i antalet anmälda brott, samma trend kan ses både i riket och i kommungruppens större stad. I den lokala trygghetsmätningen i Växjö kommun år 2023 visar resultatet på att det är 11 procent av de svarande som har blivit utsatt för minst ett mångdbrott. Det är på liknande nivå som tidigare år. Det är 80 procent av respondenterna i trygghetsmätningen som inte har varit utsatt för något brott alls.

Trygghet, tillit, ensamhet och socialt deltagande

Även om antalet anmälda brott i vissa delar visar på en minskande trend över tid så är det fortsatt en del som känner sig otrygga. Trygghet kan beskrivas som en känsla som i stort baseras på en individuell bedömning över risken att utsättas för brott, och kan påverka hur och var vi väljer att röra oss, vilka aktiviteter vi väljer att göra samt hur vi mår.

År 2022 var det 34 procent av respondenterna som avstår från att gå ut ensam av rädsla för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad. Det är ett par procentenheter fler än år 2021. Invånare i Växjö kommun har avstått från att gå ut ensam i något högre utsträckning än riket och kommungruppen större stad. Det är fler kvinnor än män som har uppgett att de avstår från att gå ut ensam i Växjö, samma skillnad kan även ses nationellt. Över tid kan man se en viss ökande trend i andelen som uppgett att de avstått från att gå ut ensam. I den lokala trygghetsmätningen i Växjö kommun visar resultatet att 26 procent av respondenterna har uppgett att de känner sig otrygga när de är ute ensamma sent på kvällen år 2023. Det är fler kvinnor än män som känner sig otrygga. Det finns en variation i andelen som uppgett att de känner sig otrygga i sitt bostadsområde beroende på vilket kommunområde personerna bor i. Det är 13 procent som har uppgett att de har avstått från någon typ av aktivitet på grund av oro eller rädsla för att bli hotade, ofredade eller utsatta för våld. Män och kvinnor uppgav i relativt lika utsträckning att de avstått från någon typ av aktivitet på grund av oro eller rädsla.

Tryggheten i skolorna är generellt hög och bland elever i årskurs nio är det år 2021, 81 procent som uppgett att de känner sig trygga i skolan. Även i kommunens egen undersökning är den upplevda tryggheten i skolan hög bland elever. Samtidigt visar nationella undersökningar att skolan är en vanlig plats att både utsättas för och utsätta andra för bland annat våld.

Generellt är mellanmänsklig tillit hög i Sverige, viss forskning har dock visat på att tilliten hos

vissa socialt utsatta grupper har blivit allt lägre. I Växjö kommun är det 28 procent år 2022 som har en avsaknad av tillit till andra, det är på samma nivå som större stad och en procentenhet högre än nationellt. Det är på liknande nivå som föregående år. Det går inte att utläsa några större skillnader mellan män och kvinnor. Mellan åren 2012 till 2016 kan man se en minskning i andelen med avsaknad av tillit, för att från år 2016 till år 2018 se en ökning från 22 procent till 28 procent. Från 2018 har det legat på en relativt lika nivå.

Ensamhet och avsaknad av sociala kontakter kan få en negativ påverkan på både fysisk och psykisk hälsa. År 2022 var det 34 procent som uppgav att de har lågt socialt deltagande. Det är ett högre värde jämfört med år 2021 då det var 18 procent som hade lågt socialt deltagande. I Växjö kommun uppgår kvinnor i något större utsträckning att de har lågt socialt deltagande, jämfört med män. Från år 2020 och framåt kan man se en ökning såväl i Växjö kommun som nationellt och i kommungruppen större stad gällande andelen med lågt socialt deltagande. Varpå coronapandemin kan vara en påverkande faktor till att socialt deltagande minskade. År 2023 svarar 11 procent av Växjös omsorgstagare i ordinärt boende med hemtjänst att de ofta besväras av ensamhet. Individerna i ordinärt boende med hemtjänst i Växjö upplever ofrivillig ensamhet i något lägre grad än motsvarande befolkningsgrupp på såväl riksnivå som för kommungruppen större stad. Data för nyckeltalet finns sedan 2012 och vid en granskning av nyckeltalets utveckling under denna period syns ingen tydlig trend. Kvinnor i ordinärt boende med hemtjänst i Växjö upplever sig i högre utsträckning som ensamma jämfört med män i samma befolkningsgrupp.

Robusthet för klimat och samhällsförändringar

I målbilden återfinns även att Växjö kommun är motståndskraftigt och rustat för klimat och samhällsförändringar. Säkerhetsläget i omvärlden har under en längre tid följt en negativ trend och i och med Rysslands krig mot Ukraina som påbörjades i februari 2022 har säkerhetsläget kraftigt försämrats. Växjö kommun bedöms ha en grundläggande förmåga i att trygga samhällsviktiga verksamheter vid störningar i exempelvis livsmedelsförsörjning, elförsörjning och drivmedelsförsörjning, baserat på och delvis prövad mot tidigare kriser. Cybersäkerhet har blivit ett alltmer aktuellt ämne. I takt med den snabbt ökande digitaliseringen har det öppnats upp för fler sårbarheter och ett ökat antal cyberattacker. Växjö kommun har genomfört en enkätstudie om invånarnas hemberedskap och en uppföljande intervjustudie med utgångspunkt i invånarnas sociala relationer utifrån deras hemberedskap, när intervjustudien är klar kommer en rapport sammanställas tillsammans med kartunderlag på områden där trygghetspunkter ska vara placerade.

Framtid och omvärld

En av grundstenarna för att Växjö kommun ska vara en attraktiv plats att leva, bo och verka på är att medborgarna känner sig trygga och säkra. För att arbeta brottsförebyggande och trygghetskapande finns behov av att dels arbeta socialt brottsförebyggande kring individer dels att arbeta med situationellt brottsförebyggande insatser riktat mot platser.

Nationellt kan man se att skjutvapenvåldet och antalet sprängningar har ökat från mitten av 2010-talet och framåt, och att det i många fall är starkt förknippat med kriminella miljöer i utsatta områden. Den eskalerade våldsspiralen under år 2022 har medfört ytterligare ökning av skjutvapenvåldet från redan höga nivåer, samt en kraftig ökning av sprängningar. Under de senaste åren har flera myndigheter och kommuner flaggat för att kommunala verksamheter i ökad

utsträckning utgör en måltavla för organiserad brottslighet. Den organiserade brottsligheten bedöms vara systemhotande och dess konsekvenser påverkar både direkt och indirekt människors säkerhet och trygghet, men även samhällsviktiga funktioner. I början av år 2024 tog regeringen fram en nationell strategi mot organiserad brottslighet, Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet, för att ta ett krafttag och tydligare inriktning för arbetet mot organiserad brottslighet (regeringens skrivelse 2023/24:67). Det finns en pågående vapensmuggling till Sverige, där polismyndigheten exempelvis har konstaterat att illegal handel med vapen med koppling till kriget i Ukraina redan till delar har inletts och förväntas öka.

När det kommer till klimat och samhällsförändringar finns flertalet risker och säkerhetsläget i omvärlden har under en längre tid följt en negativ trend och i och med Rysslands krig mot Ukraina som påbörjades i februari 2022 har säkerhetsläget kraftigt försämrats. Under sommaren 2023 beslutade säkerhetspolisen i samråd med Nationellt centrum för terrorhotsbedömning att höja terrornivån från ett förhöjt hot (nivå 3) till ett högt hot (nivå 4). Orsaken till beslutet att höja terrorhotnivån är ett försämrat läge avseende attentatshot mot Sverige och att det bedöms som att hotet kommer finnas under en längre tid. Beslutet beror på en samlad analys och inte på någon enskild händelse. Under 2023 har det även nationellt pågått en NATO-ansökningsprocess, och under hösten 2023 trappades konflikten mellan Israel och Palestina upp.

En säkerhetspolitiskt osäker omvärld, klimatförändringar och jordens begränsade resurser kan driva upp konfliktläget mellan människor och mellan grupper av människor. Klimatförändringar väntas innebära extrema väderhändelser med fler skyfallsregn, värmeböljor och skogsbränder. Vårt ökade resande innebär sannolikt att pandemier kommer oftare, risken finns att bakterier blir multiresistenta. Ett försämrat säkerhetspolitiskt läge kan ytterligare öka olika typer av risker, så som krig i vårt närområde, flyktingströmmar, energibrist, cyberangrepp och it-attacker samt påtryckningsaktioner.

Även tilliten i samhället är något som behöver prioriteras. Det är dock fortsatt hög mellanmännisklig tillit generellt i Sverige. Viss forskning visar på att tilliten hos vissa socialt utsatta grupper har blivit allt lägre, och man har sett en minskande trend i tillit under 2000-talet bland vissa av dessa grupper.

Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	
Anmälda stöld- och tillgreppsbrott, antal/1000 inv	202 2			31	↘ ●
Anmälda brott om grov kvinnofridskränkning i kommunen, antal/100 000 inv	202 2			40	↘ ●
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	202 2	29	28	28	↗ ●
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)	202 1	83	81	81	→ ●
Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	202 2	52	16	34	↘ ●
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	202 2			815	↗ ●

Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
Invånare 16-84 år med lågt socialt deltagande, andel (%)	2022	36	31	34	↘	■
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besvärar ofta av ensamhet, andel (%)	2023	13 %	7 %	11 %	↗	●

Grönt och hälsosamt



Sammanfattande beskrivning och analys

Målbilden har sammantaget en positiv utveckling.

Grönstrukturen och luftkvaliteten är viktig för både människan och naturen. Den biologiska mångfalden står inför många utmaningar där biotopförstörelse, överexploatering och införsel av inväsende främmande arter är de tre största kategorierna. Andelen skyddad natur i Växjö kommun uppgick till 3,7 procent år 2022, att jämföra med 5,9 procent i jämförbara kommuner. Andelen var oförändrad jämfört med 2021. Nyckeltalet avstånd till park eller natur har en marginellt positiv utveckling. Växjö är en expansiv stad och förtätning sker i attraktiva lägen. Stadens stora bristområden finns kvar, vilka är; Växjö centrum, Araby-Hov-Väster, Arenastaden, väster om Teleborg centrum, södra Teleborg samt södra Öjaby.

Årsmedelvärdet för PM10 i gaturum blev 10,8 µg/m³ luft år 2023. Det kan jämföras med det nationella miljökvalitetsmålet att halten inte får överstiga 15 µg/m³ luft som årsmedelvärde. Den långsiktiga trenden visar att halten av PM10 efter olika insatser har minskat sedan mätningar 2007.

Befolkningens hälsa och välbefinnande skiljer sig åt i olika åldersgrupper. Den självskattade hälsan har sedan 2007 förbättrats för alla åldersgrupper 30–84 år, medan den däremot har försämrats i åldersgruppen 16–29 år. Andelen vuxna som uppgav gott psykiskt välbefinnande var lägst i yngsta åldersgruppen 16–29 år och högst i äldsta åldersgruppen 65–84 år.

I den vuxna befolkningen har andelen personer som uppgav en bra eller mycket bra hälsa ökat i både Växjö kommun och i större städer. I Växjö kommun förbättrades den självskattade hälsan från 2021 till 2022 för både män och kvinnor och är nu relativt lika mellan könen. Av männen svarade 78 procent och av kvinnorna svarade 76 procent att de upplever en god eller mycket god hälsa. Av befolkningen i Växjö kommun 16–84 år var det 2019–2022 en högre andel män 9,0 procent än kvinnor 8,1 som uppgav allvarlig psykisk påfrestning.

Bland äldre är det självskattade hälsotillståndet bland personer med hemtjänst något högre i Växjö kommun än i andra större städer. Vad gäller barn och unga och fysisk aktivitet är det enligt Region Kronoberg (2022) få elever som når upp till de nationella rekommendationerna om daglig fysisk aktivitet. Undersökningen Gå eller cykla till skolan visar att cykelresorna mellan 2004 och 2022 minskat, istället skjutsas man med bil. Andelen elever som cyklar eller går till skolan har ökat

med en procentenhet sedan senaste mätningen 2018. Samtidigt har andelen personer med fetma (BMI 30+) ökat sedan 2006 i samtliga åldersgrupper och socioekonomiska grupper. Andelen invånare med fetma var 2022 dock lägre i Växjö kommun än större städer och även lägre än 2021.

Medellivslängden i befolkningen var högre än i större städer och var 2022 för kvinnor 85,2 år och för män 82,2 år.

Framtid och omvärld

Det finns delvis positiva trender inom grönstrukturen men kommunen behöver arbeta aktivt i frågan, då positiva insatser och trender inom området grönstruktur inte sker av sig självt. Bland annat behövs ett aktivt arbete med tillskapande eller kompensation av urbana grönområden för att målbilden Grönt och hälsosamt ska ha en positiv utveckling, då stad och tätorter växer. Likaså behövs fortsatt aktivt arbete med skydd av natur och värnande och utveckling av betesmarker. Nyckeltalen visar att den självskattade hälsan och det psykiska välbefinnandet förbättras i den vuxna befolkningen, 16–84 år. Dock bör det uppmärksammas att ohälsan främst finns i de yngre åldersgrupperna med risk att ohälsan kvarstår i framtida vuxen ålder och att folkhälsan utvecklas negativt. I åldersgruppen 16–29 år sågs en nedgång i andelen personer som uppgav bra eller mycket bra hälsa, andelen personer som uppgav allvarlig psykisk påfrestning är även vanligast i den yngsta åldersgruppen. För barn och unga med övervikt och fetma är risken stor att övervikt och fetma kvarstår i vuxen ålder, men också att det påverkar den fysiska och psykiska hälsan. Enligt Folkhälsomyndigheten halkar vissa grupper efter och får inte del av förbättringarna i hälsan och dess förutsättningar. Det är ofta samma grupper i samhället som har sämre förutsättningar för hälsa, sämre hälsa och mindre hälsosamma levnadsvanor. En förklaring är att förutsättningarna för hälsa, som exempelvis utbildning, försörjningsmöjligheter och tillgång till arbete och ett bra boende, påverkar både handlingsutrymmet för hälsosamma levnadsvanor och i förlängningen hälsan.

Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
Invånare med fetma, andel (%)	2022	12	13	13	↗	●
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	2022	76	78	77	↗	●
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)	2023	34	36	35	↗	●
Skyddad natur totalt, andel (%)	2022			3,7	→	■
Andelen invånare som har högst 300 m till ett tillgängligt park- eller naturområde större än 0,5 hektar (%)	2023			90,5*	↗	●
Årsmedelvärde av partiklar PM10 µg/m3 luft	2023			10,8	↗	●

Nyckeltal	Period	Utfall kvin- nor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
Andel elever i klass F-6 som cyklar och går till skolan, %	202 2			54	↗	■
Total betesmark, hektar	202 2			5 12 5	↘	●
Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	202 2	86 %	87 %	86 %	↗	●

Verksamhetsredovisning

Uppföljning riktningsmål

I de följande kapitlen ges en verksamhetsredovisning i processperspektiv. Växjö kommun har strukturerat koncernens styrning i fem huvudprocesser. Processerna verkar över organisationsgränserna och fokuserar på ett gemensamt värdeskapande och en tydlig leverans till dem vi är till för.

Riktningens utveckling värderas

Varje process beskrivs i ett eget kapitel med separata avsnitt för de till processen kopplade riktningens målen. Varje avsnitt inleds med en kort beskrivning av riktningens utveckling. Målen saknar explicita måltal och är av karaktären riktning där önskvärd riktning eller utveckling definieras med hjälp av angivna nyckeltal. Genom att inte ange absoluta värden för respektive mål främjas ett ständigt förbättringsarbete.

Bedömning av måluppfyllelse sker på kommunövergripande nivå och baseras på utfallet i samtliga nyckeltal kopplade till respektive mål i Växjö kommuns budget.

Sammanfattande beskrivning och analys

I den sammanfattande beskrivningen och analysen av verksamhet, uppdrag och nyckeltal som följer efter den inledande beskrivningen av riktningens utveckling ges information om för perioden betydelsefulla aktiviteter, åtgärder, resultat och effekt. Här ges även en djupare analys och åtgärdsförslag avseende de nyckeltal som avviker väsentligt från önskvärd utveckling. Avsnittet avslutas med ett resonemang om framtid och omvärld.

Uppdrag och nyckeltal

I avsnittet rörande uppdrag beskrivs den aktivitet samt det resultat och effekt som har uppnåtts avseende de till riktningens målet kopplade uppdragen. Under respektive rubrik indikeras status på uppdragets realiserade effekt med en färgmarkering där till exempel grön markering anger att uppdraget är avslutat och förväntad effekt är uppnådd.

Under rubriken nyckeltal redovisas utfallet i de nyckeltal som fungerar som indikatorer för såväl riktningens utveckling som bedömning av det samlade effektivitetsmålet vid bedömning av god ekonomisk hushållning. Positiv utveckling av noterat utfall i förhållande till den förra mätningen anges med en uppåtgående pil och negativ utveckling av noterat utfall anges med en nedåtgående pil. Kolumnrubriken Jämförelse med större stad ger information om respektive nyckeltals utfall i förhållande till det genomsnittliga värdet för kommungruppen större stad i Kolada. Samma utfall eller bättre indikeras med grön markering och sämre utfall indikeras med röd markering. I de fall där vi använder lokala mått som inte kan jämföras med denna referensgrupp utgör istället hittills bäst inrapporterad data för Växjö kommunkoncern bas för jämförelsen och är därmed det accepterade värdet. I de fall detta förekommer noteras det i anslutning till aktuellt nyckeltal.

Merparten av indikatorerna för måluppföljning kommer från Kolada som är en nationell statistikdatabas för kommun och region. Information publiceras med viss fördröjning vilket kan få till följd att vissa av nyckeltalen refererar till annan period än det aktuella verksamhetsåret.

Sammantagen bedömning av måluppfyllelsen

Det finns tretton mål kopplade till verksamheten varav tio visar på god måluppfyllelse. Två visar 2023 på tillfredsställande måluppfyllelse och ett mål visar på en icke tillfredsställande måluppfyllelse, en försämring från tidigare mätning på indikatorn (*Fattigdom och social utsatthet ska bekämpas*).

Jämfört med den senaste rapporten gällande måluppfyllelsen noteras en god måluppfyllelse i 10 av de 13 riktningmålen. Tre av målen ligger kvar med bedömningen, sex mål har höjts från tillfredsställande måluppfyllelse (*Alla kommuninvånare ska känna sig trygga, Alla Växjöbor ska ha tillgång till en trygg och god välfärd med stöd, vård och omsorg efter behov, En jämlik och likvärdig skola där alla barn och unga får den hjälp de behöver, Fler jobb och växande företag bygger Växjö starkt, I Växjö ska föreningar och civilsamhälle ges goda förutsättningar, Växjöbor ska kunna delta i och uppleva en kultur- och fritidsverksamhet av hög kvalitet*) och ett är nytt för 2023 och bedöms ha god måluppfyllelse (*Barn och elevers välbefinnande ska vara gott*). Två mål visar fortsatt på tillfredsställande måluppfyllelse medan ett har gått från tillfredsställande till icke tillfredsställande (*Fattigdom och social utsatthet ska bekämpas*)

Även målen *Medarbetare i Växjö kommun har tillgång till en god fortbildning och kompetensutveckling, Växjö kommun har friska medarbetare samt Växjö kommun säkrar kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder goda arbetsvillkor* är nya mål och bedöms ha god måluppfyllelse.

Skapa förutsättningar för ett växande näringsliv och en fungerande arbetsmarknad

I Växjö kommun gäller full sysselsättning



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Samtliga uppdrag inom riktningmålet är genomförda och drivs vidare enligt plan. Den sammantagna bedömningen är att kommunens arbete bidragit positivt till riktningmålens utveckling.

Praktiksamverkan

Kommunen bedriver ett stort arbete i frågan om befattningar, kompetenser och arbetsuppgifter, vilket skapar möjlighet att erbjuda givande platser för praktikanter och studenter. Alla former av praktik ger positiva effekter både för den enskilde och för kommunens verksamheter. Det finns ett utvecklat kontaktnät med Linneuniversitet där praktikplatser erbjuds för handledning till studenter i samband med examensarbeten. Arbetet med praktiksamverkan skapar positiva effekter både för den enskilde individen och verksamheten. Uppdraget fortsätter i enlighet med budget för 2024 beslutad av kommunfullmäktige.

Projektet Level som har drivits utgör en viktig del i kommunens satsning med att få utrikes födda kvinnor i arbete. Projektet avslutades i årsskiftet 2023/2024 för att ingå i näringslivsavdelningens ordinarie verksamhet.

Förstärkta arbetsmarknadsinsatser

Växjö kommun har under en längre tid legat på en stabil nivå avseende *Andelen förvärvsarbetande invånare*. Vid en jämförelse med referensgruppen *större stad* har kommunen legat över jämförelsemåttet de senaste tio åren. Inom kommunen bedrivs ett gott och viktigt arbete för att stötta och vägleda invånarna till en stegförflyttning mot

arbetsmarknaden. Nyckeltalet för uppdraget är från 2021 och det finns inget aktuellt nyckeltal.

Process för arbetsmarknadsanställningar är framtagen och implementerad, processen syftar till att vara ett stöd för berörda medarbetare och till att kvalitetssäkra individarbetet inom insatsen. Sysselsättning och arbetsträning på Parketten erbjuds till individer som inte omfattas av sysselsättning via Socialtjänstlagen, SoL, eller insatser via Arbetsförmedlingen. Dessa anställningar kan ses som en del i det förebyggande arbetet mot en längre arbetslöshet och ger oss även ett sätt att prioritera vilka som ska erbjudas anställning i kommunens arbetsverksamhet. Under 2023 har sammanlagt 2028 personer haft en anställning i kommunens arbetsverksamhet. Kommunens samverkan med Arbetsmedlingens tjänst "Rusta och Matcha" fortsätter att utvecklas och det är nu även öppet för leverantörer att initiera arbetssökande för arbetsmarknadsinsatser inom kommunen.

Arbetsmarknads- och utbildningsinsatserna som kommunen bedriver genom det teambaserade och koordinerade förhållningsättet har utvecklats och är betydelsefulla, dock är det fortfarande svårt att få ut personer med långvarigt biståndsbehov på arbetsmarknaden och delar av gruppen möter andra svårigheter på sin väg till självförsörjning. Genom ett ökat behov och genom fler erbjudande av arbetsmarknadsanställningar har kostnaderna ökat för arbetsmarknadsåtgärder.

Koordinatorsenheten arbetar aktivt med olika målgrupper inom ekonomiskt bistånd och ett samarbete med utbildningsförvaltningen pågår gällande unga som varken arbetar eller studerar (UVAS). En ungdomskoordinator kommer att tillsättas för att arbeta tillsammans med handläggare inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA).

Både Ungbo och Bengtsgård arbetar särskilt med placerade ungdomar för möjligheten att förberedas för yrkeslivet. Målsättningen är att ungdomarna ska hitta en god balans i livet och kunna sköta eget boende, hushållsbudget och kunna klara en anställning.

Satsningar riktade mot utrikesfödda kvinnor pågår och arbetsmarknadsinsatserna är riktade till målgruppens behov. Målgruppen får även stöd och rådgivning utifrån uppsökande arbete inom öppna förskolor och familjecentraler, till exempel föräldravenska och samhällsorientering.

Vuxenutbildning

Andel kursdeltagare som slutfört kurs på gymnasial vuxenutbildning/påbyggnadsutbildning ligger kvar på 74 procent (jämförelse med 2022). Uppföljningen av deltagarnas möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden efter slutförd vuxenutbildning visat fortsatt goda resultat. Möjligheten till arbete direkt efter avslutad yrkesutbildning är störst inom vården, industri såsom CN, VVS, fastighetsskötare och fastighetstekniker.

Vårens mätning (2023) visar att det är fler män än kvinnor som fått arbete efter avslutad yrkesutbildning. Av de 49 kvinnorna har 44 kvinnor arbete och av de 50 männen har 48 män arbete.

Kostnaderna för kommunal vuxenutbildning (kronor/heltidsstuderande) har ökat för såväl Växjö som jämförelsegruppen större stad sedan föregående mätning. I Växjö kommun var kostnaden per heltidsstuderande 41925 kr (2022) vilket är betydligt lägre än utfallet för större stad på 69832 kr/heltidsstuderande. De ökade kostnaderna för vuxenutbildningen härleds till kravet på kommunal medfinansiering inom yrkesutbildningar som återinförts under 2022, vilket medfört ökade kostnader för verksamheten.

Framtid och omvärld

Den svenska arbetsmarknaden som länge har varit motståndskraftigt, har på grund av ökade varsel och ökad arbetslöshet försvarats. Enligt mätning från hösten 2023 är arbetsgivarna lika pessimistiska som under finanskrisen 2008. Sysselsättningsgraden bedöms fortsatt vara svag under 2024 men tros öka något under 2025. Fullföljd gymnasieutbildning är fortsatt den viktigaste faktorn för att kunna etableras sig på den svenska arbetsmarknaden. Långtidsarbetslösa bedöms ha en svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden och även de med kortare utbildning riskerar att ha det svårare på arbetsmarknaden i takt med att kompetenskraven förändras. Många arbetslösa saknar den kompetens som arbetsgivare efterfrågar och för att motverka långtidsarbetslöshet är det nödvändigt att fler arbetslösa tar del av utbildningsinsatser.

Växjö kommun möter idag betydande utmaningar i fråga om nyrekryteringar, då det finns begränsat arbetsmarknadsutbud i kommunens verksamheter med behov av specialkompetens. Det är generellt svårt att konkurrera med den privata sektorn vad gäller lönenivåer och löneutveckling. Dessa utmaningar kommer enligt framtagen kompetenskartläggning att kvarstå, vilket framhäver betydelsen att planera insatser avseende platser för arbetsträning, praktikanter och studenter.

Kommunens verksamheter ser positivt på arbetet med att ta emot praktikanter och studenter, praktikplatser skapar tillfälle för kommunens verksamheter att få fler intresserade av olika yrken och skapa en god bild av kommunen som arbetsplats och arbetsgivare. För de som är på väg ut i arbetslivet och personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ger praktikplatser arbetsfarenheter och ett kontaktnät. Dessa satsningar ger möjlighet att skapa kontakt och bygga relationer till potentiella framtida medarbetare.

Handledning av studenter som utför sitt examensarbete har givit värdefulla kunskapsutbyten och möjlighet att bygga relationer till potentiella framtida medarbetare. Utbytet skapar möjlighet för kommunen att stärka sitt varumärke som arbetsgivare avseende kvalificerade tjänster och yrkesroller.

Uppdrag



Förstärkta arbetsmarknadsinsatser

Personalförstärkning har gjorts då forskning från exempelvis Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) och erfarenheter från andra kommuner visar att tät uppföljning är en framgångsfaktor för att arbetssökande

Uppdrag

personer ska närma sig eller komma in på arbetsmarknaden.

Process för arbetsmarknadsanställningar är framtagen och beslutad. Implementering av processen har skett genom den så kallade anställningsgruppen. En prioritering av vilka målgrupper som ska erbjudas anställningar har tagits fram. Även anställningar kan och bör ses som en förebyggande insats då det kan motverka en längre arbetslöshet därför har till exempel ukrainare som kommit enligt massflyktdirektivet, erbjudits anställning. Antal anställningar har under första halvåret legat runt 150 stycken och under andra halvåret runt 130 stycken.

Matchning och kontakt med näringslivet intensifieras under tid för Arbetsmarknadsanställning. Insatsen arbetsträning har byggts upp och inflödet av deltagare har varit positivt.

Samverkan med fristående leverantörer inom Arbetsförmedlingens tjänst "Rusta och matcha" fortsätter att utvecklas samtidigt som förvaltningen för arbete och välfärd också inlett samverkan med leverantör i Arbetsförmedlingens nya tjänst "Steg till arbete", en tjänst för en målgrupp som bedöms stå längre från arbetsmarknaden och innehåller delar av arbetsträning och arbetsprövning.

Förvaltningen har även öppnat upp för leverantörer att initiera arbetssökande för arbetsmarknadsinsatser inom kommunen (praktiken, anställning och språkinsats).



Extra satsning för att få ungdomar och utrikesfödda kvinnor i arbete

Se även rapportering för uppdraget Förstärkta arbetsmarknadsinsatser då uppdragen tangerar varandra.

Förvaltningen arbete och välfärd har koordinatörer som under året har riktat sitt arbete mot olika målgrupper inom ekonomiskt bistånd och bland annat ungdomar. Parketten ung och Framtidsverkstaden ung har startats och sker på Bergendalska gården. Samarbete med utbildningsförvaltningen pågår gällande unga som varken arbetar eller studerar (UVAS). Det finns planer för att inrätta en ungdomskoordinator som arbetar tillsammans med handläggare inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA).

Satser på åtgärder riktade mot utrikesfödda kvinnor pågår sedan tidigare år. Insatserna handlar om arbetsmarknadsinsatser efter målgruppens behov men även stöd och rådgivning utifrån uppsökande arbete inom öppna förskolor och familjecentraler, t ex föräldrasvenska och samhällsorientering. SamStart sker i samarbete med utbildningsförvaltningen och Arbetsförmedlingen Kronoberg Blekinge. Under året har processbilden för SamStart blivit klarare och tydligare.

Projektet Level riktar sig till utrikesfödda entreprenörer och har pågått under året. Projektet har utgjort en viktig del i kommunens satsning med att få utrikes födda kvinnor i arbete. Sedan starten av Level-projektet i september 2022 har 43 deltagare, varav 15 utrikesfödda kvinnor, fått stöttning inom olika områden inom företagande. Projektet avslutades vid årsskiftet 2023/2024 för att övergå till näringslivsavdelningens ordinarie verksamhet.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	2021	78	80	79	↗	
	Kursdeltagare i gymnasial vuxenutbildning som vid årets slut slutfört kurs, andel (%)	2022	75 %	73 %	74	→	

Fler jobb och växande företag bygger Växjö starkt



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Samtliga uppdrag inom riktningens målet är genomförda och drivs vidare enligt plan.

År 2023 har präglats av inflation, höjda räntor och energipriser samt instabilitet i omvärlden. Växjö kommuns näringsliv har stått sig relativt stabilt med undantag av specifika branscher såsom bygg och handel som har drabbats av den ansträngda ekonomiska situationen. Näringslivets största utmaning är kompetensförsörjningen. För att bemöta utmaningen har samarbetet med grundskola, universitet och olika utbildningsaktörer förstärkts. I samarbetet som finns med Linnéuniversitetet fokuseras det på att skapa praktikplatser i näringslivet, anordna studiebesök och effektivisera samarbetet med yrkesråd. Yrkesdagen arrangerades tillsammans med Region Kronoberg och attraherade cirka 6600 skolungdomar.

Tillsammans med arbetsförmedlingen har en jobb- och utbildningsmässa genomförts under året. Mässan skapar en mötesplats för kommunens invånare och näringslivet att träffas och knyta kontakter för framtida kompetensförsörjning. För att främja de Sociala företagen har workshops och studiebesök genomförts i syfte att skapa ett nytt nätverk. Inom ramen för projektet "Vi älskar Växjö" har två nätverksträffar genomförts, tillfällena har haft temat "Växjö växer" och har gett företagare förståelse hur vi tillsammans kan skapa en attraktiv stad.

Växjö kommuns besöksnäring är viktigt för både företagen och för Växjö som plats och dess attraktivitet. Ett flertal nätverksgrupper har startats för att tillsammans konkretisera de viktigaste frågorna och hur dessa kan drivas framåt. Olika samverkansformer har genomförts med både externa och interna aktörer för att förbereda och möta större varsel och konkurer i kommunen. Kommunen har arbetat proaktivt för att kunna möta och hjälpa företagen med förflyttning av tillgänglig kompetens. Det har dock hittills inte skett något större varsel.

Näringslivets gröna omställning är en viktig framgångsfaktor för företag. Uppdraget har under året drivits av Näringslivsavdelningen i samarbete med andra avdelningar inom kommunen och ett Business Case har tagits fram på uppdraget med två inriktningar - att utveckla Växjö deklARATIONEN som en plattform för att tillsammans hjälpas åt med kunskapspridning och en kartläggning av företagens behov med hjälp av en extern resurs med kompetens inom cirkulära affärsmodeller. Business Caset är basen till kommande insatser för näringslivet under 2024.

Växjö kommun har under året haft löpande kontakt med kommunens företag. För att säkerställa rättvis konkurrens bland företagen, bedriver kommunen kontroll, yttre tillsyn och rättssäkert ansökningsförfarande. Kommunens verksamheter stödjer näringslivet med information och rådgivning för att säkerställa kvalitet och underlätta nyetablering och expanderings av befintliga företag. Kommunens inspektörer och handläggare gör årligen saminspektioner på verksamheter för att säkerställa att lagstiftning efterlevs och skapa en god relation med verksamhetsutövaren.

Ytterligare satsningar har gjorts för att stärka dialogen med verksamheter, näringsidkare och invånare. Kommunens arbete med Referensgruppen Stökfritt har under året stärkts, forumet skapar möjlighet för verksamhetsutövare, kommunen, Polisen och Räddningstjänsten att träffas och diskutera utmaningarna och möjligheterna för en trygg och attraktiv miljö för krogar och serveringar.

Resultatet från NKI mätningen för Växjö kommuns service uppgår till 75, vilket är det högsta värde som noterats sedan mätning startade 2012, NKI mellan 70-80 anses vara en hög nivå. Resultatet ökade med 4 punkter och högst omdöme ges bemötande med ett index på 82. Mätningen visar en tydlig förbättring inom samtliga områden där vi har resultat och samtliga serviceområden ligger mellan 71 och 82. I ranking klättrar Växjö 43 platser till nummer 103 bland de 196 kommuner som deltar i 2022 års mätning.

En viktig förutsättning för ett starkt och växande näringsliv är tillgången till verksamhetsmark och effektiv infrastruktur. Som ett steg i arbetet för att säkra kommunens markbehov över tid initierades under året ett utvecklingsuppdrag avseende processen för strategiskt markköp. Baserat på framdriften inom kärnområden för den löpnade verksamheten under året är den sammantagna bedömningen att utförda och pågående insatser genererat ett betydande positivt bidrag inom ramen för riktningmålet.

Under året har utbyggnaden av Västa Nylanda verksamhetsområde fortsatt att utvecklas med ytterligare anläggning av gator och ledningar för vatten och avlopp. Tomtindelning för området är flexibel för att kunna skapa rätt förutsättningar för verksamheter med intresse och behov av etablering. För att kunna möta framtida behov är det viktigt att fortsätta det initierade arbetet med att planlägga etapp två av Nylanda, då efterfrågan över tid fortsatt kommer att vara stor.

Framtid och omvärld

Sverige befinner sig i en lågkonjunktur på grund av ränteläge, kompetensförsörjning och en orolig omvärld. Näringslivet i Växjö kommun kommer den närmsta framtiden med stor sannolikhet att möta utmaningar. Därför behöver vi aktivt omvärldsbevaka för att få insikter och utvecklas i rätt riktning.

Under 2024 kommer Näringslivsplanen som styr arbetet inom näringslivsområdet att revideras. Näringslivsplanen är ett underlag med fokusområden som kommer att användas för att skapa det nya näringslivsarbetet för framtiden. Det finns ett behov av ett kommungemensamt arbete för att stärka samarbetet med näringslivet för att skapa bättre planeringsförutsättningar och identifiera behovet av verksamhetsmark. Över tid är tillgången till verksamhetsmark en avgörande faktor för ett fortsatt starkt och växande näringsliv inom kommunen. Det är därför viktigt att kommunen fortsätter sitt arbete med planering och genomförande av strategiskt markinköp för att säkra framtida behov och bidra till riktningmålet.

Kommunen ser en trend där exploatering i allt större utsträckning sker i samarbete med privata aktörer som helt eller delvis äger den mark som byggs ut. När arbetet drivs i samverkan med privata aktörer påverkas kommunens prioriteringar, flexibilitet och tidplaner för den totala investeringsplaneringen.

Det ekonomiska läget som råder just nu kommer att påverka kommunens arbete de närmsta åren. Fortsatt hög inflation och ett ökat räntetryck skapar negativa effekter inom ekonomin samtidigt som arbetsmarknaden har börjat försvagas. Lågkonjunkturen riskerar att leda till en svagare efterfrågan på ny verksamhetsmark och lokaler, vilket försämrar de ekonomiska förutsättningarna och intresset för utbyggnad.

Även antalet näringsidkare och verksamheter beräknas påverkas av lågkonjunkturen. De verksamheter som till stor del är intäktsfinansierade är sårbara på grund av den ekonomiska situationen och måste ha en långsiktig kompetensförsörjning för att kunna leverera resultat inom samtliga riktningmål.

Växjö kommuns ambition att fortsätta växa och ha en stark arbetsmarknad och näringsliv förutsätter en långsiktig bemanning och kompetenser inom verksamheterna.

Uppdrag



Servicesäkra myndighetsutövning, tillsyn och avgifter

Den 1 januari 2023 flyttad ansvaret för kommunens uppgifter enligt alkohollagen från Arbeta och välfärds ansvarområde till miljö- och byggnadsnämnden.

Ett flertal medarbetare på Miljö- och byggnadsnämnden har genomfört utbildningen Konstruktiva tillsynsbesök, Utbildningen grundar sig "motiverande samtal". Även bygglovshandläggarna har genomgått utbildning i att skriva rättssäkra PBL beslut och under året att flertalet taxor indexuppräknats.



Tillskapa en mötesplats för sociala företag

Uppdraget har letts av näringslivsavdelningen i samarbete med utvecklingsavdelningen och avdelningen för arbete och lärande hos förvaltningen arbete och välfärd. Projektgruppen har under våren deltagit i studiebesök, företagsbesök och gjort flera insatser för att ta fram en kartläggning av nuläget. En av de insatser som gjorts är en första workshop med aktörer inom den sociala ekonomin, där ett tydligt fokus låg på vilka utvecklings- och insatsområden inom det sociala företagandet som ska prioriteras. En andra workshop har också genomförts under hösten för fortsatt ringa in de insatser som behöver göras. För bättre kunskapsspridning har både en extern och en intern samverkansgrupp skapats. I uppdraget har ingått att uppdatera kommunens policy för socialt företagande, vilken är framtagen och beslutad. Ett ytterligare led i att främja socialt företagande är att instifta ett årligt pris för socialt företagande och engagemang, vilket beslutats av KS, och första priset har delats ut under Näringslivsgalan den 11 oktober.



Främja näringslivets gröna omställning genom cirkulära affärsmodeller

Uppdraget har under året drivits av Näringslivsavdelningen med stöd från Utvecklingsavdelningen och Växjö Linnaeus science park. Behovsanalys och inventering av företagens behov av stöd för att ta nästa kliv mot en cirkulär ekonomi pågår. Business case för uppdraget är framtaget och beslutat.

För att främja näringslivets omställning till cirkulära affärsmodeller har en konsult med expertis inom cirkulär ekonomi stöttat. Konsulten har under hösten genomfört en kartläggning och påbörjat rådgivning till företag. En enkät har tagits fram med syfte att kartlägga behov av utbildning och övrigt stöd hos mindre tillverkande företag som ofta agerar underleverantörer och som kommer att behöva rapportera enligt den nya lagstiftningen CSRD. Utifrån enkätsvaren skrivs en handlingsplan för vidare insatser.

Vidare har en mindre vidareutveckling av Växjödeklarationen på företagssidan också genomförts, och ett projekt med fokus på industriell symbios har också initierats på Västra Mark.



Förstärka det uppsökande arbetet för nya företagsetableringar och expansionsmöjligheter

Benchmark och informationsinsamling har gjorts för att skapa en lägesbild samt analysera "best practice" för framtagande av en helhetsstrategi för företagsetableringar. Kommunikationsmaterial och arbetssätt har delvis tagits fram och prövats i skarpt läge i samband med större etableringsprojekt under första halvåret 2023.

Ett förslag på handlingsplan för att arbeta fram en etableringsstrategi presenterades på KSNIU den 10 december.

I detta arbete ingår även att göra en enkät ställd till hela näringslivet i kommunen för att kartlägga och säkerställa att näringslivets behov tillgodoses.



Samla resurser för affärsutveckling och inkubation



Utredningen är genomförd och beslut om nästa steg är fattat i ägargruppen. En avsiktsförklaring för hur resurser för affärsutveckling och inkubation kan samlas finns framtagen. Förankring med VD och styrelse genomförd.

Processen med att fusionera Företagsfabriken in i VLSP pågår enligt plan och beräknas vara klar i april 2024.



Starta planprogram för etapp 2 av Nylandaområdet

Planprogram finns för hela Nylandaområdet, och är godkänt av kommunstyrelsen. Arbeta med förstudie inför detaljplan av etapp 2 av Nylandaområdet pågår.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvin- nor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	2022			75	↗	●
	Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)	2022	36	72	57	↗	●

Vägen till jobb och etablering ska vara kort



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Den sammantagna bedömningen är att kommunens arbete bidragit positivt till riktningens utveckling men riktningens mål har fortsatt utmaningar.

För år 2024 bedöms sysselsättningstillväxten vara svag, därför är kommunens arbete med praktiksamverkan viktigt. För studenterna som är på väg ut i arbetslivet och för de som står långt ifrån arbetsmarknaden, möjliggör dessa praktikplatser arbetslivserfarenhet och ett kontaktnät. Kommunens verksamheter har under året arbetat med uppdraget Öka antalet praktikplatser inom näringslivet och kommunen och den sammantagna bedömningen är att insatser avseende praktikplatser, feriearbetare samt studentarbeten har bidragit positivt till riktningens utveckling.

Arbete och sysselsättning är en viktig komponent för integrering i samhället. Växjö kommuns integrationsplan pekar ut att lång etableringstid på arbetsmarknaden är en utmaning, inte minst för utrikesfödda kvinnor.

Andelen förvärvsarbetande invånare i Växjö kommun har legat på en relativt stabil nivå över tid. Vid en jämförelse med referensgruppen större stad har kommunen legat över jämförelsemåttet de senaste tio åren. Arbetslösheten bland utrikes födda är högre än bland inrikes födda, vilket bland annat beror på att utbildningsnivån generellt sett är lägre i gruppen och att det tar tid att etablera sig i ett nytt land.

Kommunen bedriver ett antal externt finansierade projekt med fokus på etableringsfrågor, i syfte att stärka integrationen och minska och motverka segregation, bland annat kring samhällsorientering och föräldrasvenska.

Antal elever som läser SFI har minskat och kommunens kostnader har därför fortsatt att minska. Kostnaderna för kommunen (81 kronor/invånare) är betydligt lägre jämfört med referensgruppen större stad (345 kronor/invånare). Flyktingarna från Ukraina som lever i Sverige under massflyktsdirektivet har fått rätt att studera såväl SFI som svenska på grundläggande och gymnasial nivå. Nyckeltalet Elever på SFI som klarar högsta kurs på studievägen av nybörjare två år tidigare, är ett nyttillkommet nyckeltal från 2023. Andelen uppgår för året till 41 procent.

Fler ungdomar med feriepraktik

Uppdraget om sommarjobbgarantin är genomförd. I den sommarjobbgaranti som Växjö kommun införde under 2023 har kravet på deltagande i sommarskola tagits bort och garantin utökats till en större målgrupp. Under året ansökte totalt 1181 ungdomar om feriepraktik, varav 781 ungdomar fick sommarjobb på olika arbetsplatser i kommunens förvaltningar, bolag och föreningar.

Unga som varken arbetar eller studerar

Invånare i åldersspannet 17-24 år som varken arbetar eller studerar eller finns i annan sysselsättning fram till år 2020 var knappt åtta procent i Sverige. För år 2021 redovisar Kolada statistik för nyckeltalet i åldersspannet 16-24 år att andelen sjunkit till knappt sex procent i riket, i större stad drygt fem procent och i Växjö 4,6 procent.

Enligt statistik från MUCF för åldersspannet 25-29 år, var andelen uvas (unga som varken arbetar eller studerar) i Växjö kommun knappt 10 procent i mätningen för 2021. I Växjö var andelen för utrikesfödda i åldersspannet 16-24 år knappt 10 procent och för åldersspannet 25-29 år drygt 20 procent 2021.

En del av gruppen uvas omfattas av det Kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Det innebär att hemkommunen har ett aktivitetsansvar för vissa ungdomar mellan 16-20 år. Det gäller ungdomar som har fullgjort sin skolplikt (eller har blivit folkbokförda i landet efter skolpliktig ålder), inte genomför utbildning i gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola eller motsvarande utbildning, inte har en gymnasieexamen eller ett gymnasieskolebevis samt ungdomar som inte har fullföljt utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan med godkänt resultat.

Framtid och omvärld

Effekterna av lågkonjunkturen påverkar hela samhället och förstärker befintliga socioekonomiska utmaningar. På grund av den ekonomiska situationen befaras att de strukturella problemen med obalanser på arbetsmarknaden riskerar att öka de kommande

åren. De som redan tidigare hade svårt att etablera sig på arbetsmarknaden får det nu ännu svårare när lågkonjunkturen fördjupas. Kommunens fortsatta engagemang i arbetsmarknadsfrågor, bland annat genom att öka antalet praktikplatser inom näringslivet och kommunen samt erbjuda utbildning är viktiga för framtiden. Det är därför viktigt att kommunen arbetar proaktivt genom att motivera och vägleda fler till utbildning som leder till arbete.

Ett stort utvecklingsområde är samverkan inom kommunorganisationen och med externa parter så som civilsamhälle, offentliga aktörer och företag.

En stor framtida utmaning för både offentliga och privata verksamheter är nyrekrytering av efterfrågad kompetens, kommunen behöver därför fortsätta sitt arbete inom praktiksamverkan och liknande insatser för att skapa kontakt med potentiella framtida medarbetare.

Uppdrag



Sommarjobbgaranti för ungdomar från årskurs 1 till 3 på gymnasiet

Uppdraget om sommarjobbgaranti har genomförts. Sommarjobbgarantin har utökats till en större målgrupp som gäller alla elever som ska börja gymnasiet till och med sommaren mellan tvåan och trean. Krav på deltagande i sommarskola för att garanteras ett feriejobb via kommunen har tagits bort.

Totalt har 781 ungdomar fått jobb inom våra kommunala förvaltningar, bolag, projekt och föreningar. Motsvarande siffra för 2022 var 443.



Öka antalet praktikplatser inom näringslivet och kommunen

Implementering av Praktiksamverkan, ett processorienterat arbetssätt där kommunens alla förvaltningar och bolag involveras för att ta fram fler praktikplatser till olika målgrupper, har varit en viktig del av uppdraget.

Dialog har förts mellan Näringslivsavdelningen och Linnéuniversitetet om hur studenter kan få tidig kontakt med näringslivet vid början av sina studier.

Feriepraktikanter, praktikanter från universitet och PRAO-elever tas löpande emot i kommunens olika verksamheter.

Vidare ställs det sociala krav i upphandlingar, som exempelvis att leverantören ska tillhandahålla praktikplatser, där så är lämpligt.

Uppdraget fortsätter i enlighet med budget för 2024 beslutad av kommunfullmäktige.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Elever på SFI som klarar högsta kurs på studievägen av nybörjare två år tidigare, andel %	2023			40,85 %	↘	🔴
	Invånare 17-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	2020	6	6	6	→	🟢
	Avvikelse från förväntat värde, förvärvsarbete skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%)	2022			-3	→	🔴

Utbilda för ett livslångt lärande

Alla barn ska stimuleras i sitt lärande och alla elever ska nå kunskapsmålen



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Mot bakgrund av nyckeltalens sammantagna utfall visar riktningmålet en jämn måluppfyllelse för 2023. Andelen elever i årskurs 9 som når behörighet till gymnasieskolan ökade något och ligger i nivå med genomsnittet för större städer. Andelen elever med examen och studiebevis inom fyra år minskade i relation till föregående år men ligger i nivå med genomsnittet för större städer.

För budgetåret 2023 har Växjö kommun ett tydligt fokus på att förbättra kvaliteten på kommunens förskolor och skolor. Målet är att stärka lärarnas och rektorernas professioner och förutsättningar. Det handlar om att säkerställa att rektor tillsammans med elever och personal har förutsättningar för att arbeta långsiktigt och systematiskt med att organisera det pedagogiska arbetet.

Elevers behörighet till gymnasiet

Andelen grundskoleelever som nådde behörighet till gymnasieskolan ökade något jämfört med föregående år. Växjö kommuns resultat ligger för året över genomsnittet för större stad. Utvecklingen kan förklaras av att såväl flickornas som pojkarnas måluppfyllelse ökar med två procentenheter och det finns inga skillnader mellan könen.

Andel elever som tar gymnasieexamen

Andelen elever som under läsåret nådde examen eller erhöll studiebevis för gymnasieskolan inom fyra år och som är folkbokförda i Växjö kommun var 80 procent, vilket är lägre jämfört med tidigare år men ligger samtidigt något över genomsnittet för större städer. Fler flickor än pojkar tog examen eller fick studiebevis inom fyra år, 84 respektive 76 procent, dock minskar både flickors och pojkars andel i relation till föregående år.

En förskola med hög kvalitet

Utifrån de nyckeltal som gäller för förskolan så följer Växjö kommun personaltättheten. För delåret 2023 visar nyckeltalet att personaltättheten inom förskola låg på 5,52 barn per årsarbetare 2022, vilket innebär att den har minskat något jämfört med 2021 då den låg på 5,15. Utfallet visar även att Växjö kommun ligger lägre i relation till större städer. Forskning påvisar att personaltätthet är en faktor som påverkar barnens trygghet i förskolans verksamhet och i förlängningen barnens utveckling, och är därmed viktig för kvaliteten i utbildningen.

Grundskolans arbete för att öka kvaliteten i utbildningen

En viktig insats som har genomförts i den kommunala grundskolan är arbetet med att inrätta en återvändarskola som riktar sig mot elever med problematisk hög frånvaro. Det krävs ofta många och tidskrävande åtgärder för att skolan ska lyckas vända omfattande skolfrånvaro, oavsett vilka orsaker som ligger bakom. Ju längre tid elever är frånvarande, desto större är risken att de hamnar efter i skolarbetet och hamnar utanför den sociala gemenskapen. Forskning visar att skolan kan göra mycket för att förhindra att elever förlorar värdefull tid i skolan. Skolan bör främja närvaro genom bland annat tidiga insatser och genom att ha individens behov i fokus. I augusti 2023 startades återvändarskolan med åtta elever, och utvärderingen visar att 6 av de 8 eleverna gör framsteg. En effekt av arbetet med återvändarskolan är att det nu finns ett ökat samarbete med nämnden för arbete och välfärd, vårdnadshavare och Barn- och ungdomspsykiatri.

Vidare har den kommunala grundskolan påbörjat arbetet med att identifiera nuläget för behörighet och kompetenser på skolorna. Syftet är att stärka organisationen och undervisningens kvalitet så att skolorna kan fördela resurser effektivt. För att stärka lärarna i klassrummet verkar grundskolan aktivt för en riktning att övergå till flerlärarskap. Arbetet inleddes under 2023 genom att göra en nulägesbeskrivning efter dialog med varje rektor om hur de kan organisera för flerlärarskap på sin skola. Nuläget visar att 23 av 40 skolor inom den kommunala grundskolan, inklusive anpassad grundskola, har flerlärarskap.

Grundskolan arbetar för att stärka digitaliseringen inom undervisningen. I skolan behövs många olika typer av verktyg för att skapa en rik lärandemiljö, där eleverna får möjligheter att utforska, skapa och lära på olika sätt. Genom att kombinera analogt och digitalt kan lärandet fördjupas och möta elevers olika behov och förutsättningar. Därför är det viktigt att digitala verktyg används på ett genomtänkt sätt. Forskning visar att forskollärares och lärarens kompetens att välja och använda digitala läraryrkesresurser är avgörande för ökad måluppfyllelse. Insatser som pågår inom grundskolan inkluderar att starta nätverk mellan rektorer, nätverk mellan pedagoger samt att inventera varje rektors nuläge för att påbörja framtagandet av en digitaliseringsplan för varje enhet.

Gymnasiets arbete för att förbättra kvaliteten i utbildningen

Inom gymnasieverksamheten pågår ett arbete för att stärka rektors ledarskap. Syftet är att styrning och ledning av gymnasiet ska utgå från en lärande kultur och ett kollegialt lärande mellan alla rektorer på gymnasiet; både inom varje skola samt mellan skolorna. Mellan och inom gymnasieskolorna ska det finnas en samsyn och förståelse kring hur verksamheten ska bedrivas med utgångspunkt i nationella mål och riktlinjer på alla nivåer i hela organisationen. Strävan är en samarbetande och professionell kultur där rektorerna tillsammans initierar och driver förbättringar av gymnasieverksamheten och där det lämnas ett stort utrymme för att diskutera och lösa olika frågor tillsammans. Ett exempel på ett område är vetenskapligheten kring betyg och bedömning där det handlar om förberedelse inför ämnesbetygsreformen och kommande kompetensutveckling i betyg och bedömning.

Vuxenutbildning

Under året har utredning genomförts för att förbereda vuxenutbildning också i kommunal regi. Målet har varit att utreda vilka

delar av vuxenutbildningen som kan bedrivas i kommunal regi och att förbereda inför uppstart av utbildning i kommunal regi under 2024. Utredningen konstaterar att det finns utmaningar inom vuxenutbildningen då många elever har låg progression och måluppfyllelse på sfi och grundläggande nivå. Det finns en tydlig sårbarhet inom grundläggande- och gymnasial nivå där ett fåtal av utbildningsanordnarna erbjuder skolförlagd utbildning och den konkurrens som ska finnas inom auktorisationsmodellen saknas till viss del. Majoriteten av eleverna inom vuxenutbildningen är av utländsk härkomst och har behov av att utbilda sig eller komplettera sin utbildning från sitt ursprungsland. På grundläggande nivå läser majoriteten av eleverna svenska som andraspråk vilket är en förlängning av tidigare sfi-studier. Många elever behöver göra en resa genom vuxenutbildningens olika skolformsdelar för att kunna tillgodogöra sig en utbildning som kan leda till en etablering på arbetsmarknaden och inte sällan via gymnasial yrkesutbildning. Vuxenutbildningen är en central del för etablering på arbetsmarknaden också för många individer som är bosatta på landsbygden. Det ska gå att bo leva och verka i hela Växjö kommun samtidigt som all skolförlagd utbildning inom vuxenutbildningen är koncentrerad till Växjö tätort.

En översyn har genomförts av ersättning och kriterier för auktorisationsmodellen för vuxenutbildning. Syftet med uppdraget har varit att stärka kvalitet och likvärdighet samt öka måluppfyllelsen i den kommunala vuxenutbildningen. Nämnden för arbete och välfärd har beslutat om en justering av ersättningsnivåerna, med en uppräknig enligt prisindex för kommunal verksamhet om 6,6 procent för yrkesutbildningar samt svenska för invandrare (sfi). De nya ersättningsnivåerna har varit gällande sedan 1 juli 2023.

Framtid och omvärld

Skolverkets samlade bedömning av läget i skolväsendet 2023 pekar på att svenska elevers kunskaper ligger på en god nivå i en internationell jämförelse, men att många elever fortsätter att halka efter i kunskapsutveckling. Nationella uppföljningar visar att var sjunde elev lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasieskolan. I rapporten pekas på att det är avgörande att huvudmän och rektorer utvecklar arbetet med att så tidigt som möjligt ge alla elever rätt stöd för att nå målen. Att specialpedagogiska resurser behöver finnas att tillgå redan i förskolan och genom de tidiga grundskoleåren för att stärka arbetet med tidiga stödinsatser. Det är också viktigt att samarbetet mellan lärare och personal med specialpedagogisk kompetens stärks för att läs-, skriv-, och räknagarantin ska få önskad effekt. Forskning pekar vidare på förskolans viktiga roll för att lyckas senare i utbildningen. Utbildningsnämnden behöver fortsätta sitt strategiska arbete för att fler vårdnadshavare ska ta möjligheten att skriva in sina barn i förskolan. Dessutom blir det viktigt att öka andelen behöriga förskollärare inom verksamheten.

Skolverket pekar även på rektorns viktiga roll för kvaliteten i utbildningen. Bland annat framhålls att rektorer måste få bättre förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Rektorsomsättningen behöver minska för att skapa bättre möjligheter att stärka utbildningens kvalitet. Både staten och huvudmännen behöver överväga möjligheter att förbättra rektorers arbetssituation.

Då lärares utbildning och erfarenhet har stor betydelse för elevernas kunskapsresultat och för kvaliteten i undervisningen är det väsentligt att arbeta för hög behörighet och kompetens inom våra skolor. Bristen på behöriga lärare har varit påtaglig under flera år. De behöriga lärarna är ojämnt fördelade mellan kommunens skolor. För att tillgodose alla elevers rätt till en likvärdig utbildning behöver arbetet med strategisk kompetensförsörjning, genom att identifiera behovsområden för att kunna öka kvaliteten inom utbildningsförvaltningen, fortsätta.

Med Växjö kommuns tydliga fokus på att förbättra förutsättningarna för undervisningens kvalitet är det av vikt att kommunen fortsätter att arbeta inom områden som kompetensförsörjning, stärkning av rektorns ledarskap samt digitalisering, baserat på rektorernas behov av stöd inom dessa områden.

Under 2022 fattade riksdagen beslut om ändringar i skollagen som ställer krav på kommuner att samverka och ta hänsyn till arbetsmarknadens behov när utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux) planeras, dimensioneras och erbjuds. Varje kommun ska genom avtal samverka med minst två andra kommuner. Syftet är att öka det tillgängliga utbudet av utbildning på gymnasial nivå, underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden, samt förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. Lagändringarna började gälla den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025 (Skolverket, Regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning, 2023). Arbetet pågår för att möta lagändringarna.

Uppdrag



Inrätta en återvändareskola

Utbildningsförvaltningen har nått målet. Återvändarskolan är igång och i nuläget är det åtta elever som man jobbar med och de flesta är på plats i Tufvans lokaler enligt en struktur/schema men några är man i uppstarten med tillsammans med vårdnadshavare. Närvarostrateg har nu ett konsulterande uppdrag för medarbetare på återvändarskolan. 6 av de 8 eleverna gör framsteg. Det finns nu ett ökat samarbete med AoV, vårdnadshavare och BUP.












Förbered för vuxenutbildning också i kommunal regi

Uppdraget har varit att kartlägga kompletterande behov och ge förslag på utbildningar som kan bedrivas i egen regi. Utredningen har lämnat förslag på hur vuxenutbildning kan organiseras inom Växjö kommun.

Utredningen konstaterar att det finns utmaningar inom vuxenutbildningen gällande att många elever har låg progression och måluppfyllelse på SFI och grundläggande nivå. Det finns vidare en tydlig sårbarhet inom grundläggande- och gymnasial nivå där ett fåtal av utbildningsanordnarna erbjuder skolförlagd utbildning och den konkurrens som ska finnas inom

Uppdrag

auktorisationsmodellen saknas till viss del. Majoriteten av eleverna inom vuxenutbildningen är av utländsk härkomst och har behov av att utbilda sig eller komplettera sin utbildning från sitt ursprungsland. På grundläggande nivå läser majoriteten av eleverna svenska som andraspråk vilket är en förlängning från tidigare SFI-studier. Många elever behöver göra en resa genom vuxenutbildningens olika skolformsdelar för att kunna tillgodogöra sig en utbildning som kan leda till en etablering på arbetsmarknaden och inte sällan via gymnasial yrkesutbildning. Vuxenutbildningen är en central del för etablering på arbetsmarknaden också för många individer som är bosatta på landsbygden. Det ska gå att bo leva och verka i hela Växjö kommun samtidigt som all skolförlagd utbildning inom vuxenutbildningen är koncentrerad till Växjö tätort.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	2023	86	86	86		
	Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	2023	84	76	80		
	Personaltäthet, inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, lägeskommun, antal	2022			5,52		

En jämlik och likvärdig skola där alla barn och unga får den hjälp de behöver

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Riktningmålet visar på en positiv utveckling där Växjö kommun förbättrar värdena jämfört med föregående mätning. I alla fyra nyckeltal når kommunen upp till nivån för större städer.

Kompensatoriska uppdraget

De modellberäknade nyckeltalen tar hänsyn till skillnader i elevsammansättning i årskurs 9 för Växjö kommuns kommunala och fristående skolor. De modellberäknade värdena visar kommunernas resultat i relation till elevsammansättningen på skolorna. Dessa värden gör det möjligt att jämföra skolresultaten i den egna kommunen med andra kommuner, om de skulle haft liknande förutsättningar. Nyckeltalen som redovisas baserar sig på senaste officiella resultat för läsåret 2022/2023.

Resultatet för 2023 visar en positiv utveckling både när det gäller andelen elever som har nått målen och meritvärdet. Under 2023 gick det modellberäknade värdet för att nå kunskapskraven bättre i relation till genomsnittet för större städer. Även det genomsnittliga meritvärdet visade en markant positiv riktning. Årets resultat ligger bättre i relation till genomsnittet för större städer.

Årets resultat visar på ett trendbrott med en tydlig positiv utveckling när det gäller att möta det förväntade värdet.

Vid en närmare analys visar det sig att Växjö kommuns förutsättningar har förändrats. Kommunen har nu ett lägre förväntansvärde än tidigare år eftersom det har skett vissa demografiska förändringar gällande bakgrundsfaktorerna. Det handlar bland annat om att vi nu har fler elever än tidigare vars föräldrar har en lägre utbildningsbakgrund i årskurs 9. Analysen visar också att andelen hushåll med ekonomiskt bistånd ökat under 2023 jämfört med tidigare år.

Fokus på att stärka likvärdigheten och förbättra förutsättningarna

Insatser för att öka jämlikheten och stärka likvärdigheten var prioriterade för 2023. Växjö kommuns förskolor och skolor ska ha de förutsättningar som behövs för att kunna möta och ge alla barn och elever en chans att lyckas. Det handlar om att fördela pengarna på ett medvetet sätt så att det skapas likvärdiga förutsättningar för alla barn och elever att klara sin utbildning, oavsett bakgrund, kön eller funktionsvariation.

En likvärdig förskola

Inom förskolan infördes under 2023 ett strategiskt arbete med medveten resursfördelning. Ett nytt resursfördelningssystem har implementerats i förskolan, där Växjö kommun fördelar medel baserat på demografi och där barnen har delats in i olika kategorier, främst baserat på ålder och grund för placering. Målet med det nya resursfördelningssystemet är att skapa förutsättningar för

rektorerna att planera och organisera sin verksamhet på ett effektivare sätt, och att det ska bidra till förbättrade förutsättningar för god planering, vilket i förlängningen leder till högre kvalitet. Systemet är utformat för att skapa kontinuitet och bättre möjligheter att planera. Dock kräver det anpassning och ibland en annorlunda syn på bemanning, barngruppers storlek och organisering.

Gällande fristående förskolor kan det konstateras att de under 2023 har fått motsvarande bidrag som tidigare år utifrån kostnadsläget. För att kompensera övergången mellan två resursfördelningssystem avsattes över 3 miljoner av statsbidraget för kompetenshöjande insatser till fristående förskolor att ansöka om.

Inom området motverkande av skolsegregationen har den kommunala förskolan arbetat för att skapa möjligheter för fler barn att ta del av förskolans verksamhet. Kommunens uppföljning visar att det idag finns fler barn inskrivna både i kommunala och fristående verksamheter jämfört med tidigare år. Forskning visar att barn som har deltagit i förskolans verksamhet är bättre rustade att möta utmaningarna i grundskolan. Från och med 2023 har förskolan ett lagstadgat uppdrag att uppsöka vårdnadshavare till barn från tre år och uppåt som inte är inskrivna i någon förskoleverksamhet.

Under 2023 har ambitionen varit att öppna fler kommunala öppna förskolor för att skapa mötesplatser mellan invånare och föräldralediga vårdnadshavare. En öppen förskola på Södergården öppnades under hösten och har varit välbesökt. En öppen förskola har även öppnats i Braås. Förberedelser pågår för att starta upp fler öppna förskolor. Målet är att den öppna förskolan även ska ge vårdnadshavarna en bild av verksamheten i förskolan och vilka syften och mål som är kopplade till förskolans utbildning.

För en mer likvärdig grundskola

Inom området medveten resursfördelning har ett arbete genomförts för att granska statsbidraget för likvärdig skola samt för att utarbeta nya fördelningsprinciper. Nya uppföljningsstrukturer har skapats där rektorerna tydligare förväntas beskriva sina insatser och hur dessa har gett effekt.

Inom området att motverka skolsegregationens effekter har den kommunala grundskolan fokuserat på att analysera varje skolas förutsättningar och behov för att utveckla stödet i förhållande till dess identifierade utmaningar. Fem skolor har identifierats för särskilda insatser under 2023, med syfte att öka måluppfyllelsen och stärka likvärdigheten. Dessutom har grundskolan arbetat med att förstärka stödet för SVA-undervisningen och modersmålsundervisningen genom kompetensutveckling för lärarna inom både svenska som andraspråk och modersmål.

Under 2023 har fyra kommunala skolor fått riktade insatser (starkt analysstöd baserat på statistik, verksamhetsutvecklare som stödjer skolornas utvecklingsarbete, förstärkt ekonomistöd och HR-stöd) med målet att stärka kvaliteten på flera nivåer, baserat på brister som huvudmannen har identifierat. Arbetet med riktade insatser förväntas fortgå under 2024.

Inför 2023 har utbildningsförvaltningen höjt ambitionsnivån inom den kommunala grundskolan när det gäller förståelsen och medvetenheten om de socioekonomiska bakgrundsfaktorernas påverkan på skolornas resultat. För att kunna förbättra resultaten och minska skillnaderna mellan förskolor och skolor behöver utbildningsnämnden ha god kunskap om verksamheternas förutsättningar och resultat. En viktig förutsättning för att uppnå detta är ett välutvecklat systematiskt kvalitetsarbete som tar större hänsyn till socioekonomi och bakgrundsfaktorer.

Utökad lärlingsutbildning inom gymnasiet

Den kommunala gymnasieskolan har under 2023 arbetat med att möjliggöra för fler elever att genomföra sin gymnasieutbildning som lärlingar med en anställning, genom att förbereda en utökning av lärlingsutbildningarna. Utvärderingar av gymnasial lärlingsutbildning med anställning har överlag visat sig positiva.

I syfte att öka likvärdigheten inom gymnasiet har det under 2023 riktats insatser baserade på analys av enheternas resultat och förutsättningar mot tre identifierade program (Teknikprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet) i syfte att öka måluppfyllelsen och stärka förutsättningarna för program med utmaningar.

Ett strategiskt arbete är igångsatt i syfte att stärka en samsyn och samverkan mellan olika professioner och ämnen, både inom och mellan skolorna. Samarbete och samsyn mellan och inom gymnasieskolorna ökar förutsättningarna för likvärdigheten.

Ökad tillgänglighet till kultur

Växjö kommun har under 2023 arbetat för att säkerställa att elever i Växjö kommuns grundskolor får ta del av professionell kultur. Därutöver görs insatser på den fria tiden. Det handlar både om att erbjuda avgiftsfria upplevelser samt möjlighet till eget skapande. Under året har kulturavdelningen utökats med personella resurser i syfte att framgent kunna stärka arbetet med kultur för barn.

Utredningen kring Studio 17 visar att projektet har gjort skillnad. Studio 17 har sedan arbetets start nått över 1 000 barn och elever som annars med stor sannolikhet aldrig skulle ha fått möjlighet att närma sig de kulturella uttryck som projektet i högsta grad bidragit till. Utöver mötet med nya kulturella uttryck har projektet lämnat avtryck bortom det rent ämnesmässiga i termer av ökat självförtroende, förståelse för gruppdynamik, samhörighet, utvecklat språk- och historieintresse med mera. Arbetet har haft tydliga integrerande effekter, i vilken grad och om tillräckliga är en bedömning och värdering som måste göras utifrån de mer eller mindre uttalade förväntningar som följt med från arbetets start. Utifrån uppföljningen har ett beslut tagits för permanentande av Studio 17-verksamheten under 2024.

Framtid och omvärld

I Skolverkets samlade bedömning av läget i skolväsendet 2023 framkommer det att elevers socioekonomiska bakgrund har fått allt större betydelse för deras kunskapsresultat under det senaste decenniet. Detta fenomen är även tydligt i Växjö kommun. Utmaningen med skillnaderna i resultat mellan elevgrupper baserat på socioekonomisk bakgrund avspeglas i jämförelser av skolornas resultat.

Resultaten indikerar att det fortfarande kommer att finnas elever som lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasieskolans nationella program. Tidigare års resultat har visat att både utbildningsbakgrund och migrationsbakgrund påverkar elevernas förutsättningar. För många elever innebär detta höga trösklar till gymnasieskolan och en utmanande väg till gymnasieexamen. Det är av central betydelse för en positiv samhällsutveckling att fler elever lyckas i skolan och når en gymnasieexamen, vilket i sin tur underlättar etablering på arbetsmarknaden. Skolframgång fungerar som en stark skyddsfaktor mot faktorer som arbetslöshet och kriminalitet.

Mot bakgrund av detta blir det viktigt inför kommande år att fortsätta arbeta med en effektiv och medveten resursfördelning. Insatser bör utformas utifrån skolors och elevers specifika förutsättningar och behov. Dessa insatser bör bygga på tydligt identifierade behov och orsaker, ha ett starkt fokus på resultat, främja delaktighet och präglas av långsiktighet. Framöver blir det väsentligt att stärka det systematiska kvalitetsarbetet med inriktning på likvärdighet, vilket möjliggör identifiering av det stöd förskolor och skolor kan behöva för att uppnå högre måluppfyllelse för alla elever.

Uppdrag



Minska skolegregationens negativa effekter på elevers måluppfyllelse och förutsättningar

Vi är på väg mot målet att minska skolegregationens negativa effekter. Den socioekonomiska tilldelningen inom grundskolan har ökat med 1 %. I samband med detta har ett ökat fokus på att analysera de socioekonomiska insatserna skett med början på att efterfråga enheternas redovisning av vilka insatser som skoledarna ser som viktiga att satsa på utifrån de ekonomiska höjda förutsättningarna. Det har gett oss en ökad förståelse och ett samlat nuläge att utgå ifrån, och vilka effekter de har gett för elevernas måluppfyllelse framåt förväntas presenteras i enheternas analysarbete. Detta arbete ingår i att utveckla den befintliga uppföljningsmodell som finns där vi ser att det finns ett behov att under hösten få fram en riktlinje med principer för fördelningen av socioekonomiska medel.

En modell har utvecklats och följande enheter har identifierats: Elin Wägnerskolan, Östregårds skola, Söraby skola, Per Lagerkvist F-6 skola och Centrumskolan, På gymnasiet är följande enheter identifierade: Skolenhet 1, 2 och 4 på Teknikum (Vård och omsorg, Barn och fritid och Teknikprogrammet) Ett aktivt arbete är igångsatt under september med alla utvalda enheter enligt modellen - Samverkan för bästa skola.

För att stärka SVA och modersmål har dessa lärare kompetensutvecklats och getts utökat stöd.



Utredning för ökad tillgänglighet i kulturskolans verksamhet tillsammans med en översyn av avgifterna

Utredningen för ökad tillgänglighet är genomförd (Studio 17) samt en översyn av avgifterna är genomförd .

Utredningen gällande studio 17 återfinns i ett annat uppdrag och beskrivs där.

Gällande avgifterna har följande slutsatser dragits: Det råder stor tveksamhet till att avgifterna är det som gör att vissa grupper kommer eller inte kommer. Att vara ute i området där dessa elever finns verkar alla däremot vara överens om som viktigt och att det är sättet att bredda målgruppen som deltar i verksamheten.



Utreda behova av barnomsorg på natten

Utredningen är genomförd

Slutsatser från utredningen: Idag finns inte några lämpliga lokaler anpassade för nattomsorg. Befintliga lokaler för kväll- och helgverksamheten behöver ses över. Om nattomsorg införs i Växjö kommun bör den här verksamheten samordnas med kväll-, helgverksamheten. Nattomsorg bör ha egna lokaler där det finns möjlighet till att ta emot barn i olika åldrar, och där det finns möjlighet att ha sovrum som kan användas just för det, inte andra aktiviteter. Eftersom barnen är i så olika åldrar och har olika behov av sömn bör det finnas två sovrum för yngre respektive äldre barn. Utifrån problemet att definiera antalet barn och vistelsetid bör inte tilldelningen av medel ske per barn, utan grunda sig på bemanningsbehovet för verksamheten. Alternativt kan en utökad barnpeng, likt den som används för anpassad grundskola, användas. Det är också en verksamhet som kan ha stora fluktuationer beroende på föräldrars arbeten och ledigheter. Ur ett säkerhetsperspektiv för barnen bör det finnas två personer på enheten under natten. Det kommer att behövas riktlinjer för verksamheten där det framgår vilken målgrupp den riktar sig till och vad som krävs för att föräldrar ska kunna ansöka om plats. I samband med ansökan bör det göras en undersökning av om föräldrar uttömt möjligheten att ordna omsorg enligt deras grundläggande skyldigheter som vårdnadshavare. Det bör också finnas ett förtydligande om bedömning av barn som är i behov av extraordinära insatser. Omsorg på obekväma tider bör ingå i maxtaxan. Utredningen finns som bifogad fil.



Förbered för utökning av lärlingsutbildning med anställning på fler yrkesprogram

Uppdraget gett som utvecklingsområde till samtliga rektorer för yrkesprogram för läsåret 2023/2024.







Ökat stöd till studieförbunden

Uppdrag

Kulturavdelning

Stödet har ökat och i enlighet med regelverket kommer det att betalas ut senast sista juni.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen avvikelse från modellberäknat värde lägeskommun, procentenheter	2023			-1	↗	●
	Elever i åk. 9. genomsnittligt meritvärde avvikelse från modellberäknat värde lägeskommun, meritvärdespoäng	2023			-2	↗	●
	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, lägeskommun, andel (%)	2023	86 %	85 %	86 %	↗	●
	Elever i år 9 som är behöriga till yrkesprogram (exkl. nyinvandrade och okänd bakgr.), lägeskommun, andel (%)	2023	87 %	87 %	87 %	↗	●

Barn och elevers välbefinnande ska vara gott

● Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Den sammantagna bilden av riktningens utveckling visar en positiv trend.

Under 2023 har det varit fokus på att ge barn och elever goda förutsättningar att främjas i sin utveckling och sitt lärande. Växjö kommun har därför under 2023 fokuserat på att skapa strukturer, kompetens och rutiner för att tidigt kunna identifiera behov av stöd. Det ska finnas ett tydligt förebyggande arbete för att göra lärmiljöerna pedagogiskt, psykosocialt och fysiskt tillgängliga. Alla skolor och förskolor ska erbjuda en miljö där barn och elever ges rätt förutsättningar. För att möjliggöra detta ska förskolorna/skolorna ha hög tillgång till barn- och elevhälsa för att kunna anpassa undervisningen och stödet efter barns och elevers behov och förutsättningar.

En tillgänglig barn- och elevhälsa

Under 2023 har målet varit att öka bemanningen och tillgängligheten inom elevhälsan. Elevhälsosamtal och goda möjligheter till fysisk aktivitet i skolan ska stärka hälsan. Samarbetet med skolsociologer mellan arbete och välfärd, socialtjänsten och andra myndigheter har förstärkts.

Målbilden för 2023 var vidare att öka bemanningen inom barn- och elevhälsan. Barn- och elevhälsan har nu på en övergripande nivå för både grundskola och gymnasium en fördelning av 435 elever/skolsköterska och 520 elever/kurator. Med de senaste framtagna siffrorna har tillgängligheten till elevhälsans professioner ökat, och sedan januari 2022 har alla skolor och förskolor tillgång till specialpedagog och speciallärare. Alla grund- och gymnasieskolor har även tillgång till skolpsykiolog. Antalet elever per skolpsykiolog är 2400 och per skolläkare 13 500. Tillgången till logoped har dock minskat under våren med en tjänst då vikariat för föräldraledighet inte gått att tillsätta.

Insatser för stärkt stöd till barn och elever

Under 2023 har målet varit att öka bemanningen och tillgängligheten inom barn- och elevhälsan. Tillgängligheten till elevhälsans

professioner har ökat, och sedan januari 2022 har alla skolor och förskolor tillgång till specialpedagog och speciallärare. Alla grund- och gymnasieskolor har även tillgång till skolpsykolog. Antalet elever per skolpsykolog är 2400 och per skolläkare 13 500. Tillgången till logoped har minskat under våren med en tjänst då vikariat för föräldraledighet inte gått att tillsätta. Trots det har barn- och elevhälsan klarat av att möta efterfrågan av logoped i Språkförskolans verksamhet.

För att tidigt kunna stötta enheterna i att identifiera behov av stöd har professionerna inom centrala barn- och elevhälsan exempelvis närvarat vid möten med barnhälsoteam och elevhälsoteam, arbetat efter det medicinska årshjulet, genomfört stödsamtal, genomfört utbildningar för elevassistenter och nya vikarier, arbetat med ärenden på individ-, grupp- och organisationsnivå samt stöttat medarbetare inom pilotprojektet "Elever som lätt når målen". De har också tagit fram läs-, skriv- och matematikplaner som stöd för enheterna i arbetet med att identifiera elever i behov av stöd och en rutin för ökad skolnärvaro samt stödmaterial. Dessutom har centrala barn- och elevhälsan genomfört kompetensutvecklingsinsatser inom tillgängliga lärmiljöer på alla förskolor och skolor samt stöttat Språk- och kompetenscentrum och Kulturskolan i deras kompetensutveckling på området.

För att förstärka arbetet med att tillgängliggöra lärmiljöerna har riktade insatser till nya rektorer genomförts under 2023, och arbetet för att nå riktningmålet kommer att fortsätta under 2024. Målet är att alla barn och elever i förskolan och skolan ska ges möjlighet till utbildning och utveckling utifrån sina förutsättningar. Det övergripande målet för arbetet med tillgängliga lärmiljöer är att stärka det systematiska arbetet inom hela Växjö kommuns förskolor och skolor för att skapa en tillgänglig lärmiljö där alla barn och elever ges möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar.

Psykisk hälsa

Skolor och förskolor har tillgång till specialpedagog och speciallärare från Centrala barn- och elevhälsan. Samtliga skolenheter har tillgång till kurator och en fast skolsköterska. Centrala barn- och elevhälsan har även utvecklat ett system för viss backup inom kuratorsprofessionen vid frånvaro. Skolsköterskorna har en jämnare fördelning av elever i den nya organisationen än de hade tidigare. Det finns idag också organiserade fasta grupper för antagning till anpassad skola och beredning av tilläggsbelopp för ökad rättssäkerhet och stabilitet.

En inventering av upplevelsen av den centrala specialpedagogiska insatsen visar att grundskolans rektorer visade nöjdhet med kvaliteten på de genomförda insatserna. Dock identifierades behov av ökad tillgång till lokalt anställda specialpedagoger/speciallärare, samt att det föreligger en ojämn fördelning av lokalt anställda specialpedagoger/speciallärare mellan enheterna i grundskolan. Utifrån detta har grundskolans verksamhetschefer valt att använda politiskt tillskjutna budgetmedel för förstärkt elevhälsa till att rekrytera lokalt anställda specialpedagoger. Detta innebär en planerad utökning av lokalt anställda specialpedagoger med totalt 3,5 tjänster.

Elevhälsosamtal och arbetet med att stärka ungas hälsa.

I Växjö grund- och gymnasieskolor erbjuds alla elever i årskurserna F, 2, 4, 6, 8 samt årskurs ett på gymnasiet elevhälsosamtal med skolsköterska. Samtalen hålls utifrån länsgemensamma mallar som uppdateras årligen, och två av Växjö skolsköterskor deltar i detta arbete. Elevhälsosamtalen berör olika ämnen beroende på ålder men handlar om trivsel, välmående, kamrater, matvanor, stress, prestation, aktivitet, sömn, med mera. Elevhälsosamtalen utgör kärnan i skolsköterskans verksamhet och behandlas på i princip varje professionsmöte på något sätt. Tre specifika insatser har genomförts under våren 2023 och har fokuserat på följande:

- Obesitas, fetma, övervikt: Utbildning om detta och diskussion om hur skolsköterskan kan närma sig ämnet i relation till både elev och vårdnadshavare under hälsosamtalen.
- Smärta hos barn: Utbildning om detta och diskussion om vad och hur man ska vara uppmärksam på under hälsosamtalen.
- Kollegiala handledningsgrupper utifrån stadiindelning (tre grupper inom F-6, en högstadies- och en gymnasiegrupp). Detta är inte specifikt inriktat mot elevhälsosamtalen, men eftersom skolsköterskorna är stadiindelade kan den enskilda skolsköterskan bättre få utrymme för att diskutera sina frågor.

Samverkan

Socialrådgivare samverkar med förskolan genom Kronobarnsmodellen, familjecentralens- och öppna förskolors verksamhet. Skolsociologer arbetar med elever som går i skolan. Fler socialrådgivare och skolsociologer har anställts under året för att täcka alla åldrar från 0 år till årskurs 9, och det finns totalt 15 personer anställda inom förvaltningen för arbete och välfärd som arbetar med dessa tidiga insatser. När det gäller skolsociologernas arbete har det under året tillsatts en grupp som har fört dialog med bland annat elevhälsopersonal, rektorer med flera, kring de olika rollerna, skolsociolog och kurator, i syfte att förtydliga dessa. Detta har lett till att rollerna upplevs mer klargjorda och fungerar mer som ett komplement till varandra. Ett utvecklingsarbete för att inrätta skolsociala team har påbörjats och kommer att utvecklas under 2024.

Kommunens samordningsansvar

Under 2023 har en samordningsgrupp bildats med representation från polis, utbildningsförvaltningen och socialtjänsten. Gruppen träffas en gång i månaden med syfte att samverka och kraftsamla för att hitta barn som inte fullgör sin skolplikt och där skolorna, trots kraftfulla insatser, inte lyckats få tag i vare sig elev eller vårdnadshavare. Träffarna har även innehållit presentation av arbetsätt och samverkan, där polisens arbetsgrupp kring försvunna personer samt skattemyndighetens medarbetare inom folkbokföringen har bjudits in.

Fritidsgårdsverksamheten

Fritidsgårdarna i Växjö kommun har en viktig funktion i att bidra till att skapa förutsättningar för unga att växa och ha framtidstro. Under 2023 har fokus lagts på att utveckla fritidsgårdsverksamheten i hela kommunen för att erbjuda ett mer likvärdigt utbud av aktiviteter för ungdomar oavsett bostadsort. För att nå ökad tillgänglighet har utbildningsnämnden arbetat med en mobil satsning gällande fritidsgårdsverksamheten. En interim fritidsledare har tillsatts och en stadigvarande ökning av bemanningen har genomförts under 2024.

Närvaroarbetet

Under läsåret har en rutin för ökad skolnärvaro tagits fram och beslutats i utbildningsnämnden. Dokumentet är en rutin för uppföljning av närvaro, vilka åtgärder som ska vidtas vid frånvaro av olika omfattning och vilka rutiner som ska gälla vid anmälan om brist av fullföljande av skolplikt. Rutinen ska ligga som grund för den arbetsgång enheterna utformar lokalt. Närvarostrateg har tagit fram ett stödmaterial som komplement till rutinen. I stöd materialet presenteras arbetsgången steg för steg och en text som mer utförligt beskriver hur man ska gå tillväga och vad man ska tänka på, som stöd i samtal med elev och vårdnadshavare. Materialet ska fungera som stöd i arbetet för att tidigt uppmärksamma frånvaro och öka elevens närvaro.

Förskolans arbete inom området hela förskolan-perspektivet sker genom det regiongemensamma arbetet "Barnets Bästa Gäller". Vårt gemensamma arbete över förvaltnings- och myndighetsgränser ska bidra till att alla barns livschanser stärks. Under 2023 har arbetet handlat om att utveckla förskolans dokumentation och syn på barnets utveckling och hur detta kan bidra till att stärka barnet.

Måltidsorganisationen erbjuder både animaliskt och vegetariskt

Måltidsorganisationen tillgodoser nu en matsedel som erbjuder ett animaliskt och ett vegetariskt alternativ varje dag enligt uppdraget. För att bibehålla klimatmålen sker kontinuerlig översyn av matsedlar och förändringar görs med råvaror som främjar nyckelålet. Ett nytt arbetssätt har också implementerats för att minska matsvinnet. Det nya arbetssättet skapar goda förutsättningar för att göra effektiva insatser i de verksamheter och kök där behovet är störst.

Uppdraget att stärka målgruppen för att utveckla delaktighet och inflytande är en del av ett kommunikationsprojekt som bedrivs tillsammans med utbildningsförvaltningen för att förbättra elevers måltidsupplevelse. En del i uppdraget är att identifiera olika potentiella forum för dialog och samverkan i syfte att skapa delaktighet och insyn i måltidsorganisationens verksamhet.

Uppdraget att genomföra ett utvecklingsarbete tillsammans med utbildningsförvaltningen där elever och personal på skolan inkluderas med syfte att förbättra elevernas måltidsupplevelse har framskridit positivt under året. Arbetet påbörjades med pilotverksamhet inom förskola och skola, projektet har under 2023 pågått genom att introducera fler förskolor och skolor. Som ett led i att förbättra elevers måltidsupplevelse så är ett nytt kommunikationsmanér framtaget, detta innefattar ett formspråk för förskola, ett för skola samt ett generellt som kan användas vid övergripande kommunikation. Materialet är klart och utskickat till samtliga kök och målet är att genom ett enhetligt, tydligt och modernt målgruppsanpassat kommunikationsmanér skapa en positiv måltidsupplevelse för matgästen.

Sedan 2021 ingår måltidsorganisationens kundundersökning i utbildningsförvaltningens stora enkät, där frågor om maten besvaras av alla elever i förskoleklass upp till sista året på gymnasiet. Andelen matgäster som ger ett positivt helhetsbetyg fortsätter stadigt öka både på gymnasiet och i grundskolan. Ökningen sker dock från låga nivåer. 52,2 procent (2023) jämfört med 46,3 procent (2022) av eleverna i gymnasiet ger ett positivt helhetsbetyg till skolmaten. 64,8 procent (2023) av eleverna i grundskolan gav ett positivt helhetsbetyg, jämfört med 56,1 procent (2022). I grundskolan är ökningen nästan 9 procent. Kundundersökningen visar en positiv trend som har möjlighet att fortgå med hjälp av de initiativ och samverkansprojekt som pågår.

Framtid och omvärld

I Växjö kommun har barns och ungas hälsa prioriterats. Målet har därför varit att bemanningen och tillgängligheten inom elevhälsan ska öka. Även tillgången till elevhälsosamtal och goda möjligheter till fysisk aktivitet i skolan skall öka. Arbetet med skolsociologer har under året fördjupats, och samverkan mellan utbildningsförvaltningen, förvaltningen för arbete och välfärd (socialtjänsten) och andra myndigheter har stärkts.

En målbild för framtiden är att fortsätta arbetet med att barn och elever ska ges goda förutsättningar till att främjas i sin utveckling och i sitt lärande. Tillgänglig elevhälsa med hög kvalitet behöver fortsatt vara en prioritering, likaså tidiga insatser och arbetet med att främja närvaro och ungas psykiska hälsa. Samverkan mellan skolan och socialtjänsten behöver vidareutvecklas.

I Skolverkets senaste lägesbedömning för 2023 beskrivs att ungas psykiska hälsa har försämrats under en längre tid och det finns en påtaglig risk att situationen förvärras på längre sikt. Lägesbedömningen visar även att kommunala huvudmän ser ökad psykisk ohälsa bland elever som en av de största utmaningarna inom grundskolans elevhälsa, och har varit så en längre tid. Skolstressen fortsätter att öka för både flickor och pojkar. Folkhälsomyndighetens mätningar läsåret 2021/22 visar att fyra av fem 15-åriga flickor och varannan 15-årig pojke känner sig ganska eller mycket stressade av skolarbetet. Det är de högst uppmätta nivåerna sedan mätningarna startade läsåret 1997/1998. Skolverket pekar på att det därför är angeläget att förstärka elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete för att möta elevers ökade psykiska ohälsa. Skolverket ser även en negativ utveckling av elevers trygghet i skolan. Allt fler elever känner sig otrygga i skolan, och det är viktigt att den större otryggheten som finns bland vissa elevgrupper uppmärksammas särskilt.

Mot bakgrund av ovanstående bedömning är det därför positivt att Växjö kommuns elevhälsa förstärkts under det senaste halvåret, både när det gäller bemanning och arbete på flera nivåer. Att säkerställa goda förutsättningar för barn och elever i skolan är väsentligt. Det är därför viktigt att särskilt följa och uppmärksamma otrygghet och bristande studiero som finns i vissa elevgrupper. Även arbetet med värdegrundsfrågor i undervisningen kan behöva stärkas så att alla elever i högre utsträckning engageras och får möjlighet att utveckla demokratorienterade kunskaper och förmågor.

Uppdrag



Utveckla fritidsgårdsverksamheten för ökad likvärdighet i hela kommunen

Uppdrag

Vi når målet.

Uppdraget är genomfört och vi följer upp och utvärderar löpande. Det har genomförts en personalförstärkning i Lammhult och Braås med 50% på båda gårdarna. Förstärkningen bidrar till att öppethållande ökar med en kväll i veckan per gård. Personalförstärkning gäller från från 2023-08-14. Vi har rekryterat interim fritidsledare på 100% som täcker upp där behoven är som störst. Utvärderas varje kvartal. Start från 2023-09-01. Den fastställda utvecklingen inom detta uppdrag för fritidsgårdarnas verksamhet pågår och leds av fritidsgårdschef och följs upp av verksamhetschef för grundskolan.



Intensifiera arbetet med renovering och nybyggnation av skollokal

Arbetet mot målet är pågående. Kartläggning för en mer effektiv användning av skollokal utifrån nya förutsättningar och demografi pågår.

Vöfab

Samrådsmöten sker med kommunledningsförvaltningen och utbildningsförvaltningen och investeringsplan finns framtagen.

Utöver detta har en inventering påbörjats för samtliga fastigheter där en riskbedömning och livslängds bedömning kommer ligga till grund för framtida utvecklingsbehov.



Ökad bemanning inom elevhälsan

Vi är på mycket god väg att nå målet. Vi har kunnat öka bemanningen av kuratorer, skolsköterskor, psykolog och logoped inom utbildningsförvaltningen. Dock har inte rekrytering av skolläkare ännu inte lyckats. Nya nyckeltal för bemanning är 230808 följande:

Skolsköterska grundskola och gymnasiet: 432 elever per heltids skolsköterska.

Kuratorer: Grundskola: 672 elever/kurator. Gymnasiet: 484 elever/kurator.
(Jfr VT grundskola 957 elever/kurator samt gymnasiet 467 elever/kurator)



Stärka elevhälsan och öka likvärdigheten

Vi når målet med att stärka elevhälsan och ökat likvärdigheten. Det finns dock utmaningar då det är svårt att få tag i utbildade speciallärare. Ett analysarbete tillsammans med rektorerna har genomförts och det har konstaterat ett börläge som grundskolan vill styra emot. Grundskolan kommer att behöva möta bristen av speciallärare genom att ge möjlighet till kompetensutveckling/utbildning parallellt med arbete. Ett första steg som planeras i detta arbete är att anställa specialpedagoger/speciallärare och "klustrar" en lite större skola med ett par landsbygdsskolor.

Under september har två specialpedagoger på (Öjaby/Åby/Ör anstälts samt Gemla/Vederslöv/Kalvsvik)
Under oktober har rekryteringar på Östregård/Nöbbele/Tävelsås samt Ulriksberg genomförts och är klara.



Möjlighet att varje dag välja både animaliskt och vegetariskt alternativ samt att klimatmålen ska bibehållas genom ytterligare åtgärder

Måltidsorganisationen har en matsedel som består av ett animaliskt alternativ varje dag enligt uppdraget. För att bibehålla klimatmålen så sker kontinuerlig översyn av matsedeln och gör förändringar med råvaror som främjar målen.

Måltidsorganisationen har som led i att minska matsvinnet implementerat ett arbetssätt där köken mäter matsvinn dagligen och rapporterar in i kostdatasystem som genererar ut en rapport varje månad som möjliggör för enhetschef att ha god uppföljning och skapar förutsättningar att göra insatser för minskning av matsvinn i kök som har störst behov.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Antal elever per skolsköterska	2023			435	—	
	Antal elever per skolkurator	2023			520	—	

Utveckla och förvalta en växande och trygg stad, tätort och landsbygd

Bättre fungerande och mer miljösamt samhällsplanering



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

En sammanfattande analys visar att utvecklingen mot en bättre fungerande och mer miljösamt samhällsplanering mestadels är god. Samtliga uppdrag inom riktningensmålet är antingen genomförda eller pågående enligt plan. Flera av nyckeltalens senaste mätning är från 2022 vilket gör att utfallet för 2023 är osäkert men trenden visar inte på någon större negativ förändring. Det finns även några aktuella nyckeltal som visar på trenderbrott.

Stärkt samhällsbyggnadsprocess och gemensam planering

På samhällsbyggnadsförvaltningen ligger ansvaret för stora delar av samhällsbyggnadsprocessen inom Växjö kommun. Samhällsbyggnadsförvaltningen är en ny förvaltning som skapades och organiserades för att samla verksamheter och kompetenser inom processen och stärka samordning och leverans. En fortsatt social, ekologisk och ekonomisk hållbar utveckling inom kommunen ställer krav på en bred kompetensbas genom hela processen. För att stärka gemensam planering, utförande och kunskapsutbyte genom flödet och inom organisationen har tvärfunktionella kunskapsforum skapats. Arbetsgrupperna och deras gemensamma arbete har därför utformats för att binda samman processmoment, kompetenser och verksamhetsområden inom samhällsbyggnadsprocessen.

För att fortsätta en stark och hållbar utveckling av kommunen enligt de ambitioner som finns krävs ett samlat och gemensamt planeringsmaterial och arbetssätt kopplat till den långsiktiga planeringen. Under året har ett stort arbete lagts ner för att skapa en digital struktur för att möta detta behov genom att skapa strukturerna för Gemensamma planeringsförutsättningar. Genom detta upplägg skapas förutsättningar för gemensam prioritering, ökad effektivitet och kvalitet i det långsiktiga arbetet för de nämnder och styrelser som är del av samhällsbyggnadsprocessen.

Digitalisering och utvecklad invånardialog

I arbetet för att utveckla och förvalta stad, tätort och landsbygd inom kommunen är invånardialogen central för kunskap om och anpassning till behov och förutsättningar. Ett stort arbete har pågått på samhällsbyggnadsförvaltningen för att tillgängliggöra information och skapa forum för utbyte och dialog. Under 2023 drevs arbetet främst inom det politiska uppdraget gällande en utvecklad invånardialog om samhällsbyggnadsfrågor genom en ökad och förbättrad digitalisering och visualisering.

Gröna miljöer, fungerande ekosystem och klimatneutrala Växjö

Växjö kommun växer och kommer enligt befolkningsprognosen snart att uppnå hundratusen invånare. För att skapa ett hållbart och attraktivt samhällsbyggande måste förtätning ske med hänsyn tagen till grönstrukturprogrammet. Det sker idag en förtätning av bostäder inom delar av staden som har längre än 300 meter till tillräckligt stora gröna miljöer. Ett exempel på ett sådant område är stationsområdet. Förtätning inom dessa delar av staden bidrar till att bostadsbeståndet ökar och att fler bostäder byggs i attraktiva lägen. Samtidigt påverkar ett ökat bostadsbyggande i dessa områden andelen Växjöbor som har högst 300 meter till ett tillgängligt park- eller naturområde. Mot bakgrund av denna problematik har förslag på ny grönplan lyft prioriterade insatsområden som fokuserar på att arbeta med kommunens bristområden för grönstruktur och ekosystemtjänster för att säkerställa tillgänglig grönska för kommunens invånare. Planen beslutades i kommunfullmäktige i augusti 2023.

Samtliga skolors och förskolors utemiljöer har kartlagts. En planering för åtgärder är gjord för vilka utemiljöer som är lämpliga att satsa på för att utöka grönområdena i. Arbetssätt har setts över för att i tidigt skede planera in bevarande av grönområden vid exploatering av mark

Rik biologisk mångfald är grunden för fungerande ekosystem och ett fungerande samhälle. Kommunen har ett stort ansvar för att säkerställa den biologiska mångfalden och verksamheter planerar och arbetar för att förvalta, skydda och utveckla stora naturvärden och känsliga miljöer. Under året har ett utredningsarbete startats upp avseende ekosystemtjänster för att säkerställa kunskap om dem och dess styrkor samt hur framtida arbete kan se ut. Utvecklandet av ekosystemtjänster har tidigare haft stöd inom det EU-finansierade Blue Green City projektet. Det projektet har nu avslutats, men får en fortsättning i EU Interreg North Sea-projektet "Biodiverse Cities" som löper fram till 2026.

Arbetet med satsningen Klimatneutrala Växjö fortsätter, inom vilken kommunen bland annat arbetar med klimatinvesteringsplan och klimatkontrakt.

Under våren bildades och invigdes Hanefors naturreservat vilket innebär att vattendrag, våtmarker, lövnaturskog, betesmarker, och blandskogar i området kommer att vårdas, bevaras och återställas enligt en skötselplan. Hanefors är ett kärnområde för biologisk mångfald samt ett prioriterat område för rekreation, motion och friluftsliv. Bildandet av naturreservatet bidrar till uppfyllande av kommunens hållbarhetsprogram.

Hållbart samhällsbyggande genom träbyggnation

Ett betydelsefullt instrument i arbetet med hållbar stadsplanering är träbyggnadsstrategin. Ett av träbyggnadsstrategins motiv är att marknaden kräver förändring, och Växjö kommun manifesterar att vi går i framkant. Strategin kommer revideras och uppdateras i närtid. Nyckeltalet Andel av kommunal nybyggnation som är träbaserad (%) visar att mellan 2014 och 2023 har på totalen 51,79 procent av kommunkoncernens nyproduktion varit träbaserad. Under 2023 har 2 byggprojekt rapporterats som färdigställda inom kommunkoncernen. Nyckeltalet visar en stadig positiv utvecklingstrend.

Det kommande bostads- och verksamhetsområdet på Bäckaslöv har i sin markanvisningstävling formulerat en tydlig riktning mot Växjö träbyggnadsstrategi, men med ännu fler hållbarhetsmål kopplat till Hållbara Växjö 2030.

Kommunkoncernen är aktiv i arbetet med hållbart byggande och agerar i flertalet nätverk, bland annat Trästad Sverige, Smart Housing Småland och stiftelsen CBBT (Centrum för byggande och boende i trä). Växjö kommun, exempelvis genom VKAB, och Linnéuniversitetet har ett starkt samarbete. Växjö kommun höjer även ambitionen genom Linnæus Science Park, som har ett av sina fyra fokusområden riktat mot just skog och trä.

Genom träbyggnadspriset uppmuntrar Växjö kommun även näringslivet till att bidra med mer projekt, arkitektur, forskning och vilja att bygga i trä.

Hög vattenkvalitet och effektiv vattenförsörjning

För en hög kvalitet och säker leverans i fråga om kommunens vattenförsörjning sker ett aktivt arbete. Insatser för att förnya ledningsnät och anläggningar är en del av ett långsiktigt arbete för att uppnå avbrottsfri leverans och mottagning. Förutsättningar för reservkraft på Sundet och upphandling av ett underhållssystem för vattenverken har utretts. För en starka driftkontinuiteten och kommunens krisberedskap har verksamheten arbetat med uppdatering av reserv- och nödvattenplan.

Längre torrperioder kombinerat med perioder av mer och intensivare regn ökar stressen på kommunens vattentäkter. Ett långsiktigt arbete sker med insatser för att skydda sjömiljöer och vattenförekomster. Som en viktig del i anpassningen av vattenhantering kopplat till extremväder och en växande kommun har betydande framsteg gjorts avseende utjämningsmagasin på Sundet. Det är ett komplext projekt av stor betydelse för den framtida driften av reningsverket.

Det löpande arbetet med bottenbehandling av kommunens sjöar för att minska övergödning och algbloomning har under året inneburit insatser i Södra Bergundasjön. Samtidigt har projektet med reglering av Årydsjön fortsatt enligt plan. Genom de insatser som utförts inom ramen för projektet skapas en säkrare avrinning ur sjön och riskerna för extrema lågvattenstånd minskar. Innan projektet har det funnits påtagliga översvämningrisker mellan sjöutloppen och nedströms liggande järnvägsbro. Utförandet är av stor vikt för uppfyllelse av målen om förbättrad ekologisk status och fiskvandring i Skyeån.

Stärka förutsättningarna för en ökad andel hållbara resor

Det senaste värdet för nyckeltalet Fossila koldioxidutsläpp från kommunkoncernen, ton är från 2022 och ligger på 479 ton. Detta är en minskning på 20 procent jämfört med 2021, vilket motsvarar närmare 120 ton. Främst sker en minskning av utsläppen från inköpt diesel inom omsorgsförvaltningen. Även utsläpp från inköpt bensin minskar. En ökning syns i stället från de utsläpp som avser användning av egen bil i tjänsten och från flygresor. En stor del av flygresornas utsläpp är kopplade till Växjö kommuns internationella samarbeten med Kosovo och Sydafrika.

För nyckeltalet genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv finns ännu inga aktuella siffror för 2023. Under 2022 låg den ungefär på samma som år 2021, men medan Växjö har en svag minskning sedan 2020, så ökar körsträckan något i större städer. Om en jämförelse i stället görs med 2017 syns en rätt kraftig minskning av körsträckorna. Den största minskningen skedde mellan 2019 och 2020, vilket kan förklaras av Coronapandemin, men trenden påbörjades redan tidigare. Det är tänkbart att körsträckorna fortsätter ligga på ungefär samma nivå eller lägre, som en följd av trycket på den svenska ekonomin under 2023.

Den lokala och regionala kollektivtrafiken är central för möjligheten att välja mer hållbara transportalternativ. En utredning med deltagande från kommunen och Länsstrafiken Kronoberg startades upp under året angående kollektivtrafiken. En gemensam arbetsgrupp är tillsatt för att utreda det framtida linjenätet inom Växjö stadstrafik och arbetet beräknas vara klart under 2024. Under 2023 har även ett stort utredningsarbete genomförts avseende översyn av kommunens parkeringssystem, samt en mer specifik utredning och prioriteringsinsats för att öka antalet tillgängliga pendlarparkeringar genomförts.

För att stärka förutsättningarna för en ökad andel hållbart resande fortsatte utbygganden av kommunens laddinfrastruktur under året både i Växjö stad och i flera av tätorterna. Under år 2023 har antalet laddpunkter ökat kraftigt i Växjö. VEAB har investerat i laddinfrastruktur med hjälp av stöd från klimatklivet, men även privata aktörer har satsat, bland annat på snabbbladdare. Sett till laddinfrastrukturplanen kan det konstateras att många av de lämpliga platser som nämns har försetts med laddmöjligheter. Växjö har gjort en stor satsning men i jämförelse med jämförelsegruppen större stad är det fortfarande en stor skillnad. Samtidigt går det att resonera att det är förhållandet mellan antalet laddpunkter i relation till antalet elbilar som är relevant. Det är också rimligt att anta att större städer som ligger i anslutning till större vägar har fler laddpunkter. Insatserna fortsätter att drivas av VEAB med planeringsstöd från samhällsbyggnadsförvaltningen och bygger vidare på en ambition med allt fler etablerade laddpunkter.

Biogasproduktionen bidrar till en transportsektor med minskade utsläppsnivåer. Anläggningen och produktionen utgör också en viktig tillgång inom kommunens krisberedskap och ett förslag på uppdaterad biogasstrategi har tagits fram. Under 2023 har en distributionsledning från anläggningen till Småländska bränsles nya tankningsstation vid Vaktvägen färdigställts och bidrar till en större tillgänglighet till biogas inom kommunen. Samtidigt har ett nytt avtal med länsstrafiken tecknats avseende drivmedel för regionbussarna.

Nyckeltalet Skötsel av gång- och cykelvägar fungerar bra i kommunen, andel (%) har publicerats sedan 2021. Utfallet 2023 är ett brott i en positiv utveckling mellan tidigare mätpunkter medan jämförelsegruppens utfall är i stort sett oförändrat under den aktuella perioden. Årets utfall är i linje med 2021 års medborgarundersökning och en betydande försämring jämfört med 2022. Precis samma utveckling uppvisar nyckeltalet för skötsel av gator och vägar. Växjö har över tid fram till den senaste undersökningen redovisat bättre resultat jämförelsegruppen större stad. Det kan vara svårt att peka ut enskilda faktorer kopplat till en ett-årig förändring. Under 2023 har ett antal investeringsinsatser utförts på delar av kommunens mer vältrafikerade cykelleder. Målet är ökad trygghet och framkomlighet men under byggnation innebär det avstängningar och omländningar som kan upplevas som negativa. Även skillnad i fråga om väderförhållanden mellan mätperioder kan spela en roll för upplevelsen av skötsel av gång- och cykelvägar.

En jämförelse mellan det ekonomiska utfallet för kommunens vinterväghållningsarbete 2022 och 2023 pekar dock mot en hårdare vintersäsong under 2023. En jämförelse med gruppen större stad för 2022 visar att skillnaden mellan Växjö och jämförelsegruppen ökar efter en period där utfallet för jämförelsegruppen närmast sig.

Betydande resurser har de senaste åren lagts på framkomlighet och trygghet för oskyddade trafikanter inom stad och tätorter. En prioritering som grundar sig i en långsiktigt hög ambitionsnivå avseende kommunens cykelinfrastruktur. Trots att antalet gång- och cykelvägar kommunen ansvarar för har ökat under de senaste åren upplevs fortsatt skötsel av de enskilda sträckningarna som hög. Genom den om- och nybyggnad som skett under våren och planeras under hösten ges cyklister och fotgängare en tryggare och tillgängligare trafikmiljö. Samtidigt har ytterligare resurser lagts på underhållet av cykelvägar genom en utökning av sopsaltning vilket ger en positiv effekt i fråga om antalet cyklister under vinterhalvåret.

Ett omfattande arbete har genomförts genom utbytesprogram avseende beläggning. Resurser har under en period allokerats för att arbeta av delar av den underhållsskuld som funnits inom kommunen. Resultatet är ökad kvalitet på de delar av kommunens vägnät där underhållsinsatser utförts. För ett fortsatt stabilt och starkt utfall för nyckeltalet kommer tillgängliga resurser för fortsatt arbete enligt framtagna beläggningsplaner att vara en betydande faktor.

Hushållsavfall

Utfallet för nyckeltalet Hämtningen av hushållsavfall fungerar bra, andel (%) visar på en negativ trend där även resultatet i förhållande till jämförelsegruppen försämrats. SSAM har under året arbetat mycket för att vara förberedda för förpackningsförordningen som trädde i kraft 1 januari 2024. Förordningen syftar till att öka materialåtervinningen av förpackningar och minska mängden avfall som hamnar på förbränning eller deponi. För att leva upp till lagkraven har SSAM tagit över ansvaret för återvinningsstationerna i kommunerna, och har även slutat erbjuda osorterade abonnemang. Upphörandet av osorterade abonnemang väntas medföra visst missnöje för den kundgrupp som varit villiga att betala mer för att inte sortera. SSAM tror att det är detta missnöje som kan visa sig i undersökningen men hoppas att kunderna snart accepterar de fördelar som fyrfackskärnen innebär för miljön. Genom att sluta erbjuda osorterade abonnemang uppmuntras invånarna att sortera sitt avfall mer noggrant, vilket leder till en högre kvalitet på det insamlade materialet och en större potential för återanvändning och med det lägre kostnader för SSAM och på sikt för sina kunder.

Energianvändning och förnybar energi

Energianvändning per invånare under 2022 uppgick till 23911 kWh per invånare. Det var en minskning med närmare 6 procent jämfört med 2021 och också en av de lägsta nivåerna sedan mätningarna började. Även om ingen hänsyn skulle tas till befolkningsökning har det skett en minskning, då med knappt 5 procent. Energi användes därmed effektivare i Växjö under 2022 jämfört med 2021. Av energin är närmare 76 procent förnybar. Bostadssektorn har den största andelen av energitillförseln med 41 procent, följt av transportsektorn med 28 procent. Noterbart är att användningen av el per invånare har minskat med 35 procent sedan 1993. Elanvändningen under 2022 var 7 procent lägre än 2021 vilket skulle kunna vara ett resultat av att ökade elpriser lett fram till besparingar. Denna slutsats skulle då även tala för en lägre elanvändning även för år 2023.

Gällande kommunala byggnader projekteras det för solceller vid nyproduktion. Befintliga fastigheter utreds löpande av Vidingehem AB och Vöfab för att möjliggöra solceller där det är hög förbrukning av fastighetsel. För att öka självförsörjningsgraden av elproduktion, har Vöfab påbörjat en kartläggning som syftar till att få ett underlag på var det är lämpligast att installera solceller med hänsyn till takets utformning, lutning, läge och takyta.

VEAB har kraftsamlat för att möta de effekter som uppstått på grund av kriget i Ukraina. Marknaden för bränsle är mycket turbulent, men VEAB har varit tidigt ute och har upparbetat bra relationer med sina leverantörer. VEAB har planer på att långsiktigt utöka leveransen av förnybar energi det vill säga öka sol- och vindkraft samt utöka utbytet av kraftvärme. VEAB och Växjö Småland Airport har utrett och kommit fram till att det finns goda möjligheter att bygga en solcellspark på marken som omger landningsbanan – alla tillstånd är klara. Ägare till marken är Växjö kommun och flygplatsen har ett nyttjandeavtal.

Framtid och omvärld

De nya krav och förutsättningar som formas av förändringar i klimat, ett nytt säkerhetsläge samt nya levnadsmönster och demografiska förändringar kommer även framåt vara avgörande för hur Växjö kommun planerar och utför sin verksamhet. De befintliga miljöerna som kommunen ansvarar för i stad, tätort såväl som de nya områden som byggs ut behöver fortsätta anpassas till nya och förändrande behov och utmaningar. Utvecklingen, anpassningen och ett effektivt underhåll är tids- och resurskrävande.

Konjunkturutveckling

Konjunkturen inom byggsektorn i Växjö kommun har under de senaste åren varit god, med toppåret 2018. Ett oroligt omvärldsläge tillsammans med höga el-, bränsle- och byggmaterialspriser, inflation och högre räntor har gjort att planera byggnation nationellt sett stannat av eller skjutits fram i tid. Effekterna av detta märks även i Växjö kommun. En sammanställning av byggprojekt i kommunen indikerar att byggnationen tydligt kommer att bromsa in år 2024 och 2025. En tendens runt om i landet är även att bostadspriserna har börjat falla. Flera verksamheter är delvis intäktfinansierade och är därför sårbara för en ekonomisk nedgång.

Strategiska markinköp

För att säkra kommunens intressen och ambition avseende långsiktig utveckling kommer förutsättningarna för strategiska markinköp spela en betydande roll. Genom en strategi kring och långsiktighet i kommunens markinnehav stärks förutsättningarna för arbete med att åtgärda bristområden inom kommun, tätort och på landsbygd.

Byggnaders klimatpåverkan

I samband med nytt lagkrav som kom i januari 2022, klimatdeklarering vid nybyggnation, har intresset inom byggbranschen ökat kring klimatpåverkan av byggnader. Även intresset för återbrukat och återvunnet material har ökat, vilket tyder på en strävan mot ett mer miljömässigt hållbart byggande – den linjära ekonomin går över till cirkulär ekonomi och materialet får en längre livscykel.

Trenden påtalar vikten av samverkan, och att vi gemensamt lyfter problematiken med koldioxidutsläpp i samband med byggnation och att träbyggnation kan bidra positivt till framtidens byggnation.

Elförsörjning

Den omfattande elektrifiering av samhället som nu har startat är bedömd av såväl regering och riksdag samt EU som en framgångsväg för stärkt konkurrenskraft och en hållbar utveckling som minskar de ökande kostnaderna orsakade av pågående klimatförändring. För att lyckas med detta har nu det regulatoriska och fiskala ramverket snabbt utvecklats i denna riktning och tydligt bort från fossila inslag i energiförsörjningen, att ersätta av förnybar energi – en framtidssäkring. I Sverige är nu anvisningarna att bereda förutsättningar för att lyckas med en ökad elanvändning från dagens 140 TWh årligen till 330 TWh inom ett par decennier. Detta är även en framgångsfaktor för Växjö och Växjöregionen varför det gäller att både verka för att förstärka och värna såväl lokala som regionala elnätetsförmåga samt lokal förnybar elproduktion, inte minst reglerbar förnybar kraftvärms förmåga. Södra Sverige har låg självförsörjningsgrad vad avser elförsörjning och eleffekt, redan med hämmad samhällsutveckling som följd på många orter i södra Sverige. I Växjö är läget bättre men det behöver förstärkas. Vi behöver även varsamt hushålla med den begränsade eltillgång som vi har i dagens lokala och regionala energisystem.

Finansiering av den biologiska mångfaldens utmaningar

Inom arbetet för en biologisk mångfald finns betydande utmaningar kopplat till insatser mot invasiva arter. Med minskad tillgänglig bidragsfinansiering har insatserna tvingats minska. Över tid leder detta till stora utmaningar för att bibehålla en biologisk mångfald. Samtidigt kan nya arter tas upp på EU-förordning om invasiva främmande arter vilket skulle innebära krav på kommunen att hantera dessa. I vissa fall skulle detta kräva betydande resurser att hantera för Växjö kommun. Verksamheten står inför en liknande risk med bidragsfinansiering som försvinner i fråga om utfiske av vitfisk för sjöreningen. Insatserna krävs för en god sjömiljö och hålla våra medborgare med rena stadsbad.

Samverkan med Alvesta kring VA

En diskussion och bedömning pågår om Växjö och Alvesta ska fördjupa befintligt samarbete genom att koppla på Alvestas VA-system på Sundets reningsverk. Inriktningen på ett kommande beslut kommer att få betydande påverkan på framtida planer för Sundet och utformningen av våtmarken i Bergunda som utreds.

Större etableringars påverkan på Växjös utbyggnad

Under året har kommunen fattat beslut kring lokaliseringen av ny simhall. Samtidigt har regionen beslutat att sjukhuset inte ska flyttas till Räfte, utan fortsätta utvecklas på befintlig plats. Båda besluten kommer att påverka planering av Växjös utbyggnad. Den nya simhallen ska planeras som en del av utvecklingen av Bäckaslövsområdet med en infrastruktur som skapar en tillgänglighet för invånare inte bara i staden utan inom hela kommunen. Att etableringen av ett akutsjukhus i Räfte inte blir av påverkar både planeringen i fråga om Växjös utbyggnad västerut och utvecklingen av Strandbjörkstaden.

Uppdrag



Ta fram modeller för att pressa kostnader och bidra till lägre hyror

Samhällsbyggnadsförvaltningen ska göra en översyn av riktlinjer för markanvisningar, optioner och exploateringsavtal i Växjö kommun. När det gäller markanvisning/exploateringsavtal inväntas regeringsuppdraget om en översyn runt exploateringsavtal som ska vara klart runt halvårsskiftet, samordningsansvaret har samhällsbyggnadsförvaltningen.

Översyn av differentierad kravställning för gestaltning, dokument kommer färdigställas under 2024, samordningsansvaret har samhällsbyggnadsförvaltningen.

Vidingehem ser över den befintliga kalkylmodellen.

Vöfab ser över sina affärsmodeller utifrån sitt uppdrag för att tydliggöra avtalen. Vöfab ser även över möjligheten till att bygga konceptskolor och effektivisera med att upphandla flera skolor samtidigt.



Ökad tillgång till gröna miljöer för skolor och förskolor

Samtliga skolors och förskolors utemiljöer har kartlagts. En planering för åtgärder är gjord för vilka utemiljöer som är lämpliga att satsa på för att utöka grönområdena. Arbetssätt har setts över för att i tidigt skede planera in bevarande av grönområden vid exploatering av mark. Vöfab har bland annat påbörjat en kartläggning av vilka träd som finns på deras fastigheter. Dessa har placerats ut i kartverket, handläggarkartan. Tack vare att träden finns med kan det samköras med kartlagret värmeartering, på så sätt ökar möjligheten att plantera träd där de gör störst nytta. Under året har även några nya ängsmarker anlagts.



Utbyggnad av laddinfrastrukturen i hela kommunen

Utbyggnad pågår i enlighet med befintlig strategi för laddinfrastruktur. Efter initial etablering på utpekade platser så kommer utvecklingen av efterfrågan att styra den fortsatta utvecklingen.

Laddstolparna kommer att kunna användas av alla med elbil och har under året monterats upp vid:

Uppdrag

1. Löpanäsvägen, Rottne (5 uttag)
2. Svarta vägen, Gemla (5 uttag)
3. Bäckgatan, Lammhult (5 uttag)
4. Låkarvägen, Braås (5 uttag)
5. Ekebovägen, Växjö (6 uttag)
6. Spetsamossen, Växjö (6 uttag)
7. Pendlarparkeringen Sandsbro, Växjö (6 uttag)

Ett nyckeltal för att kunna följa utvecklingen över tid har tagits fram och statistik hämtas från Powercircle där definitionen i databasen som vi får statistik från redovisar laddstationer och laddpunkter, men inte laddstolpar, enligt nedan definition:

- Laddstation = geografisk plats där man kan ladda sin bil
- Laddstolpe = Kan finnas en eller flera på varje laddstation
- Laddpunkt = kan finnas en eller flera per laddstolpe

Vårt nyckeltal blir i enlighet med denna definition: antalet laddpunkter.



Översyn av parkeringssystem i hela kommunen

Utredning och sammanställning färdigställd och avrapporterad till nämnd under hösten 2023.



Öka antalet solcellsanläggningar på kommunala tak

Vid nyproduktion projekteras för solceller. Befintliga fastigheter utreds löpande för att möjliggöra solceller där det är hög förbrukning av fastighetsel. En utmaning är att vissa befintliga takkonstruktioner inte klarar ytterligare belastning på grund av höjda byggnadskrav med åren. VEAB planerar för att sätta upp fler solceller på kommunala tak och Vöfab har påbörjat arbetet med att ta fram en solcellskarta för sina fastigheter.



Utveckla Växjö som cykelkommun

Åtgärder för att förbättra cykel infrastrukturen 2023

Flera åtgärder har genomförts för att utveckla och förbättra Växjö som en cykel kommun. Bland annat så följande cykel överfarter färdigstälts under 2023:

Rondeller:

- Skogslyckerondellen
- Smedjerondellen

Enskilda:

- Höstvägen
- Hjalmar Petris väg
- Skogslyckevägen
- Lenhovdäva: (trafiksäkerhet/skolväg)
- Liedbergsgatan

Övriga cykel projekt som genomförts 2023

- Cykelväg Norra Bergunda har färdigstälts
- Korsningen S Järnvägsgatan-Wennerbergsgatan är nu klar och trafiksäkrad för oskyddade trafikanter. Korsningen har även en så kallad "grön-våg" dvs prioritet i signalsystemet för cyklister i den nord-sydliga riktningen.
- Gång- och cykelväg vid gamla Folketspark: där har en cykel överfart byggts på gamla Smalspåret vid gamla Folketspark
- Gång och cykelväg Torparvägen - Teleborgsvägen

Uppdrag

- Surbrunnsvägen
- Linneborgsplan

Den löpande driften av cykelvägarna är viktig för att Växjö ska kunna utvecklas som en cykel kommun. Slaghack och skrapning på vissa leder, lövblåsning av Växjö stad för att få bort alla hala höstlöv, sopsaltning vintertid av 41 km av kommunens gång- och cykelvägnät för att underlätta för vintercyklister är viktiga insatser för säker framkomlighet för våra invånare på cykelnätet. .



Utveckla pendlarparkeringar

Uppdaterade pendlarparkeringsplatser har genomförts på följande platser:

- Ingelstad kyrkan
- Sandsbro badplats
- Brände Udde

Två nya pendlarparkeringsplatser är klara.

- Furuby i
- Bergsnäs

Pendlarparkeringarna innehåller bland annat p-platser, cykel-väderskydd vid busskurer samt tillhörande skyltning.



Förstudie för exempelstadsdel enligt konceptet Grön stadsby

Uppdraget samordnas av utvecklingsavdelningen, men samhällsbyggnadsförvaltningen är en tydlig samarbetspartner. Uppdragsbeskrivning Grönstadsby är framtagen och godkänd.

Under hösten har om- och invärldsanalys genomförts av arbetsgrupp. Avstämning med både tjänsteman och politisk styrgruppgenomförd och tre scenarier delgavs. Januari 2024 delger den politiska styrgruppen vilken riktning som arbetet ska förtä i. Därefter slutförs framtagandet av definitionen av Grön Stadsby.



Utveckla invånardialog om samhällsbyggnadsfrågor med digitala tjänster, exempelvis 3D-modellering och VR

En 3D-ingenjör har rekryterats. Ett arbete sker med visualiseringar i 3D av Regementsstaden i Bäckaslöv och inom andra detaljplaneprojekt. Uppbyggnad av 3D-volymer av byggnader pågår i alla tätorter i kommunen men med fokus på Växjö stad. En grupp har också tillsatts för att förbättra tillgänglig information på hemsidan. Samtliga planer som framöver går ut på samråd kommer använda StoryMaps som presentationsverktyg för att förbättra tillgänglighet och möjligheter för invånare att ta till sig information och ge input. Invånardialog har också genomförts i enlighet med plan avseende Strandbjörkstaden.

En student från Linnéuniversitetets program för Internationella samhällsstudier, inriktning politik och samhällsanalys, har arbetat med frågor kopplade till invånardialog - nuläge och förslag för framtida utveckling. En grupp studenter från Linnéuniversitetets sociologiprogram har genomfört ett projekt för att undersöka hur verksamheten kan utvärdera resultaten från NKI-mätningen och intern myndighetsenkät. Resultat från dessa två utredningar analyseras och eventuella förändringar i nuvarande arbetssätt ska planeras in.

E-tjänster byggs löpande och arbetssättet är implementerat.



Ökad produktion av förnyelsebar energi

Kommunledningsförvaltningen arbetar med att stötta organisationen i hur energiplanen kan användas och tolkas, samt med att lotsa företag rätt när det till exempel gäller etablering av solcellsparker.

Växjö energi arbetar i enlighet med energiplanen. Långsiktig planering finns för att utöka leveransen av förnybar energi genom att öka sol- och vindkraft samt utöka utbytet av kraftvärme. Närmast ska undersökning göras för förutsättningar för 17,5 Ha solceller.

Uppdraget fortsätter under 2024.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvin- nor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	2022			93	↗	■
KF	Andel av kommunal nybyggnation som är träbaserad (%)	2023			51,79*	↗	●
KF	Energianvändning per invånare, kWh/inv	2022			23 911*	↗	■
KF	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	2022			596	↗	●
KF	Fossila koldioxidutsläpp från kommunkoncernen, ton	2022			479*	↗	●
KF	Andel av VA-ledningsnätet som lagts om eller renoverats under året (%)	2023			0,4*	↗	■
KF	Medborgarundersökningen - Skötsel av gång- och cykelvägar fungerar bra i kommunen, andel (%)	2023	75 %	71 %	73 %	↘	●
KF	Medborgarundersökningen - Skötsel av gator och vägar fungerar bra i kommunen, andel (%)	2023	79 %	73 %	76 %	↘	●
KF	Medborgarundersökningen - Hämtningen av hushållsavfall fungerar bra, andel (%)	2023	88 %	90 %	89 %	↘	■
KF	Antal laddstolpar i kommunen	2023			195	↗	■

Fler bostäder och minskad segregation bygger Växjö hållbart och helt



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

För riktningssmålet finns ännu inget utfall för 2023 att rapportera för mer än nyckeltalet Antalet byggrätter i antagna detaljplan. Detta nyckeltal har lagts till i år och har därför inget värde att jämföras emot från föregående år. Utvecklingen av riktningssmålet nyckeltal har tidigare visat en stabil och hög nivå och löpande ett utfall över uppsatta riktvärden. Men konjunktorens effekter har ännu inte visats, utan kommer med all sannolikhet synas tydligare i siffror efter 2023. De politiska uppdragen inom riktningssmålet har kunnat genomföras enligt plan.

Nyproduktion av bostäder och villatomter i Växjö stad och i tätorterna

Under året fortsatte detaljplanering och utbyggnad av ett antal stadsutvecklingsprojekt i olika faser för att möta det ökande behovet av bostäder i stad och tätort. Fler bostäder för en växande kommun och förutsättningar för en minskad segregation är starkt kopplad till planering, utformning och utveckling av nya och befintliga bostadsområden.

Preliminär data från lantmäteriet och Växjö kommuns bostadsprognos visar på att cirka 1400 lägenheter kommer ha färdigställts under 2023, för att sedan tydligt bromsa in år 2024 och 2025. När det gäller påbörjade lägenheter visar prognosen på en markant skillnad gentemot antalet färdigställda. Vid kvartal 3 var det 170 lägenheter som påbörjats. Framför allt är det flerbostadshusen som visar på den största nedgången, medan småhus inte visar på samma tapp. Prognosen för antalet färdigställda bostäder visar på en topp för 2023 men då antalet påbörjade lägenheter är låg så kommer antalet färdigställda lägenheter minska markant under 2024. Gällande nyckeltalen färdigställda bostäder i flerbamiljshus och färdigställda bostäder i småhus står sig Växjö fortfarande väl i jämförelse med grupperna större städer.

Utbyggnationen av flera områden som Vikaholm, Telestadshöjden, Bredvik, Bäckaslöv och Arenastaden pågår och möjliggör fler bostäder. Under 2023 har ett område med 12 villatomter lagts ut till försäljning på området Bredvik, och totalt finns 15 villatomter till försäljning i Växjö stad. Detaljplanläggning pågår för att få fram nya villatomter i södra Ingelstad. Vid årsskiftet 2022/2023 färdigställdes det nya området i Gemla/Öpestorp och försäljningsstart för de 27 villatomterna och kvarteren för flerbostadshus var i början på 2023. Totalt fanns 53 villatomter och kvarter för flerbostadshus till försäljning i orterna utanför Växjö stad vid årsskiftet.

En viktig faktor för att kunna växa långsiktigt är att ha en markreserv. Under 2023 har markregleringar skett inom ramen för markreserven.

Utbygganden av Västra Nylanda verksamhetsområde fortsätter. Utvecklingen av området sker i samarbete med en privat markägare och försäljning av fastigheter pågår, drygt 30% av den mark kommunen äger är idag såld eller på option. Utöver redan detaljplanlagt område har kommunen även förvärvat ytterligare mark inom området för framtida expansion.

Ojämlighetsindex och insatser för minskad segregation

Hur en stad utformas, planeras och byggs har betydelse för den sociala hållbarheten och för segregationen. Ojämlighetsindex är ett nyckeltal som följs kopplat till segregation (se nyckeltal under riktningmål Alla kommuninvånare ska känna sig trygga). Växjö kommun har varierat mellan 45,8 och 48,1 i index under perioden 2012 till 2021. För 2021 gäller 46,8, vilket är ett lägre värde jämfört med 2020. Det lägsta värdet hittills noterades 2019.

Ett kompletterande mått till ojämlikhetsindex är områdestyper. Områdestyper baseras på ett socioekonomiskt index och beskriver likheter och skillnader i socioekonomisk status på lägre geografiska nivåer. I kommunen finns det enligt definitionen för områdestyper år 2021 fem områden med socioekonomiska utmaningar: Araby-Dalbo-Nydala (områdestyp 1, områden med stora socioekonomiska utmaningar) och Braås, Lammhult, Teleborg centrum och Universitetsområdet (områdestyp 2, områden med socioekonomiska utmaningar). Dessa områden, med undantag från Universitetsområdet, utgör kommunens fyra prioriterade områden. Totalt bor 19 procent av kommunens invånare i områden med socioekonomiska utmaningar år 2021 jämfört med 15,4 procent år 2015, en ökning på 23,4 procent. Östra Lugnet-Evedal och Hov-Norr tillhör områdestyp 5, områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar.

Växjö kommun har sedan ett antal år tillbaka arbetat med områdesteam i kommunens prioriterade områden. I teamen samverkar olika aktörer från hela samhället i framtagandet av stadsdelsplaner. Stadsdelsplanerna ska beslutas politiskt och verkar som ett stöd för utveckling och för att motverka segregation och socioekonomisk utsatthet i områdena. Under 2023 har arbetet pågått med att ta fram en strategisk områdesplan för Lammhult. Arbetet har även påbörjats för att ta fram en strategisk områdesplan för Braås, vilken ska beslutas politiskt under första kvartalet 2024.

Framtid och omvärld

Växjö kommun har haft en stark befolkningsutveckling under många år. Under och efter pandemin har dock tillväxttakten varit lägre. Var kommunens nya invånare bosätter sig har stor inverkan på utbyggnaden av bostadsområden, skolor, förskolor och äldreomsorg. Det är en utmaning att planera för nya stadsutvecklingsprojekt och bygga bostäder och ändamålslokaler samtidigt som framkomligheten ska fungera och förväntningarna att uppfylla kommunens hållbarhetsprogram ska tillgodoses.

Konjunktur och bostadsutbud

Konjunkturen inom byggsektorn i Växjö kommun har under de senaste åren varit god, med toppåret 2018. Ett oroligt omvärldsläge tillsammans med höga el-, bränsle- och byggmaterialspriser, inflation och högre räntor har gjort att många planerade byggnationer nationellt sett stannat av eller skjutits fram i tid. Effekterna av detta märks även i Växjö kommun. En sammanställning av byggprojekt i kommunen indikerar att byggnationen tydligt kommer att bromsa in år 2024 och 2025. En tendens runt om i landet är även att bostadspriserna har börjat falla.

Bostadsutbudet behöver också i högre grad motsvara behovet och utvecklas på ett sådant sätt att fler Växjöbor kan efterfråga bostäderna. Dagens situation med en orolig omvärld och osäker byggmarknad ställer och kommer att ställa höga krav på många olika delar av kommunens verksamhet, bland annat att få fram ändamålslokaler, boenden och bostäder i olika former. Att möta detta behov med ökad nyproduktion är svårt, då betalningsförmågan inte alltid matchar boendekostnaden.

Utmaning i planering och framdrift i investeringsinsatser

Kommunens ambition avseende nyproduktion av bostäder möter samma utmaning som utvecklingen av ny verksamhetsmark. Trenden där exploatering i allt större utsträckning sker i samarbete med privata aktörer som helt eller delvis äger den mark som byggs ut påverkar kommunens arbete. Utvecklingen skapar nya förutsättningar för verksamheterna och utgör en utmaning i planering och framdrift av investeringsinsatser. När en allt större del av utbyggnaden drivs i samverkan med privata aktörer påverkas prioriteringar, flexibilitet och tidplaner för den totala investeringsplaneringen. Samtidigt ser verksamheter att försvagningar i ekonomin slår hårdare mot nyproduktionen av bostäder än intresset för ny verksamhetsmark.

Utvecklingspotential inom socioekonomisk segregation

Utfallet i ojämlikhetsindex pekar på utvecklingspotentialer inom området socioekonomisk segregation i Växjö kommun, även om ojämlikhetsindex minskade mellan 2020 och 2021. Bilden ska samtidigt ses i en nationell kontext. Enligt Boverket har boendesegregationen i Sverige ökat sedan 1990-talet, vilket kan förklaras dels av ökade ekonomiska skillnader, dels av att Sverige under samma period fått en annan befolkningsmässig sammansättning och blivit mer etniskt heterogent. Det finns en tydlig samvariation mellan områden som domineras av hushåll med låga inkomster och hushåll med utländsk bakgrund.

I samhällsdebatten är det ofta städernas utsatta bostadsområden som är i fokus, eftersom det framför allt är där som boendesegregationen blivit ett samhällsproblem. Boendesegregation är dock inget storstadsfenomen, utan återfinns i många kommuner och städer i Sverige. Drygt 13 procent av Sveriges befolkning lever i områdestyp 1 eller 2. I socioekonomiskt blandade områden, områdestyp 3, bor 22 procent av befolkningen. Även här är andelen i hyresrätt och andelen med utländsk bakgrund högre än riksnittet, men lägre än i områdestyp 1 och 2. Den vanligaste områdestypen har goda socioekonomiska förutsättningar, områdestyp 4, där drygt hälften av landets befolkning bor. Ungefär tio procent av befolkningen bor i områdestyp 5.

Den fortsatta utvecklingen av områdesteamens är av stor vikt för att motverka segregationens konsekvenser och för att vända negativa trender genom samverkan, långsiktighet och strategiskt arbete. Arbetet med att utveckla områdesteamen fortsätter i enlighet med budget för 2024 beslutad av kommunfullmäktige.

Uppdrag



Ta fram fler villatomter och möjliggör för fler flerfamiljsbostäder i tätorterna och på landsbygden

Under 2023 har ett område med 12 villatomter lagts ut till försäljning på området Bredvik. Detaljplaneläggning pågår för att få fram nya villatomter i södra Ingelstad. Under året har även 27 villatomter och kvarter för flerbostadshus och förskola lagts ut till försäljning i Gemla/Öpestorp. Totalt finns 53 villatomter och kvarter för flerbostadshus till försäljning i orterna utanför Växjö stad.

En rapport är framtagen och presenterad för Samhällsbyggnadsnämnden i oktober 2023.



Utveckla fler trygghets- och seniorbostäder i tätorter och på landsbygd

Vidingehem utreder för att se över möjligheterna att utveckla Lyckanshöjd till ett trygghetsboende och lyssnar av behov av ytterligare möjligheter för fler trygghetsboenden.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvin- nor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Färdigställda bostäder i flerfamiljs- hus under året, an- tal/1000 inv.	2022			7	↗	●
	Färdigställda bostäder i småhus under året, an- tal/1000 inv.	2022			1	→	●
	Antalet färdig- ställda bostäder utanför Växjö stad	2023			39	↘	■
	Antalet byggrätter i antagna detaljpl- ner	2023			6 251	—	■
	Bostäder med bo- stadsrätter, an- tal/1000 inv	2022			91	↗	■

Alla kommuninvånare ska känna sig trygga



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Utvecklingen inom kommunen avseende invånarnas upplevda otrygghet och insatser följs upp löpande. Bedömningen är att genomförda insatser genererat ett positivt bidrag och kommunfullmäktiges samtliga uppdrag inom riktningens målet har genomförts enligt plan. För de nyckeltal som har aktuella siffror för 2023 har inga större förändringar skett utan utfallet ligger kvar i stort sett enligt föregående mätningar.

Otrygghet

Inför 2021 förändrades uppsättningen nyckeltal i medborgarundersökningen, och Växjö kommun följer därefter nyckeltalen Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute och Trygg utomhus i området där du bor när det är ljust ute. Vid första mättilfället visade Växjö kommun ett relativt svagt resultat, lägre än jämförelsegruppen större stad och riket. Växjö kommun: 64,3, Större stad: 71,7, Riket: 72,9. Resultatet för 2022 visar en annan bild. Växjö kommun har tydligt högre resultat, 75,1, samma resultat som riket och högre än jämförelsegruppen större stad som ligger på 73,5. Värt att notera är att både riket och större stad har förbättrat sina resultat och att Växjö kommun har förbättrats tydligt mer än dessa. Även kategorin storstäder har förbättrats, från 63,3 till 66,8.

Enligt medborgarundersökningen är män tryggare än kvinnor när det är mörkt ute, medan kvinnor är tryggare när det är ljust. Skillnaderna mellan könen är mindre när det är ljust ute. Vad som ligger bakom den positiva utvecklingen är svårt att avgöra. En möjlig tolkning är att det trygghetsskapande arbete som Växjö kommun har genomfört har gett effekt. Det handlar bland annat om förbättrat systematiskt arbete och om att samverka med andra aktörer.

Trygghetsmätningen som Polisen och kommunen gör tillsammans kompletterar bilden. Mätningen visar att den upplevda otryggheten samt att personer avstått från att åka buss eller tåg på grund av otrygghet eller rädsla för att bli hotad, ofredad eller utsatt för våld är de största problemområdena. Oro för att bli överfallen eller misshandlad har minskat något men är fortsatt ett problem. Det finns dock skillnader mellan de olika stadsdelarna. Den upplevda otryggheten, oro för att bli överfallen eller misshandlad samt att någon gång avstått från att åka tåg eller buss är som störst i Araby, Växjö City, Campus och Teleborg.

Trygghetsskapande insatser

Upplivad och fysisk trygghet är centralt för att kommunen ska fortsätta växa som kommun och för invånarnas möjligheter och livskvalitet. När nya områden planeras eller byggs ut finns ett tydligt trygghetsfokus i planeringen, såväl ifråga om invånarens dagliga rörelsemönster och fritid som att klara av effekterna av klimatförändringar. Samtidigt sker insatser inom redan utbyggda miljöer för att stärka tryggheten utifrån samma perspektiv. För utvecklingen av tryggheten inom kommunen är invånardialog en central faktor för att uppnå resultat.

För att de miljöer invånare rör sig och vistas i ska kännas trygga är underhåll och belysningsupplägget centralt. Välskötta, rena, öppna och väl upplysta miljöer skapar en större trygghet. Ett löpande arbete sker med underhållet i de offentliga rummen i stad och tätort, aktivitetsytor och naturområden för rena och attraktiva miljöer. Som lyfts i redovisningen för Bättre fungerande och mer miljösmart samhällsplanering genomförs under året ytterligare insatser för säkerhet och trygghet i trafiken med fokus på oskyddade trafikanter. Samtidigt fortsatte utbytet och utbyggnaden av belysningspunkter på platser med ett identifierat behov av insatser under året.

Flera trygghetsskapande insatser har påbörjats eller fortskridit under året. Samverkan med Växjö Charity för att stärka det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet har fortsatt och en utvärdering är genomförd. Utvärderingen konstaterar att samarbetet gör skillnad men att det finns utvecklingspotential. Ett arbete pågår för att utveckla kommunens samverkan med Polisen för att skapa ett effektivare och mer strategiskt brottsförebyggande arbete. Detta har även varit en del i kommunens ansvar för att samordna det brottsförebyggande arbetet som gäller från och med den 1 juli 2023.

En samverkansgrupp kring otryggheten på Campus har startats med aktörerna i området.

Kommunledningsförvaltningen har också resursmässigt stärkt den strategiska samordningen av det brottsförebyggande arbetet.

Myndighetsgemensamma insatser

Genom en fortsatt satsning på myndighetsgemensamma insatser bidrar kommunen till att skapa sund konkurrens. Genomförda insatser lägger ett fokus på att följa och störa inkomstbringande olagliga verksamheter. Under året har flera större myndighetsgemensamma insatser genomförts.

Responstid för räddningstjänsten

Beträffande målet att sänka tiden till första resurs på plats finns det ett flertal faktorer som räddningstjänsten inte kan påverka, till exempel typ av händelse, kunskap hos uppringaren, tid på dygnet, plats eller framkomlighet. Värends räddningstjänst utför ett kontinuerligt utvecklingsarbete med de faktorer de kan påverka, tillsammans med samarbetspartners som SOS Alarm, som bättre och snabbare positionering, navigationshjälpmedel, bättre insatstöds som ger ökad fakta om objektet som är drabbat. En framgångsfaktor är Första Insats Personer (FIP) som idag finns på samtliga mindre orter där det finns deltidstationer. Detta har gjort att Värends räddningstjänst ökat möjligheterna till att nå hjälpsökande snabbare inom dessa områden. Under 2023 har tiderna från larm till framkomst på skadeplats sänkts med cirka 30 sekunder.

Insatser för att minska eller motverka segregation

De statsbidrag som tidigare tilldelats kommunen för att minska och motverka segregation har inte utbetalats under 2023 på grund av nedläggningen av myndigheten Delegationen mot segregation. Arbetet som bedrivits de senaste åren, bland annat att utveckla områdesteam i kommunens prioriterade områden har under 2023 finansierats inom ram samt av kommunstyrelsens del av schablonmedel för mottagande och etablering av nyanlända.

Civilt försvar och kontinuitetshantering

Efter Rysslands invasion av Ukraina har arbetet med civilt försvar och kontinuitetshantering förstärkts, och kommunledningsförvaltningen har, tillsammans med resterande förvaltningar, bolag och förbund, intensifierat sitt arbete med att identifiera och stärka sina mest kritiska processer. Detta arbete är långsiktigt och kommer troligtvis kräva förändringar i arbetssätt och prioriteringar. All verksamhet som kommunen bedriver är inte samhällskritisk, men den som är det behöver vara robust och fungera i både kris och krig.

Under våren har intervjuunderlag för hur invånarna agerar i händelse av kris tagits fram och under hösten ska en intervjustudie genomföras. Kommunledningsförvaltningen har även förstärkt detta område med ytterligare en säkerhetssamordnare. Med anledning av det säkerhetspolitiska läget är det tydligt att även cyberhoten ökar. Under året har en upphandling av Security operations center (SOC) påbörjats och utbildningsmaterial kring nätfiske (phishing) tagits fram. IT-avdelningen har även påbörjat ett arbete för att följa ISO 2700-standarderna.

Framtid och omvärld

Brottsförebyggande arbete

Inom det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet finns det fortfarande behov av att komma till rätta med de problem som vi upplever i samhället. Även om den anmälda brottsligheten i Växjö kommun är låg jämfört med andra likvärdiga kommuner finns det en oro bland invånarna. Ett flertal utredningar har gjorts den senaste tiden, till exempel Granskning av förebyggande arbetet mot missbruk och kriminalitet hos unga (KPMG, 2022) och budgetuppdraget Utvärdera arbetet i fält. Dessa visar på samma behov: Det bedrivs ett ändamålsenligt arbete utifrån insatser och åtgärder, och det finns goda exempel på samverkan men det saknas en tydlig strategi, vilket innebär att åtgärder och aktiviteter riskerar att ske utan helhetsperspektiv.

Sedan den 1 juli 2023 har kommunen ett övergripande ansvar att arbeta med brottsförebyggande. Lagen baseras på två delar, ett kunskapsbaserat arbetssätt och organisatoriska krav. Det kunskapsbaserade arbetet ställer krav på att kartlägga brottsligheten, skapa åtgärdsplan och följa upp arbetet. De organisatoriska kraven är att det ska finnas ett strategiskt råd (Lokalt Brå), en samordningsfunktion, att samverkansöverenskommelser skrivs vid behov och att kommunstyrelsen (eller nämnd beslutad av kommunfullmäktige) ansvarar för ledning av arbetet. De könsskillnader som finns inom trygghetsområdet pekar på behov av ett särskilt fokus på kvinnors trygghet.

Trygga offentliga miljöer

Att kommunens invånare känner sig trygga när de rör sig och vistas i offentliga miljöer är centralt för att människor ska kunna leva ett aktivt liv. Det krävs därför ett fortsatt arbete med invånardialog och utbyggnad och utveckling av nya och befintliga miljöer med fokus mot ökad trygghet, upplevd såväl som fysisk. Anpassning av befintliga miljöer efter nya krav och behov är, som lyfts tidigare en utmaning.

Fortsatt utveckling av det myndighetsgemensamma arbetet

Det blir ett allt starkare fokus nationellt på att behovet av samverkan mellan myndigheter i arbetet mot den organiserade brottsligheten och de samhällsproblem som följer med dessa aktörer och verksamheter. För ytterligare effektivitet i samordningen mellan myndigheter framåt behöver ett nytt arbetssätt och ett brett kontaktnät etableras. Arbetet mot den organiserade brottsligheten kräver långsiktighet och behöver prioriteras och resurssäkras för att alla kommuninvånare ska kunna känna sig trygga.

Motverka segregation kräver flera aktörers insatser

Att minska och motverka segregation är ett komplext arbete som kräver insatser från flera aktörer över tid. Växjö kommun är samordnare av det arbetet som bedrivs i områdesteamen tillsammans med aktörer så som polis, forskning, civilsamhälle och näringsliv. Det är en ständigt pågående process, och kräver såväl omvärldsbevakning som forskningsbaserad kunskapsutveckling. Växjö kommun är även en del av det kommunnätverk mot segregation som samordnas av SKR och som syftar till kunskaps- och erfarenhetsutbyte i dessa komplexa samhällsutmaningar.

Civilt försvar och beredskap

Under de senaste åren och efter invasionen av Ukraina har arbetet för att bygga upp ett militärt och civilt försvar intensifierats, och regeringen har fattat flera beslut som påverkar kommunen och dess verksamheter. Arbetet med att utveckla kommunens förhållande vid krig är ett långsiktigt arbete och kommer att kräva förändrade prioriteringar och mycket resurser framöver.

Informations- och cybersäkerhet

Med anledning av omvärldsläget är även informationssäkerhet och cybersäkerhet ett område som ständigt behöver utvecklas. En del av vår information är extremt värdefull, ibland till och med livsviktig, såsom information i patientjournaler eller i olika styrsystem. Om denna information går förlorad eller blir felaktig kan det få katastrofala följder. Idag går digitaliseringen fort, och det är viktigt att vi analyserar känslig data och skyddar den mot manipulation eller destruktions. Därför är det nödvändigt med ett systematiskt informationssäkerhetsarbete där uppföljning är en naturlig del för att skapa en robust och säker hantering. Även arbetet med skydd av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen behöver implementeras i utvecklingsarbetet på ett djupare plan. Kraven och riktlinjerna inom detta område förändras fort och ställer nya krav på förändrat arbetssätt.

Att säkerställa driftsäkerhet och driftkontinuitet vid extremväder

Med klimatförändringarna följer ökade perioder av extremväder. Effekterna syns redan tydligt och påverkar arbetet. Krav och behov avseende planering och utformning av infrastruktur, offentliga miljöer och verksamhetsanläggningar har förändrats. Hänsyn måste tas till att säkerställa driftsäkerhet och driftkontinuitet inom verksamheter samtidigt som invånarnas trygghet och säkert behöver säkerställas i de offentliga miljöerna.

Uppdrag



Trivselinvesteringar i de offentliga rummen kommunens centrumkärnor

Arbetet har genomförts med samordning av stadsträdgårdsmästaren i samverkan med kunskapsforumet Stadsmiljö och i dialog med investeringsgrupp inom driftorganisationen. Efter dialog avgränsades uppdraget till att gälla kommunens kommunala kärnor: Rottne, Braås, Lammhult och Ingelstad. En rapport har tagits fram och presenterats och kommer vara en del i kommande investeringsplanering inom förvaltningen.

I samband med ny skola i Lammhult har investeringsinsatser genomförts för att stärka attraktivitet och tillgång till aktivitet i området. Insatserna har utförts med stöd inom ramarna för ett Boverksprojekt.

Inom samhällsbyggnadsförvaltningen sker ett fortlöpande och långsiktigt arbete för att bibehålla trivseln i kommunens centrumkärnor genom daglig tillsyn och säsongsdekorationer. Under maj renoverades 60 st bänkar på Storgatan med omnejd. Under påsken sattes påskris upp i alla orter och i Växjö Centrum placerades också tre nymålade ägg ut på Willans park. På Stortorget uppmanades barn att hänga upp sina pärlplattor vilket gav lite extra färg till övrig dekor. Ett arbete har inletts för att se över möjligheterna att utveckla idén ytterligare till nästa år i samarbete mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Säsongens blomster planterades i centrumkärnorna. Årets blomstertema har varit "vatten" och har genomsyrat vår, sommar såväl som höstplantering. Under vintersäsongen dekorerades tätorterna upp likt förra året.



Genomför fysiska trygghetsåtgärder

Allmänna platser:

Flera satsningar har gjorts på friluftslivet under året och flera har haft syfte att vara fysiska trygghetsåtgärder.

Ett nytt elljusspår i Bäckaslöv är byggt under året. Ny belysning på motionsspåret i Braås är genomfört, utvecklat och upp-rustat grillplatser och mötesplatser i naturområden för att skapa mer användande, trygghet och tillgänglighet samt nya aktivitetsplatser/utegym har anlagts där belysning också varit en prioriterad fråga i Gemla, Ingelstad och Arboretet Teleborg, Rymparkens lekplats är invigd och färdig. Lekplatsen har med bland annat ny belysning för att främja en trygg mötesplats under årets alla månader.

Dagligen har aktiviteter genomförts för att förhöja trivseln och trygghetskänslan i våra tätorter och stadskärnan genom till exempel städning, skräpplockning, trygghets säkra buskage och grönområden för att trygga den fysiska miljön. Även klotter-sanering och underhåll har genomförts vid behov för att få en bättre trygghetskänsla.

Ett antal belysningsstolpar är monterade i Lugnets park för att öka tryggheten för besökare i parken, enligt ett politiskt beslut.

Trygghetsvandringar har genomförts på campusområdet i samarbete mellan Vöfab, Vidingehem, andra bostadsbolag på campus, Linnéuniversitetet samt säkerhetsavdelningen på kommunledningsförvaltningen.

Trafiksäkerhetsåtgärder

För att trafiksäkra skolvägar har avdelningen under året anlagt övergångsställen vid;

- Mariakyrkan
- Öjabyvägen, vid Kantorsvägen
- 2st övergångsställen på Södra Ringvägen och Blekingegatan , ett regnbågsfärgat
- Gamla Norrvägen med förstärkt belysning
- Södra Vallviksvägen avvaktar vi på kommande cykel överfart 2024.
- Trafiksäkerhetsåtgärder utmed Björnvägen till skolan Hagavik (skyltning och målning)

Övriga trafiksäkerhetsåtgärder som är genomförda 2023:

- Övergångsställe Södra Ringvägen/Bergundavägen vid Coop (2st)
- Övergångsställe Ljungadalsgatan vid Lagergatan till Samarkand
- Actibump på Liedbergsgatan
- Trafiksäkerhetsåtgärder vid Bergunda stall
- Buskskudde på Vallviksvägen

Uppdrag

- Målning av passage till övergångsställe och cykelpassage på Björnbärsvägen
- Ny gångväg till hållplats vid Sandsbrovägen
- cykel överfart Lenhovdsvägen är klar

Dammsäkerhetsåtgärder

- Renovering dammtröskel i Trummens utlopp
- Renovering dammluckor Näckrosdammen i Ingelstad
- Dammprojektet i Åryd- upprustning och renovering av dammvall med mera



Utredning om kommunen kan ta över ansvaret för gatubelysning på landsbygden

Samhällsbyggnadsförvaltningen har genomfört en översyn avseende tillkommande kostnader och vilka verksamhetseffekter ett övertagande skulle innebära. Utredningen är färdigställd och presenterad för samhällsbyggnadsnämnden.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvin- nor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Responstid (tid från 112-samtal till första resurs är på plats) för räddningstjänst, mediantid i minuter	2023			11	→	
	Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel(%)	2023	71 %	79 %	75 %	→	
	Segregationsbarometern: ojämlikhetsindex	2021			46,8	↗	
	Trygghetsmätningen: Konkret känsla av otrygghet	2023			2	↘	
	Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är ljust ute, andel (%)	2023	96 %	92 %	94 %	↘	
	Anmällda brott om skadegörelse per 1 000 inv.	2022			9	→	

Stödja individer och främja ett tryggt och självständigt liv

Alla Växjöbor ska ha tillgång till en trygg och god välfärd med stöd, vård och omsorg efter behov



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

En majoritet av uppdragen inom de prioriterade utvecklingsområdena i budgeten har genomförts enligt planering och med förväntad effekt. Några av uppdragen genomförs på flera års sikt och är av sådan art att de pågår även under 2024. Genomförda insatser och pågående initiativ bidrar positivt till riktningmålet och till flertalet målbilder i Växjö kommuns hållbarhetsprogram.

Trygga och nöjda invånare med stöd, vård och omsorg efter behov

För att skapa ett hållbart samhälle och möta behoven från en allt äldre befolkning och de växande förväntningarna på välfärden pågår ett omställningsarbete inom hälso- och sjukvården på nationell såväl som på lokal nivå. Inom Växjö kommun innefattar omställningsarbetet även omsorgen, God och nära vård och omsorg. Omställningsarbetet innebär att vården och omsorgen i högre grad ska organiseras och bedrivas med utgångspunkt i den enskilde individens behov och förutsättningar. Det innebär också ett ökat arbete med hälsofrämjande och förebyggande insatser, där kommunens och regionens primärvård är navet.

Samarbeten med Region Kronoberg har initierats på flera sätt med syfte att arbeta mer synkroniserat och samordnat med invånarens bästa i fokus. Bland annat ligger fokus på att förbättra hemtagningen av patienter som är utskrivningsklara samt minska undvikbara återinläggningar på sjukhus. Under 2023 har arbete påbörjats med att skapa möjligheter för egenmonitorering, en vårdform där patienten ges möjlighet att självständigt övervaka och monitorera sitt sjukdomstillstånd. Målet är att patienten ska uppleva en större frihet och självständighet och att man i högre utsträckning självständigt behandlar sin sjukdom på den plats där man befinner sig.

Processens nyckeltal som speglar brukarbedömningen inom äldreomsorgen visar över lag på fortsatt goda resultat, där resultatet för såväl hemvården som särskilt boende ligger två procentenheter över resultatet för 2022. Växjö kommun står sig väl i förhållande till jämförelsegruppen större stad. Starka områden inom såväl hemvård som särskilt boende är, likt tidigare år, bemötande, trygghet och förtroende för personalen. Förbättringsområden på en övergripande nivå inom båda verksamhetsområdena är information till omsorgstagarna om förändringar samt att omsorgstagarna i relativt låg utsträckning vet vart de ska vända sig för att framföra synpunkter och klagomål. Det syns inte någon större skillnad avseende brukarnöjdheten mellan kvinnor och män.

Nyckeltalet för sammantagen nöjdhet inom LSS-verksamheten grundar sig på ett genomsnitt av resultatet från frågorna i den nationella brukarundersökningen. För 2023 avser resultatet därmed gruppboende, serviceboende, personlig assistans och boendestöd. Nyckeltalet togs fram första gången för 2022 och avsåg då daglig verksamhet, varför det inte finns någon historik att jämföra årets utfall med. För 2023 kan konstateras att resultatet för Växjö kommuns utförare, 87 procent, är högre än resultatet för riket, 80 procent.*

Växjö kommun arbetar ständigt med att tillse att personer med behov av ställföreträdare, så som god man eller förvaltare, får det stöd de behöver. Alla ställföreträdare har erbjudits utbildningar under året, exempelvis om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och gällande lagstiftning för bistånd, stöd och service till personer inom målgruppen.

En meningsfull vardag för den enskilde

Inom Växjö kommuns verksamheter för personer med funktionsnedsättning finns idag ett omfattande utbud av aktiviteter för såväl barn och ungdomar som för vuxna. Verksamhetens utbud är differentierat både utifrån funktionsnedsättning och ålder och syftar till att den enskilde ska få en meningsfull och innehållsrik vardag. Målgruppens behov av fritidsaktiviteter är väl tillgodosett, men ytterligare utveckling av aktiviteter pågår ständigt. Inom socialpsykiatri finns en aktivitetsledare på alla stödenheter.

Inom äldreomsorgen har en satsning på aktiviteter påbörjats under året, genom utökade tjänster som aktivitetssamordnare i särskilt boende. Träffpunkternas innehåll fortsätter att utvecklas och från februari 2024 finns en träffpunktskoordinator på plats i verksamheten. Särskilt fokus läggs på att ta fram förslag på hur träffpunkterna på landsbygden ska utformas, då det i nuläget är färre deltagare per träffpunktstillfälle på landsbygden än i Växjö stad.

Maten och måltiden i centrum

Inom Växjö kommun pågår ett antal förbättringsarbeten kopplat till måltiderna i särskilt boende för äldre. Dels utreds möjligheten till standardiserade portionsstorlekar, dels utreds och konsekvensbeskrivs ansvarsfördelningen för hela dygnets måltider. Uppdragen kommer att arbetas vidare med under 2024.

Maten och måltiden följs upp i Socialstyrelsens nationella brukarundersökning där frågan ställs till omsorgstagare i särskilt boende huruvida de upplever måltiderna som en trevlig stund på dagen. Nyckeltalet finns redovisat sedan 2012 och för Växjö del har resultatet för andelen personer som svarat positivt på frågan (ja alltid eller oftast) under denna tid pendlat utan någon tydlig trend på en övergripande nivå. Resultatet för 2023 motsvarar resultatet för kommungruppen större stad samt är ungefär detsamma som utfallet av nyckeltalet för 2022. Kvinnor i Växjö kommun är generellt sett mer nöjda med måltidsmiljön än vad männen är, vilket kan ses under en retroaktiv femårsperiod. Motsvarande tendens ses inte på nationell nivå eller för kommungruppen större stad, där

resultatet för män och kvinnor tenderar att vara mer likvärdigt.

Avseende hur maten smakar ses en tydlig positiv trend under de senaste åren avseende brukarnöjdheten för matdistribution. Gällande brukarnöjdheten för maten i särskilt boende sågs en liknande positiv trend fram till 2022 års mätning, då andelen omsorgstagare som sa sig vara nöjda med matens smak minskade. Liknande negativ utveckling sågs även på nationell nivå. Detta bedöms vara en följd av att måltidsorganisationen upplevt utmaningar med personalbemanningen under pandemin, vilket ledde till förenklade maträtter för att hantera resursutmaningen. År 2023 har personalstyrkan stabiliserats och matsedeln återgått till det normala, vilket har avseglats positivt i matgästernas upplevelse.

Tidiga samordnade insatser

Inom Växjö kommun pågår ett flertal initiativ för att arbeta förebyggande med samordnade insatser för såväl barn och unga som hela familjer. Öppenvården arbetar enligt en särskild metod för att förebygga kriminalitet och flera föräldrastödsutbildningar har initierats. I samverkan med regionens barnvårdscentraler genomför kommunens socialtjänst gemensamma hembesök i särskilt utsatta kommundelar. Samverkan finns även mellan socialtjänsten och Kvinnojouren Blenda samt Brottsofferjouren i syfte att möta ungdomar i kommunens gymnasieskolor för att öka kunskapen om bland annat våld i nära relation.

I syfte att minska antalet placeringsdagar i externa boenden för barn och ungdomar pågår fortsatt arbete med att utveckla möjligheterna att möta behov av insatser och service på hemmaplan. Att kostnaderna har minskat beror till stor del på att barn och ungdomar har kunnat vara kvar hemma med stödinsatser, att de kunnat flytta hem snabbare efter placering eller att de uppnått en ålder som gör att de har kunnat flytta till ett eget boende. Växjö kommun arbetar intensivt med åtgärder såväl före, under som efter en placering. Redan vid placering planeras det för hemkomst och insatser som individen behöver på hemmaplan. Arbetssättet kräver nya förhållningssätt i myndighetsutövningen, delaktighet, att nätverksarbete utvecklas och prioriteras samt tillgång till öppenvård, stöd och service efter behov på hemmaplan.

Förebyggande insatser och familjeorienterat arbetssätt är andra viktiga aspekter för att minska antalet externa placeringar av barn och unga. För att förstärka och vidareutveckla det familjeorienterade boendestödet har en modell för boendestöd för föräldrar som inte tillhör socialpsykiatriens målgrupp, men som har ett identifierat behov av stöd i sin föräldraförmåga, arbetats fram. Ett liknande arbete pågår kring insatser gällande boendestöd inom missbruksvården för att möta det identifierade behovet av boendestöd för personer med missbruksproblematik.

Mångfaldsarbete och Plan för lika villkor

Växjö kommun arbetar med mångfaldsarbete i kommunens verksamheter på flera olika sätt.

En ny utbildning om HBTQI och likvärdigt bemötande har lanserats i utbildningsportalen. Utbildningen riktar sig till alla medarbetare och syftar till att öka kunskapen om likvärdigt bemötande av invånare. Ett material har tagits fram och distribuerats för att användas vid personalmöten.

År 2022 beslutade kommunstyrelsen att uppdraga åt kommunchefen att revidera Växjö kommuns mångfaldsprogram. Den nya planen Plan för lika villkor identifierar fyra utvecklingsområden som Växjö kommun ska prioritera i sitt fortsatta arbete för att främja allas lika rättigheter: minoriteters rättigheter, jämställdhetsintegrering, barnets rättigheter och att främja inkludering. Planen beslutades i kommunfullmäktige oktober 2023.

Framtid och omvärld

Omvärldsanalysen pekar på flera utmaningar med ett ökat antal äldre, förändrade/ökade krav och förväntningar på kommunens service och tjänster samt kompetensförsörjning. Att arbeta förebyggande och för en utveckling mot en god och nära vård och omsorg utgör grunden för att kunna hantera såväl utmaningar i framtidens kompetensförsörjning som att möta de demografiska utmaningarna. Förändringarna i samhället ställer också krav på samordning inom vården, men även mellan vården och omsorgen. Verksamheter behöver förändra hur de organiserar sitt arbete, liksom hur de utför arbetet utifrån enskilda personers behov. Personcentrerad och delaktighet är en behövlig del i omställningen till en god och nära vård och omsorg. Ett fortsatt fokus på tidiga samordnade insatser, utökad och förstärkt samverkan mellan olika aktörer samt en ökad tillgänglighet behövs för att klara framtidens välfärdsutmaningar och tillmötesgå invånarnas behov.

Digitaliseringen är en annan övergripande trend som driver förändringen inom vården och omsorgen, till exempel användningen av mer välfärdsteknik och införandet av nya, modernare journalsystem. Ett mål med användningen av välfärdsteknik är högre kvalitet och effektivitet i vård och omsorg. I en enkätundersökning riktad till personer över 65 år gjord 2021 av Myndigheten för vård- och omsorgsanalys svarade nästan 7 av 10 personer att de känner sig mer trygga och säkra till följd av digital teknik och hjälpmedel.

För att socialtjänsten ska kunna möta nutida samhällsutmaningar med träffsäkra insatser och en effektiv resursanvändning har regeringen fattat beslut om att socialtjänstlagen, SoL, och socialtjänsten ska reformeras. Under 2024 ska en ny socialtjänstlag presenteras och arbetet påbörjas för omställningen. I utredningen om den nya lagen föreslås som grund att socialtjänsten ska arbeta mer förebyggande och vara lättillgänglig, ha en mer aktiv roll i samhällsplaneringen och planera för sina insatser till enskilda, vara kunskapsbaserad och att insatser ska kunna ges utan föregående individuell biståndsprövning. Den nya lagen planeras träda i kraft sommaren 2025. Förslaget påverkar både organisering, arbetssätt, insatser och metoder som används inom socialtjänsten. Inriktningen på en lättillgänglig socialtjänst ligger i linje med det teambaserade förhållningssättet som Växjö kommun implementerat. Visionen med det teambaserade förhållningssättet är att invånarna i Växjö kommun möter en socialtjänst som är sammanhållen, tillgänglig och formad efter individens behov.

Utvecklingen i omvärlden sätter också tydliga spår inom måltidsområdet där ökade krav på hållbarhet och valmöjligheter är några aspekter. Maten till omsorgstagare blir alltmer individanpassad, vilket ställer krav på flexibilitet utan att kostnaderna ökar. Dessutom blir behovet av krisberedskap och kontinuitetshantering inom måltids- och livsmedelsområdet allt tydligare. Utmaningar framöver gäller kostnader för livsmedel och transporter till följd av det instabila omvärldsläget.

Uppdrag



Satsning på utbildning och personal för ökad bemanning inom äldreomsorgen

Satsningen som omfattar 15 miljoner kronor har fördelats mellan hemvård (5 mkr) och särskilt boende för äldre (10mkr) inom kommunal och privat regi. En höjd ersättning skapar bättre förutsättning för bemanningsplanering av tid för omsorg och tid för kompetensutveckling. Resursökningen har skapat förutsättningar för att i större utsträckning bibehålla rätt bemanning vid exempelvis sjukfrånvaro. Medarbetare med olika former av ombudsuppdrag har fått bättre förutsättningar att ta sig an sitt uppdrag, exempelvis har dokumentationsombud givits större möjligheter att stötta kollegor att arbeta med genomförandeplaner



Utveckla möjligheten för fler aktivitetsledare på särskilt boende för äldre

Tidigare har alla särskilda boenden haft aktivitetshandledare anställd på 50% oberoende av boendets storlek. Nu har resursen aktivitetshandledare utökats med 15-30 % på de fem största enheterna i syfte att öka antalet aktiviteter och variationen av de erbjudna aktiviteterna. Uppföljning kommer göras avseende om utökningen resulterar i en ökad nöjdhet bland omsorgstagarna avseende aktiviteter. Enheterna själva beskriver att man kunnat nå fler omsorgstagare genom att erbjuda fler aktiviteter, både i större och mindre grupp samt individuellt.



Påbörja mångfaldsarbete i kommunens verksamheter

Växjö kommun har på flera olika sätt arbetat med mångfaldsarbete i kommunens verksamheter.

Under Prideveckan lanserades en ny utbildning i utbildningsportalen om HBTQI och likvärdig bemötande. Utbildningen är ett komplement till utbildningen *Hbtqi - normer, kön, sexualitet, identitet och bemötande* som lanserades tidigare. Utbildningen riktar sig till alla medarbetare och syftar till att öka kunskap om likvärdigt bemötande av invånare hos offentligt anställda. Ett APT-material har tagits fram och distribuerats.

Under Prideveckan anordnades även en föreläsning med forskaren Anna Bratt med fokus på bemötande av äldre hbtqi-personer inom vård och omsorgen. Anna Bratt har fått beviljat medel inom forskningsavtal med Växjö kommun för sin forskning "En pilotstudie om utformandet av ett användartillvänt, rättssäkert kommunikationsverktyg för ökad delaktighet och motverkande av ensamhetskänslor och psykisk ohälsa hos äldre hbtqi+ personer". Syftet med studien är att möjliggöra för äldre hbtqi+ personer att kunna berätta om sina specifika behov och livserfarenheter, och i förlängningen minska ensamhetskänslor och utanförskap, öka livskvalitet, och göra omsorgen mer individanpassad.

Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har tagit fram en grundutbildning i minoritetslagstiftning. Utbildningen är redo för lansering i utbildningsportalen. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har även startat upp ett projekt där de ska stötta kommuner och regioner i att stärka sitt arbete med de nationella minoriteterna. Projektet kommer att pågå under 2023 och 2024 och Region Kronoberg kommer vara ett fokus- och pilotområde. Inledningsvis kommer en kartläggning och nulägesanalys genomföras för att ta reda på vilka förutsättningar och behov som finns i respektive kommun. Målet med projektet är att ta fram en verktygslåda som ska vara stöd till kommuner och regioner i det fortsatta arbetet. Växjö kommun kommer fortsätta att vara delaktig i projektet.

Växjö kommun har under året ansökt till Access City Award, men inte fått något pris. Access City Award är EU:s årliga tillgänglighetspris som delas ut till europeiska städer med mer än 50 000 invånare som aktivt arbetar för att genomföra tillgänglighetsåtgärder.

År 2022 beslutade kommunstyrelsen att uppdraga åt kommunchefen att revidera Växjö kommuns mångfaldsprogram. Den nya planen "Plan för lika villkor" identifierar fyra utvecklingsområden som Växjö kommun ska prioritera i sitt fortsatta arbete för att främja allas lika rättigheter: minoriteters rättigheter, jämställdhetsintegrering, barnets rättigheter och att främja inkludering. Planen beslutades i kommunfullmäktige oktober 2023.



Avgiftsfria enkla hjälpmedel

Ansvariga politiker har beslutat att uppdraget avser duschpallar och duschstolar. Rutiner för hanteringen har tagits fram och kontaktcenter har försetts med talmanus för att kunna guida invånarna rätt. Duschpallar lämnas ut från hjälpmedelslaget på Mejselgatan, alternativt i samband med hälsofrämjande hembesök av rehabassistent. Duschstolar förskrivs av arbetsterapeut/fysioterapeut till personer med bedömt sjukvårdsbehov.

Produkterna började levereras ut till invånare med start den 3 juli 2023. Utvärdering av uppdragets effekt för medborgarna och verksamheten kommer att genomföras under 2024.



Ökad möjlighet till fritidsaktiviteter och fysisk aktivitet för personer inom LSS

Inom omsorg funktionsnedsättning finns idag ett omfattande utbud av aktiviteter för såväl barn och ungdomar som för vuxna. Fritidsprogrammen finns att ta del av på Växjö kommuns webbplats. Verksamhetens utbud är differentierat både

Uppdrag

utifrån funktionsnedsättning och ålder. Målgruppens behov av fritidsaktiviteter är väl tillgodosett, men ytterligare utveckling av aktiviteter pågår. Under 2023 har planering gjorts för att under 2024 kunna påbörja nya aktiviteter. Exempelvis har man arbetat fram en aktivitet riktad till målgruppen 18-35 år där man träffas på fritidsgården Bergendahlska gården en fredag varannan vecka. Man har också skapat förutsättningar för att kunna laga mat i utemiljö på Annevik.

Medarbetare inom verksamheten har god insyn i andra kommuners utbud då de är engagerade i nationella nätverk. Växjö kommun samverkar även med olika föreningar och har så kallade "kompiskort" med flera föreningar, för att ytterligare möjliggöra för målgruppen att ta del av ett brett utbud av fritidsaktiviteter.

Funkisveckan genomfördes under vecka 45, 2023, med ett brett program av aktiviteter för verksamhetens olika målgrupper.

Allt fler aktiviteter samordnas i syfte att verka för att omsorgstagare inom socialpsykiatri ska få en meningsfull och innehållsrik vardag. Det är ett arbete som fokuserar på att få omsorgstagare att vara en del av samhället och få ta del av det som samhället har att erbjuda. På alla stödenheter finns numera en aktivitetsledare, vars uppgift är att öka möjligheten för omsorgstagare att delta i olika former av fritidsaktiviteter, oavsett boendeform. Aktivitetsledarna träffas regelbundet varje månad och planerar både gemensamma aktiviteter och delger varandra idéer kring olika aktiviteter. Under året har det bland annat arrangerats filmkvällar, restaurangbesök och mindre resor för omsorgstagarna.



Utveckling av måltider för ökat välmående

Måltiden som en trevlig stund och vikten av att äta rätt är delar i det som sammantaget benämns som maten och måltiden. Maten och måltiderna som erbjuds kommunens omsorgstagare utvecklas kontinuerligt; nyckeln är gott samarbete mellan måltidsorganisationen och andra delar av kommunorganisationen. Utbudet som erbjuds arbetas med kontinuerligt för att följa politisk riktning, näringsrekommendationer, skapa variation, valmöjlighet, likvärdighet, delaktighet och kundnöjdhet.

Kompetensförsörjning och uppdatering av arbetssätt, rutiner och kunskap (t.ex. kring olika specialkostor) fortlöper.

Hur medarbetare kommunicerar med sina matgäster är en viktig del i arbetet för att ge en god måltidsupplevelse för sina matgäster. Ett målgruppsanpassat kommunikationsmanér är framtaget i syfte att kommunicera tydligt och uppfattas mer professionella. Projektet kommer att fortsätta under 2024.

Arbetet med måltider inom kommunens särskilda boenden för äldre har pågått under lång tid och hittills varit av varierande resultat. En del särskilda boenden har kommit långt, andra boenden har en del kvar att göra. Arbetet involverar teamet runt omsorgstagaren och kopplas till kvalitetsregister med riskbedömningar i Senior Alert för att undvika sjukdomsrelaterad undernäring. Livsmedelsverkets måltidsmodell som innehåller områdena trivsam, god, säker, integrerad, miljösmart och näringsriktig används som utgångspunkt i måltidsarbetet. Dietister i Växjö kommun har specialistkunskap som tas tillvara här.

Implementeringen av en ny måltidsrutin för särskilt boende fortlöper. På alla särskilda boenden finns boenderåd, där mat och måltider är en stående punkt. Personal från måltidsorganisationen medverkar på boenderåden på vissa enheter och målet är att så ska vara fallet på alla enheter. Växjö kommun har fått positiv respons på arbetet både från anhöriga och omsorgstagare, både genom direkt feedback men också i Socialstyrelsens brukarundersökning där resultatet för hur maten smakar har förbättrats mellan 2022 och 2023.

Omsorgsnämnden har tillsammans med måltidsorganisationen bildat en arbetsgrupp som arbetar dels med att se över ansvarsfördelningen för hela dygnets måltider, dels med att utreda möjligheten till standardiserade portionsstorlekar i särskilt boende. Hittills har arbetsgruppen påbörjat omvärldsbevakning genom kontakt med representanter från kommuner där man implementerat liknande arbete avseende standardiserade portionsstorlekar. Man har också påbörjat en kartläggning av nuvarande förutsättningar för ansvarsfördelning av dygnets måltider samt planerar för att genomföra en risk- och konsekvensanalys utifrån de olika möjligheterna som finns för ansvarsfördelning.

Fortsatt arbete kommer ske under 2024.



Fördjupa samarbetet med Region Kronoberg för god och nära vård

Ett flertal samarbeten pågår mellan Växjö kommun och Region Kronoberg för att utveckla samarbete och förbättra vården kring våra gemensamma patienter, bl.a. för att förbättra hemtagningen av patienter som är utskrivningsklara samt för att minska undvikbar återinläggning på sjukhus. En del projekt håller inte planeringen då regionen haft svårt att bemanna med resurser.

När det gäller den länsgemensamma processgruppen för vårdförlopp har en processmodell för mottagande av kunskapsstöd/vårdförlopp tagits fram och beslut om denna förväntas fattas av länets ledningsgrupp i januari 2024.





Arbete pågår även när det gäller utveckling av nära vård i hemmet, där kommunens hälso- och sjukvårdsverksamheter samverkar med Vårdcentralen Hovshaga Capho, under namnet "Nära vård Hovshaga".

Växjö kommun har även en representant i Allmänmedicinskt kunskapscenters primärvårdsråd, vilket syftar till att förbättra dialog och samordning mellan kommun och region.

Under 2023 har arbete påbörjats med att skapa möjligheter för egenmonitorering, en vårdform där patienten ges möjlighet att självständigt övervaka och monitorera sitt sjukdomstillstånd. Målet är att patienten ska uppleva en större frihet och

Uppdrag

självständighet och att man i hgre utsträckning självständigt behandlar sin sjukdom på den plats där man befinner sig.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvin- nor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhets-syn, andel (%)	2023	87	89	88	↗	●
	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hel-hetssyn, andel (%)	2023	82	78	81	↗	●
	Socialstyrelsen, äldre: Andel som upplever måltiden som en trevlig stund	2023			67	↘	●
	Brukarbedömning LSS helhet, an-del %	2023			87	↘	●

*Nyckeltalet "Brukarbedömning LSS helhet, andel %" grundar sig på ett genomsnitt av resultatet från brukarundersökningen. Under 2023 genomfördes undersökningen inom boendestöd, gruppboende, servicebostad och personlig assistans. Resultatet som presenteras i tabellen avser både kommunala och privata utförare sammantaget. Jämförelsevärde refererar till nyckeltalet för riket, ej kommungruppen större stad då nyckeltalet inte finns redovisat på den nivån. Trendpilen är missvisande då samma nyckeltal för 2022 baserades på resultat från brukarundersökningen i daglig verksamhet. Nyckeltalet har dessförinnan inte tagits fram för de i år aktuella verksamhetsområdena. Brukarundersökningen genomfördes under 2023 inte inom nämnden för Arbete och välfärd, utan enbart inom Omsorgsnämndens kommunala enheter och privata utförare. För nyckeltalet finns ingen könsuppdelad statistik tillgänglig.

Fattigdom och social utsatthet ska bekämpas



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Samtliga uppdrag inom de prioriterade utvecklingsområdena i budgeten har genomförts enligt planering. Underliggande nyckeltal visar på varierande utfall, både i förhållande till föregående mätning och i jämförelse med kommungruppen större stad. Sammantaget kan konstateras att Växjö kommuns arbete med tidiga samordnade och förebyggande insatser samt trygga hemmaplanslösningar blir än viktigare de kommande åren för att stävja den negativa utvecklingen inom riktningmålet.

Förebyggande arbete och tidiga insatser

Växjö kommunkoncern arbetar på flera nivåer och inom många områden för att bekämpa fattigdom och social utsatthet.

Exempel på en betydande insats är det fortsatta arbetet med områdesteam i prioriterade områden. Arbetet syftar till att stärka social hållbarhet och bidra till positiv utveckling med hjälp av medskapande och dialog. I februari 2022 beslutades en strategisk stadsdelplan för Araby av kommunfullmäktige. Under 2023 har arbete pågått för att ta fram en strategisk områdesplan för Lammhult och Braås.

Tidiga samordnade insatser innebär att personal från skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst arbetar tillsammans. Samordningen behövs för att skapa en helhet kring insatser för barn och unga som är i behov av stöd från flera aktörer. Växjö kommun arbetar förebyggande och med individuellt anpassade insatser, bland annat utifrån funktionen skolsocionomer samt familjecentraler. Under 2023 har fler skolsocionomer anställts och tillsammans med kommunens socialrådgivare finns därmed stöd att få för barn och deras omsorgsgivare redan innan barnen föds och fram tills att de går ut skolan. Socialrådgivare har kontakt med alla kommunala och privata förskolor och kan vara med på personalmöten och föräldramöten för tidig upptäckt av behov av stöd. Under 2023 har det även skett en utökning av antalet fältsekreterare, för att möjliggöra mer av det förebyggande arbetet.

En familjecentral innebär att mödra- och barnhälsovård samt förskola och socialtjänst finns samlat på ett ställe och drivs i samverkan mellan Växjö kommun och Region Kronoberg. I prioriterade områden där Region Kronoberg inte har möjlighet att bidra till familjecentraler pågår istället arbete för att starta öppna förskolor, i ett samarbete mellan förskola och socialtjänst. Syftet med såväl skolsocionomer, öppna förskolor och familjecentraler är att stärka samverkan, öka tillgängligheten till socialtjänsten och att tidigare upptäcka och sätta in stöd till barn och unga.

En kombination av förebyggande och tidiga insatser, utveckling av öppenvårdsinsatser samt ett helhetsgrepp kring placerings- och hemtagningsarbetet bedöms över tid bidra positivt till att barn, ungdomar och vuxna inte återkommer till socialtjänsten inom ett

år efter avslutad utredning eller insats. Marginella skillnader i utfallet av nyckeltalen noteras, där andelen barn 0-12 år respektive vuxna 21 år eller äldre med missbruksproblematik som inte återaktualiseras inom ett år har minskat något sedan föregående mätning. Ett aktivt arbete för att synliggöra behov och motivera individer till stöd kan dock medföra en högre andel återaktualiserade individer.

Fortsatt fokus på att minska ofrivillig ensamhet bland äldre

Eftersom ofrivillig ensamhet är en riskfaktor för såväl fysisk som psykisk ohälsa arbetar Växjö kommun aktivt med att förebygga och bryta isoleringen bland kommunens seniora invånare.

I samband med nyansökningar om hemtjänst genomför omsorgsförvaltningens biståndshandläggare en ensamhetsscreening i syfte att uppmärksamma ofrivillig ensamhet bland kommunens äldre invånare. De personer som upplever ofrivillig ensamhet guidas sedan till relevant stöd och insatser. Det kan bland annat handla om biståndsbedömda sociala insatser, men det kan också vara att man hänvisas till kommunens träffpunkter för äldre eller informeras om de verksamheter som frivilligorganisationerna bedriver. Även kommunens seniorlotsfunktion arbetar med att vägleda personer som upplever ofrivillig ensamhet till verksamheter som kan bryta socialt utanförskap.

Civilsamhället är en viktig del i arbetet med att förebygga ofrivillig ensamhet. Under 2023 har dialog förts med bland annat RF-SISU för att identifiera idrottsföreningar i syfte att etablera samverkan runt träffpunkter för äldre och i förlängningen bidra till att bryta utanförskap och ofrivillig ensamhet.

Samverkan för ett ännu bättre stöd till utsatta målgrupper

Implementeringen av Barnens bästa gäller! i Kronoberg fortsätter kontinuerligt. Målet är att utgå från barnets behov och att länets resurser samlas runt barnet. Väl utarbetade och fungerande kontaktvägar ska finnas inom och mellan professions- och verksamhetsområdena. Under 2023 har utbildningar/workshops genomförts för att bland annat öka kunskapen om samverkansbegreppet, fördjupa kunskapen om Kronobarnsmodellen och ge en ökad förståelse för hur det upplevs att få stöd från olika verksamheter.

Under 2023 har Växjö kommun drivit ett internt projekt med syftet att utreda en uppbyggnad av en organisation för avhoppare. Inledningsvis genomfördes en förstudie, baserad på samtal, intervjuer, studiebesök och inläsning av aktuella rapporter. Erfarenheter och lärdomar har inhämtats från såväl socialtjänst, frivården, polis, Arbetsförmedlingen och civilsamhället. Kontakt har även etablerats med polisens lokala avhopparsamordnare. Samtliga av förvaltningens upphandlade skyddade boenden har kontaktats i syfte att undersöka vilka som kan ta emot avhoppare för skyddsplacering. Resultatet har sammanställts i en lista med drygt 30 skyddade boenden. Arbetsgruppen har även arbetat fram rutiner och arbetssätt för när ett avhoppande aktualiseras.

Från ekonomiskt bistånd till varaktig försörjning

Andelen vuxna personer som inte återkommit till försörjningsstöd (ekonomiskt bistånd) inom ett år efter avslutad försörjningsstöd har minskat under 2023, vilket är ett negativt utfall. Andelen kvinnor som ej återaktualiseras är något färre än andelen män. Utfallet för Växjö är lägre än större stad och tillbaka på samma nivå som år 2021. Under året har lågkonjunkturen fördjupats och arbetslösheten har ökat. Inom många branscher är tillfälliga anställningar vanligast vid rekrytering. Det är även individer med tillfälliga anställningar som först påverkas när konjunkturen vänder. Under 2023 avslutades även en större grupp individer sin subventionerade anställning (så kallad arbetsmarknadsanställning) inom kommunen. I urvalsprocessen till anställning gjordes en prioritering av individer som ansågs stå längre från den öppna arbetsmarknaden. Syftet var att rusta individerna för den öppna arbetsmarknaden. En del individer fortsatte till annan anställning eller studier men det fanns också de som inte lyckats etablera sig på arbetsmarknaden eller kvalificerat sig till arbetslöshetsersättning och därför var i behov av försörjningsstöd.

Andelen barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat från 2017 till 2022. Samma trend kan ses i jämförelsegruppen större stad. Att nyckeltalet visar på en positiv utveckling kan bero på flera faktorer i befolkningsstrukturen, men även på att större satsningar avseende arbetsmarknadsanställningar har fokuserat på hushåll med barn.

En motsatt trend ses vad gäller nyckeltalet för andelen vuxna biståndsmottagare som har långvarigt ekonomiskt bistånd. Detta är en trend som går att se i såväl jämförelsegruppen större stad som i riket. Utfallet för Växjö kommun ligger i linje med jämförelsegrupperna. Ingen skillnad noteras mellan män och kvinnor. Flera faktorer påverkar utfallet. Även om antal hushåll med ekonomiskt bistånd inte ökade under pandemin hade flera kommuner, så även Växjö, det problematiskt att anordna större satsningar på kompetensutveckling med fysiska möten. Det kan vara en orsak till lägre utflöde hos vissa av de hushåll som haft behov av ekonomiskt bistånd. För att bryta mönstret avseende långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har Växjö kommun satsat på arbetsmarknadsanställningar och mer intensiv matchning mot arbete, samt lagt ökad fokus på studier som syftar till att rusta medborgarna inför arbete. Växjö kommun har även satsat på föräldrastöd och barnomsorg och implementerat arbetet med sammansatta team för ökad samverkan vid komplex problematik.

Framtid och omvärld

Utredningen Barn och unga i samhällsvård överlämnades till regeringen under hösten 2023 och innehåller flera förslag på hur barn och unga i samhällsvård ska garanteras trygghet, säkerhet och en i övrigt god vård (SOU 2023:66). Bakgrunden är att vården för placerade barn och unga omfattar några av samhällets mest ingripande åtgärder. De barn och unga som placeras är på många sätt utsatta samtidigt som de har samma rättigheter till utveckling, utbildning och hälsa som andra barn och unga.

För att stärka barnperspektivet och skyddet för barn och unga som vårdas enligt LVU, har regeringen under hösten 2023 beslutat att tillsätta en ny utredning. I uppdraget ingår att utreda skarpere och tydligare lagstiftning till skydd för barnet vid umgänge och vid vårdens upphörande (Socialdepartementet, Stärkt barnrättsperspektiv i LVU, 2023-09-29).

Av Socialstyrelsens lägesrapport för vård och omsorg om äldre (2023) framgår att en klar majoritet av de äldre i befolkningen skattar sitt psykiska välbefinnande som högt, men att psykisk ohälsa bland äldre behöver uppmärksammas. Exempelvis förskrivs antidepressiva läkemedel till var tredje person över 85 år och suicidtalet (suicid/100 000 invånare) ökar med stigande ålder. OFrivillig

ensamhet är en riskfaktor för suicid och Socialstyrelsen konstaterar att kommunerna i allmänhet kan göra mer för att minska den ofrivilliga ensamheten bland äldre.

I Socialstyrelsens lägesrapport för insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning framgår att antalet personer med insatser ökat under flera år, även när hänsyn har tagits till befolkningsökningen. Antalet insatser enligt LSS som beviljas till dessa personer har tidigare ökat, men analyser för 2023 visar att trenden nu är bruten. Det är framför allt korttidsvistelse, kontaktperson och ledsagarservice som minskar. Orsakerna är flera, till exempel rättspraxis, rekryteringssvårigheter och svårigheter att matcha individuella behov med befintligt utbud. Även omfattningen av insatserna minskar. Alla insatser enligt LSS minskar dock inte. Framför allt boende för vuxna och daglig verksamhet fortsätter att öka. Att behoven ökar kan bero på att vissa funktionsnedsättningar ökar. Det kan dock inte uteslutas att en bidragande orsak är minskat stöd i hemmet samt minskat stöd på arbetsmarknaden, till exempel i form av lönebidrag (Socialstyrelsen, Lägesrapport Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, 2023).

Medianvärdet för ekonomisk standard i Växjö kommun ligger något under riksnivån och strax över nivån för kommungrupp större stad. Samtidigt som medianvärdet har ökat så har andelen med låg ekonomisk standard i Sverige ökat med 0,5 procentenheter, från 14,2 till 14,7 procent sedan år 2014 (SCB, 2022). Det finns en stor variation i hushållens ekonomiska standard mellan områden i Växjö kommun. Araby-Dalbo-Nydala, Universitetsområdet, Lammhult, Teleborg centrum och Braås har högst andel som lever i hushåll med låg ekonomisk standard år 2021. På kommunnivå är andelen med låg ekonomisk standard något högre hos kvinnor än hos män och tydligt högre hos utrikes födda än hos inrikes födda.

Antalet personer med ekonomiskt bistånd i Sverige minskar enligt Socialstyrelsen, men andelen med långvarigt bistånd ökar. Av samtliga barn i biståndshushåll under 2021 levde drygt 43 procent i ett hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd. Det vanligaste är att ett biståndshushåll med barn består av en ensamstående kvinna med barn. Den vanligaste anledningen till att biståndsmottagare inte kan försörja sig är arbetslöshet. Personer med långvarigt bistånd kan utöver stöd till arbete även ha behov av andra typer av stöd. I gruppen ökar andelen med sjukdom och ohälsa samt sociala skäl som försörjningshinder. I det arbetet poängterar Socialstyrelsen vikten av att väga in lokala förutsättningar och behov för att förebygga och motverka långvarigt biståndsmottagande. Vidare är män och kvinnor som är biståndsmottagare i större utsträckning utsatta för våld än män och kvinnor som inte har mottagit ekonomiskt bistånd. Manliga biståndsmottagare är mer utsatta för våld än kvinnliga biståndsmottagare (Socialstyrelsen, Lägesrapport individ- och familjeomsorg, 2023).

Ett instabilt omvärldsläge, ökad individualisering samt förändrade krav och förväntningar på kommunens service och tjänster ställer höga krav på organisationens stabilitet och flexibilitet. Ett fortsatt fokus på tidiga samordnade insatser, utökad och förstärkt samverkan mellan olika aktörer och en ökad tillgänglighet behövs för att klara framtidens välfärdsutmaningar och tillmötesgå invånarnas behov.

Uppdrag



Utred möjligheten för ett övergångsboende för kvinnor som vill lämna destruktiva förhållanden

Utredning av möjligheten för ett övergångsboende för kvinnor som vill lämna destruktiva förhållanden har genomförts. Utredningen har inte kunnat identifiera behov av övergångsboende i egen regi för kvinnor som vill lämna destruktiva relationer och lämnar inga vidare åtgärdsförslag kring övergångsboende. Utredningen har identifierat ett antal utvecklingsområden i nuvarande arbetssätt, bland annat har behov av att utveckla hemmaplanslösning initialt under utredningstiden identifierats, samt att samverkan vid överflytt av ärenden kan ske på ett strukturerat sätt.



Trygghetsskapande åtgärder genom satsning på fältarbete och mobila team i hela kommunen

I varje möte har samtliga som arbetar på fältet för att möta barn, ungdomar och deras föräldrar uppdraget att skapa delaktighet och att ge hopp om framtiden. Det goda bemötandet i det dagliga arbetet är av yttersta vikt för att skapa tillit till socialtjänsten.

Under hösten har Växjö kommun arbetat för och tagit beslut om att vidareutveckla mobila team till skolsociala team. Planeringsarbete pågår. Skolsocionomer och fältsekreterare arbetar i skolan för att skapa relationer med både elever, personal och föräldrar. Förvaltningen för arbete och välfärd har tillsammans med utbildningsförvaltningen samarbetat med externa parter såsom Trygga och Neighbourhood för att på olika sätt möta och skapa relationer med barn och ungdomar. Förstärkning av fältsekreterare har även gjorts för att möjliggöra mer av det förbyggande arbetet men också för att styra om resurser när behov finns.



Planera för fler familjecentraler

En familjecentral innebär att mödra- och barnhälsovård samt förskola och socialtjänst finns samlat på ett ställe och drivs i samverkan mellan Växjö kommun och Region Kronoberg. I nuläget finns en familjecentral i stadsdelen Araby, det planeras även för att öppna en på Teleborg. På Araby och i Braås genomför BVC (barnvårdscentralen) och socialtjänsten gemensamma hembesök i ett utökad hembesöksprogram.

I prioriterade områden där Region Kronoberg inte har möjlighet att bidra till familjecentraler pågår istället arbete för att starta öppna förskolor, i ett samarbete mellan förskola och socialtjänst. Öppen förskola finns i nuläget i Lammhult och sedan

Uppdrag

september 2023 även på området Söder i Växjö. Under senare delen av hösten 2023 startades även en öppen förskola i Braås.



Påbörja arbetet med avhopparverksamhet

En arbetsgrupp är tillsatt med ansvariga enhetschefer, fem socialsekreterare, tre medarbetare från Vård i nära relationer, specialist och projektledare från projektenheten.

Rutiner har arbetats fram i samverkan med polisen.

Kompetensutveckling och omvärldsbevakning sker genom studiebesök, föreläsningar och nätverksmedverkan i Socialstyrelsens nätverksträff gällande avhoppare tillsammans med representanter från tolv andra kommuner samt från polisen, kriminalvården, SIS, länsstyrelsen och Justitiedepartementet. Syftet med träffarna är att dela erfarenheter och skapa rutiner/processer för myndighetsutövning gällande avhoppare.

Arbetsgruppen har etablerat en kontakt med polisens nyligen tillsatta lokala avhopparsamordnare.

Samtliga upphandlade skyddade boenden har kontaktats i syfte att undersöka vilka som kan ta emot avhoppare för skyddsplacering. Resultatet har sammanställts i en lista med drygt 30 skyddade boenden.

Även Öppenvård barn och unga har förstärkt sin kompetens inom arbetet att motverka kriminalitet.



Implementera Resurscentrum heder i samverkan med Region Kronoberg

Från och med 1 januari ingår Hedersteamet Kronoberg under samma avtal som Barnahus Kronobergs län. Avtalet sträcker sig fram till december 2024. Från och med 1 februari har en samordnartjänst gjorts om till enhetschefstjänst, för att verksamheten ska ha ett tydligare ledarskap på plats samt en mindre sårbar organisation.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutad försörjningsstöd, andel (%)	2023	63 %	67 %	65	↘	■
	Ej återaktualiserade vuxna med missbruksproblem 21+ ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	2022	85	79	81	↘	■
	Ej återaktualiserade barn 0-12 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	2022	84	81	82	↘	■
	Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	2022	50 %	49 %	49 %	↘	■
	Barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd, andel (%)	2022			5 %	↗	●

Möjliggöra en aktiv fritid

Växjöbor ska kunna delta i och uppleva en kultur- och fritidsverksamhet av hög kvalitet



Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Riktningmålet har en positiv utveckling. Uppdragen är genomförda eller pågående i enlighet med tidplan. Underliggande nyckeltal visar på en positiv utveckling avseende antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar bland invånare i åldern 7-20 år, liksom upplevelsen av det lokala kultur- och nöjeslivet. Deltagandet i idrottsföreningar är dock inte riktigt tillbaka på samma nivå som innan pandemin. Medborgarnas upplevelse av möjligheten att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar har en negativ utveckling sedan föregående period.

Aktiviteter, upplevelser och anläggningar

Antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år uppvisar en positiv trend med en ökning från 30 till 33 tillfällen. Växjö kommun har fortsatt ett positivt utfall i relation till jämförelsegruppen större stad. Ökningen återspeglar sig i samtliga åldersgrupper. Pojkars deltagande har ökat mest, från 33 tillfällen till 38. Bland flickor är antalet deltagartillfällen 27 att jämföra med 26 föregående period. Skillnaden mellan könen återfinns främst i åldrarna 7-16 år. Under pandemiåren sjönk deltagandet som ett resultat av pandemin och det är därför glädjande att en återhämtning har inletts. Utfallet är dock inte tillbaka på samma nivå som 2019 då antalet deltagartillfällen i Växjö kommun var 35.

Över tid minskar andelen barn och unga som är aktiva i föreningslivet. Minskningen fördelar sig över hela åldersspannet. Det är sedan tidigare konstaterat att många lämnar föreningslivet runt 11-års ålder och det finns ingenting som indikerar att en vändning är nära förestående. I kommunens fyra prioriterade områden är andelen föreningsaktiva lägre än genomsnittet och Araby sticker ut i sammanhanget. Flickor är särskilt underrepresenterade. Förutsättningarna för att delta i föreningslivet är således inte jämlika i kommunen. Detta är på intet sätt unikt utan går helt i linje med vad som konstaterats i nationella undersökningar. Antalet livskraftiga föreningar är idag få i Araby, men genom Araby park arena erbjuds olika former av aktiviteter inom både idrott och kultur vilka fyller en mycket viktig funktion. Detta visar sammantaget på behovet av fler insatser för att stärka föreningslivet och skapa förutsättningar för ökad inkludering.

Medborgarnas upplevelse av det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen är fortsatt positiv. I SCBs medborgarundersökning svarar 80 procent att de är nöjda. Det innebär att resultatet har förbättrats med två procentenheter sedan föregående period. 83 procent av kvinnorna är nöjda att jämföra med 77 procent av männen. I förra årets mätning var resultatet det omvända och det är svårt att dra några säkra slutsatser om skälet till förändringen. Växjö har ett engagerat kultur- och föreningsliv som levandegör staden. Under det gångna året har ett antal proflevenemang värvat till staden så som Bandy-VM och Musikhjälpen och inom idrotten har lokala lag som Växjö Lakers rönt framgångar vilket bidrar till känsla av stolthet och sammanhållning. Växjö kommun genomför dessutom egna offentliga evenemang, däribland Scensommar, som bidrar till att skapa upplevelser och säkerställa tillgång till kultur i hela kommunen.

78 procent av invånarna är nöjda med möjligheten att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar. Det innebär att resultatet försämrats sedan föregående period då 82 procent var nöjda. Det försämrade resultatet härleds till kvinnors upplevelse som gått från 85 procent i nöjdhetsgrad till 76. Detta medan 80 procent av männen är nöjda att jämföra med 79 föregående år. Det är konstaterat att det finns behov av fler fotbollsplaner i Växjö, likaså finns behov av en ny simhall och ishall och arbete pågår i olika projekt. En ny ishall skulle bland annat förbättra förutsättningarna för konståkning vilket är exempel på en idrott som domineras av flickor. Det skulle också skapa bättre förutsättningar för breddverksamhet inom ishockey för såväl flickor som pojkar samt för allmänhetens åkning. Växjö kommuns egen statistik över uthyrning av inomhushallar visar att de stora hallarna under ett normalår i stort sett alltid är uthyrda under de mest attraktiva tiderna under inomhussäsong. Däremot finns det gott om lediga tider i de mindre hallarna. Utifrån ett framtidsperspektiv finns både behov av fler stora hallar och att skapa förutsättningar för ett mer effektivt användande av de befintliga mindre hallarna. En vision för Arenastaden 2.0 är framtagen och insatser kommer fortlöpande att genomföras för att rusta upp och utveckla området.

Framtid och omvärld

Allt färre barn och unga deltar i idrottsföreningar samtidigt som stillasittandet ökar. Mot bakgrund av detta är det av stor vikt att Växjö kommun tillsammans med andra aktörer utvecklar möjligheten till fysisk aktivitet. Begreppet rörelserikedom kan här vara vägledande med målet att skapa förutsättningar för fler att vara aktiva hela livet. Detta gäller inte minst i relation till den grupp av barn och unga som är mest inaktiva. Ett sådant arbete initieras under 2024.

Det finns strukturella skillnader i fråga om invånarnas kulturvanor. Kvinnor tenderar att vara mer kulturaktiva än män och högt utbildade ägnar sig åt kultur i större utsträckning än personer med kortare utbildning. Invånare i storstäder tar del av kultur i större utsträckning än de som bor i tätorter och på landsbygd. Barns möjligheter till deltagande i kulturlivet påverkas av föräldrars utbildningsnivå. Även inkomstnivån är relevant för skillnader gällande vissa avgiftsbelagda besöksaktiviteter där personer med hög inkomst är mer benägna att delta, medan verksamheter som är avgiftsfria, och i vissa fall mer öppna till sin karaktär (i synnerhet bibliotek), särskilt lockar personer med medel eller låg inkomst. Mot bakgrund av ovanstående bör Växjö kommun fortsatt verka för att säkerställa tillgången till kultur i hela kommunen och särskilda insatser bör göras för att inkludera barn- och unga i kulturlivet.

Uppdrag



Aktivt verka för att slottsruinen ska vara tillgänglig för invånare och turister i samverkan med Statens fastighetsverk och Region Kronoberg

Kulturparken Småland har beviljats ett projektstöd för att utveckla digital kunskapsförmedling och besöksmålsutveckling gällande Kronobergs slottsruin. Projektet tillgängliggör kunskap om ruinen och platsens historia. I juni lanserades den digitala lösningen.



Inrätta Fritidsbanken

Insamlingen är startad i provisoriska lokaler. Bemanningen säkerställs i samverkan med föreningslivet. Ett antal olika kommunikationsinsatser har genomförts. Verksamhetsledare har tillträtt sin tjänst i slutet av året och därmed kan nu arbetet ta fart ytterligare genom att vara ute på platser och genomföra uppsökande aktiviteter. Arbetet med att hitta den framtida stadigvarande lokalen pågår.



Utveckla Evedalsområdet

Innan midsommar invigdes den nya byggnaden med omklädningsrum, toaletter och kiosk. Under första halvan av sommaren genomfördes upprustning av hopptornet för att garantera säkerheten. Nu pågår arbete med att anlägga nya bryggor och skapa en trivsamt miljö att sitta vid vattnet, här ska också möjligheten till vinterbad och simlinor beaktas. Investeringsplan för fortsatt upprustning av Evedal är under framtagande.



Arenastaden 2.0

Projektdirektiv för planerade åtgärder är framtaget. Kommunfullmäktige antog i juni 2023 en ny vision för Arenastaden. I tillhörande rapport anges att återstående mellanrum ska rustas upp och området väster om Vida arena färdigställas till en välkommande, funktionell och representativ entrézon. Till viss del finns budgeterade medel redan i 2023 års budget med en ambition om att färdigställa och avsluta stadsutvecklingsprojektet Arenastaden.

Ett samarbete behövs, och är redan initierat sedan länge, med de omgivande fastighetsägarna, det vill säga Växjö Lakers och Vöfab. Likaså med övriga idrottsföreningar och verksamhetsutövare i området.



Införa sommarlovskort för gymnasieungdomar i kollektivtrafiken

Elever som slutat årskurs 9 samt årskurs 1 och 2 på gymnasiet och är folkbokförda i Växjö kommun har kunnat ansöka om ett avgiftsfritt resekort för resor med Öresundståg, Krösatåg samt busstrafik under hela dygnet. Kortet gällde 15 juni - 15 augusti inom Kronobergs län.



Starta utvecklingsarbetet med Ringsbergsområdet

En förstudie genomfördes där tre inriktningsförslag för områdets långsiktiga utveckling identifierades. Fortsatt arbete har därefter skett genom en arbetsgrupp med representation från flera förvaltningar där fokus har lagts vid hur området kan utvecklas och levandegöras. Under 2024 kommer vissa av dessa åtgärder verkställas utifrån givna budgetramar.









Inventera och utveckla friluftsliv och mötesplatser i hela kommunen

Rottne badplats har utvecklats med lekotop, väderskydd, grillplatser och utegym med belysning. Likaså har Glasberget i Ingelstad och Stockeparken i Gemla utvecklats med ökad tillgänglighet, aktivitetsytor, grillplatser, väderskydd med mera. I Linnés arboretum har bland annat en cykelbana tillskapats liksom grillplats, utegym och förbättrad informationspaviljong. I Teleborgs naturreservat har gångstigar förbättrats och bänkar tillförts. Medborgardialog har genomförts på skolor i berörda områden och underlaget har använts i planeringen. Det nya elljusspåret i Bäckaslövs färdigsställs i slutet av november. Motionsspåret i Braås har fått ny belysning.

Hanefors kommer fortsatt att utvecklas och tillgänglighetsanpassas ytterligare för att fler ska ha åtkomst till naturreservatet. Ett nytt fågeltorn installeras i Dädesjö. I Hovsbergsparken genomförs upprustning av befintlig discgolfbana, trädsäkerhetsåtgärder och nyplantering av träd samt upprustning av gångvägar. Arbetet med Grevaryds äng naturreservat pågår och kommer att innebära en ny mötesplats i Lammhult med omnejd.

Lägerplatser längs kanotleder har inventerats och insatser planeras under 2024. Även Sigfridsleden har inventerats för att framgent kvalitetssäkra skyltning, etappindelning och information.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvin- nor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	2022	27	38	33	↗	
	Medborgarundersökningen - Bra möjlighet att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar, andel (%)	2023	76 %	80 %	78 %	↘	
	Medborgarundersökningen - Det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen är bra, andel (%)	2023	83 %	77 %	80 %	↗	

I Växjö ska föreningar och civilsamhälle ges goda förutsättningar

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Riktningmålet har en positiv utveckling. Uppdraget gällande omstart av kultur- och föreningslivet är genomfört. Upplevelsen av det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen är positiv.

Ett livskraftigt föreningsliv

Flera aktiviteter har under året genomförts som del i återstarten efter pandemin. Däribland prova-på-dagar som Olympiadagen, Naturens dag, Arenastadsläger och parasportsdag. Genom Idrottsforum och Kulturforum har politiker och representanter från föreningsliv, institutioner och studieförbund mötts för att samtala om behov och utmaningar. Extra stöd gavs i december till de föreningar som uppstår långsiktigt kulturstöd. Övriga kulturföreningar har kunnat ansöka om extra stöd. Ett antal arbetsstipendium utdelas till enskilda kulturutövare, utlysning öppnades i december.

Nytt förslag på stödformer, bedömningsgrunder och arbetssätt för de kommunala föreningsstöden har tagits fram och beslutats. Det nya regelverket innebär en ökad likvärdighet och helhetssyn i bedömningar samt ökad transparens. Nu pågår arbetet med implementering. Information har skickats till berörda föreningar. Arbetet med att ta fram nya mallar för ansökningar har påbörjats.

Framtid och omvärld

Nationell statistik indikerar att kulturkonsumtionen har återgått mot normalläge efter pandemin, flera besöksaktiviteter når upp till samma nivåer som år 2019. Den ekonomiska situationen innebär dock att många behöver göra omprioriteringar. Kriget i Ukraina och därpå följande sanktioner har i sin tur bidragit till en rad kända effekter däribland stigande inflation och ökade energipriser. Detta har inneburit en försämrad köpkraft i de svenska hushållen men också att kostnaderna för aktörer inom kultur- och fritidsområdet ökat. Växjö kommun bör fortsatt följa utvecklingen och ge råd och stöd till civilsamhälle och arrangörer. Det rådande läget innebär även att kostnaderna för Växjö kommuns offentliga evenemang kan förväntas öka.

En förutsättning för kultur- och fritidsaktiviteter är att det finns ändamålsenliga anläggningar och platser. Det krävs att kultur- och fritidslivets behov lyfts upp på den strategiska nivån. Genom prognoser för befolkningsutveckling och trender i samhället kan behov av samhällsservice planeras mer långsiktigt. Det förutsätter också bättre kunskap om befintliga anläggningar, dess nyttjande och tillgänglighet. Många av dagens idrotts- och fritidsanläggningar är byggda under 60- och 70-talet med ett stort behov av renoivering och uppdatering. Dessa befintliga miljöer behöver i större utsträckning anpassas till nya och fler former av nyttjande. Vid byggnation av nya idrotts- och fritidsanläggningar är det nödvändigt att eftersträva ett så effektivt nyttjande som möjligt vilket innebär behov av samverkan mellan flera olika aktörer vilket kan innefatta bostadsbolag, olika kommunala förvaltningar, civilsamhälle och näringsliv. I befintliga anläggningar finns fortsatt behov av upprustning och uppdatering för att möjliggöra ett flexibelt användande och funktionalitet. Detta inkluderar bland annat digital inpassering och investering i ny teknik.

Uppdrag



Omstart för kultur- och föreningslivet

Olympiadagen genomfördes på Spetsamossen i samarbete med Sveriges olympiska kommitté och RF-SISU Småland.




Uppdrag

Evenemanget var uppdelat med en dag för skolor och en dag för allmänheten. Föreningar från olika idrotter fanns på plats tillsammans med olympier från några olika idrotter. Även Fritidsbanken medverkade.

Kulturforum genomfördes för första gången där studieförbund, institutioner och föreningar delade med sig av sina utmaningar och behov till politiken. Även idrottsforum genomfördes i samarbete med RF-SISU Småland.

Under september genomfördes en prova-på-dag med fokus på parasport, extra satsning har även skett på Naturens dag. Likaså genomförs Arenastadsläger under jullovet. Lägre har utökats med en extra dag då efterfrågan varit så pass stor.

Extra stöd gavs i december till de föreningar som uppbär långsiktigt kulturstöd. Övriga kulturföreningar har kunnat ansöka om extra stöd. Ett antal arbetsstipendium utdelas till enskilda kulturutövare. Utlysning öppnades i december.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Medborgarundersökningen - Det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen är bra, andel (%)	2023	83 %	77 %	80 %		

Revisionsberättelse